

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

DOĞRULARLA BİRLİKTE

Yazarı:

**Prof Dr. Muhammed
TİCANİ SEMAVİ**

Çeviri:

Abdullah TURAN

Al-i Taha Yayıncılık

Al-i Taha Yayınları: 9

**Dizgi ve Mizanpaj:
Al-i Taha Yayıncılık**

**Kapak:
Al-i Taha**

**Baskı:
Engin Matbaacılık**

**Yayıncı:
Al-i Taha Yayıncılık**

**Adres:
Mareşal Çakmak Mahallesi
Soğanlı Cad. Cengiz Sokak No: 3/1
Güngören/İSTANBUL**

**Tel: 0212 6433451
Faks: 0212 6433476
www.caferilik.com**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ÖNSÖZ

İnayet, hidayet ve güç bahşetmekle bize ihsanda bulunan ve salihlerden olsunlar diye, kullarına her türlü hayır ve saadeti bağışlayan âlemlerin Rabbi Allah'a hamdolsun. Kim, O'na tevekkül ederse; O, ona yeter ve onu şeytanların hilelerinden korur; kim de, O'nun yolundan yüz çevirirse, hor ve zelil kalır.

Salât-u selam, âlemlere rahmet olarak gönderilen, sırf Allah'ın doğru kulları için hazırlamış olduğu mükâfatlara isteklerinden dolayı iman etmiş olan, mustazafların yardımcısı ve yoksulların mahububı olan Resulüne olsun.

Yine Salât-u Selam, Allah'ın hidayet meşalesi ve kurtuluş gemisi olsunlar diye makamlarını, diğer insanlardan üstün kıldığı tertemiz Ehl-i Beyt'e olsun.

Sonra Allah'ın rıza ve rıdvanı, Resulüne, /hayatındayken/ biat edip, yardım eden, ahdini bozmayan, rihletinden sonra da ahdinde sabit kalan, sözünü değiştirmeyen, geri dönmeyen ve şükredenlerden olan seçkin ashabı ve iyilikte onlara uyup kıyamete kadar onların hidayeti üzere giden ilk ve sonraki tabilere olsun.

"Ey Rabbim! Gönlümü aç, işimi kolaylaştır ve dilimin düğümünü çöz ki sözümü anlasınlar."¹

Ey Rabbim! Kitabımı okuyan herkesin basiret gözünü muhlis kullarını hidayet ettiği hakikatlere aç.

Bundan önce yayınlanan, "**Nasıl Hidayete Kavuştum**" adlı kitabımın; görüş ve tenkitlerini bizden esirgemeyen aziz okuyucular tarafından oldukça beğeni topladığını, hatta birçoklarının, kitaptaki çeşitli mevzular üzerinde önemli görüş ve açıklamalarda bulunmakla birlikte, Sünni ve Şii müslümanların yorum ve anlayışında ihtilafa düştükleri konuları, daha etraflıca ele almamı ve bu hususlara daha fazla açıklık getirmemi ısrarla istediklerini gördüm.

Bu yüzden hakikati arayanların gerçeğe ulaşmalarına yardımcı olmak ve dillerde dolaşan birçok hataları gidermek amacıyla, bu kitabı da aynı üslup ile yazdım. Ümit ederim ki, benim araştırma ve karşılaştırma yoluyla hakikate ulaştığım gibi insaf sahibi her araştırmacı da Allah'ın yardımıyla en kısa yoldan gerçeğe ulaşabilir.

Elinizdeki bu esere, ilahi berekete mazhar olması ümidiyle; "**Ey inananlar! Allah'tan çekinin ve doğrularla birlikte olun**"² ayeti kerimesinden alıntı yaparak, "**Doğrularla Birlikte**" adını verdim.

Müslümanlardan hangisi, doğrularla birlikte olmayı istemez veya onlarla birlikte olmaya karşı meyilsizlik gösterebilir ki?

1- Taha/25-28.

2- Tevb/119. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

Bu kitapta okuyacağınız hususlar, benim şahsen yakın ettiğim ve gücüm yettiğince de, başkalarına izah etmeğe çalıştığım şahsi görüşlerimdir. Ben, kimseyi görüşlerimi kabullenmeye zorlamak istemediğim gibi, bütün müslüman kardeşlerimin görüşlerine de saygı duyuyorum. Zaten şüphesiz yeğâne hidayet eden, Allah'tır ve salih kulların velisi de O'dur.

Bazıları, "**Nasıl Hidayete Kavuştum**" kitabımın adının, Ehl-i Beyt mezhebine inanmayanların "dalalet" üzere oldukları anlamını çağrıştırdığı itirazında bulunarak; "Bu anlam kastedilmişse, "dalalet"ten neyin kastedildiğini, sormuşlardır. Bu itiraza kısaca şu cevapları veriyorum:

1- Kur'an-ı Kerim'de "**dalalet**" kelimesi unutkanlık ve yanılığın manasına kullanılmıştır. Nitekim Allah Teala şöyle buyurmuştur:

قَالَ عَلَّمَهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَا يَضِلُّ رَبِّي وَلَا يَنْسَى

"Musa dedi: Onların bilgisi Rabbimin katında bir kitaptadır; ne yanılır Rabbim, ne de unuttur."¹

Aynı şekilde şu ayet:

أَنْ تَضِلَّ إِحْدَاهُمَا فَتُذَكِّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى

Biri unutursa öbürünün hatırlatması için...²

İlaveten, Kur'an-ı Kerim'de "**dalalet**" kelimesi, araştırma manasında da kullanılmıştır. Nitekim Allah Teala, Resulüne /s.a.a/ hitaben şöyle buyurmuştur:

وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى

Ve seni yol yitirmiş /arayan/ bulup da yol göstermedi mi sana?"³

1- Taha/52.

2- Bakara/282.

3- Duha/7.

Yani "Biz senin hakikat peşinde olduğunu gördük ve seni ona yönlendirdik."

Nitekim Resulullah /s.a.a/'in kendisine vahiy nazil olmadan önce hakikate ulaşmak amacıyla, Mekke'de kavminden ayrılarak pek çok geceler inzivaya çekildiği ve Hira mağarasında ibadetle meşgul olduğu herkesçe bilinmektedir.

Keza, Resulullah /s.a.a/'in şu sözünde de "**dalalet**" ay-nı manayı ifade etmektedir:

الحكمة ضالة المؤمن أين ما وجدها اخذها

"Hikmet, müminin yitiğidir, onu nerede bulsa alır."

Söz konusu kitabımın adı da yukarıda açıklanan bu anlamı ifade etmektedir.

2- Kitabın ismi, bazı okurların da yorumladığı gibi, bizlerin doğru yolda olmamızı sağlayan, fikirsel olarak doğru İslami yöntemi bulmaktan ibaret olan hidayetin karşıtı "dalalet"te bulunma manasını içerdiğini, farz etsek bile ki, bu birçoklarının, araştırmacı, kurgulayıcı ve yaratıcı bir ruhla karşılaşmaktan korktuğu bir gerçektir. Yine de bu, Resulullah /s.a.a/'in şu alttaki hadisiyle tam bir uyum içindedir.

Resulullah /s.a.a/ sahih bir hadisinde şöyle buyurmuştur:

تَرَكَتُ فِيكُمْ النَّقْلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي مَا إِنْ تَمَسَّكُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا بَعْدِي أَبَدًا.

"Ben sizin aranızda iki ağır şey bırakıyorum: Allah'ın kitabı ve yakınlarım olan Ehl-i Beytimi; bu ikisine sarıldığınız sürece asla dalalete düşmezsiniz."

Bu hadis, Kur'an ve Ehl-i Beyt'e birlikte sarılmayanın, bir nevi dalalette olduğunu açık bir şekilde beyan etmektedir.

Bilahare ben şahsen, Allah Teala'nın lütfüyle Kur'an ve Ehl-i Beyt'e sarılmayla hidayet bulduğum hususunda bir şüphem yoktur. **"Bizleri bu yola hidayet eden Allah'a hamdolsun. Eğer Allah bizi hidayet etmeseydi, biz asla doğru yolu bulamazdık. Şüphesiz ki Rabbimizin elçileri hakkı getirmişlerdir."**¹

O halde birinci ve ikinci kitabım, Kur'an-ı Kerim'de açıklanan bazı terimleri içermektedir. Kur'an ise en doğru ve en güzel kelimedir. Sonuç itibariyle, bu iki kitabımda yazdıklarım, mutlak hak olmasa bile, hakka en yakın olan şeylerdir. Zira onlarda beyan ettiğim hususlar sünni ve şii müslümanların birlikte inandığı ve her iki mezhep nezdinde doğruluğu kesin olan esaslardır. İşte **"Nasıl Hidayete Kavuştum?"** ve **"Doğrularla Birlikte"** adlı kitaplarım, yukarıda değindiğim bu esaslar doğrultusunda, Allah'ın yardımıyla vücuda gelmişlerdir.

Allah Teala'dan, bütün Muhammed /s.a.a/ ümmetini, en hayırlı ümmet olması ve baştanbaşa bütün âlemi, Allah Resulü'nün, zulüm ve haksızlıkla dolduktan sonra yeryüzünü adalet ve eşitlikle dolduracağını vaat ettiği, İmam Mehdi /a.f/'in bayrağı altında nura ve hidayete önderlik etmesi için, doğruya rehberlik etmesini diliyorum. **"Kâfirler istemese de, Allah nurunu mutlaka tamamlayacaktır."**²

1- A'raf/43.

2- Saff/8.

Bismillahirrahmanirrahim

GİRİŞ

Allah'ın salât ve selamı Eşref-i Mürselin olan efendimiz ve mevlamız Muhammed /s.a.a/'e ve onun pak Ehl-i Beyti'ne olsun.

Her din, kendi mensuplarının inandığı birtakım inançlara ve bu inançların oluşturduğu ilke ve ortak kabullere dayalıdır. Bu inançlar, herkesçe kabul edilen akli ilkelere dayanan açık ve kesin delil ve burhanlarla ispatlanmalıdır. Çünkü ancak bu yolla inananlar, diğerlerini kendi inandıklarına davet edip ikna edebilirler.

Ancak buna rağmen, bilginlerin, ilk başta açıklamasında zorlandığı bir takım düşünce ve inanışlar da dinde mevcuttur. Mesela; akıl ve bilimin, ateşin yakıp yok edici oluşunda görüş birliği içinde olmasına rağmen, aynı ateş, Hz. İbrahim *aleyhisselam*'ın kıssasında, Allah Teala'nın emriyle, soğukluk ve esenlik kaynağı olmuştur.

Aynı şekilde; bilim ve akıl açısından uzak görülmesine rağmen, Hz. İbrahim, parça parça edip farklı dağların üze-

rine koyduğu kuşları çağırdığında, parça parça olan o kuşlar hemen Allah'ın emriyle dirilip uçarak gelmişlerdir.

Yine, Hz. İsa /a.s/'ın elini sürmesiyle anadan doğma kör insanın gözü şifa buluyor, cüzam hastalığına yakalanan iyileşiyor ve hatta ölü olan tekrar diriliyordu. Oysaki zahiri akıl açısından ve mevcut pozitif ilimlerde bunlar için bir açıklama bulmak zordur.

Bütün bunlar, Allah Teala'nın peygamberlerinin eliyle gerçekleştirdiği mucizeler kategorisine girmektedir. Müslümanlar, Yahudiler ve Hıristiyanlar'ın inanışında buna benzer birçok örnek mevcuttur.

Allah Teala'nın, Enbiya ve Resullerinin /a.s/ eliyle böylesi mucize ve olağanüstü olayları meydana getirmesi, insanlara, akıllarının her şeyi kavramaya güç yetiremeyeceğini anlatmak içindir. Çünkü Allah Teala insanlara pek az bir ilim vermiştir. Belki de insanların, nispi kemali yakkalamaları ve çıkarları da bunu gerektirmektedir.

Bu arada insanların birçoğu, Allah'ın nimetine küfran etmiş, hatta bazıları, O'nun varlığını inkâr edecek kadar bile ileri gitmiştir. Bazıları da kendilerince sırf akıl ve bilime yönelmiş; öyle ki, Allah Teala'nın yerine bunları mabut edinip tapınmaya başlamıştır. İnsanlar, bütün bunlara, akıllarının kısa ve ilimlerinin pek az olmasına rağmen yeltenmişlerdir. Kim bilir; eğer kendilerine her şeyin ilmi verilmiş olsaydı, neler yapmazlardı ki?

İnanç mevzuu, müslüman bireyin imanının temelini oluşturup son derece ehemmiyet taşıması hasebiyle, bu kitabımı, İslami fırkalar arasında ihtilaf mevzuu olan, Kur'-an-ı Kerim ve Resulullah /s.a.a/'ın hadisi şeriflerinde yer alan İslami inanç ve itikatlardan bir kısmını irdelemeye ayırmışımıdır.

Bu nedenle, Ehl-i Sünnet ve Şia'nın, Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Nebevi hakkındaki görüşlerini özel bir bölümde ele alıp inceledikten sonra, her iki fırkanın ihtilaf edip ge-

reksiz yere birbirlerini suçladığı diğer meselelere değineceğim. Amacım, hak bildiğim şeyleri açıklayıp, bu konuda araştırma yapmak isteyenlere yardımcı olmak ve İslami birliğin sağlam bir düşünce esası üzerine kurulmasında bir pay sahibi olmaktır.

Allah Teala'dan bizlerin tamamını, kendi sevdiği ve razı olduğu yolda başarılı kılmasını ve bütün müslümanları, hak inanç, hak görüş, hak söz üzere birleştirmesini temenni ediyorum. Gerçekten de O Aziz ve Kadir'dir.

<https://t.me/caferilikcom>

Ehl-i Sünnet Ve Şia'nın Kur'an Hakkındaki Görüşleri

Kur'an, Resulullah /s.a.a/'a nazil olan Allah'ın kelamıdır. O, ne önünden, ne de arkasından batılın sızamadığı Kur'an-ı Kerimdir. O, müslümanların hükümlerinde, ibadet ve inançlarında başvurdukları en büyük, en yüce mercileridir. Kim, onun hakkında şüphe eder veya ona saygısızlıkta bulunursa, İslam'dan çıkmış sayılır. Tüm müslümanlar, onun kutsallığı, saygınlığı ve onda olan her şeye boyun eğilmesi gerektiği konusunda görüşbirliği içindedirler. İhtilafa düştükleri husus, Kur'an'ın tefsir ve tevilidir.

Şia, Kur'an'ın tefsir ve tevilinde, Resulullah /s.a.a/ ve Ehl-i Beyt İmamları'ndan /a.s/ gelen açıklamaları merci kabul ederken; Ehl-i Sünnet de, Resulullah /s.a.a/'den gelen hadisleri merci olarak kabul ediyor ama bunun yanı sıra hiçbir ayırım yapmaksızın, bütün sahabe ve meşhur dört mezhep imamlarından herhangi birinin hadislerle ilgili yorum ve açıklamalarını da esas alıyorlar.

Bu yüzden de İslami meseleler, özellikle de fikhî hükümler hususunda birçok ihtilafın ortaya çıktığını görüyoruz. Bu arada şunu söylemek gerekiyor ki, Ehl-i Sünnet mezheplerinin kendi aralarında bile ihtilafı mevzular olduğu halde, Ehl-i Sünnet ile Ehl-i Beyt /Allah'ın selamı onlara olsun/ mektebi arasında ihtilafın olması garipsenecek bir durum olmasa gerekir.

Kitabın başlangıcında da belirttiğim gibi, ihtisarı riayet etmek amacıyla benzeniz sözü fazla uzatmadan bu hususta sadece bazı konuların üzerinde duracağım. Daha fazla bilgi edinmek isteyenlerin, kendilerini bekleyen saklanmış hakikatleri ve gizli cevherleri çıkarmaları için, araştırma denizinin derinliklerine dalmaları gerekir.

Hem Şia, hem de Ehl-i Sünnet, Resulullah'ın /s.a.a/ müslümanlara, Kur'an-ı Kerim'de yer alan bütün hükümleri açıkladığı ve tüm ayetlerini tefsir ettiği hususunda görüş birliği içindedirler. Ama Resulullah /s.a.a/'den sonra, Allah Resul'nün, Kur'an'ı Kerim hakkındaki bu tefsir ve açıklamalarını elde etmek için kime müracaat edilmesi gerektiği hususunda ihtilaf etmişlerdir.

Ehl-i Sünnet; aralarında bir fark gözetilmeksizin tüm sahabeleri, onlardan sonra da, dört mezhep imamlarını ve diğer İslam âlimlerini, bu hususta müracaat edilmesi gereken yetkili ve ehil kimseler kabul etmiştir.

Ama Şia'ya göre sadece Ehl-i Beyt İmamları ve ashabın seçkin kişileri bu iş için salahiyeti kâmil olan kimselerdir. Şia'ya göre, Allah Teala'nın, "**Eğer bilmiyorsanız zikir ehlinde /bilenlerden/ sorun**"¹ ayetinde kendilerine müracaat edilmesini emrettiği, "**bilenler**" Ehl-i Beyt'tir. Yine, Allah Teala'nın:

1- فاسألوا أهل الذكر إن كنتم لا تعلمون Nahl/ 43. Tefsir-i Taberi, c. 14, s. 109. Tefsir-i İbn-i Kesir, c. 2, 570.

ثم أورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا.

"Sonra Kitab'ı kullarımızdan seçtiklerimize miras bıraktık"¹ buyurarak, seçtiği ve kendilerine Kitab'ın ilmini miras bıraktığı kimseler de Ehl-i Beyt'tir.

Bunun içindir ki, Resulullah /s.a.a/ da onları, Kur'an'ın bir eşi ve dengi karar kılmış; müslümanlara, onlara sarılmayı emretmiş ve uyulması gereken **"iki değerli emanet"**ten ikincisi olduklarını açıklayarak şöyle buyurmuştur:

تَرَكْتُ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَعِترَتِي أَهْلَ بَيْتِي مَا إِنْ تَمَسَّكْتُمْ بِهِمَا لَنْ تَضِلُّوا أَبَدًا.

"Sizlere iki değerli şey bırakıyorum; Allah'ın kitabı ve itretim olan Ehl-i Beyt'imi: Bunlara sarıldığınız müddetçe asla sapmazsınız."²

Müslim'in naklettiği hadiste ise, "Allah'ın Kitab'ı ve Ehl-i Beytim" kelimesinden sonra üç defa:

اذكركم الله في اهل بيتي.

"Sizlere, Ehl-i Beytim hakkında Allah'ı hatırlatırım" buyurduğu zikredilmiştir.³

Şu açıktır ki, Ehl-i Beyt, ümmetin; en bilgilileri, en çok sakınanları, en takvalıları ve en faziletli olanlarıdır.

Nitekim Meşhur şair Ferazdak, onların hakkında söylediği bir şiirinde şöyle demiştir:

1- Fاطر/32.

2- Tirmizi, c. 2. s. 329, Nisai ve Ahmed b. Hanbel de bu hadisi nakletmiştir.

3- Sahih-i Müslim, c. 2. s. 362, Ali b. Ebi-Talib'in Faziletleri babında.

إِنْ عُدَّ أَهْلُ التَّقَى كَانُوا أُنِمْتَهُمْ أَوْ قِيلَ مَنْ خَيْرُ أَهْلِ الْأَرْضِ قِيلَ هُمْ.

"Takva sahiplerini saysalar, onlar /Ehl-i Beyt/ muttakilerin önderleri olarak yâd edilir.

Veya "yeryüzünün en hayırlıları kimdir?" diye sorulsa yine onlardır, denilir."

Burada Ehl-i Beyt'le /Allah'ın selamı onlara olsun/ Kur'an-ı Kerim arasında olan bağı hatırlatmak amacıyla bir örnek getiriyorum. Allah Teala şöyle buyuruyor:

فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ. وَإِنَّهُ لَقَسَمٌ لَوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ. إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ. فِي كِتَابٍ مَكْنُونٍ. لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ.

"Hayır, yıldızların yerlerine yemin ederim ki; eğer bilseniz bu şüphesiz pek büyük bir yemindir. Şüphesiz o, pek yüce Kur'an'dır; saklanmış bir kitaptadır; ona temizlenenlerden başkası dokunamaz."¹

Bu ayetler, şüphesiz başlarında Resulullah /s.a.a/ olmak üzere, yalnızca Ehl-i Beyt'in /Allah'ın salât ve selamı onlara olsun/, Kur'an'ın derin ve gizli bilgilerini bildiğini beyan etmektedir.

Zira İzzet ve Celal Sahibi Allah'ın ettiği yeminler hususunda derince düşünecek olursak, Allah Teala'nın, asra, kaleme, incire, zeytine vb. şeylere ant içtiğini görürüz; ama Allah Teala'nın emriyle barındırdıkları sırlar ve varlık âlemindeki tesirleri hasebiyle, yıldızların yerlerine yapılan yeminin, daha büyük bir yemin olduğu ortadadır.

Hak Teala bu yemini biri, olumsuz; diğeri, olumlu olan, iki ayrı cümleyle beyan ederek, önemini açıklamıştır. Yemin-

1- Vakia/75-79.

den hemen sonra da: "**Şüphesiz o, pek yüce Kuran'dır; saklanmış bir kitaptadır**" buyurarak Kur'an'ın /derin hakikatlerinin/ saklanmış bir kitapta yer aldığını bildirmiştir.

"**Saklanmış**" olan ise gizli ve batın olandır. Sonra da "**Ona temizlenenlerden başkası dokunamaz**" buyuruyor. Bu ayetteki "La" edatı nefiy /olumsuzluk/ içindir ve buradaki "**dokunamaz**" kelimesi de, "**idrak edemez**" ve "**anlayamaz**" manasındadır; bazılarının zannettiği gibi, sadece elle dokunmak anlamında değildir. Zira Arapça'da, el ve benzeri bir şeyle dokunmak anlamına gelen "**lems**" kelimesi ile batini ve ruhi irtibat anlamına gelen "**mess**" kelimesi arasında büyük bir fark vardır.

Nitekim Allah Teala bu kelimeyi, diğer bir ayette de yine batini idrak ve etki anlamında kullanarak şöyle buyurmuştur:

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ.

"**Takvalılar var ya, onlara şeytandan bir vesvese dokunduğunda hatırlarlar ve bir de bakarsın ki doğru yolu görmüşler bile.**"¹ Bir başka ayette de şöyle buyurmuştur:

الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ.

"**Faiz yiyenler, ancak Şeytan'ın dokunmasıyla deliren kimse gibi kalkarlar.**"²

Açıktır ki, buradaki "**mess**" akıl ve ruhla ilgili bir şeydir, elle dokunmak anlamında değildir.

1- A'raf /201.

2- Bakara/275.

İlaveten Allah Teala, Kur'an'a temiz olanlardan başkasının dokunamayacağına ant içmektedir. Eğer bu ayetteki dokunmaktan kastedilen şey, elle dokunmak olursa, Allah Teala böyle bir şeye yemin eder mi hiç? Zira tarih bazı zalimlerin, /mesela; Beni Ümeyye halifelerinden bazılarının/, Kur'an'ı oyuncak vesilesi yaptıklarını ve hatta parçaladıklarını yazmaktadır. Hakeza, İsrail askerlerinin Beyrut'u işgal ederken, Kur'an'ı Kerim'i ayakları altına alıp çiğnediklerine ve yaktıklarına hep birlikte şahit olduk. Televizyon kanalları, onların bu iğrenç eylemlerinin görüntülerini bütün dünyaya yayınladı.

O halde Hak Teala'nın bu sözü, /yani, "**O'na temizlenenlerden başkası dokunamaz**" ayeti/, Kur'an ayetlerinin gerçek manalarını, ancak Allah Teala'nın seçip beğendiği ve tertemiz kıldığı kimselerin bilebileceği ve bu grup dışındakilerin ayetlerin saklanan anlamlarını bilemeyeceğini ifade etmektedir.

Bu arada ayette yer alan "**Mutehherun**" kelimesi, ism-i mefuldür /tümleçtir/. Yani, "temizlenmiş kimseler" anlamını ifade etmektedir. Öte yandan Allah Teala'nın diğer bir ayette de şöyle buyurduğunu görüyoruz:

إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا.

"Ey Ehl-i Beyt, Allah ancak sizden her çeşit pislği gidermeyi ve sizi tertemiz kılmayı diliyor."¹

Demek ki, "**Ona temizlenenlerden başkası dokunamaz**" ayeti, Resulullah /s.a.a/ ve Ehl-i Beyt'ten başkasının, Kur'an'ın hakikatlerini idrak edemeyeceği anlamını ifade ediyor.

Bu yüzdendir ki, Allah Resülü /s.a.a/ Ehl-i Beyt'i hakında şöyle buyurmuştur:

1- Ahzap/33.

النُّجُومُ أَمَانٌ لِأَهْلِ الْأَرْضِ مِنَ الْعَرَقِ وَأَهْلُ بَيْتِي أَمَانٌ لِأُمَّتِي مِنَ
الِإِخْتِلَافِ فَإِذَا خَالَفَتْهَا قَبِيلَةٌ مِنَ الْعَرَبِ إِخْتَلَفُوا فَصَارُوا حِزْبَ إِبْلِيسَ.

"Yıldızlar yeryüzü ehlini /sulara batıp/ boğulmaktan koruyan bir güvencedir; Ehl-i Beyt'im de, ümmetimi ihtilaftan koruyan bir güvencedir.

*Araplardan herhangi bir kabile, onlara karşı çıkarsa, ihtilafa düşer ve Şeytan'ın grubundan olur."*¹

/Yani nasıl ki insanlar okyanuslarda yollarını, yıldızlar aracılığıyla teşhis edebiliyor ve bu vesileyle boğulmaktan kurtuluyorlarsa, aynı şekilde, ümmetim de ihtilaflarda, ancak Ehl-i Beyt'ime uyarak, boğulmaktan kurtulabilir./

O halde Şia'nın bu konudaki görüşü, Kur'an-ı Kerim'in ayetlerine ve Ehl-i Sünnet'in Sihahları'nda /sahih hadis kitaplarında/ bile nakledilen Resulullah /s.a.a/'in hadislerine dayanmaktadır. Biz bunlardan sadece bazı örnekler sunmaya çalıştık.

1- Müstedrek, c. 3, s. 149'da Hâkim, İbn-i Abbas'tan tahrir edip, "bu, senedi sahih olan bir hadistir" demiştir.

Ehl-i Sünnet Ve Şia Nezinde Sünnet-i Nebevi

Sünnet-i Nebevi, Resulullah /s.a.a/'in bütün söylem, eylem ve onaylarından ibarettir ve müslümanların, ilahi hüküm, ibadet ve inançlarında merci kabul ettikleri Kur'an-ı Kerim'den sonra gelen ikinci kaynaktır.

Ehl-i Sünnet, merci olma açısından Sünnet-i Nebeviye, Hulefa-i Raşidin'in, yani Ebu Bekir, Ömer, Osman ve Ali /a.s/'ın sünnetini de eklemektedirler. Bunu da naklettikleri şu hadise dayandırmaktadırlar:

عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي عَصُوا
عَلَيْهَا بِالنَّوَاجِذِ.

*"Benim ve benden sonraki hidayete ermiş raşid halifelerin sünnetine uyunuz, ona azı dişlerinizle sımsıkı bir şekilde sarılınız."*¹

1- Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c. 4, s. 126.

Onların, Resulullah /s.a.a/'in menettiği ama Ömer'in sünnet haline getirdiği teravih namazına¹ sarılmaları, bunun en büyük örneklerinden birisidir.

Bazıları da Resulullah /s.a.a/'in sünnetine istisnasız tüm sahabelerin sünnetini eklemektedirler. Bunu da naklettikleri şu hadislere dayandırıyorlar:

أَصْحَابِي كَالنُّجُومِ بِأَيْهِمْ إِقْتَدَيْتُمْ إِهْتَدَيْتُمْ.
أَصْحَابِي أَمَنَةٌ لِأُمَّتِي.

"Ashabım yıldızlar gibidir; hangisine uysanız hidayet bulursunuz."

Ve ***"Ashabım ümmetimin eminleridir."***²

İnkâr edilmesi mümkün olmayan hakikat şudur ki, ***"Ashabım yıldızlar gibidir"*** hadisi, Ehl-i Beyt hakkında rivayet edilen şu hadis karşısında uydurulmuş bir hadistir:

"Ehl-i Beyt'imın imamları yıldızlar gibidir. Hangisine uysanız hidayet bulursunuz."³

Ve bu hadis daha makuldür. Zira Ehl-i Beyt İmamları verâ, züht, ilim ve takvada en büyük örnek ve numunelerdiler. Buna Ehl-i Beytin takipçilerinin yanı sıra düşmanları bile itiraf etmekte ve tarih tümüyle bu gerçeğe tanıktır.

Ama ***"Ashabım yıldızlar gibidir..."*** hadisi, aklî selimin kabul edemeyeceği bir şeydir. İlâveten bu hadis, ilmi gerçekle de çelişmektedir. Zira Arap o dönemde herhangi bir yıldızla uymakla yol bulmuyordu; aksine, isimleri belli olan bazı yıldızları önüne almakla yönünü ve gideceği yolu belirlerdi.

1- Sahih-i Buhari, c. 7, s. 99, "Allah'ın emri için gazap ve şiddetin caiz olduğu yerler" bölümü.

2- Sahih-i Müslim, Fezail-us Sahabe babı ve Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c. 4, s. 398.

3- "Deâim-ul İslam" El-Kazi rivayet etmiştir.

Ayrıca Allah Resulü'nün vefatından sonra ashap arasında cereyan eden hadiseler de, bu hadisin içeriğini doğrulamamaktadır. Nitekim ashap içerisinde Peygamber'den sonra dinden dönen¹ sahabeler olduğu gibi, birçok mevzuda da birbirleriyle ihtilaf etmişlerdir; bazıları, bazılarına lanet bile etmiş² ve hatta birbirlerini ihtilafları yüzünden öldürdükleri³ bile olmuştur. Bazı sahabelere de, şarap içtiği, zina ettiği veya hırsızlıkta bulunduğu gerekçesiyle hadd uygulanmıştır. Ashap arasında bu ve benzeri birçok olaylar vuku bulmuşken; hangi akıl, bu gibi insanlara, mutlak surette uymayı emreden bir hadisin doğru bir hadis olduğunu kabul edebilir?

Acaba, zamanın imamı, müminlerin emiri Hz. Ali /a.s/ ile savaşan Muaviye ve benzerlerine uyanların hidayete ermiş olmaları mümkün olabilir mi? Oysaki Resulullah /s.a.a/'in Muaviye'yi "**bağilerin önderi**" olarak adlandırdığı herkesçe bilinmektedir.⁴

Hakeza, Emevi saltanatını güçlendirmek ve desteklemek amacıyla, masum insanları katleden Bisir b. Ertat, Muğire b. Şu'be ve Amr b. As'a uyan kimselerin, doğru yolda olmaları nasıl mümkün olabilir?

Sonra; ey aziz ve akıl sahibi okuyucumuz, "**Ashabım yıldızlar gibidir...**" hadisini okuduğunda, onun bir uydurma hadis olduğunu anlamış olman gerek. Zira bu hadis, sözde sahabeye hitap etmektedir, o halde nasıl olur da Peygamber: "**Ey ashabum, ashabıma, uyun**" diyebilir? Ama: "**Ey as-**

1- Ebu Bekir'in savaş açtığı ve Ehl-i Ridde /dinden dönenler/ olarak adlandırılan kimseler gibi.

2- Nitekim Muaviye Hz. Ali'ye lanet etmeyi emrediyordu.

3- Nitekim ashabın çoğu Osman'ı kınamış ve ona karşı kıyam etmiştir veya Cemel, Siffin ve Nehriyan savaşlarında birbirlerini öldürmüşlerdir.

4- **وَيَحْ عَمَّارُ تَقْتُلُهُ الْفِتْنَةُ الْبَاغِيَّةُ.** " Ammar'ı bağı bir topluluk öldürecek" hadisi.

habım, Ehl-i Beyt'imden olan İmamlar'a uyunuz; onlar sizi benden sonra doğru yola hidayet edenlerdir" hadisi hakkında şüphe dahi edilmez. Zira Sünnet-i Nebevi'de bunun başka birçok örnek ve şahitleri de bulunmaktadır. Bu nedenledir ki Şia:

عَلَيْكُمْ بِسُنَّتِي وَسُنَّةِ الْخُلَفَاءِ الرَّاشِدِينَ الْمَهْدِيِّينَ مِنْ بَعْدِي.

"Benim ve benden sonra gelecek olan hidayete ermiş raşit halifelerin sünnetine uyunuz" hadisinden kastedilen kimselerin Ehl-i Beyt'ten olan on iki masum imamın olduğu görüşündedir.

Evet, Resulullah, Kur'an'a uymayı, ümmetine emrettiği ve farz kıldığı gibi, onlara, Ehl-i Beyt İmamları'na uymalarını da farz kılmıştır.¹

Bu arada önce de belirttiğim gibi, sadece Ehl-i Sünnet'in Sihah'ında yer alan rivayetlerden, Şia'nın görüşlerini ispatlayan delilleri nakletmekle yetinmeye çalışıyorum. Aksi takdirde Şia kaynaklarında konuyla ilgili kat kat daha fazla delil ve apaçık beyanlar mevcuttur.²

Elbette Şia, Ehl-i Beyt İmamları'nın teşri hakkına sahip olduğunu; yani, onların sünnetinin, kendilerinin bir içtihadı olduğunu söylememektedir. Şia'nın görüşü şudur:

"İmamların açıkladığı tüm hükümler, Allah'ın kitabı ve Hz. Resulullah /s.a.a/'in sünnetine dayanıyor ki, bu alandaki bütün bilgileri Allah Resülü /s.a.a/ Hz. Ali'ye, Hz. Ali

1- Sahih-i Tirmizi, c. 5, s. 328, Sahih-i Müslim, c. 2, s. 362, Nesai Hasais'de. Kenz-ul Ummal, c. 1, s. 44, Müsned-i Ahmed, c. 5. s. 189. Müstedrek-üs Sahiheyn, c. 3, s. 148, Sevaik'ul Muhrika, s. 148. Tabakat-ul Kubra, c. 2, s. 194, Taberani. c. 1, s. 131.

2- Mesela; Saduk, "El-İkmal" kitabında Resulullah'tan/ s.a.a/ şöyle naklediyor:

الأنمة من بعدى إثنا عشر، أولهم علي وآخرهم القائم، هم خلفائي وأوصيائي.

"Benden sonra imamlar on iki kişidir. İlki Ali, sonuncusu ise Kaim'dir /Mehdi'dir/ Bunlar benim halifelerim ve vasilerimdir."

de evlatlarına /diğer masum imamlara mahsus bir yöntemle/ öğretmiştir. Yani, onların ilmi, ilahi irade gereği miras yoluyla Peygamber /s.a.a/'den Ehl-i Beyt'e intikal etmiş olan bir ilimdir."

Şia'nın bu hususta birçok delili vardır ki, Ehl-i Sünnet âlimleri de kendi sihah, müsned ve tarih kitaplarında bu delilleri nakletmişlerdir.

Bu durumda ister istemez burada karşımıza şu soru çıkıyor ki: "O halde neden Ehl-i Sünnet kendi nezdinde sahih olan bu hadislerle amel etmemiştir?"

Bir başka husus da şudur ki, daha önce de açıkladığımız üzere, Şia ve Ehl-i Sünnet Kur'an-ı Kerim'in tefsirinde ihtilaf ettikleri gibi, Hz. Resulullah /s.a.a/'den gelen hadislerin de tefsirinde ihtilafa düşmüşlerdir. Örneğin, her iki tarafın da sahih kabul ettikleri hadiste yer alan "**raşid halifeler**" kelimesini, Ehl-i Sünnet Resulullah /s.a.a/'den sonra hilafet makamına geçen dört halifelere yorumlarken, Şia bundan kastedilenin, Ehl-i Beyt İmamları olan on iki halife olduğunu söylemektedir.

Yine bu ihtilafın, Kur'an-ı Kerim veya Hz. Resulullah /s.a.a/'in övdüğü ve kendilerine uyulmasını emrettiği şahıslarla ilgili bütün konularda söz konusu olduğunu görüyoruz. Örneğin:

علماء أمتي أفضل من أنبياء بني إسرائيل. أو العلماء ورثة الأنبياء.

"Benim ümmetimin âlimleri Beni İsrail'in peygamberlerinden daha üstündür." Veya **"Âlimler peygamberlerin varisleridir"**¹ hadislerini Ehl-i Sünnet, bu ümmetin bütün âlimlerine şamil kılarken; Şia, bu hadislerin sadece On İki İmamlar'a özel olduğunu savunuyor. Bu yüzden

1- Sahih-i Buhari, c.1 ilim kitabı, Sahih-i Tirmizi ilim faslında.

Şia, On İki İmamlar'ın, Resulullah /s.a.a/ hariç, diğer bütün peygamberlerden daha üstün olduğuna inanıyor.

Gerçek şudur ki, akıl da bu tahsis ve özelliği tanımaya hükmetmektedir. Zira ilk önce Kur'an-ı Kerim, Kitap ilmini, Allah'ın seçtiği kullarına verdiğini belirtmiştir. Bu, bir çeşit tahsistir. Hz. Resulullah /s.a.a/ de, başkalarının erişemeyeceği makamları, Ehl-i Beyti'ne mahsus kılmış, hatta onları: **"kurtuluş gemisi, hidayet imamları, karanlığı aydınlatan meşaleler ve uyulduklarında insanı sapıklıktan kurtaran iki değerli emanetten biri"** olarak adlandırmıştır.

Bu örneklerden anlaşılıyor ki, Ehl-i Sünnet'in görüşü, Kur'an-ı Kerim ve Nebevi Sünnet'in kanıtladığı, bu tahsis ve özellik tanımakla çelişmektedir.

Ayrıca akıl da Ehl-i Sünnet'in bu husustaki görüşüne rıza göstermemektedir. Zira bu görüş, açık olmamakla birlikte, Allah Teala'nın, kendilerinden bütün kötülükleri gidererek tertemiz kıldığı, hakiki âlimleri tanımaya engel oluşturmaktadır.

İlaveten; bu görüş, gerçek âlimlerle Emevi ve Abbasi hükümdarlarının zorla İslam ümmetinin başına getirdiği, dinini dünyaya satan âlimler arasında bir fark gözetmemektedir. Oysa bu gibi âlimlerle, ilimlerini, ilahi bir destekle sırf babaları vasıtasıyla /Hz. Resulullah /s.a.a/'den/ miras alan ve bunun dışında herhangi bir üstattan ilim öğrendikleri, tarihte tespit olmayan, Ehl-i Beyt İmamları arasında ne kadar büyük bir fark vardır.

Ehl-i Sünnet'in kendi âlimlerinin bile, onların ilimleri hakkında, özellikle de İmam Muhammed Bakır, İmam Cafer Sadık ve henüz genç yaşta Me'mun'un topladığı kırk kadıyı ilmiyle susturan İmam Rıza hakkında çok ilginç rivayetler naklettiklerini görüyoruz. Bu rivayetler, onlarla diğer âlimler arasında ilim yönünden karşılaştırılamayacak kadar büyük bir fark olduğunu apaçık gözler önüne sermektedir.¹

1- El-İkd-ul Ferid, Fusul-ul Mühimme, c. 3, s. 42.

Ehl-i Beyt'i diğerlerine ayrıcalıklı kılan başka bir nokta da, dört mezhep imamlarının birçok fikhi konularda ihtilaf etmelerine rağmen, Ehl-i Beyt İmamları'nın birbirleriyle bir konuda bile ihtilafa düşmemesidir.

Sonra faraza Ehl-i Sünnetin, geçen ayet ve hadislerin genel olduğuna dair görüşünü kabul edecek olursak dahi; bunun, zaman süreci içerisinde çeşitli fikir ayrılıklarının ve mezheplerin doğmasına ve neticede binlerce farklı mezhebin ortaya çıkmasına yol açacağı ortadadır. Belki de Ehl-i Sünnet âlimleri de, bu görüşün batıl olduğunun ve inanç birliğini yok ettiğinin farkına vardıklarından olsa gerek ki, çabucak içtihat kapısını kapatmak zorunda kalmışlardır.

Ama Şia inancı, Allah Teâlâ ve Resulü tarafından, müslümanların her asırda ihtiyaç duyduğu ilimlerle özellikle donatılan imamların etrafında kenetlenme ve birliktelik sağlama esasına dayalıdır. Bu inanç esas alındığı takdirde, artık hiçbir kimse Allah ve Resulüne yalan isnat ederek, yeni bir mezhep çıkaramaz ve halkı ona uymakla yükümlü kılamaz.

Aslında Ehl-i Sünnet ve Şia'nın bu konudaki ihtilafları, bir yönden, her iki fırkanın da inandıkları, Hz. Mehdi /a.s./ hakkındaki görüş ayrılıklarına benzemektedir.

Şia'nın nezdinde Hz. Mehdi /a.s./ babası ve soyu isimleriyle bilinen belirli bir şahıstır. Ama Ehl-i Sünnet'in nezdinde ahir zamanda doğacak olan meçhul bir kimsedir. Bu yüzden de Ehl-i Sünnet'ten birçok kişinin Mehdilik iddiasında bulduklarını görüyoruz.

Medeniye tarikatının önderi olan Şeyh İsmail, bizzat benim kendime, kendisinin "Beklenen Mehdi" olduğunu söylemiştir. Bunu, bir zamanlar onun müritlerinden olup sonra da Ehl-i Beyt yolunu tanıma basiretine ulaşan bir dostumun yanında söyledi.

Ama şiiilerden olan hiçbir kimsenin böyle bir şey iddia etmesi mümkün değildir. Ve eğer onlar, çocuklarının ismini Mehdi koysalar da bu, aynen bizim çocuklarımızı, Mu-

hammed veya Ali adlandırdığımız gibi, teberrük olsun dıyerdir. Zira Şia, Hz. Mehdi'nin on iki asır önce doğmuş olduğuna ve şimdilik gaybet döneminde olduğundan dolayı görülmediğine inanmaktadır. O halde Hz. Mehdi'nin zuhuru, Şia'ya göre bir nevi mucize şeklinde gerçekleşecektir.

Sonra; Ehl-i Sünnet ve Şia'nın, bazen de, her iki fırkanın da nezdinde sahih sayılan ve şahıslarla ilgili olmayan hadislerin yorumunda da ihtilafa düştüklerini görüyoruz. Örneğin:

اِخْتِلافُ أُمَّتِي رَحْمَةً.

"Ümmetimin ihtilafı rahmettir" hadisinin yorumu, tartışma konusu olmuştur.

Bu hadisle ilgili Ehl-i Sünnet âlimlerinin yorumu şöyledir: "Bir fıkhi hükümde mezheplerin ihtilafı müslümanlar için rahmettir. Zira o konuda herkes kendi haline uygun olan, istediği hükme göre amel eder; bu da onun için bir rahmettir. Mesela; bir konuda, İmam Malik sert ve katı fetvalar veriyorsa, aynı konuda kolaylık gösteren Ebu Hanife'nin görüşüne göre amel edebilir."

Ama Şia, bu hadisin başka bir anlamda olduğu görüşündedir. Çünkü Şia'nın hadis kaynaklarında nakledilen bir hadiste şöyle gelmiştir:

İmam Cafer Sadık /a.s/'dan **"Ümmetimin ihtilafı rahmettir"** hadisiyle ilgili olarak; "bu nasıl olabilir?" diye sorulunca, Hz. İmam Cafer Sadık /a.s/: **"Allah Resulü doğru söylemiştir"** der. Bunun üzerine, soruyu soran şahıs: "Eğer ihtilafları rahmet ise, o zaman birlikleri bela mıdır?" der. Bunun üzerine İmam: **"Hayır, senin anladığın ve onların anladığı /yani Ehl-i Sünnet âlimlerinin anladığı/ şekilde değildir. Hz. Resulullah /s.a.a/, bundan müslümanların karşılıklı ilim alış verişinde bulunmak için birbirlerine gidip gelmelerini kastetmişlerdir"** buyurur ve Tövbe Suresinin 122. ayetine istinat eder. Bu ayette Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لِيَتَفَقَّهُوا فِي الدِّينِ وَلِيُنذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ.

"...Onlardan her bir fırkadan /göç eden/ bir grup yok mu ki, dinde geniş bilgi edinsinler ve onlara döndüklerinde kavimlerini uyarınsınlar belki de onlar sakınırlar."

Daha sonra da İmam Cafer Sadık /a.s./ sözlerine şöyle devam ederler: **"Eğer dinde ihtilaf etseler, şeytanın grubundan olurlar."** /Yani, mezkûr hadiste geçen: **"ihtilaf"** kelimesi, Arapça'da birçok anlamda kullanıldığı gibi, **"karşılıklı gidip-gelmek"** anlamında da kullanılmaktadır. Bu hadiste de ümmetin ilim için sefere çıkması ve birbirlerine gidip gelmesi anlamında kullanılmıştır, tefrika ve görüş ayrılığı anlamında değil./

Görüldüğü üzere bu açıklama, doyurucu bir açıklama olmasıyla birlikte, inanç birliğine davet etmekte ve tefrikayı reddetmektedir.¹

Öte yandan Ehl-i Sünnet'in bu hadis için getirdiği yorumları, makul da değildir. Çünkü tefrikaya, fikir ayrılığına ve mezhep çeşitliliğine davet etmektedir. Dolayısıyla da tek bir inanç etrafında toplanmaya davet eden Kur'an-ı Kerim'in ayetleriyle bağdaşmamaktadır. Allah Teâlâ şöyle buyuruyor:

وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونِ.

"Şüphesiz bu, bir tek ümmet olarak sizin ümmetinizdir. Ben de sizin rabbinizim; Benden sakının."²

1- Bu ihtilafın küçük bir örneği de, Besmele'yle ilgilidir. Namazda Besmele'yi okumak, Malikilere göre mekruh, Şafilere göre vacip, Hanefilere göre müstehap, Hanbeliler ise, cehren kılınan namazlarda sessiz olarak okunması görüşündeler.

2- Müminun/52.

Yine, şöyle buyuruyor:

وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا.

"Hep birlikte Allah'ın ipine sarılın ve tefrikaya düşmeyin."¹

Yine, şöyle buyuruyor:

وَلَا تَنَارَعُوا فَنَفْسَلُوا وَتَذْهَبَ رِيحُكُمْ.

"Birbirinizle çekişmeyin, sonra zayıflar ve yok olup gidersiniz."²

Bir ümmetin bireylerini, birbirlerine düşman kılan, birbirlerini küfre düşmekle suçlamağa ve hatta birbirlerinin kanını dökmegi bile helal saymaya sebep olan tefrikadan ve mezhebi bölünmelerden daha kötü bir ayrılık düşünülebilir mi? Bu, bilfiil vaki olan bir şeydir. Tarih boyunca vuku bulan olaylar bunun en büyük şahitleridir. Oysa Allah Teala müslümanları, bölündükleri takdirde ne gibi korkunç sonuçlarla karşılaşacaklarından haberdar etmiştir. Allah Teala, Ali İmran suresinin 105 ayetinde şöyle buyurmuştur:

وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَفَرَّقُوا وَاخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ.

"Kendilerine apaçık deliller geldikten sonra parçalanıp ayrılığa düşenler gibi olmayın..." Ve En'am Suresi'nin 159. ayetinde de buyurmuştur ki:

إِنَّ الدِّينَ فَرَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيعًا أَلَسَتْ مِنْهُمْ فِى شَيْءٍ.

1- Al-i İmran/203.

2- Enfâl/46.

"Dinlerini parça parça edip guruplara ayrılanlar var ya, senin onlarla hiçbir ilişkin yoktur..."

Rum Suresi'nin 31 ve 32. ayetlerinde de buyurmuştur ki:

وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ مِنَ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِبَعًا كُلِّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرِحُونَ.

"...Müşriklerden olmayın; onlar ki dinlerini böldüler ve grup-grup oldular, her bir hizip kendi sahip olduğuyla sevinmektedir."

Burada şu noktaya işaret etmekte yarar görüyorum: Ayette geçen "**şiy'e'an**" /grup-grup/ kelimesinin, bazı basit insanların zannettiği gibi, Şia ile hiçbir ilgisi yoktur. Bir defasında cahil birisi gelip bana nasihat ederek, şunları söyledi: "Şia'yı bırak! Zira onları Allah sevmemektedir. Resulü'nü de onlardan olmaktan sakındırmıştır." O'na: "Bu hususta bir delilin var mıdır?" dediğimde, cevap olarak yukarıda okuduğumuz "**Onlar ki dinlerini bölüp, grup-grup oldular sen onlardan değilsin**" ayetini okudu. Ona, ayette geçen: "**şiy'e'an**" kelimesinin, grup-grup demek olduğunu söyleyip; bunun, Şia ile hiç bir ilgisi olmadığı hususunda onu ikna etmeğe çalıştım; fakat ne yazık ki o, yine kendi batıl sözünde ısrar etti.¹ Zira ona Allah'ın cisim olduğunu öğreten imamı böyle öğretmişti ve Şia'dan uzak durmasını tavsiye etmişti. O, artık kendi kafasına yerleşenden başkasını kabul edemezdi!

Şimdi asıl konumuza dönmek istiyorum. Ben hakikati bilmeden önce; "**Ümmetimin ihtilaftı rahmettir**" hadisini okuyup, Hz. Resulullah'tan nakledilen:

1- Oysaki Kur'an-ı Kerim'de Şia kelimesi bazen övgü makamında da kullanılmıştır. Mesela; Saffat suresinin 83. ayet-i kerimesi **وَأَنَّ مِنْ شَيْعَتِهِ لِإِبْرَاهِيمَ** "**Gerçekten İbrahim, Nuh'un Şiasındandır.**" Yani iman ve hidayette ona uyanlardandır."

سَتَفْتَرُقُ أُمَّتِي إِلَى اثْنَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا
وَاحِدَةً.

"Yakında ümmetim yetmiş iki fırkaya bölünecek onların içinden bir grup hariç, hepsi Cehennem'e gidecek"¹ hadisiyle karşılaştırdığımda, sürekli hayrete kapılıyor ve kendi kendime şöyle soruyordum: Ne ilginçtir; nasıl olur da ümmetin bölünmesi rahmet olduğu halde, ateşe girmesine de sebep oluyor?!

Fakat Hz. İmam Cafer Sadık /a.s./'ın, anılan hadisle ilgili açıklamasını görünce, söz konusu hayretim ortadan kalktı, şüphem silinip gitti. Anladım ki, hak hidayet İmamları ve karanlığı aydınlatan meşaleler Ehl-i Beyt İmamları'dır; Kur'an'ın ve Sünnet'in gerçek tercümanları da onlardır; Allah Resulü'nün onların haklarında buyurduğu:

مَثَلُ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ كَسَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا
غَرِقَ، وَلَا تَتَقَدَّمُوهُمْ فَتَهْلِكُوا وَلَا تَتَخَلَّفُوا عَنْهُمْ فَتَهْلِكُوا وَلَا
تُعَلِّمُوهُمْ فَإِنَّهُمْ أَعْلَمُ مِنْكُمْ.

"Benim Ehl-i Beyt'im, sizin aranızda aynen Nuh'un gemisine benzer. Kim, o gemiye bindiyse kurtuldu; kim de ondan geriye kaldıysa boğulup helak oldu. Onlardan öne geçmeyin helak olursunuz. Onlardan geri kalmayın /yine/ helak olursunuz. Onlara bir şey öğretmeye kalkışmayın, çünkü onlar sizden daha bilgilidirler"² övgü de çok yerinde, doğru ve hak bir övgüdür.

1- Sünen-i İbn-i Mace, Kitab'ul Fiten, c. 2, Hadis no: 3993, Müsned-i Ahmed, c. 3, s. 120, Sahih-i Tirmizi, Kitab'ul İman.

2- Savaiku'l Muhrika, s. 136 ve 227 Cami'us Sağır, c. 2, s. 132 Müsned-i Ahmed, c. 3 s. 17 ve c. 4, s. 366, Hilyet'ül Evliya, c. 4, s. 306, Müstedrek'us Sahiheyn, c. 3, s.151 Talhis-i Zehebi-EI-Mu'cem'us Sağır-i Taberani, c. 2, s. 22

Hz. İmam Ali /a.s./'ın da Ehl-i Beyt hakkındaki:

أَنْظُرُوا أَهْلَ بَيْتِ نَبِيِّكُمْ فَأَلْزَمُوا سِمَتَهُمْ وَاتَّبِعُوا أَثَرَهُمْ فَلَنْ
يُخْرِجُوكُمْ مِنْ هُدًى وَلَنْ يُعِيدُوكُمْ فِي رَدًى فَإِنْ لَبَدُوا قَالِبُدُوا وَإِنْ
نَهَضُوا فَانْهَضُوا وَلَا تَسْبِقُوهُمْ فَتَضَلُّوا وَلَا تَتَأَخَّرُوا عَنْهُمْ فَتَهْلِكُوا.

*"Peygamberinizin Ehl-i Beyt'ine bakınız ve onların siretine sarılın; onların izine tabi olun. Çünkü onlar sizi, hidayetten çıkarmaz; kötülüğe de çevirmez. Eğer onlar otururlarsa siz de oturun; eğer onlar kalkarlarsa siz de kalkın. Onlardan öne geçmeyin saparsınız; onlardan geri kalmayan helak olursunuz."*¹ buyruğu, hak ve yerinde olan bir buyruktur.

Yine Hazreti Ali /a.s./, Ehl-i Beyt'in değerini açıkladığı başka bir hutbesinde şöyle buyurmuşlardır:

هُمُ عَيْشُ الْعِلْمِ وَمَوْتُ الْجَهْلِ يُخْبِرُكُمْ جِلْمُهُمْ عَنْ عِلْمِهِمْ
وَزَاهِرُهُمْ عَنْ بَاطِنِهِمْ وَصَمْتُهُمْ عَنْ حَكْمِ مَنْطِقِهِمْ لَا يُخَالِفُونَ الْحَقَّ وَلَا
يَخْتَلِفُونَ فِيهِ هُمْ دَعَائِمُ الْإِسْلَامِ وَوَلَانِجُ الْإِعْتِصَامِ بِهِمْ عَادَ الْحَقُّ إِلَى
نِصَابِهِ وَانْزَاخَ الْبَاطِلُ عَنْ مَقَامِهِ وَانْقَطَعَ لِسَانُهُ عَنْ مَنْبَتِهِ عَقَلُوا الدِّينَ
عَقْلًا وَعَايَةً وَرِعَايَةً لَا عَقْلَ سِمَاعٍ وَرِوَايَةً فَإِنَّ رُؤَاةَ الْعِلْمِ كَثِيرٌ
وَرُعَاةَهُ قَلِيلٌ.

"Onlar, ilmin hayatı, cehaletin ölümüdürler. Hilimleri, ilimlerinden; zahirleri, batınlarından; susmaları, mantıklarının hikmetinden haber vermektedir. Onlar, hakka muhalefet etmezler ve onda ihtilafa düşmezler. Onlar, İslam'ın direkleri ve kurtuluş sığınaklarıdır. Onlarla hak, kendi haddine /kemaline/ ulaşmış; batıl de, yerinden koparılıp dili kökünden kesilmiştir. Onlar, dini koruma ve uygulama aklıyla akletmişler; duymak ve nak-

1- Nehc'ül Belağa, c. 2, s. 190.

letmek akıyla değil; ilmi nakledenler çok olur ama ona riayet edenler ise az olur."¹

Evet, ilmin kapısı olan Hz. İmam Ali /a.s./ doğru söylemiştir. Gerçekten de dini korumak ve riayet etmek için dinleyip düşünen ile nakletme amacıyla dinleyen kimse- nin arasında çok büyük bir fark vardır.

Dinleyip de nakledenler çoktur. Resulullah'ın /s.a.a/ meclisinde bulunup, O hazretten hadis dinleyip anlamını doğru şekilde kavramadan nakleden sahabeler az değildir. Bunlar, bazen de o hazretin kastettiği şeyin tam aksini nakletmişlerdir. Hatta bazen hadisin gerçek anlamını kavramadıklarından küfre bile varacak derecede yanlış aktarmışlardır.

Hadisi anlayarak nakledenler ise pek azdır. İnsan bazen ömrünü, ilimde harcamasına rağmen, ancak belli bir dalda kendini yetiştirebiliyor. Hatta bazen belli bir ilmin veya sanatın ancak bir dalında uzmanlaşabiliyor.

Ama Ehl-i Beyt İmamları böyle değillerdir. Onların bütün ilimlerin muhtelif dallarında derin bir ilme sahip oldukları, tarihi araştıran herkes için açıktır. Tarih, Hz. İmam Ali /a.s./'ın derin ilahi ilmini kanıtlayan örneklerle doludur. Bunun diğer bir şahidi de, Hz. İmam Muhammed Bakır ve İmam Cafer Sadık'ın oluşturduğu ilim havzalarıdır. Bu havzalarda binlerce ilim ehli; fıkıh, kelim, tefsir ve hatta felsefe, tıp, kimya, vb. pozitif ilim dallarında, O hazretlerden öğrenim almıştır.

1- Nehc'ül Belağa, c. 3. s. 439.

Ehl-i Sünnet Ve Şia Nezdinde İnanç Konusu

Şia'nın kurtuluşa eren fırka olduğuna dair kanaatimi çoğaltan konulardan birisi de Şia akaidinin, her selim akıl ve fitrat sahibi insan tarafından kolayca kabul edilebilir olmasıdır. Şia ekolunda her mesele ve inanç hakkında Ehl-i Beyt İmamları'ndan gelen tam manasıyla yeterli ve doyurucu olan bir açıklama buluyoruz.

Oysa Ehl-i Sünnet ve diğer fırkaların bazı itikadi meselelere açık seçik bir çözüm getiremediklerini görüyoruz.

Bu bölümde önemli inançlardan bazıları hususunda her iki fırkanın görüşlerine değinip, konu hakkında kendi kanaatimi beyan ederek, seçimi ve değerlendirmeyi okuyucunun kendisine bırakıyorum.

Bütün müslümanların hep birlikte inandıkları, bir takım temel inançlar vardır. Allah'a, meleklerine, kitaplarına ve peygamberlerine inanmak ve aralarında hiç fark gözetmemek, bu kabil inançlardandır. Yine, tüm

müslümanlar; Cennet'e, Cehennem'e ve Allah'ın kabirlerde olanları tekrar diriltip hep birlikte hesaba çekeceğine inanmaktadırlar. Yine, tüm müslümanlar; Kur'an-ı Kerim'in Allah'ın son kitabı, Hz. Muhammed /s.a.a/'in son peygamber, Kâbe'nin ise kible olduğunda da görüş birliği içerisinde olduklarıdır. Fakat bununla birlikte, bu inançlardan bir kısmının yorumunda ihtilafa düşmüşlerdir. Böylece çeşitli kelimî ekol ve mezhepler ortaya çıkmıştır. Bu mevzular da onların birbirlerini eleştirdikleri ihtilaf alanı haline alıvermiştir.

Ehl-i Sünnet Ve Şia'nın Allah Hakkındaki İnançları

Bu bölümde ele alınabilecek en önemli mevzu, Allah'ın görülmesi meselesidir. Ehl-i Sünnet, her müminin kıyamet gününde Allah'ı göreceğine inanmaktadır. Ehl-i Sünnet'in, Sahih-i Buhari ve Müslim gibi Sihah-ı Sitte kitaplarını /altı sahih hadis kaynağını/ okuduğumuzda, bu kitaplarda Allah'ın, mecazi anlamda değil, hakiki anlamda görüleceğini vurgulayan hadislerin bulunduğunu görmekteyiz.¹ Daha ötesi, bu kaynaklarda; Allah'ın yaratıklara benzetildiğini, güldüğünü,² yürüyerek geldiğini, dünya semasına indiğini,³ hatta bacağını açarak tanınmasına vesile olan alameti gösterdiğini,⁴ ayağını cehennemine içine koyup da ce-

1- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 47, c. 5, s. 179, c. 6, s. 33.

2- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 226, c. 5, s. 47-48, Sahih-i Müslim, c. 1, s. 114, 122.

3- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 197.

4- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 182.

hennemin dolarak "artık yeter yeter", dediğini ve Yüce Allah'ın münezzehtir olduğu, nice nice söz ve vasıfların yer aldığı görmekteyiz.¹

Size başımdan geçen bir olayı anlatayım. Doğu Afrika'da bulunan Kenya ülkesinin Amu ismindeki bir şehrine gitmiştim. Orada mescit içerisinde namaz kılanlara hitabede bulunan bir imamla karşılaştım. İmam halka: "Allah'ın iki eli, iki ayağı, iki gözü ve yüzü olduğundan bahsediyordu. Ben onun bu sözüne karşı çıkınca, bana Kur'an ayetlerinden delil getirmeğe başladı ve dedi ki, bu hususta Kur'an ayetleri de vardır. Mesela; Allah Teala: **"Yahudiler, Allah'ın eli bağıdır /sıkıdır/" dediler; dediklerinden ötürü elleri bağlansın, lânet olsunlar. Hayır, O'nun iki eli de açıktır, nasıl dilerse sarf eder..."**² buyurmaktadır. Yine, Allah Teala: **"Gözlerimizin önünde ve vahyimiz uyarınca gemiyi yap..."**³ buyurmuştur. Yine, **"Onda /Yeryüzünde/ bulunan her şey fanidir. Ancak, yüce ve cömert olan Rabbinin yüzü bakidir"**⁴ buyurmuştur.

Ben: "Ey kardeşim," dedim. "Delil olarak zikrettiğin bütün bu ayetler ve benzerleri mecazi anlamda kullanmışlardır; bunlardan hakiki anlam kastedilmemiştir."

Cevaben: "Kur'an, baştan sona hakikattir; onda mecaz yoktur" dedi.

Ben dedim ki: "Öyleyse Allah Teala'nın: **"Bu dünyada kör olan ahirette de kör ve daha şaşkındır"**⁵ ayetini nasıl yorumluyorsunuz? Bu ayeti de mi hakiki anlama atfediyorsunuz? O halde bu dünyada kör olanların tamamı kıyamette de kör olacaktır.

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 187, 202 sayfasında da Allah'ın eli ve parmakları olduğunu ispatlamaktadır.

2- Maide/64.

3- Hud/37.

4- Rahman/26, 27.

5- İsra/72.

Bunun üzerine mezkûr imam: "Biz Allah'ın elinden, gözünden ve yüzünden bahsediyoruz. Bizim, körlerle bir işimiz yoktur" cevabını verdi.

Ben: "Tamam, körleri bırakalım; kendinizin zikrettiği, **"Onda /yeryüzünde/ bulunan her şey fanidir. Ancak, yüce ve cömert olan Rabbinin yüzü bakidir"**¹ ayet hakkındaki tefsiriniz nedir?" dedim.

Bunun üzerine, imam orada hazır bulunanlara dönerek; "Sizden bu ayetin anlamını anlamayan var mı? Bu ayet, aynen Allah Teala'nın: **"...O'nun yüzünden başka her şey yok olacaktır..."**² ayeti gibi, çok açık anlamlıdır" dedi.

Ben: "Siz, işi daha da zorlaştırdınız" dedim. "Ey kardeşim, biz Kur'an hakkında ihtilafa düşmüşüzdür. Siz; "Kur'an'da asla mecazın olmadığını ve baştan sona hepsinin hakikat olduğunu iddia etmektesiniz. Ben ise, Kur'an'da mecazi anlamda kullanılan ayetlerin de olduğunu; özellikle de Allah Teala hakkında tecsim ve teşbihi andıran ayetlerin, mutlaka mecazi anlamda kullanıldıklarını söylüyorum.

Bu durumda eğer siz görüşünüzde ısrarlı iseniz, bu görüşünüze göre, Allah Teala'nın yüzü hariç, ellerinin, ayaklarının ve bütün cisminin yok olup gideceğine ikrar etmeniz gerekmektedir. Yüce Rabbimiz böyle bir şeyden münezzehtir. Acaba böyle bir yorumu mu benimsiyorsunuz?!" diye de ekledim.

Bunun üzerine, orada bulunanların tamamı sustular; imamları da artık bir kelime dahi konuşmadı. Ve ben onlardan vedalaşarak ayrıldım ve kendilerine hidayet nasip olması için dua ettim.

Evet, bu, onların Sihahları'nda yer alan Allah hakkındaki inançlarıdır. Her ne kadar bazı âlimleri, bunu kabul etmese de, ancak çoğunluğu, Allah Teala'yı ahirette göre-

1- Rahman/26, 27.

2- Kasas/88.

ceklerine ikrar edip iman etmektedirler. Onlar, kıyamet günü Allah Teala'yı önünde bulut bulunmayan bir dolunayı gördükleri gibi göreceklerine inanmaktadırlar ve buna da Allah Teala'nın: **"Yüzler vardır ki, o gün ışıl ışıl parlamaktadır. Rablerine bakmaktadır"**¹ ayetini delil getirmekteler.

Buna karşılık ey aziz okuyucu, Şia'nın bu husustaki inancını bilir bilmez, artık düşüncenin rahat ettiğini göreceksinizdir. Aklınız da onların, Allah Teala'nın tecsim ve teşbihini andıran ayetlerini tevil edip mecazi anlamlara yorumlamalarına, teslimiyet gösterip kabullenecektir. Gerçekten de bu ayetler bazılarının sandığı gibi, hakiki anlamda ve zahiri anlamlarında kullanılmamışlardır.

Hiz. İmam Ali /a.s/ bu hususta şöyle buyurmuştur: **"Öyle bir mabuttur ki, derin düşünceler O'nu idrak edemez, akıl-fikir denizine dalanlar künhüne eremez. Öyle bir mabuttur ki, ne sıfatını sınırlayabilen bir sınır vardır; ne de O'na layık olabilen bir vasıf. Yoktur O'na sayılı bir an; yoktur O'nun için uzatılmış bir zaman..."**²

Hiz. İmam Muhammed Bakır /a.s/ da Allah'ı mahlûka benzeten "Müşebbihe"ye ret olarak şöyle buyurmuşlardır: **"En ince anlamda kendi fikrimizde ayırtırdığımız her şey, bizim gibi bir mahlûk olup bizim kendimize aittir..."**³

Aslında Allah Teala'nın, muhkem kitabı Kur'an'daki: **"...O'nun benzeri hiçbir şey yoktur..."**⁴ reddiyesiyle; **"Gözler O'nu göremez..."**⁵ buyruğu ve elçisi Hiz. Musa

1- Kıyamet/22, 23. Oysa Ehl-i Beyt İmamları bu ayetlerin, bazı yüzlerin o günde Rablerinin rahmetini görmeleri /bulmaları/ sonucunda sevinç tazelik ve güzelliğine bürüneceklerini ifade ettiklerini buyurmuşlardır.

2- Nehc'ül Belağa, birinci hutbe.

3- Akaid'ül İmamiyye.

4- Şura/11.

5- En'am/103.

/a.s/'ın görme talebinde bulunup da: "**Rabbim, bana /kendini/ göster göreyim Seni**" demesi üzerine cevaben: "**Sen Beni asla göremezsın**"¹ buyurması, bu hususta yeterlidir. Özellikle de, Arap dili uzmanlarının da ifade ettiği gibi, ayette kullanılan "**len**" edatı, ebedi olumsuzluğu ifade etmektedir.

Evet, bütün bunlar, ilim madeni, risalet makamı ve Kitap ilminin varisleri olan Ehl-i Beyt İmamları'nın buyruklarına itimat eden Şia'nın bu husustaki görüş ve itikadının doğruluğunu teyit ve ispat eden delillerdir.

Bu hususta daha geniş bilgi edinmek isteyenler, "El-Müracaat" kitabının yazarı, Seyit Şerefuddin'in kaleme aldığı; "Görme Mevzuu Üzerine" isimli kitap gibi, bu konu hakkında yazılan geniş kitaplara müracaat edebilirler.

1- A'raf/ 143.

Ehl-i Sünnet Ve Şia'nın Nübüvvet Konusundaki İnançları

Şia ve Ehl-i Sünnet'in bu bölümde ihtilaf ettikleri mevzu, "**masumiyet**" konusudur. Şia'ya göre Peygamberler */Allah'ın selamı onlara olsun/* elçi olarak gönderildikten önce de sonra da masumdurlar. Ama Ehl-i Sünnet'e göre onlar, ancak ulaştırdıkları Allah'ın kelamı hususunda masumdurlar; diğer hususlarda ise aynen diğer insanlar gibidirler; bazen isabetli oldukları gibi, hataya da düşebilirler.

Bu konuda Ehl-i Sünnet kendi Sihahları'nda Resulullah /s.a.a/'in birçok defalar */neuzibillâh/* hataya düştüğünü ve bazı sahabenin onu irşat edip doğruya yönelttiğini ifade eden bir takım rivayetler de nakletmişlerdir. Örneğin; Bedir esirleri konusunda güya Resulullah */Allah'ın salât ve selamı ona ve Ehl-i Beyti'ne olsun/* hata yapmış, Ömer ise doğru karar vermiş ve eğer Ömer olmasaymış, Resulullah

/s.a.a/ helak olacaktı!...¹ Veya naklettiklerine göre Resulullah /s.a.a/ Medine'ye geldiğinde onların hurma ağaçlarını aşıladıklarını görünce onlara: "Ağaçları aşılamayın ki daha iyi ürün versinler" demiş. Fakat aksine, hurma ağaçları kötü ürün vermiş ve onlar Resulullah'a gelip şikâyet edince Hazret:

أَنْتُمْ أَعْلَمُ بِأُمُورِ دُنْيَاكُمْ مِنِّي.

"Siz dünya işlerinizi benden daha iyi bilirsiniz" demiştir. Başka bir rivayete göre de:

إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ إِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِّنْ دِينِكُمْ فَخُذُوهُ وَإِذَا أَمَرْتُكُمْ بِشَيْءٍ مِّنْ رَّأْيِي فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ.

"Ben ancak bir beşerim; size dininizle ilgili bir şeyi emrettiğimde, onu tutun /amel edin/, kendi reyime göre bir şey emrettiğimde ise; ben ancak bir beşerim" buyurmuştur. ²

Yine, diyorlar ki, güya Resulullah /s.a.a/e, sihir yapmışlar ve bunun üzerine o hazret günlerce ne yaptığını bilmez hale gelmişmiş! Öyle ki, hatta hazret, eşleriyle ilişkiye girdiğini zannedermiş; hâlbuki gerçekte böyle bir şey söz konusu bile değilmiş³ veya yapmadığı bir işi, yaptığını hayal edermiş!⁴

1- Bunu, İbn-i Kesir "El Bidayetu Ve'n Nihaye" adlı kitabında İmam Ahmed b. Hanbel, Müslim, Ebu Davut ve Tirmizi'den nakletmiştir.

2- Sahih-i Müslim, El Fezail Kitabı, c. 7, s. 95, Müsned-i Ahmed, c. 1, s. 162 ve c. 3, s. 152.

3- Sahih-i Buhari, c. 7, s. 29.

4- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 68.

Bir diğerk rivayette de güya Hazret namaz kılariken yanılmış ve kaç rekât kıldığını bilememiř¹ veya namazda uyumuş ve uykusu o kadar derinmiş ki, horladığını duymuşlar ve daha sonra da uyanarak abdest almadan namaz kılmış!² Ve yine naklediyorlar ki, O Hazret gazaplanınca bazen laneti hak etmeyen birisine küfür edip lanet edermiş ve daha sonra da:

اللَّهُمَّ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ فَأَيُّ الْمُسْلِمِينَ لَعْنَتُهُ أَوْ سَبَبْتُهُ فَاجْعَلْ لَهُ
زَكَاءً وَرَحْمَةً.

"Ey Allah'ım, ben sadece bir beşerim; her hangi bir müslümana lanet veya küfür edersem, sen bunu onun için bir sadaka ve rahmet karar kıl" diye söylermiş!³

Diğerk bir rivayetlerine göre de güya Hazret, Aişe'nin evinde bacakları açık bir vaziyette sırt üstü uzandığı bir sırada, Ebu Bekir içeri girmiş, Hazret hiç istifini bozmadan onunla konuşmuş; sonra da mer içeri girmiş onunla da aynı şekilde konuşmuş! Ama Osman izin isteyince, kalkıp oturmuş, kendisini toparlayarak elbisesini düzeltmiş! Aişe bunun nedenini sorunca, Hazret:

أَلَا أَسْتَحْيِي مِنْ رَجُلٍ تَسْتَحْيِي مِنْهُ الْمَلَائِكَةُ.

"Meleklerin bile hay ettiği bir şahıstan hay etmeyeyim mi?" diye cevap vermiştir!⁴

Yine rivayet ediyorlar ki, Hazret güya Ramazan ayında cünüp olarak sabaha kadar bekler ve böylece sabah namazını kazaya bırakır!⁵

1- Sahih-i Buhari, c.1, s. 123 ve c. 2, s. 65.

2- Sahih-i Buhari, c. 1, s. 37, 44, 171.

3- Sünen-i Daremi, Kitab'ur Rikak.

4- Sahih-i Müslim, Bab'u Fezail-i Osman, c. 7, s. 117.

5- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 232, 234.

Ve buna benzer aklın kabul etmediği ve nübüvvetle bağdaşmayan, naklini gerekli görmediğimiz birçok rivayet söz konusu kaynaklarda mevcuttur.¹

Ama Şia'ya gelince onlar; Ehl-i Beyt İmamları'ndan aldıkları eğitim üzere, peygamberleri ve özellikle de Hatem-ün Nebiyyin olan Hz. Muhammed /s.a.a./i, bu gibi münasebetsiz yakıştırmalardan uzak bilerek bütün peygamberlerin /a.s/ ister küçük, ister büyük her türlü günah ve kötülüklerden pak olduklarına inanıyorlar. Şia'ya göre Resulullah Hazretleri her türlü hata, unutkanlık, yanılma ve sihir edilmekten kısacası, her türlü günah, hata ve aklı gideren etkenlerden masumdur. Hatta Resulullah /s.a.a./, yolda yürürken bir şeyler yemek, yüksek sesle gülmek, yersiz yere şaka yapmak gibi halkın nazarında kötü sayılan, nübüvvet ve güzel ahlakla bağdaşmayan her türlü davranıştan bile kaçınırdı. Nerde kaldı ki, Resulullah /s.a.a./, halkın gözü önünde yüzünü karısının yüzüne dayayıp, zencilerin dans edip oynamalarını seyretsin!² Veya karısının da bulunduğu bir savaşa, karısıyla yarışmaya girsin; bir defasında Peygamber onu koşuda yensin, diğer bir defada ise hanımı onu yensin ve "Bir bir berabere kaldık" demiş olsun!³

Şia, peygamberlerin masumiyetiyle çelişen bu tür rivayetleri, Emeviler ve yandaşlarının, Resulullah /s.a.a./'in değerini düşürmek veya en azından kendilerinin, tarihin tescil ettiği kötü eylem ve utanç verici hatalarına bir mazeret bulmak amacıyla uydurdukları düzme rivayetler olarak görmektedir.

Bazılarının uyduruk rivayetlerinde yer aldığı gibi, Zeyd'in karısı olan Zeyneb'i başını tararken gördüğünde Resulullah /s.a.a./, ona âşık olup: "**Sübhanellahi Mükallibel Ku-**

1- Sahi-i Buhari, c. 3, s. 114 ve c. 7, s. 96.

2- Sahih-i Buhari, Kitab'ul İydeyn, c. 3, 228 ve c. 2, s. 3.

3- Müsned-i İmam Ahmed b. Hanbel, c. 6, s. 75.

lub" yani, "*Kalpleri değiştiren Allah'ı tenzih ederim*"¹ dediği veya Aişe'ye meydedip diğer karlılarına adaletsiz davrandığını ve bunun üzerine diğer karlıları, bir defa Fatıma ile bir defa da Cehş kızı Zeynep ile birlikte gelip ondan adaletle davranmasını istediklerini ifade eden temelsiz rivayetler² doğru kabul edilecek olursa, kısacası Resulullah /s.a.a/'in hata yapıp -neuzibillâh- heva-hevesine uyması söz konusu olursa, artık Ebu Süfyan oğlu Muaviye, Mervan b. Hakem, Amr b. As, Yezit b. Muaviye gibi bü-yük günahlar işleyen, Allah'ın haramını helal sayan, suçsuz insanları öldüren kim-seler için de bir kınama söz konusu olamaz.

Buna karşılık Ehl-i Beyt İmamları /Allah'ın selamı on-lara olsun/, Resulullah /s.a.a/'in her türlü hata ve günah-tan masum olduğunu beyan etmiş ve zahiri anlamıyla bunun aksini ifade ettiği sanılan ayetlerin tevilini /bu ayetlerden kastedilen hakiki anlamalarını/ açıklamışlardır. Mesela:

عَبَسَ وَتَوَلَّى "Yüzünü ekşitti ve döndürdü"³ ayeti gibi zahiri anlamıyla Peygamberi bir nevi kınadığı sanılan veya:

لِيَغْفِرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأَخَّرَ.

"Senin geçmişteki ve gelecekteki günahını bağış-lasın diye"⁴ ve:

لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ.

"Gerçekten Allah Peygamberin tevbesini kabul etti"⁵ veya:

عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَ أَذْنَتْ لَهُمْ.

1- Tefsir'ul Celaleyn, ما الله مبديه، و تخفى في نفسك يا النبي "Allah'ın açık ar etmek istediğini kalbinde gizlemek istiyorsan" ayetinin tefsirinde.

2- Sahih-i Müslim. Bab-u Fezail-i Aişe, c. 7, s. 136.

3- Abese/1.

4- Fetih/2.

5- Tevbe/117.

"Allah seni affetsin niçin onlara müsaade ettin"¹ gibi, zahiri anlamıyla Peygambere günah isnat eden ayetleri, Ehl-i Beyt İmamları Peygamber /s.a.a./'in masumiyetiyle çelişmeyecek bir şekilde tevil etmişlerdir. Böylece bu tür ayetlerin hiç birisinin, Hz. Resulullah /s.a.a./'in masumiyetiyle bir çelişkisi kalmamaktadır. Çünkü bu tür ayetlerde kastedilen asıl mana, ayetin zahirinden anlaşılan mana değildir; çoğunda mecazi anlamlar söz konusudur. Buna benzer kullanımlar, Arap dilinde çoktur. Kur'an-ı Kerim'de de bunun örnekleri mevcuttur.

Bu gibi konularda gerçeğin ne olduğunu bilmek isteyenler, Şia âlimlerinin yazdığı tefsirlere, örneğin; Al-lame Tabatabai'nin yazdığı **"El Mizan"**, Ayetullah Hoi'nin **"El-Beyan"** ve Muhammed Cevat Muğniye'nin yazdığı **"El Kâşif"** ve Tabersi'nin yazdığı **"El İhticac"** gibi tefsir ve hadis kitaplarına müracaat edebilirler.

Bu kitapta her iki fırkanın inançlarının ana hatlarına kısaca işaret ederek, kişisel inançlarımı açıklamak istediğim için, masumiyetle ilgili konuların teferruatına girmekten kaçındım. Ben şahsen peygamberler ve onlardan sonra gelen vasilerinin masum olduklarına inanmaktayım. Bu inanç, gerçekten de içimi rahatlatıyor; şüphe ve şaşkınlık kapılarını da bana kapatıyor.

Peygamberlerin yalnızca Allah'ın kelamını insanlara ulaştırmakta masum olduklarını ifade eden görüş ise, bence delilden yoksun bir iddiadır. Zira bu durumda peygamberin filan sözünün, Allah katından olduğu ve öbür sözünün ise kendi aklından olduğunu ayırt etmek için bir delil getirilemez, bir ölçek ortaya koyulamaz. Böylece; sözlerinin bazıları masumdur; bazıları ise masum değildir, diye ayırt etmek tamamen yersizdir. Bu, dinin kutsallığında, şüphe

1- Tevbe/43.

ve tereddüte yol açar; böylesi çelişkili bir görüşten, Hak Teala'ya sığınırım.

Burada hidayet bulduktan sonra dostlarımla yaptığım bir tartışmayı hatırlıyorum. Ben onlara Resulullah /s.a.a/'in mutlak olarak masum olduğunu ispatlamaya çalışıyordum; onlar da beni Resulullah /s.a.a/'in sadece Kur'an'ı tebliğ etmek hususunda masum olduğuna ikna etmeye çalışıyorlardı. Tartıştığım kimselerin arasında 'Tuzıt'ten /El Cerid bölgesine bağlı bir yer/¹ bir üstat da bulunuyordu. Bu bölgenin insanları zekâ, ilim ve ince düşünceyle tanınan kimselerdir. O üstat, biraz düşündükten sonra: "Dostlar, benim bu konuda bir görüşüm var" dedi. Hepimiz, "Buyurun, görüşünüz nedir?" diyerek sözü ona verdik. O şöyle dedi:

"Ticani kardeşimizin Şia'dan naklettiği bu görüş, gerçekten de hak ve doğru bir görüştür. Bizim de Resulullah /s.a.a/'in mutlak olarak masum olduğuna inanmamız gerekir. Aksi takdirde, hatta Kuran'da bile şüpheye düşeriz" dedi. Onlar, 'Niçin?' diye sorunca, hemen şöyle cevap verdi: "Siz Kur'an surelerinden her hangi birisinin altında Allah'ın imzasını mı görmektesiniz?"

Üstadın imzadan kastettiği şey, ahit ve mektupların sonunda imza yerine kullanılan ve o mektubun kime ait olduğunu gösteren özel simge idi.

O'nun bu ilginç tespiti, herkesin ilgisini çekti. Çünkü bu sözüyle zarif bir noktaya temas ediyordu. Zira taassubu olmayan insafli bir insan kendi aklıyla derin düşünecek olursa, şu hakikatle karşılaşacaktır ki, Kur'an-ı Kerim'in Allah'ın kelamı olduğuna inanmak, onu ulaştıran Elçi'nin bütün davranışlarında ve sözlerinde mutlak olarak masum olduğuna inanmayı da gerektiriyor. Çünkü hiçbir kimse,

1- "El Cerid" bölgesi Tunus'un Güneyinde "Kafese" şehrinden 92 km uzaklıkta yer alan bir bölgedir.

Allah'ın sözünü duyduğunu iddia edemez veya Cebrail'i, vahiy getirirken gördüğünü ileri süremez. /Başka bir ifadeyle, Peygamber /s.a.a/'in en büyük mucizelerinden olan Kur'an-ı Kerim, Peygamber'in hak peygamber olduğunu ve Kur'an'ı Kerim'in ilahi bir kitap olarak Allah tarafından indiğini ispatlamaya yeterlidir. Ama Kur'an'da yer alan bütün teferruatların mesela, her hangi bir ayetin veya kelime ve harfin Allah tarafından geldiğine ve hiç bir harfinin değişmediğine inanmak, Peygamber /s.a.a/'in mutlak surette her türlü büyük ve küçük hatadan masum olduğuna inanmaya bağlıdır. Şia da peygamberler hakkında böyle bir inanca sahiptir./

Kıyasacı, Şia'nın; masumiyet konusundaki görüşü, kalbi tatmin eden, Şeytan'ın ve nefsin vesveselerini yok edip, fitne arayanların, özellikle de inancımızı, dinimizi yıkmak ve efendimiz Resulullah /s.a.a/'a /neuzibillâh/ bir eksiklik isnat etmek için bahane peşinde olan Yahudilerin, Hıristiyanların ve din düşmanlarının önünü kapatan çok sağlam bir görüştür. Zaten onlar, çoğu zaman, Sahih-i Buhari ve Müslim'in Hz. Resulullah /s.a.a/'a isnat ettikleri davranış ve sözleri aleyhimize delil göstermektedirler ki, gerçekte Resulullah /s.a.a/, bu gibi davranışlardan uzaktır.¹

Bu arada bu itirazcılara, Buhari ve Müslim'in kitabında bazı zayıf ve uydurma hadislerin de bulunduğunu inandırmak, bir hayli zor meseledir. Çünkü Ehl-i Sünnet'in ken-

1- Buhari, Sahih'inin 3. cildinin 152. sayfasında, Şahadet kitabının, Şehadet'ül A'ma bölümünde tahrir ettiği bir hadiste şöyle diyor: İbn-i Ubeyd b.Meymun bize şöyle rivayet etti: İsa, bize Aişe'den şu haberi verdi: "Resulullah /s.a.a/ bir gün birisinin mescitte Kur'an okuduğunu duyduğunda şöyle buyurdu: "Allah rahmet etsin ona, o bana falan surelerden unuttuğum için artık okumadığım falan ayetleri hatırlattı." Oku ve taaccüb et, ne ilginç bir Resuldür! Demek ki, eğer o kör kendisine unuttuğu o ayetleri hatırlatmasaymış, Allah'ın bu ayetleri silinip gidecekmış!

disi bunu kabul etmemekte ve hatta en doğru kitabın, Allah'ın Kitabı'ndan sonra Sahih-i Buhari olduğunu savunmaktadır.

Ehl-i Sünnet Ve Şia'da İmamet

Burada "**imamet**"ten kastettiğimiz şey, imameti Kübra yani; müslümanların hükümet, hilafet ve rehberlik makamıdır.

Bu arada bu kitap, Şia ve Ehl-i Sünnet mezheplerini, birbiriyle karşılaştırmak esası üzere hazırlandığından, okuyucunun, her iki fırkanın da bu hususta dayandığı esas ve ilkelere aşına olabilmesi için, ilk önce her iki fırkanın imamet mevzuunda dayandığı ilkeleri beyan etmeliyim. Böylelikle okur, aynı zamanda beni eski inanış ve görüşümden vaz geçirip de, bu yeni inanışımı /Ehl-i Beyt Ekolü'nü/ bana benimseten nedenleri de bilmiş olacaktır.

Şia'ya göre "**imamet**" usul-i dinden sayılan bir ilkedir ve büyük bir öneme sahiptir. Zira imamet, insanlar için çıkarılan, en hayırlı ümmete /İslam ümmetine/ önderlik etmek meselesidir. Bu önderliğe layık olabilmek, bir takım fazilet ve üstün kabiliyetleri gerektirmektedir ki, örneğin onlardan bazıları şunlardır:

İmamet makamına gelecek olan şahıs; ilim, şecaat, hilim, iffet, züht, takva gibi üstün özellik ve sıfatlara sahip olmanın yanı sıra, asla kötülöklere bulaşmayan ve iyi eylem sahibi salih kimselerden olmalıdır.

Bu yüzden Şia'ya göre imamet, Resulullah /s.a.a/'den sonra insanları yönetmek için, Allah Teala'nın, salih kulları arasından seçtiği insana verdiği, ilâhi bir makamdır.

Bu itikada göre; Hz. İmam Ali /a.s/, Hak Teâlâ'nın atamasıyla müslömanlara imam olmuştur. Hz. Resulullah /s.a.a/, vahiy yoluyla aldığı emir neticesinde onu, halka önder olarak atamakla görevlendirilmiş ve bunun üzerine, Veda Haccı'ndan dönerken; "Gadir-i Hum" denilen yerde, Hz. Ali'nin /a.s/, Allah'ın emriyle İmam olduğunu ilan etmiştir. Orada bulunan binlerce sahabe de, bu ilan üzerine Hz. Ali'ye /a.s/ biat etmişlerdir. Bu konuda Şia'nın görüşü, işte budur.

Ehl-i Sünnet de ümmete önderlik yapan bir makamın, yani imametın kaçınılmaz olduğuna inanıyor. Fakat onlara göre önder ve imamı seçme hakkı, ümmetin kendisine aittir. Buna göre Ebu Kuhafe oğlu Ebu Bekir, Resulullah'ın /s.a.a/ vefatından sonra, müslömanlar tarafından seçilmiş ve onlara önder olmuştur.

Ehl-i Sünnet'e göre Resulullah /s.a.a/, hilafet konusunda susmuş ve ümmete bu konuda hiç bir açıklama yapıyarak, bu işi halkın kendi tercihine bırakmıştır.

Hangisi Haklı?

Araştırmacı bir insan, eğer bağınazlığa kapılmayarak, her iki fırkanın da delillerini, tarafsız bir şekilde dikkatlice değerlendirirse, hakikate yaklaşacağı kesindir. Ben, her iki tarafın da delillerine kısaca işaret ederek sizlere, kendi ulaştığım hakikatleri sunmağa çalışacağım:

1- Kur'an-ı Kerim'de İmamet

Allah Teala, Bakara Suresi'nin 124. ayetinde şöyle buyuruyor:

وَإِذْ ابْتَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَامًا قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِي الظَّالِمِينَ.

"Bir zamanlar Rabbi, İbrahim'i bir takım kelimelerle sınamış; O, bunları tam olarak yerine getirince: "Ben seni insanlara imam kılıyorum," demişti. O, "soyumdan da," dedi. Allah: "Ahdim zalimlere ermez," dedi."

Allah Teala, bu ayet-i kerimede imamet makamının, ilahi bir makam olduğunu ve o makamı, istediği kullarına verdiğini açıklamaktadır. Zira bu ayet-i kerimede açıkça, İbrahim'in imametinin Allah tarafından verildiği belirtilmekle beraber; bu makamın, Allah'ın bir ahdi olduğu, ona ancak Allah'ın seçtiği salih kullarının ulaşabildiği ve ilahi ahde layık olmayan zalimlerin ise, ondan uzak kalacağı açıkça ve kesin bir dille ifade edilmiştir.

Yine Allah Teâlâ, Enbiya Suresi'nin 73. ayetinde şöyle buyuruyor:

وَجَعَلْنَاهُمْ أُمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءَ الزَّكَاةِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ.

"Onları, emrimiz uyarınca doğru yolu gösteren imamlar yaptık ve kendilerine hayırlı işler yapmayı, namaz kılmayı, zekât vermeyi vahyettik. Onlar, bize ibadet eden kişilerdi."

Yine, Secde Suresi'nin 24. ayetinde şöyle buyuruyor:

"Sabredip ayetlerimize kesin olarak inanmalarından ötürü, aralarından, onları buyruğumuzla doğru yola hidayet eden önderler yaptık."

Yine, Kasas Süresi'nin 5. ayetinde buyuruyor ki:

وَأُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضِعُوا فِي الْأَرْضِ وَنَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً
وَنَجْعَلَهُمُ الْوَارِثِينَ.

"Biz ise, yerde güçsüz düşürülenlere lütufta bulunmak, onları, önderler yapmak ve onları varis kılmak istiyorduk."

Bazıları, yukarıda geçen ayetlerde zikredilen imamet kelimesinden kastedilen şeyin, nübüvvet ve risalet olduğunu sanmışlardır. Oysaki bu, büyük bir yanılmadır ve imametın genel anlamıyla da çelişmektedir. Zira her resul aynı zamanda hem nebi, hem de imamdır, ama her imam, resul veya nebi değildir.

Bu nedenle de Allah Teala, Kur'an'ı Kerim'de salih kullarının, insanlara hidayetçi olma şerefine erip de, bu büyük sevaba nail olmak için, bu makama ulaşmayı dilemelerinin mümkün olduğunu, beyan buyurmuştur. Allah Teala şöyle buyurmuştur:

"Onlar ki, yalan yere şahadet etmezler; faydasız bir şeye rastladıkları zaman yüz çevirip vakarla geçerler. Onlar ki, kendilerine Rablerinin ayetleri hatırlatıldığı zaman, onlara karşı kör ve sağır davranmazlar. Onlar ki, "Rabbimiz! Bize eşlerimizden ve çocukları-

mızdan gözümüzün aydınlığı olacak insanlar ihsan et ve bizi, takvahlara önder yap" derler."¹

Buna mukabil, Kur'an'ı Kerim, imamet kelimesini, kenilerine uyan milletlerini saptırıp, dünya ve ahirette azap ve acılara sevk eden zalim yönetici ve önderler için de kullanmıştır. Allah Teala, Kur'an'da Fir'avun ve askerlerinden bahsederken şöyle buyurmuştur:

"Biz de, onu ve askerlerini yakalayıp suya attık. Bak işte, zalimlerin sonu nice oldu. Onları, ateşe çağıran önderler kıldık; kıyamet günü de yardım görmezler. Bu dünyada lâneti ardlarına taktık; onlar kıyamet gününde de iğrenç kimselerden olacaklardır."²

Buna binaen, Şia'nın görüşü, Kur'an-ı Kerim'in ifadesine daha yakındır. Zira yukarıda geçen ayetlerde, Allah Teala'nın imamet makamını, istediği kimseye verdiği ilahi bir makam ve zalimlerin ulaşamayacağı ilahi bir ahit olduğu hiç bir şüpheye yer bırakmayacak şekilde açıkça beyan edilmiştir. Öte yandan Hz. İmam Ali /a.s/ hariç, Peygamber /s.a.a./'in diğer sahabeleri İslam'dan önce bir süre müşrik olduklarına göre, zalimlerden olmuş ve bu sabıkadan dolayı Allahın ahdi olan imamet ve hilafete erişebilme salahiyetlerini kaybetmişlerdir. Bu açıklamayla, Şia'nın, ilahi bir ahit olan imamet makamını üstlenmeye sadece Hz. Ali /a.s/'ın layık olduğuna dair görüşünün, tutarlılığı ortaya çıkmaktadır.

Zira sahabe içerisinden sadece Hz. Ali /a.s/ Allah'tan başkasına ibadet etmemiş ve bir gün dahi olsun puta tapmamıştır. Bu yüzden Allah Teala sahabe arasında ona diğer vermiş ve üstün kılmıştır.

Eğer birisi; "İslam'ı kabul etmek geçmişi kapatır" derse, "evet bu, doğrudur" deriz; fakat yine de müşrik olup

1- Furkan/72-74.

2- Kasas/41, 42.

sonra tevbe eden şahısla, doğuştan temiz ve halis olan ve Allah'tan başkasına kulluk etmeyen bir şahıs arasında çok büyük bir fark vardır.

2- Hz. Peygamber'in Sünneti'nde İmamet

Resulullah /Allah'ın salât ve selamı ona ve Ehl-i Beyti'ne olsun/, imamet konusuna defalarca dikkat çekmiştir. Şia ve Ehl-i Sünnet âlimleri, kendi kitap ve müsnedlerinde Resulullah'ın /s.a.a/ bu husustaki sözlerini nakletmişlerdir. Allah Resülü, bu konuya bazen imamet lafzıyla değinmiş, bazen de hilafet kelimesiyle ve bazen de velayet veya imaret kelimeleriyle işaret etmiştir.

İmamet kelimesinin bulunduğu bir hadiste, Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurmuştur:

خَيْرُ أُمَّتِكُمُ الَّذِينَ تُحِبُّونَهُمْ وَيُحِبُّونَكُمْ وَتُصَلُّونَ عَلَيْهِمْ
وَيُصَلُّونَ عَلَيْكُمْ وَشِرَارُ أُمَّتِكُمُ الَّذِينَ تُبْغِضُونَهُمْ وَيُبْغِضُونَكُمْ
وَتَلْعَنُونَهُمْ وَيَلْعَنُونَكُمْ.
قالوا يا رسول الله أفلا نُنابِذُهُم بالسَّيْفِ فَقَالَ: لا ما أقاموا فيكم
الصَّلَاةَ.

"İmamlarınızın en hayırlısı, sizin kendilerine karşı sevgi beslediğiniz ve onların da sizlere karşı sevgi beslediği ve sizin kendilerine rahmet dilediğiniz ve onların da size rahmet dilediği kimselerdir. İmamlarınızın en kötülerini ise, sizin kendilerini sevmediğiniz ve onların da sizi sevmeyişi ve sizin kendilerine lanet ettiğiniz ve onların da size lanet ettiği imamlardır."

Bu arada Resulullah'a /s.a.a/: "Böyle imamlarla savaşımalıyız mı?" diye sordular. Allah Resülü: "***Aranızda namazı ayakta tuttukları sürece hayır***" diye cevap verdi.¹

Yine, Resulullah /s.a.a/ bir rivayete göre şöyle buyurmuştur:

1- Sahih-i Müslim, c. 6, s. 24, "En hayırlı ve en kötü imanılar" babında.

يَكُونُ بَعْدِي أُمَّةٌ لَا يَهْتَدُونَ بِهُدَايَ وَلَا يَتَسَنَّوْنَ بِسُنَّتِي وَسَيَقُومُ
فِيهِمْ رِجَالٌ قُلُوبُهُمْ قُلُوبُ الشَّيَاطِينِ فِي جُثْمَانِ إِنْسٍ.

"Benden sonra bazı imamlar gelecek ki, onlar benim hidayetim üzere hareket etmeyecek ve benim sünnetime uymayacaklar. Onların bazılarının kalpleri şeytan kalbi ama cisimleri insan cismi olacaktır."¹

Hilafet kelimesinin yer aldığı bir hadiste ise Resulullah'ın /s.a.a/ şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

لَا يَزَالُ الدِّينُ قَائِمًا حَتَّى تَقُومَ السَّاعَةُ أَوْ يَكُونَ عَلَيْكُمْ إِنثَا
عَشَرَ خَلِيفَةً كُلُّهُمْ مِنْ قُرَيْشٍ.

"Bu din kıyamete kadar baki kalacaktır ve hiç şüphesiz Kureyş'ten olan on iki halife size hüküm sürecektir."²

Cabir İbn-i Semure diyor ki ben: Resulullah'ın /s.a.a/ şöyle buyurduğunu duydum:

لَا يَزَالُ الْإِسْلَامُ عَزِيزًا إِلَى اثْنَيْ عَشَرَ خَلِيفَةً ثُمَّ قَالَ كَلِمَةً لَمْ
أَفْهَمَهَا فَقُلْتُ لِأَبِي، مَا قَالَ؟ فَقَالَ كُلُّهُمْ مِنْ قُرَيْشٍ.

"On iki halife hüküm sürdüğü müddetçe İslam aziz olacaktır."

Daha sonra, başka bir şey söyledi fakat ben anlamadım. Babama, Resulullah'ın /s.a.a/ ne söylediğini sordum."

1- Sahih-i Müslim, c. 6, s. 20, "Fitnelerin zahir olduğunda toplulardan ayrılmamak gerektiği" babında.

2- Sahih-i Müslim, c. 6, s. 4, "Halkın Kureyş'in tabileri olup hilafetin Kureyş'te olduğu" babında.

Babam: "*Hepsi de Kureyş'tendir*" diye buyurduğunu söyledi."¹

"İmaret, kelimesinin yer aldığı bir hadiste ise Resulullah'ın /s.a.a/ şöyle buyurduğu rivayet edilmiştir:

سَتَكُونُ أَمْرَاءَ فَتَعْرِفُونَ وَتُنْكِرُونَ فَمَنْ عَرَفَ بَرِيئاً وَمَنْ أَنْكَرَ
سَلَّمَ وَلَكِنْ مَنْ رَضِيَ وَتَابَعَ قَالُوا: أَفَلَا نُقَاتِلُهُمْ قَالَ: لَأَمَّا صَلَّوْا.

"Yakında bazı emirler başa gelecektir ki tanıyacak ve inkâr edeceksiniz /karşı çıkacaksınız/. Tanıyan kimse geri duracak; inkâr eden kimse ise /karşı çıkan kimse ise/ kurtulacaktır. Ama onlara razı olup tabi olanlar /helak olacaklardır/." O Hazret'e; onlarla savaşalım mı?" diye sorulduğunda; "Namaz kıldıkları sürece hayır" diye buyurdu."²

Başka bir rivayete göre de şöyle buyurmuştur:

يَكُونُ اثْنَا عَشَرَ أَمِيرًا كُلُّهُمْ مِنْ فُرَيْشٍ.

"On iki emir gelecek; hepsi de Kureyş'tendir."³

Diğer bir hadiste de ashabı uyararak şöyle buyurduğu rivayet ediliyor:

ستحرصون على الإمارة وستكون ندامة يوم القيامة فنعمة
المرضعة وبنست الفاطمة.

"Yakında emir olmaya tamah edeceksiniz. Ama kıyamet günü pişmanlık duyulacaktır. Süt veren /yararlı o-

1- Sahih-i Müslim, c. 6, s. 3 ve Sahih-i Buhari, c. 8, s. 105, 128.

2- Sahih-i Müslim, c. 6, s. 23, "Emirlere karşı çıkmanın farz olduğu babında.

3- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 127, "Bab'ul İstihlaf

lan/ ne güzeldir; süttten kesen /hayırsız olan/ da ne kötüdür."¹

Velayet kelimesiyle rivayet edilen hadislerle gelince, bu hadislerin birinde Allah Resülü /s.a.a/ şöyle buyuruyor:

ما من وال يلي رعيّة من المسلمين فيموت وهو غاش لهم إلا
حرّم الله عليه الجنّة.

"Müslümanlardan bir topluluğa hüküm sürüp onlara hile ve ihanet ederek ölen bir valiye Allah Teala Cenneti haram kılmıştır."²

Velayet kelimesiyle nakledilen başka bir hadiste de şöyle buyuruyor:

لا يزال أمر الناس ماضياً ما وليهم إثنا عشر رجلاً كلّهم من قريش.

"Halka, hepsi de Kureyş'ten olmak üzere on iki şahıs velayet ettiği müddetçe işleri hayır üzere olacaktır."³

Kur'an-ı Kerim ve sünnetten imamet ve hilafet kavramları hususunda sunduğumuz bu özet bilgilerde hiç bir tefsir ve açıklama yapmaya gerek duymadık bile; bu konuda hiç bir Şia kaynağına da başvurmadık. Sadece Ehl-i Sünnet'in sahih kaynaklarını adres gösterdik. Zira bu konu, yani "Hilafetin, Kureyş'ten olan on iki kişiye mahsus olduğu", Ehl-i Sünnet arasında da şüphesiz kabul edilen bir konudur. Hatta bazı Ehl-i Sünnet âlimleri, Resulullah'ın:

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 106. "İmamete geçmek için hırs göstermenin mekruh olduğu" babında.

2- Aynı kaynak.

3- Sahih-i Müslim, c. 6, s. 3, "Hilafetin Kureyş'te olduğu" babı

يكون بعدي اثنا عشر خليفة كلهم من بني هاشم.

"Benden sonra on iki halife olacaktır ve hepsi de Beni Haşim'dendir"¹ diye buyurduğunu açıkça söylemişlerdir.

Şa'bi, Mesruk'tan naklettiği bir rivayette şöyle demiştir:

"Bir gün İbn-i Mes'ud'un huzurunda idik ve Mushaf-larımızı ona sunuyorduk. Genç birisi ona hitaben: "Acaba Peygamberimiz /s.a.a/, size kendisinden sonra kaç halifenin geleceğine dair bir şey buyurmuş mudur?" diye sordu. İbn-i Mes'ud şöyle dedi: "Sen gençsin. Bu konu da, öyle bir konudur ki, senden önce hiçbir kimse şimdiye kadar o konuda benden bir şey sormamıştır. Evet, Peygamberimiz bu konuda bize buyurmuşlardır ki: **"Kendisinden sonra Beni İsrail'in nakipleri /başkanları/ sayısınca on iki halife gelecektir."**²

Şimdi de her iki fırkanın kendi iddialarını kanıtlamak için başvurdukları delillere ve ilgili naslar hakkındaki görüşlerine değinerek, Resulullah'ın /s.a.a/ vefatından bu güne dek müslümanların bölünmesine sebep olan bu çok önemli konu hakkındaki yorum ve açıklamalarını incelemeye çalışacağız.

Müslümanlar bir ümmet olmalarına rağmen bu mesele hususundaki görüşleri yüzünden, çeşitli mezheplere, kelami ve fikri ekollere bölünmüşlerdir. İster fıkhıta ister Kur'an'ın tefsirinde ve ister Peygamber /s.a.a/'in sünnetini anlamada, müslümanlar arasında meydana gelen çeşitli ihtilafların kaynağına bakılacak olursa, bunun; imamet ve hilafet konusundan kaynaklandığı anlaşılır. Hilafet deyip de basit bir meseleymiş gibi üzerinden geçmek doğru olmaz; bu mesele İslam tarihi boyunca, ayetlerin açık hükümlerine karşı çıkılmasına, sahih hadislerin inkâr edilmesine yol açmış hatta var olan

1- Yenabi'ul Mevedde, c. 3, s. 104.

2- Yenabi'ul Mevedde, c.3, s. 105.

hilafeti meşru göstermek uğruna, sahih sünnette esas olma-
yan birçok yalan hadisler uydurulup söylenmiştir.

Bu hadis uydurmaların sebebi ise insanlardan birçoğun-
un "var olan durumu," "olması gereken durum" gibi gös-
termeye meyilli olmalarıdır. Günümüzün siyasi hayatında
müslümanların içinde bulunduğu durumun, İslam adına
yorumlanmaya ve her ne pahasına olursa olsun meşru ve
olması gereken durum olarak gösterilmeye çalışılması da
insandaki bu eğilimin açık bir örneğidir.

Nitekim bu son yıllar içerisinde Arap devletlerinin
yöneticileri, ilk önce toplanıp İsrail'i tanımayacaklarını, o-
nunla hiçbir anlaşma ve barış yapmayacaklarını ve zorla
alınan toprakların ancak zorla geri alınabileceğine dair or-
tak karar almışlardı. Daha sonra İsrail ile ilişki kurup Siyo-
nizm'i resmen tanıyan Mısır'la ilişkilerini kesmek için tek-
rar toplandılar. Fakat bir kaç sene geçtikten sonra, bütün
bu kararlarını unutarak, Mısır ile ilişkilerini başlatıp, onun
İsrail ile olan ilişkisini görmemezlikten geldiler, hatta biz-
zat İsrail'le karşılıklı resmi görüşmeler başlattılar. Oysa İs-
rail henüz Filistin Milletinin haklarını iade etmemiş, tutu-
munda da hiçbir değişiklik yapmamış aksine, Filistin'in
mazlum halkına karşı sürdürdüğü baskı ve zulmü daha da
artırmıştı.

Ehl-i Sünnet'in Hilafet Konusundaki Görüşü Ve Bu Görüşün Tenkidi

Ehl-i Sünnet'in, bu konu hakkındaki görüşleri bilinmektedir. Onlara göre; Hz. Rasûlullah /s.a.a/, kendisinden sonra kimin hilafet makamına geçeceğini belirlemeden vefat etmiştir.

Sahabenin Ehl-i Hall ve'l Akd /önde gelenler/ olanları, Sakife-i Beni Saide'de toplanarak, Ebu Bekir-i Sıddık'ı, Resulullah /s.a.a/ nezdindeki makamını nazara alarak, halife olarak seçmişlerdir. Ve Ehl-i Sünnet kitaplarında nakledilen, Resulullah'ın hastalık döneminde, Ebu Bekir'i kendi yerine namaz kıldırmağa gönderdiğine istinat ederek, "Resulullah /s.a.a/, dinimiz hususunda onun bize önderlik yapmasına razı olmuştur da, biz dünyamız için neden onun önderliğine razı olmayalım?!" demişlerdir.

Binaenaleyh Ehl-i Sünnet'in görüşlerini şu şekilde özetleyebiliriz:

1- Resulullah /s.a.a/ kimsenin hilafeti hususunda bir açıklamada bulunmamıştır.

2- Hilafet ancak şûra ile gerçekleşebilir.

3- Ebu Bekir'in halifeliği, sahabe büyüklerinin seçimiyle gerçekleşmiştir.

Ben bu görüşü, Maliki mezhebine mensup olduğum zaman bütün gücümle savunuyor ve onun doğruluğuna, "Şûra" ile ilgili ayetleri delil gösteriyordum.

Hatta yönetim hususunda İslam dininin demokratik bir seçimi önerdiğini ileri sürüyor ve günümüzde gelişmiş ülkelerin bile iftihar ettikleri bir ilkeyi, dinimizin asırlar önce uygulamaya koyduğunu söyleyerek, övünüyor ve diyor-
dum ki; "Batılılar Cumhuriyet düzenini, tam manasıyla ancak 19. asırda tanımışlardır; oysa İslam 6. asırda bunun uygulamasını başlatmıştır."

Fakat Şia âlimleriyle görüşüp, kitaplarını okuyarak, bu kitabımızda değindiğimiz ikna edici delillerden haberdar olduktan sonra, yani apaçık hücceti görünce, bu görüşümü değiştirdim ve ümmetin Allah ve Peygamber /s.a.a/ tarafından tayin edilen bir önderinin var olması gerektiğine ve bu işin "Şûra"ya /seçime/ bırakılmış olamayacağına inandım. Zira:

. اما أنت مُنذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ هَادٍ "Sen, ancak bir uyarıcısın; her bir kavmin hidayet edeni vardır"¹ diye buyuran celal sahibi Allah'a, bir ümmeti, imamsız ve öndersiz bırakması yakışmadığı gibi, Resulullah'ın /s.a.a/ merhameti de, ümmetinin başıboş kalmasına razı olmazdı. Özellikle de Resulullah /s.a.a./'in, ümmetinin; bölünmesinden,² önceki yaşıntılarına geri dönmelerinden,³ dünyaya meyledip¹ bir-

1- Ra'd/7.

2- Sahih-i Tirmizi, Ebu Davut, İbn-i Mâce ve Müsned-i Ahmed, c. 2, s. 332.

3- Sahih-i Buhari, c. 7, s. 209. "Bab'ul Havz' ve c. 5, s. 192.

birleriyle savaşmalarından, birbirilerini katletmelerinden² ve bilahare Yahudi ve Hıristiyanların sünnetlerine tabi olmalarından³ korktuğu herkesçe bilinmektedir.

Ümm'ül Müminin Ebu Bekir'in kızı Aişe, Ömer yaralandığı zaman birilerini yanına gönderip: "Kendinden sonra ümmeti Muhammed'e /s.a.a/ bir halife tayin et, onları başıboş bırakma! Zira ben onlar arasında fitne çıkacağından korkuyorum" demiştir.⁴

Veya Ömer'in oğlu Abdullah, babası yaralandığı zaman, onun yanına gidip: "Halk senin kendi yerine birini tayin etmeyeceğini sanıyor. Hâlbuki senin, deve veya koyundan bir sürün olur da, sürüyü korumakla görevlendirdiğin çoban, onu başıboş koyarak sana gelirse, çobanın onları zayı ettiğini söylersin. Oysa halkı korumak, çok daha önemli bir konudur"⁵ der.

Hatta müslümanların şûra ile halife seçtikleri 1. Halife Ebubekir, şûra ilkesine de güvenmeyerek ihtilafı, bölünmeyi ve fitneyi önlemek amacıyla kendisinden sonraki halifeyi bizzat kendisi tayin etmişti!

Hz. Ali /a.s/, 1. Halife Ebu Bekir'e biat etmesi için Ömer'in baskısına maruz kaldığı zaman, bunu önceden haber vererek şöyle buyurmuştu:

أحلب حلباً لك شطره واشدد له اليوم يردده عليك غداً.

"Sağ sütü, bir pay da senindir; bu gün onun için sıkı tut, yarın onu sana geri iade eder."⁶

1- Sahih-i Buhari, c. 4. s. 63.

2- Sahih-i Buhari, c. 7, s. 112.

3- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 144 ve c. 8. s. 151.

4- El İmamet'u ves-Siyase /Müellifi İbn-i Kuteybe/, c. 1, s. 28.

5- Sahih-i Müslim, c. 6, s. 5, "İstihlaf ve onu terk etmek" babı.

6- El İmamet'u ves-Siyase, c. 1, s. 18.

Ben diyorum ki, Ömer'i hilafete atayan Ebubekir'in kendisi bile şûraya inanmadığına göre, Resulullah'ın; /s.a.a/, kendi yerine hiç bir kimseyi tayin etmeksizin, bırakıp gittiğini nasıl kabul edebiliriz? Acaba Peygamber /s.a.a/, Ebu Bekir, Aişe ve Ömer'in oğlu Abdullah'ın bildiklerini ve dahası herkesin nezdinde açıkça malum olan, hilafetin halkın seçimine bırakıldığı takdirde bunun, fikir ayrılığına hatta fitne ve ihtilafa yol açacağından haberi yok muydu? Özellikle de konu, çok önemliydi ve en önemli mevkiin kimin eline geçeceğiyle ilgiliydi. Nitekim bu bölünme, ilk defa Sakife'de Ebubekir'in hilafete seçilmesi için yapılan toplantıda apaçık ortaya çıkmıştı.

Nitekim Ensar'ın büyükleri; Sa'd İbn-i Übade, oğlu Kays İbn-i Sa'd, Zübeyr İbn-i Avam,¹ Abbas İbn-i Abdul Muttalib ve diğer Beni Haşim oğulları ve bazı sahabelerin, Ebubekir'in halife olmasına karşı çıktıklarına şahit olmaktadır. Bilahare hilafetin, Hz. Ali'nin hakkı olduğunu söyleyen bu grubun, yakılmakla tehdit edilinceye kadar Hz. Ali'nin evinde oturma eylemi yaparak, Ebubekir'e biat etmeyi protesto ettiklerini görmekteyiz.²

Buna mukabil Şialar, Ehl-i Sünnet'in görüşünün aksine, Resulullah /s.a.a/'in, Hz. Ali'yi kendi yerine halife olarak tayin ettiğine ve buna, birçok yerde, özellikle de; "Gadir-i Hum"da temas ettiğine inanıyorlar.

Bu arada insaf, seninle bir hususta ihtilafı olan hasmının ortaya koyduğu delillerini dinlemeni, iktiza ettiğine göre, eğer hasmın, bizzat senin kendinin de vukuunu itiraf ettiğin olayları delil olarak sunuyorsa, nasıl bir tavır alman gerektiği ortadadır.

İlaveten, Şia'nın bu konuyla ilgili ortaya koyduğu deliller, öyle kolayca göz ardı edilebilen boş ve zayıf deliller

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 26," Bab'u Recm'ül Hablâ Min'ez Zina"

2- Tarih'ul Hulefa /Müellifi İbn-i Kuteybe/ c. 1, s. 18 ve sonrası.

türünden de değildir. Aksine, bu konuda nazil olan Kur'an-ı Kerim ayetleri ve Allah Resulü'nün önemseyerek halka duyurduğu, açık beyanları söz konusudur. Öyle ki, Allah Resulü'nün bu özel ilgileri ve açık beyanları, özel ve genel kaleme aldığı, değerli eserlerde kendine yer bulmuş ve nesilden nesile aktarılarak bütün İslam âlemine yayılmıştır.

1- Kur'an'ı Kerim'de Hz. Ali'nin Velayeti

Allah Teala, Maide Süresi'nin 55 ve 56. ayetlerinde şöyle buyurmuştur:

أَمَّا وَلِيكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ
وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ وَمَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ
حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ.

"Sizin veliniz /emir sahibiniz/, ancak Allah, Resul'ü ve namaz kılıp rükû halindeyken zekât /sadaka/ veren müminlerdir; Allah'ın, Resulü'nün ve iman edenlerin velayetini kabul eden kimseler /bilsin ki/ gerçekten de Allah'ın hizbi /grubu/ galip olanlardır."

İmam Ebu İshak Sa'lebi¹ "El Kebir" adlı tefsirinde kendi senediyle Ebu Zer-i Gaffari'den naklettiği bir hadiste Ebuzer-i Gifari şöyle diyor:

سمعت رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم بهاتين والا سمنا
ورأيت بهاتين والا عميتا يقول: عليّ قائد البريرة وقاتل الكفرة
منصور من نصره مخدول من خذله. اما اني صليت مع رسول الله
ذات يوم فسأل سائل في المسجد فلم يعطه احد شيئا وكان علي راعياً
فأوما بخنصره اليه و كان يتختم بها فأقبل السائل حتى اخذ الخاتم من
خنصره فتضرع النبي صلى الله عليه وآله وسلم الى الله عز وجل
يدعوه فقال: اللهم إن أخى موسى سألك «قال رب اشرح لى صدرى
ويسر لى أمرى واحلل عقدة من لساني يفقهو قولى واجعل لى وزيراً

1- Ebu İshak Ahmet İbn-i Muhammed İbn-i İbrahim en Nişaburi es Sa'lebi vefatı: 337 /H.K/. İbn-i Hallekan onunla ilgili yukarıdaki bilgilere şunu da eklemiştir: "O tefsirde asrında eşsiz idi. Doğru hadis nakleden ve hadislerine güvenilen bir zattı:"

من اهلى هارون اأى اأدد به ازرى واشركه فى امرى كى نسبك
كثيرا ونذكرك كثيرا اآك كنت بنا بصيرا» فأوحيت اليه «قد اوتيت
سؤالك يا موسى» اللهم ابنى عبدك ونبيك فاشرح لى صدرى ويسر
لى امرى واجعل لى وزيرا من اهلى عليا اأدد به ظهري. قال ابوذر
فوا الله ما استتم رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم الكلمة حتى
حبط عليه الأمين جبرائيل بهذه الآية: «أما وليكم الله ورسوله
والذين آمنوا الذين يقيمون الصلاة ويؤتون الزكاة وهم راعون ومن
يتول الله ورسوله والذين آمنوا فإن حزب الله هم الغالبون».

"Ben bu iki kulağımla duydum -yoksa her ikisi de sa-
đır olsun- ve bu iki gözümle gördüm -yoksa her ikisi de
kör olsun- ki Resulullah /s.a.a/ şöyle buyuruyordu: "*Ali,
müminlerin önderi, kâfirleri öldürendir; ona yardım e-
den /Allah'tan/ yardım görür; onu yalnız bırakan /Allah
tarafından/ yalnız bırakılır.*"

Biliniz ki ben, Resulullah'la /s.a.a/ birlikte namaz kıl-
dığım bir gün, bir fakir mescitte halktan yardım diledi.
Ama hiç kimse ona bir şey vermedi. Ali de rükû halinde
idi; serçe parmağını ona doğru uzattı; o parmağında yüzük
vardı. Fakir gelip parmağından o yüzüğü çıkardı. O zaman
Resulullah /s.a.a/, Allah'a yakararak şöyle dua etti:

"*Ey Allah'ım, kardeşim Musa sana dua ederek: "Ey
Rabbim, benim göğsümü aç; işimi kolaylaştır; dilim'den
düğümü çöz de sözümü anlasınlar ve benim kendi ehlim-
den kardeşim Harun'u bana yardımcı kıl; onunla beni
güçlendir ve onu benim işime ortak kıl da sana çokça tes-
pih edip çokça zikir edelim; gerçekten de sen bizim /hâli-
mizi/ en iyi görensindir", dedi; sen ise ona:*

"*Ey Musa, duan kabul edildi ve istediğin verildi*"¹ *diye
vahyettin.*

1- Tâ'hâ/25'den 36'ya kadar.

Ey Allah'ım, ben de senin kulun ve Peygamberinim; sen benim de göğsümü aç; işimi kolaylaştır. Bana kendi ehlimden Ali'yi vezir /halife, yardımcı/ karar ver; onunla beni güçlendir."

Ebuzer şöyle diyor: Allah'a and olsun ki, henüz Resulullah /s.a.a/ sözünü tamamlamamıştı ki Cebrail-i Emin nazil olup şu ayeti getirdi:

"Sizin veliniz /emir sahibiniz/, ancak Allah, Resul'ü ve namaz kılıp rükû halindeyken zekât /sadaka/ veren müminlerdir; Allah'ın, Resulü'nün ve iman edenlerin velayetini kabul eden kimseler /bilsin ki/ gerçekten de Allah'ın hizbi /grubu/ galip olanlardır."¹

Bu ayetlerin Hz. Ali /a.s/ hakkında nazil olduğu hususunda Şia arasında görüş birliği vardır. Ehl-i Beyt İmam-ları /Allah'ın selamı onlara olsun/ tarafından bu konuda nakledilen rivayetler, birçok muteber Şia kitabında yer almıştır. Örneğin:

- 1- Bihar'ul Envar /Allame Meclisi/
- 2- İsbat'ul Hudâ /Hürr-i Amuli/
- 3- Tefsir-i El Mizan /Allame Tabatabai/
- 4- Tefsir-i El Kâşif /Muhammed Cevat Muğniye/
- 5- El Gadir /Allame Emîni/ vb. çeşitli güvenilir kitap-larda genişçe yer almıştır.

Bu ayetlerin Hz. Ali hakkında indiği birçok Ehl-i Sün-net âlimi tarafından da rivayet edilmiştir. Biz sadece bu konuya değinen Ehl-i Sünnet tefsirlerinin bir kısmını burada getiriyoruz:

- 1- Zemahşeri'nin "El Keşşaf" adlı tefsiri, c. 1, s. 649.
- 2- Tefsir-i Taberi, c. 6, s. 288.

1- El Cem'u Beyn'es Sahih'is Sitte, Sahih-i Nesai, Müsned-i Ahmed, İbn-i Hacer /Es-Savaik'ul Muhrika" adlı kitabında/ ve İbn-i Ebî'l Hadid /Şerh-i Nehc'ül Belağa'da nakletmişlerdir./

- 3- İbn-i Cevzi'nin yazdığı "Zâd'ul Mesir fî İlmi't Tefsir" c. 2, s. 383.
- 4- Tefsir-i Kurtubi, c. 6, s. 219.
- 5- Tefsir-i Fahr-i Razi, c. 12, s. 26.
- 6- Tefsir-i İbn-i Kesir, c. 2, s. 17.
- 7- Tefsir-i Neseî, c. 1, s. 289.
- 8- Hesevani Hanefî'nin yazdığı "Şevahid'ut Tenzil" c. 1, s. 161.
- 9- Suyuti'nin yazdığı "Dürr'ül Mensur" c. 2, s. 293.
- 10- İmam Vahidi'nin yazdığı "Esbab'un Nuzul", s. 148.
- 11- Cessas'ın yazdığı "Ahkam'ul Kur'an" c. 4, s. 102.
- 12- Kelbi'nin yazdığı "Et-Teshil li Ulum'it Tenzil", c. 1, s. 181.
- Bu hadis, Ehl-i Sünnet âlimlerine ait diğer birçok kaynakta da mevcuttur.

2. Tebliğ Ayeti de Hz. Ali /a.s./'ın Velayetiyle İlgilidir

Allah Teâlâ, "Maide" Suresi'nin 67. ayetinde şöyle buyuruyor:

يا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ.

"Ey Resul! Rabbinden sana indirileni tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan O'nun elçiliğini yapmamış olursun ve Allah, seni insanlardan koruyacaktır..."

Ehl-i Sünnet müfessirlerinden bir kısmı, bu ayetin bi-setin ilk dönemlerinde Resulullah'ın /s.a.a/ saldırıya uğramaktan ve öldürülmekten korunmak için koruyucu bulunduğunu günlerde indiğini ve **"Allah seni insanlardan koruyacaktır"** ayeti indiği zaman koruyuculara: **"Gidin artık, beni korumayı Allah Teala'nın kendisi üstlenmiştir"** buyurduğunu söylüyorlar.

İbn-i Cerir ve İbn-i Merduye'nin tahrir ettikleri bir rivayette Abdullah İbn-i Şakik şöyle diyor: "Resulullah'ı /s.a.a/, sürekli sahabeden birkaç kişi takip edip koruyordu. **"Allah seni insanlardan koruyacaktır"** ayeti nazil olunca Allah Resülü /s.a.a/ şöyle buyurdu:

يا أَيُّهَا النَّاسُ إِحْقُوا بِمَلَأْحَقِكُمْ فَإِنَّ اللَّهَ قَدْ عَصَمَنِي مِنَ النَّاسِ.

"Ey insanlar, artık evlerinize gidin; Allah'ın kendisi beni insanlardan korumayı üstlenmiştir."¹

İbn-i Hebban ve İbn-i Merduye'nin tahrir ettikleri bir rivayette de Ebu Hureyre şöyle diyor: "Resulullah /s.a.a/

1- Dürr'ül Mensur, c. 3, s. 119.

ile birlikte bir yolculuğa çıktığımızda en büyük gölgesi o Hazret için hazırlardık, bir gün Resulullah /s.a.a/ bir ağacın gölgesinde oturup kılıcını ağaca asmıştı. Birisi gelip o hazretin kılıcını alarak: "Ey Muhammed, şimdi seni benden kim koruyabilir?" dedi.

Resulullah: "**Beni Allah korur, kılıcını at**" diye buyurdu. O da kılıcı yere bıraktı. Bunun üzerine, "**Allah seni insanlardan koruyacaktır**" ayeti indi.¹

Yine Tirmizi, Hâkim ve Ebu Naim'in tahrir ettikleri bir rivayette Aîşe şöyle diyor:

"**Allah seni insanlardan koruyacaktır**" ayeti nazil oluncaya dek Peygamber /s.a.a/ korumalar tarafından korunurdu. Bu ayet inince, başını çadırdan çıkararak: "**Artık gidin, beni Allah korumuştur**" diye buyurdu.

Taberani, Ebu Naim, İbn-i Merduye ve İbn-i Asakir'in naklettiği bir rivayette de İbn-i Abbas şöyle diyor:

"Resulullah'ı /muhafızlar/ koruyordu. Amcası Ebu Talib her gün Beni Haşim'den bir kişiyi Resulullah'ı korumak için gönderirdi. Bir gün Resulullah /s.a.a/ amcasına dedi ki: "**Ey amca, artık Allah beni korumuştur; benim senin gönderdiğin kişilere ihtiyacım yoktur.**"

Ama bu hadislerle ve yorumlara dikkat edip düşündüğümüzde onların doğru olmadıklarını ve ayetin anlam ve içeriği ile de bağdaşmadıklarını görürüz. Çünkü bu rivayetlere göre; bu ayet bîsetin ilk dönemlerinde nazil olmuştur. Hatta bazı rivayetler bunun, Ebu Talib'in hayatında, yani Hicretten yıllarca önce vuku bulduğunu bildirmektedir. Bu ise açıklanacağı üzere doğru değildir.

Özellikle de Ebu Hureyre'den: "Resulullah'la sefere çıktığımızda onun için en büyük gölgelik hazırlardık..." diye nakledilen hadisin uydurma bir hadis olduğu apaçıktır.

1- Aynı kaynak.

Zira Ebu Hureyre'nin kendisinin de itiraf ettiği¹ üzere, o İslam'ı ve Resulullah'ı ancak hicretin yedinci yılında tanımış ve inanmıştır. O halde bu hadis nasıl doğru olabilir?

Bu arada Şia ve Ehl-i Sünnet müfessirleri; Mâide Suresi'nin Medine'de inen en son sure olduğu hususunda görüş birliği içindeler. Ayrıca Ahmed, Ebu Übeyde "Fezail" adlı kitaplarında, Nuhas "Nasih" adlı kitabında; Nesai, İbn-i Münzir, İbn-i Merduye ve Beyhaki Sünenlerinde naklettikleri bir hadise göre Cubeyr İbn-i Nefir diyor ki:

"Hac seferine gittiğimde Aişe'nin ziyaretine gittim. O bana: "Ey Cubeyr, Mâide Suresi'ni okuyor musun?" diye sorunca ben: "Evet" dedim. O bana, "Biliniz ki Mâide Suresi en son inen suredir; onda helal olarak bulduğunuz her şeyin helal olduğuna ve haram olarak bulduğunuz her şeyin haram olduğuna inanın" dedi."²

İlaveten Ahmed ve Tirmizi'nin tahrir edip Hâkim'in doğruladığı ve İbn-i Merduye ve Beyhaki'nin naklettiği bir hadiste Abdullah İbn-i Ömer diyor ki: "**En son inen sure, Mâide Suresi'dir.**"³

Yine Ebu Übeyde'nin tahrir ettiği bir hadiste Muhammed İbn-i Ka'b Kurtubi diyor ki:

"Mâide Suresi Resulullah'a /s.a.a/ Veda Haccı'nda Mekte ve Medine arasında devesinin üzerinde iken nazil oldu. Deve /o zaman/ omzunu aşağı eğdi ve Resulullah yere indi."⁴

Yine, İbn-i Cerir'in tahrir ettiği bir rivayette Rabi İbn-i Enes diyor ki: "Mâide Suresi Resulullah'a /s.a.a/ Veda Haccı yolunda bineğine bindiği bir zamanda nazil oldu.

1- Feth-ül Bari, c. 6, s. 31, El-Bidayet'u ven-Nihaye, c. 8, s. 102
Siyer-u Elam'un /müellifi Zehebi/ c. 2, s. 436, İbn-i Hacer'in "El-İsabe" adlı kitabı, c. 3, s. 287.

2- Suyuti'nin yazdığı "Ed-Dürr'ül Mensur" tefsiri, c. 3, s. 3.

3- Aynı kaynak.

4- Ed-Dürr'ül Mensur, c. 3, s. 4.

Vahyin ağırlığı sebebiyle o binek yere yatarak Resulullah'ı /s.a.a/ yere indirdi."¹

Yine, Ebu Ubeyde'nin tahrir ettiği bir hadiste de Zemuret İbn-i Habib ve Atiye İbn-i Kays diyorlar ki Resulullah /s.a.a./ şöyle buyurdu:

المائدة من آخر القرآن تنزيلا فأحلّوا حلالها وحرموا حرامها.

"Mâide Suresi Kur'an'ın en son inen bölümüdür; onun helal ettiği şeyleri helal ve haram ettiği şeyleri de haram olarak kabul ediniz."²

Bütün bunlardan sonra hangi insafly ve akıllı bir insan, bu ayetin bisetin ilk dönemlerinde nazil olduğu iddiasını kabul edebilir? Özellikle de bu iddia ayeti asıl anlamından saptırmak için olursa!

Bu arada Şia içerisinde Mâide Suresi'nin en son inen süre olduğu ve **"tebliğ"** ayeti diye adlandırılan **"Ey Resul, Rabbinden sana ineni tebliğ et"**³ ayetinin Resulullah'a /s.a.a./ Haccet'ül Veda'dan sonra zilhicce ayının on sekizinde perşembe günü "Gadir-i Hum" denilen yerde Hz. Ali'nin Resulullah'tan sonra halife tayin edilmesinden önce nazil olduğu hususunda herhangi bir ihtilaf söz konusu değildir. Hz. Cebrail /a.s./ perşembe gününün ilk saatlerinde inip o Hazret'e hitap ederek:

يا محمد إنّ الله يقرئك السلام ويقول لك:
«يا أيها الرسول بلغ ما أنزل إليك من ربك وإن لم تفعل فما
والله يعصمك من الناس». بلغت رسالته

1- Aynı kaynak.

2- Aynı kaynak.

3- Maide/67.

"Ey Muhammed! Allah Teala sana selam gönderip buyuruyor ki: "Ey Resul! Rabbinden sana indirilene tebliğ et. Eğer bunu yapmazsan, O'nun elçiliğini yapmamış olursun ve Allah, seni insanlardan koruyacaktır..." demiştir.

İlaveten, ayette yer alan **"Eğer bunu yapmazsan, O'nun elçiliğini yapmamış olursun"** cümlesi, açıkça göstermektedir ki, o dönemde artık risalet görevi sona ermek üzereydi. Ama henüz halka ulaştırılmamış öyle önemli bir mevzu kalmıştı ki onsuz din kâmil sayılmıyordu ve onu ihmal etmek, risalet görevini büsbütün yapmamak anlamına gelmekteydi.

Yine ayet-i kerime, Resulullah /s.a.a./'in, bu çok önemli konuya davet etme hususunda halkın yalanlamasından çekindiğini, ama buna rağmen Allah Teala'nın, Allah Resulü'nün vefatının yaklaşması sebebiyle bu tebliğin ertelenmesine izin vermediğini göstermektedir.

Aslında o zaman içinde bulunulan ortam, böyle önemli bir mevzuun tebliği için en iyi zemini sağlamakta, en elverişli fırsatı oluşturmaktaydı. Veda Haccı'nda Resulullah'a eşlik eden yüz binden fazla bir topluluk orada toplanmıştı; üstelik kalpleri de ilahi simgelerin etkisiyle hele diri idi.

Allah Resulü de bu fırsatı ganimet bilip, kendi vefatının yaklaştığını ilan etmekle başlayarak orada bulunan yüz bini aşkın sahabe topluluğuna hitaben buyurdu ki:

لَعَلِّي لَا أَلْقَاكُمْ بَعْدَ عَامِكُمْ هَذَا وَيُوشِكُ أَنْ تَأْتِيَ رَسُولَ رَبِّي
وَأَدْعِي فَأَجِيبُ.

"Belki de bu seneden sonra tekrar sizi göremeyeceğim. Rabbimin elçisinin gelip beni davet etmesi ve benim de icabet etmem yakındır."

Gadir-i Hum, yolların ayrıldığı bir yerdir. Orada bulunanlar, bu büyük toplantıdan sonra, kendi vatanlarına dönmek üzere birbirlerinden ayrılacaklardır. Dolayısıyla belki de artık böyle muhteşem bir toplantının tekrar gerçekleşmesi mümkün olmayacaktı.

Binaenaleyh bu önemli meseleyi tebliğ etmek için, Resulullah /s.a.a./'in bu fırsatı kaçırmaması düşünülemezdi. Bundan daha önemlisi, Allah Teala tarafından tehdit edercesine vahiy inmiş ve risaletin tamamen bu meseleyi tebliğ etmeye bağlı olduğu ve Allah'ın, onu halkın şerrinden korumakta kefil olduğu bildirilmişti. O halde artık halkın yalanlamasından korkmak söz konusu olamazdı, ondan önce de nice resuller yalanlanmıştı. Ama bu; onları, emredildikleri şeyi tebliğ etmekten alıkoymamıştı.

Bu arada Allah Teala'nın daha önceden onların birçoğunun hakkı istemediklerini¹ veya onlar arasında yalanlayanların da bulunduğunu bilmesi,² tebliğin gerekliliğini ortadan kaldırmıyor. Çünkü Allah Teâlâ halkı hüccetsiz bırakmaz.

لَنلَا يَكُونُ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرِّسَالِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا.

"Ta ki insanların peygamberler geldikten sonra Allah'a karşı bir mazeretleri bir bahaneleri kalmasın. Allah, üstündür, hüküm ve hikmet sahibidir."³

Bundan başka ümmetleri tarafından yalanlanan geçmiş peygamberlerin durumu, Resulullah /s.a.a./ için de, güzel bir örnek olarak Kur'an'da zikredilmiştir. Allah Teala buyuruyor ki:

1- Zuhruf/78.

2- El-Hakka/49.

3- Nisa/165.

وإن يكذبوك فقد كذبت قبلهم قوم نوح و عاد و ثمود و قوم
إبراهيم و قوم لوط و اصحاب مدین و كذب موسى فأملیت للكافرين ثم
أخذتهم فكيف كان نكير.

"Eğer onlar seni yalanlıyorsa, onlardan önce Nuh'un kavmi, Ad, Semud, İbrahim'in kavmi, Lut'un kavmi ve Medyen ehli de yalanlamışlardı. Musa da yalanlanmıştı. İşte ben kâfirlere süre tanıdım, sonra da onları yakaladım. Acaba cezalandırmak nasılmış?!"¹

Biz; eğer yıkıcı bağnazlığı ve kendi görüşümüzü ispatlamak tutkusunu bir kenara bırakıp gerçeği bulmak amacıyla araştırmaya koyulsak, tebliğ ayeti ile ilgili yaptığımız açıklamanın hem akla yatan bir açıklama olduğunu, hem de ayetin anlamıyla ödeştiğini ve hem de ayetin nüzulünden önce ve sonra vuku bulan olaylarla uyum içinde olduğunu görürüz.

Bu arada birçok Ehl-i Sünnet âlimi de, Şia âlimleri gibi bu ayetin, Gadir-i Hum'da Hz. İmam Ali'nin hilafete seçilişi esnasında nazil olduğunu kabul etmiş ve kendi senetleriyle bu hususta hadis nakletmiş ve bu hadislerin sahih hadisler olduğunu belirtmişlerdir.

Örnek olarak bu cümleden bir kısmını burada getiriyorum:

1- Hafız Ebu Naim, "Nüzul'ül Kur'an" adlı kitabında.

2- İmam Vahidi, "Esbab'un Nüzul" adlı kitabınının 150. sayfasında.

3- İmam Ebu İshak Sa'lebi "El-Kebir" adlı tefsirinde.

4- Hâkim Haskani, "Şevahid'ut Tenzil li Kavaid'it Tefzil" adlı kitabı c.1, s.187'de.

5- Celaleddin Suyuti, "Dürr'ül Mensur" adlı tefsiri c. 3, s. 117'de.

6- Fahr-i Razi, "EI-Kebir" adlı tefsiri c.12, s. 50'de.

1- Hacc/42, 43,44.

7- Muhammed Raşid Rıza, "El-Menar" adlı tefsiri c. 2, s. 86 ve c. 6, s. 463'te.

8- İbn-i Asakir, "Tarih-i Dimeşk" adlı kitabı c. 2, s. 86'da.

9- Şevkani, "Feth'ül Kadir" adlı kitabı, c. 2, s. 60'ta.

10- İbn-i Talha Şafii, 'Metalib'us Seul" adlı kitabı c.1, s. 44'te.

11- İbn-i Sabbağ Maliki, "Fusul'ül Mühimme" adlı kitabının 25. sayfasında.

12- Kunduzi Hanefi, "Yenabi'ül Mevedde" adlı kitabının 120. sayfasında.

13- Şehristani'nin yazdığı "El Milel-u Ve'n Nihel" adlı kitabı c.1, s. 163'te.

14- İbn-i Cerir-i Taberi, "Kitab'ul Vilayet"de.

15- İbn-i Said-i Secistani, "Kitab'ul Vilayet"inde.

16- Bedruddin Hanefi'nin yazdığı "Umdet'ul Kari fi Şerh-il Buhari adlı eseri, c. 8, s. 584'te.

17- Abd'ül Vahhab Buhari, yazdığı 'Tefsir'ül Kur'an" adlı kitabında.

18- Alusin'in yazdığı "Ruh'ul Meani" adlı eseri c. 2, s. 384'te.

19- Hamvini, "Faraid'üs Simteyn" adlı kitabı c.1, s. 185'te.

20- Allame Seyyid Sıddık Hasan Han'ın, "Feth'ül Beyan Fi Mekâsid'il Kur'an" adlı eseri, c. 3, s. 63'te.

Bunlar, konuya değinen Ehl-i Sünnet âlimlerinin sadece küçük bir bölümüdür. Allame Emîni, "El Gadir" adlı kitabında diğer birçok kaynağı zikretmiştir.

Acaba Resulullah /s.a.a/ kendine **"Rabbinin indirdiğini tebliğ et"** emri gelince ne yaptı?

Şia diyor ki: Resulullah /s.a.a/ halkı **"Gadir-i Hum"** denilen bir yerde toplayıp uzun ve etkili bir konuşma yapar-

rak kendisinin, onlar adına tasarruf etmek ve karar almak hususunda kendilerinden daha üstün olduğuna dair itiraf aldıktan sonra Hz. Ali'nin elinden tutup yukarı kaldırarak şöyle buyurdu:

من كنت مولاه فهذا عليّ مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه وانصر من نصره واخذل من خذله وأدر الحق معه حيث دار.

"Ben kimin mevlası isem bu Ali de onun mevlasıdır. Ey Allah'ım, onu seveni sen de sev; ona düşman olana sen de düşman ol! Ona yardım edene sen de yardım et; onu yalnız bırakanı sen de yalnız bırak ve her nereye giderse hakkı onunla beraber kıl."

Sonra başındaki sarığını, Hz. Ali'nin başına koyup ona özel bir yer /çadır/ hazırlattı. Sonra da ashabından, müminlerin önderliğine ulaştığından dolayı Hz. Ali'yi tebrik etmelerini istedi. Ashap da başta Ebubekir ve Ömer olmak üzere gelip Hz. Ali'yi tebrik ettiler. Hatta Ebubekir ve Ömer Hz. Ali'ye hitaben: "Ne mutlu sana ey Ebu Talib'in oğlu bizim /benim/ ve bütün müminlerin mevlası oldun" dediler.¹

Tebrik merasimi sona erdikten sonrada Resulullah /s.a.a/'a:

اليوم اكملت لكم دينكم واتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم الإسلام ديناً.

"...Bu gün size dininizi kâmil kıldım; nimetimi size tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı beğendim..."² ayeti nazil oldu.

1- Ahmed b. Hanbel Müsned'inin c. 4, s.281'de ve Taberi kendi tefsirinde ve Fahr-i Razi El-Kebir adlı tefsirinin c. 4, s. 636'da ve İbn-i Hacer Sevaik'ul Muhrika" adlı kitabında hakeza Darkutni, Beyhaki. Şehristani ve diğerleri.

2- Maide/3.

Şia'nın görüşü, işte budur. Bu hadis, Şia nezdinde kesin bir gerçek olarak kabul ediliyor. Şia ulemasının bu hususta hiç bir ihtilafı yoktur. Şimdi Ehl-i Sünnet âlimlerinin bu olayı kendi kitaplarında zikredip etmediklerine bir bakalım Bu konuyu incelemekle meseleye tek yönlü bakmamız engellenmiş olmakla birlikte, vereceğimiz hükmün hakka uygun olmasına da yardımcı olacaktır.

Binaenaleyh tam bir ihtiyat ve dikkatle konuyu inceleyip her iki fırkanın da delillerini, gözden geçirmeliyiz ve bu incelemede sadece Allah'ın rızasını hedef edinmeliyiz.

Şimdi asıl konuya dönerek yukarıdaki soruya cevap olarak diyorum ki: "Evet, birçok Ehl-i Sünnet âlimi Gadir-i Hum olayını teferruatıyla zikretmişlerdir." Biz, örnek olarak bunların bir kısmını burada getiriyoruz:

1- Ahmed İbn-i Hanbel'in kendi senediyle naklettiği bir hadise göre Zeyd İbn-i Erkam şöyle diyor: "Resulullah-la birlikte Gadir-i Hum denen çölde durduk. Resulullah /s.a.a/ namaz için hazırlanmamızı emretti ve havanın aşırı sıcağında bizlere namaz kıldırdı. Daha sonra bir ağaç üzerine bir elbise atılarak Peygamber'e gölgelik bir yer yapıldı. Bunun üzerine Resulullah /s.a.a/ bize konuşmaya başlayarak şöyle dedi:

أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَوْ أَلَسْتُمْ تَشْهَدُونَ أَنِّي أَوْلَىٰ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ
نَفْسِهِ؟ قَالُوا: بَلَىٰ قَالَ: فَمَنْ كُنْتَ مَوْلَاهُ فَعَلِي مَوْلَاهُ اللَّهُمَّ وَالِ
مِنْ عَادَةٍ عَادَاهُ

"Acaba bilmiyor musunuz veya şahadet etmiyor musunuz ki ben, her mümin için ona, onun kendinden daha evlayım?" Halk: "Evet, sen daha evlasın" dedi. O zaman buyurdu ki:

"Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır. Ey Allah'ım, onu seveni sen de sev; ona düşman olana sen de düşman ol."¹

2- İmam Nesai "Hasais" adlı kitabında senediyle birlikte kaydettiği bir hadiste Zeyd İbn-i Erkam'ın şöyle söylediğini nakletmiştir:

"Resulullah /s.a.a/, Veda Haccı'ndan dönünce Gadir-i Hum'da inerek, gölgelik bir yerin kurulmasını emretti ve daha sonra buyurdu ki:

كأني دعيت فأجبت وإني تارك فيكم الثقلين احدهما أكبر من الآخر كتاب الله وعترتي أهل بيتي فأنظروا كيف تخلفوني فيهما فإتتهما لن يفترقا حتى يردا عليّ الحوض ثم قال: إن الله مولاي وأنا وليّ كل مؤمن ثم إنه أخذ بيد عليّ فقال: من كنت وليه فهذا وليه اللهم وال من والاه و عاد من عاداه. قال ابو الطفيل فقلت لزيد: سمعته من رسول الله فقال: وإنه ما كان في الدوحات أحد إلا رآه بعينه وسمعه بأذنيه.

"Yakında Rabbim tarafından çağrılacağım ve ben de bu çağrıya icabet edeceğim. Ben sizin aranızda iki değerli şey bırakıyorum; biri diğerinden daha büyüktür; Allah'ın kitabı ve itretimden olan /akrabalarımın olan/ Ehl-i Beytimi. Bakınız benden sonra onlara nasıl davranacaksınız; onlar Kevser Havuzu başında bana dönünceye kadar birbirlerinden ayrılmayacaklardır"

Daha sonra buyurdu ki:

"Allah benim mevlamdır; ben de her müminin mevlasıyım"

Daha sonra da Hz. Ali'nin elinden tutarak buyurdu ki:

1- Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c. 4, s. 372.

"Ben kimin velisi isem, Ali de onun velisidir. Allah-ım, onu seveni sen de sev; ona düşman olana, sen de düşman ol."

Ebu Tufeyl diyor ki Zeyd'e: "Bunu Resulullah'tan duydu mu?" diye sordum, O, "Ne diyorsun? Gölgeleklerde olan her şahıs iki gözüyle onu gördü ve iki kulağıyla /bu sözleri/ duydu" dedi.

3- Hâkim Nişaburi, Şeyheyn'in /Buhari ve Müslim'in/ şartıyla sahih olan iki senetle naklettiği bir hadiste Zeyd İbn-i Erkam diyor ki:

"Resulullah /s.a.a/, Veda Haccı'ndan döndükten sonra Gadir-i Hum'da inip gölgelek bir yerin kurulmasını emretti. Gölgelek kurulduktan sonra şöyle buyurdu:

كأني دعيت فأجبت وإني تركت فيكم الثقلين احدهما أكبر من
الآخر كتاب الله وعترتي فانظروا كيف تخلفوني فيهما فاتهما لن
يفترقا حتى يردا عليّ الحوض، ثم قال: إن الله عز وجلّ مولاي وأنا
مولى كل مؤمن ثم أخذ بيد علي فقال: من كنت مولاه فهذا وليه اللهم
وال من والاه وعاد من عاداه.....

"Yakında ben çağrılacak ve bu çağrıya icabet edeceğim. Ben sizin aranızda iki değerli şey bırakıyorum; biri diğerinden daha büyüktür. Allah'ın kitabını ve itretimi. Bakın benden sonra onlara nasıl davranacaksınız? Onlar bana Kevser havuzu başında tekrar dönünceye kadar birbirlerinden ayrılmayacaklardır."

Sonra buyurdu ki:

"Allah Teala benim mevlamdır. Ben de her müminin mevlasıyım."

Daha sonra Ali'nin elinden tutarak şöyle dedi:

1- Hasais-i Nisai, s. 21.

"Ben kimin mevlasıysam, bu /Ali/, onun velisidir. Ey Allah'ım, onu seveni sen de sev; ona düşman olana sen de düşman ol."¹

4- Bu hadisi, Müslim de Sahih'inde kendi senediyle Zeyd İbn-i Erkam'dan özet bir şekilde nakletmiştir. Müslim'in nakline göre Zeyd İbn-i Erkam şöyle dedi:

"Resulullah /s.a.a/ bir gün Mekke ve Medine arasında, **"Hum"** diye adlandırılan bir suyun kenarında bize konuşma yaparak, Allah'a hamd ve sena eyledi; nasihatte bulundu ve /ilahi cezayı bize/ hatırlattı. Sonra şöyle buyurdu:

أَمَّا بَعْدُ أَلَا أَيُّهَا النَّاسُ فَإِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ يَوْشِكُ أَنْ يَأْتِيَ رَسُولَ رَبِّي
فَأَجِيبُوا وَأَنَا تَارِكٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ أَوْلَهُمَا كِتَابُ اللَّهِ فِيهِ الْهُدَى وَالنُّورُ
فَخُذُوا بِكِتَابِ اللَّهِ وَاسْتَمْسِكُوا بِهِ فَحَتَّىٰ عَلَىٰ كِتَابِ اللَّهِ وَرَغْبٍ فِيهِ ثُمَّ
قَالَ: وَأَهْلَ بَيْتِي أَذْكُرْكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي أَذْكُرْكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي
أَذْكُرْكُمْ اللَّهُ فِي أَهْلِ بَيْتِي

"Ama sonra, ey halk, ben sadece bir beşerim, yakında Rabbimin elçisinin /benim canımı almak için/ gelmesi ve benim icabet etmem beklemektedir. Ve ben sizin aranızda iki değerli şey bırakıyorum; onların biri Allah'ın kitabıdır. Onda hidayet ve nur vardır; o halde Allah'ın kitabına sarılıp onu sınıksız tutun."

Böylece Allah'ın kitabına sarılmak hususunda teşvik etti. Daha sonra ise şöyle buyurdu:

"Ve benim Ehl-i Beytim. Ehl-i Beytim hakkında size Allah'ı hatırlatırım. Ehl-i Beytim hakkında size Allah'ı hatırlatırım. Ehl-i Beytim hakkında size Allah'ı hatırlatırım."²

1- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s. 109.

2- Sahih-i Müslim, c. 7, s. 122, "Bab-u Fezail-i Ali". Bu hadisi, İmam Ahmed, Tirmizi, İbn-i Asakir ve diğerleri de zikretmiştir.

Her ne kadar İmam Müslim, olayı özetleyerek nakletmişse de, Allah'a hamdolsun ki, yine de konu hiçbir şüpheye yer vermeyecek derecede açıktır. Belki de Gadir-i Hum hadisini gizlemeyi gerektiren siyasi şartlar gereği, özetleme, Zeyd İbn-i Erkam'ın kendisi tarafından yapılmıştır. Hatta siyasi şartlar neticesinde böyle bir özetin yapıldığı bizzat hadisin kendisinden de anlaşılabilir. Zira hadisi nakleden kişi diyor ki: "Ben ve Hüseyin İbn-i Sübre ve Ömer İbn-i Müslim birlikte Zeyd İbn-i Erkam'ın yanına gittik. Oturduktan sonra Hüseyin ona hitaben: "Ey Zeyd, gerçekten de çok büyük hayırlara erişmişsin; Resulullah /s.a.a/'ı görmüş, onun konuşmasını dinlemiş, onunla birlikte cihada gitmiş ve arkasında namaz kılmışsın. Gerçekten de çok büyük bir hayra erişmişsindir. Ey Zeyd, Resulullah'tan /s.a.a/ duyduğun hadislerden bize de söyle" dedi.

Zeyd ise: "Ey kardeşimin oğlu; and olsun Allah'a, artık yaşım geçmiş ölüm zamanım gelmiş ve Resulullah'tan duyarak ezberlediğim hadislerden bazılarını da unuttum. Size nakletmiş olduğum hadisleri kabul edip amel ediniz. Söylemediğim konulara da beni zorlamayınız" dedi.

Daha sonra şöyle dedi:

"Resulullah /s.a.a/ bir gün Hum suyu denilen yerde bize konuşma yapıp şöyle buyurdu:.... /yukarıda hadisin metnini zikrettik./

Hadisin zahirinden anlaşılan şudur ki: Hüseyin ona orda bulunanların gözü önünde Gadir-i Hum olayını sormuş. O da bu soruya açıkça cevap verdiği takdirde halkı, Hz. Ali'ye /hâşâ/ lanet etmeğe zorlayan güçlerin kendisine baskı yapıp, birçok zorluk çıkaracağını bildiği için, yaşının geçtiğini ölümünün artık yaklaştığını ve ezberlediği hadislerin bir kısmını unuttuğunu, özür olarak göstermeye çalışmıştır. Orada hazır bulunanlardan ise; söylediği hadisleri kabul edip, amel etmelerini ve susmak istediği konularda da kendisini zorlamamalarını istemiştir.

Ama bütün bunlara rağmen, yine de Zeyd İbn-i Erkam, birçok gerçeği açıklamış ve teferruatına inmeden Gadir-i Hum hadisine işaret etmiştir. Zira onun: "Bir gün Mekke ve Medine arasında Hum denilen bir su kenarında Resulullah /s.a.a/ bize konuşma yaptı" sözü, bu hadiseye işaretler. Allah Resulü'nün emanet bıraktığını bildirdiği, "iki değerli şey, Allah'ın kitabı ve Ehl-i Beyt" sözü de, Hz. Ali'nin faziletinin ne kadar büyük olduğunu yani, fazilette, Kur'an'dan sonraki sırada yer aldığını göstermektedir. Elbette Zeyd gerçekleri işaret ve göndermelerle beyan etmiş ve gerçekleri anlamayı orada bulanların kendi zekâ, feraset ve akıllarına bırakmıştır. Çünkü Hz. Ali'nin Peygamber'in Ehl-i Beyti içinde en yüksek mertebeye sahip olduğu bütün müslümanlarca bilinen bir gerçektir.

Hatta İmam Müslim dahi mezkûr hadisten bizim anladığımız anlamı anlamıştır ki, onu Hz. Ali'nin faziletlerine ayırdığı bölümde zikrettiğini¹ görüyoruz; oysa bu hadiste Hz. Ali'nin ismi geçmiyor.

5- Taberani "El-Mecme'ül Kebir" adlı kitabında sahih senetle Zeyd İbn-i Erkam ve Huzeyfe İbn-i Üseyd-i Gifari'den naklettiği bir hadiste şöyle diyor:

"Resulullah /s.a.a/ Gadir-i Hum'da ağaçlar altında yaptığı konuşmada şöyle buyurdu:

أَيُّهَا النَّاسُ يَوْشَكَ أَنْ أَدْعِيَ فَأَجِيبُوا وَأَنَا مَسْئُولٌ وَإِنَّمَا
مَسْئُولُونَ فَمَاذَا أَنْتُمْ قَائِلُونَ؟ قَالُوا نَشْهَدُ أَنَّكَ قَدْ بَلَغْتَ وَجَاهِدْتَ
وَنَصَحْتَ فَجَزَاهُ اللَّهُ خَيْرًا. فَقَالَ: أَلَيْسَ تَشْهَدُونَ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ
مُحَمَّدَ عَبْدَهُ وَرَسُولَهُ وَأَنَّ جَنَّتَهُ حَقٌّ وَأَنَّ نَارَهُ حَقٌّ وَأَنَّ الْمَوْتَ حَقٌّ
وَأَنَّ الْبَعْثَ حَقٌّ بَعْدَ الْمَوْتِ وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ
يَبْعَثُ مَنْ فِي الْقُبُورِ؟ قَالُوا: بَلَى نَشْهَدُ بِذَلِكَ. فَقَالَ اللَّهُمَّ إِشْهَدْ ثُمَّ قَالَ:
يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ اللَّهَ مَوْلَايَ وَأَنَا مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنَا أَوْلَى بِهِمْ مِنْ

1- Sahih-i Müslim, c. 7, s. 122, "Bab-u Fezailu Ali b. Ebi Talib.

أنفسهم فمن كنت مولاه فهذا مولاه /يعنى علياً/ اللهم وال من والاه
وعاد من عاداه ثم قال يا ايها الناس اني فرطتكم وانكم واردون عليّ
الحوض، حوضٌ أعرض ما بين بصري الى صنعاء فيه عدد النجوم
قدحان من فضة واني سائلكم حين تردون على عن الثقلين كيف
تخلفوني فيهما الثقل الأكبر كتاب الله عزّ وجلّ سبب طرفه بيد الله
تعالى وطرفه بأيديكم فاستمسكوا به لا تضلّوا ولا تبدّلوا وعترتي
أهل بيتي فإنّه نبأني اللطيف الخبير أنّهما لن ينقضيا حتى يردا عليّ
الحوض.

*"Ey insanlar, benim /Allah tarafından/ çağrılacağım
ve benim o çağrıya icabet edeceğim zaman yakındır, Ben
de suale /sorguya/ tabi tutulacağım siz de sorguya çekile-
ceksiniz, O halde /Sizden benim hakkımda sorulduğun-
da/ ne söyleyeceksiniz?"* Dediler ki: "Şahadet ederiz ki sen
tebliğ ettin; cihad ettin ve hayrı tavsiye ettin, Allah sana
hayırlı mükâfatlar versin."

Daha sonra Resulullah şöyle buyurdu: *"Acaba siz Al-
lah'ın tek olduğuna, Muhammed'in onun kulu ve Resülü
olduğuna, cennetin ve cehennemın, ölümün ve ölümden
sonra tekrar dirilmenin hak olduğuna ve kıyamet günü-
nün şüphesiz olarak geleceğine ve Allah Teala'nın kabir-
de olanları tekrar diriltip mahşere getireceğine şahadet
etmiyor musunuz?!"* "Evet, bunların hepsinin hak olduğu-
na şahadet ediyoruz" dediler.

Bunun üzerine Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurdu: *"Al-
lah'ım, /bunların şahitliğine/ sen de şahit ol!"* Devamla
buyurdu ki: *"Ey insanlar Allah benim mevlamdır; ben de
müminlerin mevlasıyım ve ben onlar için, onların kendi-
lerinden daha evlayım. Ben kimin mevlası isem, bu da
/yani Ali de/ onun mevlasıdır. Ey Allah'ım, onu seveni
sen de sev; ona düşman olana sen de düşman ol."*

Daha sonra şöyle buyurdu: *"Ey insanlar, ben sizden
önce gideceğim ve siz de Kevser havuzunda benim yanı-
ma geleceksiniz; bu havuzun genişliği Basra ile Sen'a a-*

rasından daha geniştir. Orda yıldızlar sayısınca gümüşten kadehler vardır. O zaman ben, sizden iki değerli şeye, /Sekaleyn'e/ benden sonra nasıl davrandığınızı soracağım. O iki değerli şeyin büyüğü Allah'ın Kitabı'dır. O, bir vesiledir ki bir tarafı Allah'ın elindedir, diğer tarafı da sizin elinizdedir. Ona sarılın ki sapıklığa düşmeyesiniz ve onu değiştirmeyin.

*Ve /diğeri/ benim itretim Ehl-i Beytimdir. Latif ve her şeyi bilen Rabbim bana haber vermiştir ki, onlar tekrar Kevser havuzunda bana kavuşuncaya kadar baki kalacaklardır."*¹

6- İmam Ahmed de Burra İbn-i Azip tarihiyle iki senetle naklettiği bir hadiste şöyle diyor:

"Resulullah'la birlikteydik. Gadir-i Hum'da indik ve namaz kılmak için toplanmamız emredildi. İki ağacın altı Resulullah'ın namaz kılmaması için temizlendi. Resulullah /s.a.a/, öğle namazını kıldıktan sonra, Hz. Ali'nin elinden tutarak; şöyle buyurdu:

أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَنِّي أُولَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنْفُسِهِمْ؟ قَالُوا: بَلَىٰ قَالَ:
أَلَسْتُمْ تَعْلَمُونَ أَنِّي أُولَىٰ بِكُلِّ مُؤْمِنٍ مِنْ نَفْسِهِ؟ قَالُوا: بَلَىٰ قَالَ: فَأَخَذَ
بِيَدِ عَلِيٍّ فَقَالَ: مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلِيٌّ مَوْلَاهُ اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ
مَنْ عَادَاهُ، قَالَ فَلَقِيَهُ عُمَرُ بَعْدَ ذَلِكَ فَقَالَ لَهُ هَنِينًا يَا بَنَ أَبِي طَالِبٍ
أَصْبَحْتَ وَأَمْسَيْتَ مَوْلَىٰ كُلِّ مُؤْمِنٍ وَمُؤْمِنَةٍ.

"Acaba benim müminlere onların kendilerinden daha evla olduğumu bilmiyor musunuz?"

"Evet," dediler "Sen evlasın."

1- İbn-i Hacer "Savaik'ul Muhrika" adlı kitabı s. 25, naklen Taberani ve Tirmizi.

Yine o hazret buyurdu ki: "*Acaba benim her bir mümine onun kendinden daha evla olduğumu bilmiyor musunuz?*"

"Evet, biliyoruz." dediler.

Bunun üzerine, Allah Resulü /s.a.a/ Hz. Ali'nin elinden tutarak buyurdu ki: "*Ben kimin mevlası isem Ali de onun mevlasıdır. Ey Allah'ım, onu seveni sen de sev; ona düşman olana sen de düşman ol.*"

Ravi diyor ki, bundan sonra Ömer Hz. Ali'yle görüşerek: "Ey Ebu Talib'in oğlu, mübarek olsun sana! Bütün mümin erkek ve mümine kadınların mevlası oldun"¹ dedi.

Gadir-i Hum hadisini, zikrettiğimiz Ehl-i Sünnet âlimlerinden başka, Tirmizi, İbn-i Mâce, İbn-i Asakir, Ebu Naim, İbn-i Esir, Harezmi, Suyuti, İbn-i Hacer, Haysemi, İbn-i Sabbağ Maliki, Kunduzi, Hanefi, İbn-i Meğazili, İbn-i Kesir, Himvini, Haskani, Gazali ve Buhari gibi Ehl-i Sünnet âlimleri de nakletmişlerdir. /Buhari, bu hadisi "Tarih" kitabında nakletmiştir./

Bunlardan başka "**El Gadir**" kitabının yazarı Allame Emîni'nin araştırmasına göre birinci asırdan on dördüncü asra kadar değişik mezhep ve tabakalardan olmalarına rağmen, geçtiğimiz hadisi nakledip kendi kitaplarında yer veren Ehl-i Sünnet âlimlerinin sayısı üç yüz altmış âlimi aşmaktadır. Bu konuda araştırma yapmak isteyenler "El Gadir" kitabına müracaat edebilir.²

Bütün bunlardan sonra Gadir-i Hum hadisinin Şia'nın uydurmalarından olduğunu söylemek acaba gülünç bir iddia olmaz mı?

1- Müsned-i İmam Ahmed, c. 4, s. 281, Hakeza Kenz'ül Ummal, c. 15, s. 117 ve Fazail'ül Hamse Min'es Sihah'is Sitte, c. 1, s. 350.

2- Merhum Allame Emîni'nin yazmış olduğu El Gadir kitabının şimdiye kadar 11 cildi basılmıştır. Bu eser çok değerli bir eserdir ve Ehl-i Sünnet kitaplarında yer alan Gadir hadisiyle ilgili bütün sözleri içermektedir.

Ama garip olan şudur ki Gadir-i Hum hadisinden bahsederken, müslümanların çoğunun ondan asla haberi olmadığı, yani haberi olup duyanların çok az sayıda olduğu görülüyor.

Bundan daha garip olanı ise, doğruluğu hakkında icma edilen bu hadis ortada iken, Ehl-i Sünnet âlimlerinin, Resulullah /s.a.a/'in kendisinden sonra halife tayin etmediğini ve işi, müslümanlar arasındaki meşverete bıraktığını iddia etmeleridir. Acaba hilafet konusunda bu hadisten daha açık bir söz olabilir mi?

Burada, Tunus'un Zeytune şehri âlimlerinin birisiyle yaptığım tartışmayı hatırlıyorum. Ben ona İmam Ali'nin hilafetine delil olarak Gadir-i Hum hadisine işaret edince, o, bu hadisin sahih hadis olduğuna itiraf etmekle birlikte, kendi yazdığı bir Kur'an tefsirinde bu hadise değinerek, gerekli açıklamayı yaptığını belirtti. O, bu tefsirinde Gadir-i Hum hadisini zikredip sahih bir hadis olduğunu onayladıktan sonra şunları kaydetmiştir:

"Şia bu hadisin efendimiz Hz. Ali'nin /Allah onun yü-zünü kerametli kılsın/ hilafetine dair açık bir delil olduğunu sanıyor. Oysa bu görüş, Ehl-i Sünnet nezdinde batıl bir görüş olarak telakki edilmektedir. Zira bu iddia Ebubekir Sıddık, Ömer Faruk ve Zinnureyn Osman'ın hilafetine ters düşmektedir.

Dolayısıyla hadiste yer alan mevla kelimesini muhip ve nasır /seven ve yardımcı/ anlamına yorumlamak zorundayız. Kur'an-ı Kerim'de de "mevla"nın bu anlamlarda kullanıldığı vakidir. Hulefa-i Raşidin, ashab-ı kiram, tabiinin ve ulemanın da mezkûr hadisten anladıkları anlam, bundan ibarettir. Buna göre Rafizîlerin, bu hadis hakkındaki yorumları bir itibar taşımamaktadır. Zira onlar Hulefa'nın hilafetini kabul etmeyip Resulullah'ın ashabına dil uzatıyorlar. Bu ise tek başına onların yalanlarını ve kuruntularını reddetmek için yeterlidir."

Ona sordum ki: "Acaba sizce bu olay gerçekten Gadir-i Hum'da vuku bulmuş mudur?"

Cevap olarak dedi ki: "Eğer vuku bulmasaydı, âlimler ve muhaddisler onu nakletmezdi."

Dedim ki: "Acaba sizce Resulullah /s.a.a/'in, ashabını o yakıcı güneşin sıcağı altında toplayıp, sadece Hz. Ali'nin onların dostu ve yardımcısı olduğunu belirtmek için, uzun bir hutbe okuması, ne derece tutarlı bir görüş sayılabilir? Acaba siz, böyle bir yorumla ikna oluyor musunuz?"

Şöyle cevap verdi: "Bazı Sahabeler, Hz. Ali'den şikâyet edip, ona karşı buğz ve düşmanlık besliyorlardı. Resulullah /s.a.a/ da, onların düşmanlık duygusunu giderip, Hz. Ali'yi sevmelerini sağlamak için onlara: "**Ali sizin dost ve yardımcınızdır**" diye buyurmuştur."

Dedim ki: "Bu iş, onların hepsini bekletip, hutbe okumaya ve hitabesine: "**Ben size, sizin kendinizden daha evla değil miyim?**" diyerek başlamasını gerektirir mi?"

Eğer konu sadece sizin dediğinizden ibaret olsaydı, Ali'den şikâyet eden kimselere: "**Ali sizin dost ve yardımcınızdır**" demesi yeterli olurdu ve böylece sorun çözülüp gider ve ortada bir sorun kalmazdı. Yani artık aralarında kadınların ve ihtiyarların da bulunduğu yüz bini aşkın bir insan topluluğunun güneşin sıcağı altında bekletilmesine gerek kalmazdı. Görüldüğü gibi, fikir sahibi bir insanı ikna etmek için asla böyle bir yorum yeterli değildir."

O: "Akıllı bir insan, yüz bin sahabenin, senin ve Şia'nın anladığı manayı anlamadıklarını tasdik edebilir mi?" diye karşılık verdi.

Dedim ki: "Evvvela, onlardan az bir grubu Medine şehrinde yaşıyordu. İkinci olarak, onlar hiç şüphesiz ben ve Şia'nın anladığı manayı anlamışlardı. Bunun içindi ki, Ebubekir ve Ömer'in, Hz. Ali'ye: "Ne mutlu sana ey Ebu-Talib'in oğlu, benim ve bütün müminlerin mevlası oldun"

diyerek, tebrik edenler arasında yer aldıklarını, ulema nakletmiştir.

O şahıs: "Öyleyse Peygamberin vefatından sonra niçin ona biat etmediler?" Yoksa onların isyan edip, Resulullah'ın sözüne muhalefet ettiklerini mi söylüyorsun? Ben böyle bir sözden Allah'a sığınırım" dedi.

Ben ise: "Ehl-i Sünnet âlimlerinin kendileri bile kitaplarında bazı sahabelerin, Resulullah'ın emirlerine, hatta Resulullah'ın hayatta olup kendisinin hazır olduğu zaman, muhalefet ettiklerini naklettiklerine göre¹ Resulullah /s.a.a/'in vefatından sonra emirlerini terk etmelerinin fazla bir şaşılacak ve garipsenecek yönü yoktur.

Bakınız, sahabenin çoğunluğu, Peygamber /s.a.a/'in Usame bin Zeyd'i, ordu komutanlığına tayin etmesine, yaşının küçük olduğunu ileri sürerek itirazda bulunmuşlardır. Oysa bu, sadece kısa bir süreliğine ve sınırlı bir ordudan oluşmaktaydı. Hal böyleyken, yaşı küçük olan Hz. Ali'nin ömrü boyunca mutlak hilafete tayin edilmesini nasıl kabul edebilirlerdi? Üstelik onların bazılarının, Hz. Ali'yi sevmedikleri ve kalplerinde Hz. Ali'ye karşı düşmanlık beslediklerini kendin de itiraf ediyorsun!" dedim.

Zorlanarak şöyle cevap verdi: "Eğer Hz. Ali /Allah onun yüzünü kerametli kılsın/ Resulullah /s.a.a/'in onu halife tayin ettiğine inansaydı, kendi hakkından vazgeçip susmazdı. Çünkü o hiçbir kimseden korkmayan cesur bir insandı; sahabelerin hepsi ondan korkuyordu."

Ona dedim ki: "Efendim, bu ayrı bir konudur; bu konuya girmek istemiyorum. Zira sen sahih hadislerle ikna olmayıp, Selef-i Salihin'in keramet ve kutsallığını korumak için, hadisleri asıl manasından saptırmaya çalışıyorsun. Bu

1- Buhari ve Müslim Hüdeybiye sulhu ve vb. olaylarda ashabın bir çok muhalefetlerini kendi senetleriyle nakletmişlerdir.

durumda Hz. İmam Ali'nin susması veya hilafet konusundaki hakkını ispatlamak için yaptığı çabaları hususunda seni nasıl ikna edebilirim ki?'

Mezkûr şahıs gülerek şöyle cevap verdi: "Ant olsun Allah'a ki, ben efendimiz Hz. Ali'nin diğerlerinden üstün olduğuna inananlardanım. Eğer iş bana kalsaydı, sahabenin hiç birisini ondan öne geçirmezdim. Zira **ilmin kapısı odur; Allah'ın galip aslanı odur.** Fakat takdir Allah'ındır; O, istediğini öne çıkarır ve istediğini geri bırakır; O'nun ne yaptığı sorulmaz ve sorguya çekilen ise kullardır."

Ben de gülümseyerek şöyle dedim: "Bu da aynı şekilde başka bir konu olup kaza ve kader konusuna girmektedir. Daha önce de bu konudan bahsetmiştik; fakat birbirimizi ikna edememiştik ve herkes kendi görüşünde kalmıştı.

Ama beni şaşırtan şudur ki; bazı kimselerle tartıştığımda, çoğu zaman, delillerle onu susturunca, hemen bahsedilen konuyu bıraktığını ve konuyla bağlantısı olmayan diğer bir mevzua geçtiğini görüyorum!"

O ise: "Ben görüşümde ısrarlıyım; fikrim değişmemiş" dedi.

Bunun üzerine, ben onunla vedalaşıp, ayrıldım. Bu tartışmadan sonra hep: "Acaba; neden âlimlerimiz içinde bu araştırmayı sona kadar sürdüren birisini bulamıyorum?" diye düşünüyordum.

Bir kısmı; tartışmaya başlar, fakat sözlerine delil getirmekten aciz kalınca hemen:

تلك امة قد خلت لها ما كسبت ولكم ما كسبتم.

"Onlar bir ümmetti; gelip geçti. Onların kazandıkları kendilerininidir; sizin de kazandıklarınız sizindir..."¹ diyerek, konuyu kapatmayı tercih eder.

Bazıları da; "bize fitne ve düşmanlığı tekrar körüklemek düşmez; önemli olan Şia ve Sünnilerin, bir Allah'a ve aynı Peygamber'e inanmalarıdır; bu bize yeter" diyorlar.

Bazısı da; "Sahabeye dil uzatmaktan kaçın; Allah'tan kork" diyerek tartışmaya girmez. Acaba bu durumda ve böyle bir anlayışla insanın araştırması ve hakkı bulması mümkün olabilir mi?

Acaba bu tavrı:

قل هاتوا برهانكم ان كنتم صادقين.

"Söyle eğer doğru konuşuyorsanız delilinizi getiriniz"² buyurarak, halkı delil getirmeye davet eden Kur'an'ın yöntemiyle bağdaşıyor mu?

Oysa onların çoğunun, Şia'ya yönelik hücum ve itirazı durdurmak hususunda, aynı dikkat ve titizliği göstermedikleri, açıkça ortadadır. Aksi takdirde biz onlarla en güzel yol ile tartışmak zorunda bile kalmazdık.

1- Bakara/134.

2- Bakara/111, Neml/64.

3- İkmal-i Din /Dini Kamil Kılmak/ Ayeti de Hilafetle İlgilidir

Allah Teala, Maide Suresi'nin 3. ayetinde şöyle buyuruyor:

اليوم اكملت لكم دينكم واتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم
الإسلام ديناً.

"...Bu gün size dininizi kâmil kıldım; nimetimi size tamamladım ve sizin için din olarak İslam'ı beğendim..."¹

Şia Ekolu, bu ayetin Gadir-i Hum'da Resulullah /s.a.a/'in, Hz. İmam Ali'yi müslümanlara halife olarak ilan etmesinden sonra indiği hususunda, Ehl-i Beyt İmamları'ndan bu konuda gelen rivayetlere dayanarak görüş birliğine varmıştır. Dolayısıyla da imamet inancını, usul'ü dinin bir parçası olarak kabul etmektedir.

Bunun yansıra Ehl-i Sünnet âlimlerinin birçoğu da, bu ayetin Gadir-i Hum'da Hz. Ali'nin hilafete tayin edilışinden sonra nazil olduğunu rivayet etmişlerdir. Biz burada onların bir kısmını getiriyoruz:

1- İbn-i Asakir'in yazdığı "Tarih-i Dimeşk", c. 2, s.75.

2- İbn-i Meğazili Şafii'nin yazdığı "Menakib-i Ali İbn-i Ebu Talib", s.19.

3- Hatib-i Bağdadi'nin yazdığı "Tarih-i Bağdat", c. 8, s. 290.

4- Suyuti'nin yazdığı "El İtkan", c.1, s. 31.

5- Harezmi Hanefi'nin yazdığı "El Menakıb", s. 80.

6- Sibti İbn-i Cevzi'nin yazdığı "Tezkiret'ül Havass", s. 30.

7- "Tefsir-i İbn-i Kesir", c. 2, s.14.

8- Alusi'nin yazdığı "Ruhu'l Meani" adlı tefsir, c. 6, s. 55.

1- Maide/3.

9- İbn-i Kesir Dimeşk'in yazdığı "EI-Bidayet-u Ve'n Nihaye" adlı kitap, c. 5, s. 213.

10- Suyuti'nin yazdığı "Ed-Dürr'ül Mensur" adlı tefsir, c. 3, s.19.

11- Kunduzi El-Hanefi'nin yazdığı "Yenabi'ul Mevedde" adlı kitap, s. 115.

12- Haskani El-Hanefi'nin yazdığı "Şevahid'ut Tenzil", c.1, s.157.

Ama buna rağmen, Ehl-i Sünnet âlimleri, sahabelerden oluşan Selef-i Salih'in saygınlığını korumak amacıyla bu ayetle ilgili ayrı bir nüzul sebebi zikretmek mecburiyetinde kalmışlardır.

Çünkü eğer bu ayetin Gadir-i Hum'da nazil olduğunu kabul etselerdi, Allah Teala'nın, Hz. Ali'nin velayetiyle dini ni kâmil kılıp müslümanlara nimetini tamamladığını da kabul etmeleri gerekecekti. Bu ise, Hz. Ali'den önceki üç halifenin hilafetine dil uzatılmasına, tüm sahabenin adaletinin sarsılmasına ve birçok meşhur sayılan hadislerin, suda eriyip giden tuz misali, eriyip gitmesine sebep olacaktı. Oysa bu istenmeyen bir olaydı. Zira onlar; tarihiyle, âlimleriyle, büyükleriyle, büyük bir çoğunluğun benimsediği, inandığı şeylerdir.

Yine, söylenen ayetin Gadir-i Hum'da nazil olduğunu kabul etmek, Arafé akşamı, /Cuma günü/ nazil olduğunu nakleden Buhari ve Müslim gibilerinin sözlerinden de şüpheye düşmeği gerektirir ki, bu da onlarca kabul edilecek bir şey değildir.

Böylece birinci grubu oluşturan rivayetlerin, yani bu ayetin Gadir-i Hum'da indiğini açıklayan rivayetlerin, esası olmayan, Şia uydurmalarından başka bir şey olmadığına hükmedilmiş ve sahabedense Şia'ya çatmak daha evlâ sayılmıştır. Çünkü sahabeler, /Ehl-i Sünnete göre/ günah iş-

lemeyen adil kişilerdir.¹ Dolayısıyla da, hiç bir kimsenin, onların fiil ve sözlerini tenkit etmeye hakkı yoktur.

Hatta bazıları, Şia mezhebini Mecusilik ve zındıklıkla suçlamış ve mezheplerinin kurucusunun Abdullah İbn-i Sebâ² olduğunu ileri sürmüştür. İbn-i Seba ise, İslam ve müslümanları bölmek için, Osman'ın hilafeti döneminde görünürde iman eden bir Yahudi olarak tanıtılmıştır.

Bu görüş; sahabeyi /hangi sahabi olursa olsun; peygamberi bir defa görmüş olsa bile/, kutsama ve saygı gösterme esası üzere eğitilen bir kitleye daha kolay gelir.

Böyle bir kitleye, dinin kâmil olduğu hakkındaki ayetin, Gadir-i Hum'da indiğini açıklayan hadislerin, Resulullah /s.a.a/'in, imam olduklarını beyan ettiği, On İki İmamlar'ın naklettikleri hadisler olduklarını kanıtlamak nasıl mümkün olabilir?

O İmamlar ki, birinci asırdan beri müslümanlara hükmeden yöneticiler, onların /Yani Hz. Ali ve evlatlarının/ makamını halkın gözünde küçültmek için, sahabelerin sevgi ve saygısını yaymak siyasetine başvurmuş, hatta minberlerde açıkça Ehl-i Beyt'e lanet okutturulmuş, izcileri ise, yağmalanmış, öldürülmüş veya sürgün edilmişlerdir.

1- Zira Ehl-i Sünnete göre sahabeler aynen yıldızlara benzerler; hangisine uyarsanız hidayete erirsiniz.

2- Abdullah İbn-i Seba diye birisinin gerçekte tarihte var olmadığı ve bunun tamamen hayali bir şahıs olduğu konusu ve böyle bir şahsın, meşhur yalancı Seyf İbn-i Ömer Tamimi'nin uydurmalarından olduğu hususunda Allame Askeri'nin yazdığı "Abdullah İbn-i Seba Masalı" adlı kitaba müracaat edilebilir. /Bu eser Türkiye'de merhum Gölpinarlı tarafından tercüme edilmiştir. m./ Abdullah İbn-i Sebâ olsa olsa Ammar İbn-i Yasir gibi büyük bir sahabe'ye takılan isim ve yapılan iftiradan ibaret olduğu hususunda araştırmak için Doktor Mustafa Kamil Seybani'nin yazdığı "Es Sile Beyn'et Tasavvuf-i ve's Şia" /Tasavvufu Şia Arasındaki Bağlantı/ adlı kitabı ile Taha Hüseyin'in yazdığı "El Fitnet'ül Kubra' /Büyük Fitne/ adlı kitabını okuyunuz.

t.me/caferilikcom

Böylece, özellikle de Muaviye'nin hilafeti döneminde sürdürülen Ehl-i Beyt ve taraftarları aleyhindeki karalama ve iftiralar neticesinde, toplumda Şia'ya karşı bir nefret duygusu uyandırılmış ve kökten yok edilmeleri amacıyla, bu gün de aramızda olduğu gibi, Ehl-i Beyt taraftarları muhalif grup olarak görülmeğe başlanmıştır.

Bu yüzden; o dönemin tarihçi ve yazarlarının bile başta-kilere yakın olabilmek için, kitaplarında, Şia'yı Rafizî olarak adlandırıp, tekfir ettiklerini, canlarını, namuslarını ve mallarını helal saydıklarını görüyoruz.

Emevi devleti sona erip de, Abbasi hükümeti başa geçtiğinde ise, bir grup tarihçi eski tutumunu aynen devam ettirirken; diğer bir grubun, Ehl-i Beyt'in gerçek makamını¹ anlayarak insaf yolunu seçtiğini ve Hz. Ali'yi Hulefa-i Raşidin'den biri olarak tanımaya çalıştığını görüyoruz. Ama buna rağmen; yine de Hz. Ali'nin bu makamın gerçek sahibi olduğunu açıklamak cesaretini kendilerinde bulamamışlardır. Bu yüzden de onların, Sihahları'nda Hz. Ali'nin faziletlerinden söz ederken, ancak önce başa geçenlerin hilafetleriyle çelişmeyen az bir bölümüne yer verdiklerini görüyoruz. Bazıları da, Ebubekir, Ömer ve Osman'ın fazileti hakkında Hz. Ali'nin diliyle bazı yalan hadisler uydurarak, kendi hayallerince Hz. Ali'nin üstünlüğüne inanan Şia'yı bir çıkmaza sokmak istemişlerdir.

Ben şahsen yaptığım araştırmalarda şu sonuca vardım ki, söylediğim o dönemlerde kişilerin; makam, mevki, şöhret ve büyüklüğü, onların Hz. Ali'ye karşı olan düşmanlıklarıyla ölçülürdü. İster Emeviler döneminde olsun, ister Abbasiler döneminde, Hz. Ali'yle düşman olan, dili veya

1- Zira Ehl-i Beyt imamları ahlaklarıyla, kitapları dolduran ilimleriyle, züht, takva ve Allah Teâlâ'nın onlara hediye ettiği kerametleriyle kendilerini herkese kabullendiriyorlardı.

kılıcıyla o hazrete ve onun izcilerine karşı tavır sergileyen şahıslara devlette önemli mevkiler veriliyordu.

Bu yüzden bazı sahabelerin makamı halkın gözünde yüceltiliyor, bazısının değeri ise düşürülüyordu. Bazı şairlere hesapsız mal verilirken, Ehl-i Beyt'i savunan şairler ise öldürüyordu. Belki de Ümm'ül Müminin Aişe de, Hz. Ali'ye düşman olup¹ Hazretle savaşmasaydı, bu derece yükselemezdi.

Abbasiler'in; Buhari, Müslim ve İmam Malik'in makamını yükseltmeleri altında da bu neden yatmaktadır. Zira bunlar, Hz. Ali'nin faziletlerinin çok az bir bölümüne değinmişlerdir. Hatta onların kitaplarında Hz. Ali'nin özel bir fazilet ve imtiyazı olmadığına dair hadis de mevcuttur. Örneğin; Buhari, Sahih'inde Osman'ın menakıbı bölümünde İbn-i Ömer'in şöyle dediğini naklediyor:

"Biz Resulullah'ın /s.a.a/ zamanında hiç kimseyi Ebu-bekir'in seviyesinde görmüyorduk; sonra Ömer, sonra da Osman gelirdi; bunlardan sonra ise Peygamber'in sahabelerinin hiç birini diğerinden üstün görmüyorduk."² Bu sözün anlamı şudur ki, o faziletler kaynağı Hz. Ali, müslümanlar arasında sıradan biriydi! Oku ve taaccüp et!

Bu arada, İslam ümmeti içerisinde Şia'nın görüşünü benimsemeyen, Mûtezili ve Hariciler gibi diğer gruplar da mevcuttu. Çünkü Hz. Ali ve evlatlarının imametine inanmak, onlara, hilafet ve hükümet makamına ulaşarak, Emeviler'in

1- Aişe Hz. Ali'nin isminin anılmasına bile tahammül edemiyordu. /Buhari, c. 1, s. 162- c. 7, s. 18- c. 5, s. 140/ Yine tarihçilerin yazdığına göre Hz. Ali'nin şahadet haberini alınca şükür secdesi ederek bu konuda bir de bir şiir okumuştur.

2- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 191 ve s. 201. Yine c. 4, s. 195'te Muhammed Hanefî'ye nispet verdiği bir rivayette şöyle diyor: "Babama Resulullah'tan sonra kim daha üstündür diye sordum; "Ebu Bekir" dedi. "Sonra kim?" dedim. "Sonra Ömer" dedi. Daha sonra Osman demesinden korktuğum için ona: "Sonra sen mi?" dedim. Babam: "Ben ancak müslümanlardan birisiyim" dedi.

ve Abbasiler'in, sahabe ve tabiin döneminden itibaren uyguladıkları ve hatta günümüze kadar süregelen süreçte olduğu gibi, insanların mukadderatıyla istedikleri şekilde oynama yolunu kapatıyordu.

Bu yüzden, hatta asrımızda bile veraset veya seçim yoluyla başa geçenlerin, Ehl-i Beyt'in velayetine inanmaktan pek hoşlanmadıkları görülmektedir. Bu kimseler, Şia'ya mahsus olan imamet inancını, teokratik bir görüş olarak adlandırıp alay bile ediyorlar. Hele özellikle de, onlara göre, Şia, ahır zamanda zuhur ederek, zulümle dolmuş olan dünyayı tekrar adaletle dolduracak olan, gaybette bulunan bir imamın varlığına inanacak kadar akla aykırı bir inanışı savunmaktadır.

/Evet, onlar akıl dışı olarak nitelese de, Şia; hiç bir te reddüte kapılmadan Allah Resulü'nün bildirdiği üzere, Hz. Mehdi *aleyhisselam*'ın zuhur ederek zulüm ve haksızlıkla dolan yeryüzünü tekrar adaletle dolduracağına inanmaktadır.

Şia'ya göre Mehdi-i Muntazar, Peygamber'in varisleri olan 12 İmam'ın sonuncusudur; yani 11. İmam Hasan Askeri'nin oğludur. O, Hz. Hızır gibi ilahi irade gereği hayattadır, ama gaybet halindedir. Onun gaybet halindeki varlığı bulut arkasındaki güneş gibi, insanlar için yararlıdır. Allah'ın lütfü ile hak dini yeryüzünde hâkim kılmak için mutlaka bir gün zuhur edecektir./

Tekrar asıl konumuza dönerek, bağnazlığa düşmeden tam bir metanetle ikmal-i din ayetinin hangi münasebet ve sebepten dolayı nazil olduğunu, her iki tarafın da bu konudaki sözlerinin eleştirisini yaparak inceleyelim. Onun bunun hoşnut olması veya birilerinin kınaması bizi etkilemez. Zira amacımız Allah'ın rızasıdır. Maksudumuz; "**selim kalple Allah'a dönenler dışında, ne malın ne de evladın**

bir fayda vermediği bir günde"¹ O'nun azabından kurtulmaktır. Amacımız;

يوم تبيضّ وجوه وتسودّ وجوه فأما الذين اسودّت وجوههم
أكفرتم بعد إيمانكم فذوقوا العذاب بما كنتم تكفرون وأما الذين
ابيضّت وجوههم ففي رحمة الله هم فيها خالدون.

"Nice yüzlerin ağardığı nice yüzlerin karardığı günde; yüzleri kararanlara: "İnandıktan sonra kâfir mi oldunuz? Kâfir olmanıza karşılık tadın azabı" /denecektir./ Yüzleri ağaranlara gelince, onlar Allah'ın rahmetindedir ve onlar, onda ebedi olarak kalacaklardır"² ayetinde açıklanan günde Rabbimizi, ak yüzle mülakat etmektir.

1- Şuarâ/88.

2- Al-i İmran/106,107.

İkmal-i Din Ayeti'nin Arefe Günü İndiğine Dair Görüşün Tenkiti

Buhari Sahih'inde zikrettiği bir hadiste¹ diyor ki: "Muhammed İbn-i Yusuf, Süfyan Kays İbn-i Müslim'den, o da Tarik'ten, o da Şehab'dan şöyle nakletmektedir:

"Bir grup Yahudi müslümanlara dediler ki: "Eğer şu ayet bize inseydi biz o günü bayram olarak kutlardık."

Ömer onlara: "Hangi ayet?" diye sordu. Onlar:

اليوم اكملت لكم دينكم وأتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم
الإسلام ديناً.

"Bu gün size dininizi kâmil kıldım; nimetimi size tamamladım ve İslam'ı sizin için din olarak beğendim"¹ ayet i diye cevap verdiler.

1- Sahih-i Buhari, c. 5, s. 127.

Ömer: "Ben o ayetin nerde nazil olduğunu biliyorum; o ayet Resulullah /s.a.a./'in Arefe çölünde bulunduğu bir zamanda nazil oldu" dedi."

İbn-i Cerir'in zikrettiği bir hadiste de, İsa İbn-i Harise El-Ensari diyor ki:

"Dar'ul İmare'de oturduğumuz sırada Hıristiyan olan birisi bize hitaben: "Ey müslümanlar, size bir ayet inmiştir ki, eğer o ayet bize nazil olsaydı, bizden iki kişi yeryüzünde kalıncaya dek o günü ve o saati bayram olarak kutlardık" dedi. O ayet:

اليوم اكملت لكم دينكم.

"Bu gün size dininizi kâmil kıldım" ayetidir."

Bizden hiç bir kimse ona cevap vermedi. Ben, Muhammed İbn-i Ka'b El-Kırtani'yle görüşüp bu konuyu ona sordum. O, "Neden Ömer'in; bu ayetin Resulullah /s.a.a./a Arefe günü, Arefe dağında durduğu bir sırada nazil olduğunu söylediğini ve o zamandan beri bu günün müslümanlar için bayram olduğunu ve bu bayramın yeryüzünde bir tek müslüman kalıncaya dek kutlanacağını söylemediniz?" dedi.²

Bu rivayetlerden anlaşılacağı üzere, müslümanlar ilk dönemlerde, o günün hangi tarihte olduğunu bilmiyor ve ona önem vermiyorlardı. Öyle ki bir defasında Yahudiler, diğer bir defasında da, Hıristiyanlar onlara: "Eğer, bu ayet bize inseydi, biz o günü bayram olarak kutlardık" dediklerinde; Ömer onlardan bunun hangi ayet olduğunu sorar. Onlar da: **"Bu gün size dininizi kâmil kıldım..."** ayeti diye cevap verince, Ömer onlara: "Ben bu ayetin nerede nazil olduğunu biliyorum; Resulullah /s.a.a./ Arefe çölünde bulunduğu zamanda bu ayet nazil olmuştur" diye cevap verir.

1- Maide/3.

2- Celaleddin Suyuti'nin yazdığı "Ed Dürr'ül Mensur" adlı tefsir, c. 3, s. 18.

Biz bu hadisten, uyduruk olduğu kokusunu alıyoruz. Anlaşılan; Buhari'nin zamanında Ömer'in dilinden bu rivayeti uyduranlar, Yahudi ve Hıristiyanlar'ın böylesi bir günün bayram olarak kutlanması gerektiğine dair görüşleriyle, kendilerinin bilfiil o günde kutlama yapmama ve onu büsbütün zihinlerden silerek unutturma çabaları arasında bir uyum sağlamaya gitmişlerdir. Oysa o günün, müslümanların en büyük bayramlarından birisi olması gerekirdi. Zira o günde Allah Teala, müslümanların dinlerini kâmil kılarak, onlara nimetini tamamlamış ve onlar için din olarak İslam'ı beğenmiştir.

Bu yüzden ikinci rivayette bir Hıristiyan'ın: "Ey müslümanlar, size bir ayet inmiştir ki, eğer bize inseydi, biz o günü bizden yeryüzünde iki kişi kalıncaya dek bayram olarak kutlardık" demesine rağmen, ravinin; "bizden hiç kimse ona cevap vermedi" dediğini görüyoruz. Bu ise, onların, anılan günün; tarih, makam ve azameti hakkında bir bilgilerinin olmadığını gösterir.

Görünen o ki, hatta ravinin kendisi bile müslümanların böyle bir günden gaflet etmelerini garipsemiş; bu yüzden de Muhammed İbn-i Ka'b El-Kırtani'yle görüşerek, bunu ona sormuş, o da; Ömer'in; bu ayetin, Arefe günü Resulullah /s.a.a/'in Arefe dağında bulunduğu sırada nazil olduğunu rivayet ettiğini, söylemiştir.

Eğer o gün; müslümanların bayram bildiği bir gün olsaydı, bu, sahabe veya tabii, hiç bir raviye gizli kalmazdı. Oysa onlar müslümanların iki bayramının, yani Ramazan ve Kurban bayramının olduğundan haberdar idiler. Hatta Buhari ve Müslim gibi âlim ve muhaddisler, kendi kitaplarında; "Kitab'ul İydeyn" /iki bayram kitabı/, "Salat'ül İydeyn" /iki bayramın namazı/ ve 'Hutbet'ul İydeyn" /iki bayrama ait hutbe/ gibi konulara yer vermişlerdir ve üçüncü bir bayramın varlığından söz etmemişlerdir.

Büyük bir ihtimalle Emeviler gibi, hilafette şûra ilkesine inananlar, Hz. Ali'nin; Gadir-i Hum günü İmam olarak tayin edilmesi hususunda nazil olan bu ayetin, başka bir hususta nazil olduğunu söyleyebilmek için, Arefe gününün buna uygun olduğunu görmüşler ve bu günde nazil olduğunu söylemişlerdir. Çünkü nakledildiğine göre, Gadir-i Hum'da yüz binin üzerinde sahabe bir araya gelmişti. Veda Haccı'nda ise, Gadir-i Hum gününün dışında böyle bir ihtişamlı toplantı ancak Arefe gününde olmuştur. Çünkü hacılar ancak Arefe günü bir araya toplanırlar. Haccın diğer günlerinde ise dağınık gruplar halinde hareket ederler.

Bu ayetin; Arefe günü nazil olduğunu söyleyenler, Arefe günüyle Gadir-i Hum günü arasındaki benzerlikten yararlanmak istemiş ve Resulullah /s.a.a/'in Arefe'de okuduğu meşhur hutbesinden hemen sonra, söz konusu ayetin nazil olduğunu söyleyerek, bu iddialarına gerçek görünümünü vermeye çalışmışlardır.

Acaba Hz. Ali'nin hilafetini açıklayan Gadir-i Hum hadisini büsbütün görmemezlikten gelerek, Sakife-i Beni Saide'de toplanıp, Ebubekir'e biat etmekle, Hz. Ali ve onunla birlikte Resulullah'ın guslüyle meşgul olanlar da dâhil olmak üzere halkı, bir oldubittiyle karşı karşıya bırakanların hüküm sürdüğü bir dönemde, bir kimsenin, bu ayetin Gadir-i Hum gününde nazil olduğunu söylemesi, mümkün müydü?

Üstelik bu ayet, Hz. Ali'nin velayetini beyan etmek hususunda, Gadir-i Hum hadisinden daha açık da değildi. Çünkü bu ayet-i kerime sadece o günde dinin kâmil olup nimetin tamamlandığını ve Allah'ın buna razı olduğunu bildiriyordur. Her ne kadar bu ayet, dinin kemale ermesine sebep olan bir olayın da bu günde vuku bulduğuna işaret etse de, yine Gadir-i Hum hadisi kadar açık değildir.

Bu durumda Gadir-i Hum hadisini inkâr eden veya tevil yoluna gidip görmemezlikten gelenler için bu ayetin,

Gadir-i Hum'da nazil olduğunu inkâr etmek daha kolaydır elbette.

İbn-i Cerir'in Kubeys İbn-i Ebi Zuveyb'den naklettiği aşağıdaki rivayet, bu görüşümüzün doğruluğuna olan güvenimizi daha da güçlendiriyor. Kubeys İbn-i Ebi Zuveyb şöyle diyor:

"Ka'b bize: "Eğer bu ayet, başka bir ümmete nazil olsaydı, onun nazil olduğu günü belirler; o günü bayram kılarak, o günde toplanır ve onu kutlardı" dedi. Ömer ona: "Hangi ayeti diyorsun?" diye sordu. Ka'b:

اليوم اكلت لكم دينكم.

"Bu gün size dininizi kâmil kıldım..." ayetini diyorum, diye cevap verdi. O zaman Ömer: "Ben onun indiği günü de, mekânı da biliyorum; bu ayet, Cuma'ya rastlayan Arefe gününde nazil oldu. Hamd olsun onların her ikisi de bizim için bayramdır" dedi.¹

İlaveten, **"Bu gün size dininizi kâmil kıldım..."** ayetinin Arefe günü nazil olduğu görüşü, tebliğ ayeti diye bilinen, yani Resulullah'ı çok önemli bir konuyu tebliğ etmekle görevlendiren:

يا ايّها الرسول بلّغ ما انزل اليك من ربّك.....

"Ey Resul, sana Rabbinden ineni tebliğ et..." ayetine ters düşmektedir. Zira bu ayetin Veda Haccı'ndan sonra Mekke ile Medine arasında nazil olduğunu, geçen bahsimizde açıklamış ve bunu yüz yirmiden fazla sahabe ve üç yüz altmışı aşan Ehl-i Sünnet âliminin rivayet ettiğini hep birlikte görmüştük. O halde nasıl olabilir de bir taraftan

1- Suyuti'nin yazdığı "Ed Dürr'ül Mensur" tefsiri mezkur ayetin tefsirinde.

Allah Teâlâ, Arefe gününde dini kâmil kılıp nimetini tamamladığını bildiriyor; diğer taraftan da, aradan bir hafta geçtikten sonra, Peygamber /s.a.a/ Medine'ye dönerken, a-yet indirerek, risaletinin henüz tamamlanmadığını ve tamamlanabilmesi için, kendisine indirilen çok mühim bir konuyu tebliğ etmesi gerektiğini açıklıyor?! Ey akıl sahipleri, düşünün, nasıl bu doğru olabilir?!

Bir de Eğer insan, Resulullah /s.a.a/'in Arefe günü okuduğu hutbesine dikkat ederse, onda müslümanların bilmediği, açıklanması dinin kâmil kılınıp nimetin tamamlanmasına sebep olabilecek yeni bir hükmün bulunmadığını görür. Zira o hutbede Kur'an-ı Kerim'in ve Resulullah'ın birçok münasebette zikrettiği ve Resulullah'ın Arefe günü tekrar tekit ettiği bazı vasiyetlerden başka bir şey yer almıyor. Bu hususta emin olmanız için, değişik ravilerce nakledilen Resulullah /s.a.a/'in o günkü hutbesini aşağıda zikrediyoruz:

- إِنَّ اللَّهَ حَرَّمَ عَلَيْكُمْ دِمَانَكُمْ وَأَمْوَالَكُمْ كَحَرَمَةِ شَهْرِكُمْ هَذَا وَيَوْمِكُمْ هَذَا.

- اتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَانَهُمْ وَلَا تَعْتُوا فِي الْأَرْضِ مَفْسِدِينَ فَمَنْ كَانَتْ عِنْدَهُ أَمَانَةٌ فَلْيُؤَدِّهَا.

- النَّاسُ فِي الْإِسْلَامِ سِوَاءٍ لَا فَضْلَ لِعَرَبِيٍّ عَلَىٰ أُعْجَمِيٍّ إِلَّا بِالتَّقْوَىٰ.

- كُلُّ دَمٍ كَانَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعٌ تَحْتَ قَدَمِي وَكُلُّ رَبٍّ كَانَ فِي الْجَاهِلِيَّةِ مَوْضُوعٌ تَحْتَ قَدَمِي.

- أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ إِلَّا وَأَنَّ الزَّمَانَ قَدْ اسْتَدَارَ كَهَيْئَتِهِ يَوْمَ خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ.

- إِنَّ عِدَّةَ الشُّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ اثْنِي عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنْهَا أَرْبَعَةٌ حُرُمٌ.

- أَوْصِيكُمْ بِالنِّسَاءِ خَيْرًا إِنَّمَا أَخَذْتُمُوهُنَّ بِأَمَانَةِ اللَّهِ وَاسْتَحْلَلْتُمْ فُرُوجَهُنَّ بِكِتَابِ اللَّهِ.

- أوصيكم بمن ملكت أيمانكم فأطعموهم مما تأكلون وألبسوهم مما تلبسون.

- إنَّ المسلم أخو المسلم لا يَغْتَنِّه ولا يَخُونه ولا يَغْتَابُه ولا يحل له دمه ولا شيء من ماله.

- إنَّ الشيطان قد يئس أن يُعْبَدَ بعد اليوم ولكن يطاع فيما سوى ذلك من اعمالكم التي تحتقرون.

- أعدى الأعداء عند الله قاتل غير قاتله وضارب غير ضاربه ومن كفر نعمة موابه فقد كفر بما انزل على محمد ومن انتمى على غير ابيه فعليه لعنة الله والملائكة والناس اجمعين.

- انما أمرت أن أقاتل الناس حتى يقولوا: لا اله الا الله وإني رسول الله

وإذ قالوها عصموا منى دمانهم واموالهم الا بحق وحسابهم على الله.

- ولا ترجعوا بعدي كفاراً مضلين يضرب بعضهم رقاب بعض.

—*Bu gün ve bu ayınız haram ay ve gün olduğu gibi, Allah Teala kanınızı ve malınızı da birbirinize haram kılmıştır.*

—*Allah'tan korkun ve halkın malını tartı ve ölçüde azaltmayınız. Yeryüzünde fesadı yaymayınız. Her kimin yanında bir emanet varsa onu sahibine versin.*

—*Bütün halk İslam'da eşittir; bir Arab'ın bir Acem'e üstünlüğü yoktur; üstünlük ancak takva iledir.*

—*Cahiliyet döneminde dökülen her kan benim ayaklarımın altındadır. Cahiliyet devrinde olan her riba benim ayaklarımın altındadır.*

—*Ey insanlar "Nesi"¹ yapmak küfrün fazlaşmasıdır... Biliniz ki /bugün/ zaman aynen Allah Teala'nın*

1- "Nesi" haram olan Recep, Muharrem, Zilkade ve Zilhicce aylarını karar bulduğu asıl vakitlerinden sonraya atılmasına denir. Mesela bazen onlar haram bir ayda savaşmak istediklerinde veya hac

gökleri ve yeri yarattığı gündeki halini almıştır. /Yani ayların yerlerini değiştirmekten kaynaklanan takvim ve hesaptaki karışıklık düzelmiştir./

—Allah'ın katında ayların sayısı on ikidir /ve bunu/ kendi kitabında kaydetmiştir. Onlardan dördü haram olan aylardır.

—Sizlere, kadınlara karşı en iyi şekilde davranmayı, tavsiye ederim; onları Allah'ın emaneti olarak almışsınız ve Allah'ın kitabıyla onlarla evlilik size helal olmuştur.

—Sizlere, sahip olduğunuz kölelere karşı iyi davranmayı, tavsiye ederim; kendi yediğiniz yemeklerden onlara yedin ve kendi giydiğiniz giysilerden onlara giydirin.

—Müslüman müslümanın kardeşidir; ona hile yapmaz; hıyanet etmez; onun arkasından konuşmaz ve müslümanın canı ve malı -az da olsa- diğer müslümana haramdır.

—Bu gündən sonra artık şeytan kendisine tapılmaktan ümidini kesmiştir; ama önemsemediğiniz işlerinizde ona itaat olunacaktır.

*—Allah'ın en büyük düşmanı, katletmeyen kimseyi katleden, kendisini vurmayan kimseyi vurandır. Kendi büyükle-
rinin nimetine nankörlük eden kimse, Allah'ın Muhammed'e indirdiği dini inkâr etmiş sayılır. Kendisini babası olmayan birisine isnat edene /yani onun çocuğu olduğunu iddia edene/ Allah'ın, meleklerin ve bütün halkın laneti olsun.*

—Ben, sadece insanlar, "la ilahe illellah" deyinceye ve benim Allah'ın resülü olduğuma şahadette bulununcaya dek, onlarla savaşmakla görevliyim. Bu şahadetleri söyleyince, hak olan /ilahi kanunun belirlediği/ durumlar

merasiminin yapıldığı ay olan Zilhicce ayı onların iş zamanlarına rastladığında yöneticilerinin nezdine giderek, o ayın sonraya atılmasını isterlerdi. Ve o da örneğin Zilhicce ayını bir kaç ay ertelendiğini ilan ederdi işte buna "Nesi" /yani Tehir/ denirdi. /Mütercim/

hariç, kan ve mallarını benden korumuş olurlar; insanların hesabı ise Allah'a aittir. /Yani onların gizli durumlarının hesabından sorumlu değilim./

—Benden sonra sapıklığa düşüp birbirinizin boynunu vurarak tekrar küfre dönmeyin!''

Evet, bunlar, Veda Haccı'nın Arefesi'nde söylenen hutbenin tamamıdır. Bu hutbenin hiç bir bölümünün gözden kaçmaması için bütün güvenilir kaynaklara müracaat edip hutbenin tüm bölümlerini toplayarak bir arada naklettim. Görüldüğü gibi bu hutbede sahabelerce bilinmeyen, yeni sayılacak bir hüküm yer almamıştır. Zira mezkûr hutbede gelen hükümlerin hepsi, Kur'an'da zikredilip Sünnet-i Nebevi'de hükmü açıklanmış olan hususlardır. Resulullah /s.a.a/ da ömrünü, Allah Teâlâ tarafından inen hükümleri açıklayıp, her küçük ve büyük noktayı onlara öğretmekle geçirmişti. Binaenaleyh, tekit amacıyla müslümanların bildiği bu tavsiyeleri tekrar dile getirilmesi, dinin kâmil olduğu, ilahi nimetin tamamlanıp Hak Teâlâ'nın bundan razı olduğunu belirten ayetin inmesi için yeterli bir gerekçe oluşturduğunu söylemek zordur.

Ama o ortamda bu hatırlatma mutlaka gerekiyordu. Çünkü böyle muhteşem bir toplantı, Resulullah'ın bisetinden sonra belki de ilk kez gerçekleşiyordu. Zira hacca hareket etmeden önce onlara, bu haccın, Veda Haccı /Resulullah /s.a.a/'la yapılan son hac/ olduğu bildirilmişti. Bunun üzerine büyük bir kalabalık bu hacca katılmıştı. O halde onlara bu tavsiyeleri bir kez daha duyurmanın kalıcı bir etkisi var idi.

Ama ikinci görüşü kabul edip, ayetin Gadir-i Hum'da Hz. Ali'nin Resulullah /s.a.a/'in halifesi ve müminlerin emiri olarak tayin edildikten sonra, nazil olduğunu söylersek, ayetin manası, söz konusu hadiseyle tamamen uyum sağlar.

Çünkü Resulullah /s.a.a/'den sonra halifenin kim olacağı konusu, son derece önem taşıyan bir konu idi. Allah Teâlâ'nın kullarını başıboş bırakması ve Resulullah'ın ken-

di yerine kimseyi halife olarak tayin etmeden, yani ümmetini yöneticisiz ve başıboş bırakıp gitmesi düşünülemezdi. Oysaki Resulullah /s.a.a/, hayatı döneminde Medine'yi bile, yerine sahabelerden birisini tayin etmeden terk etmezdi. O halde; Peygamber /s.a.a/'in hilafet konusunda bir şey söylemeden, Melekût-i A'lâya gittiğine nasıl inanabiliriz?

Bu asırda yaşayan gayrı müslimlerin bile, bu ilkeyi kavrayarak, halkın işlerini idare etmek için, hatta yöneticinin ölümünden önce, onun yerine geçecek birini tayin ettiklerini ve ülkenin bir gün dahi başsız bırakılmasını uygun görmediklerini görüyoruz. O halde Allah Teâlâ'nın, yeryüzündeki bütün dinlerin sonuncusu olarak gönderdiği en mükemmel din olan İslam dininde, böylesi büyük önem taşıyan bir mevzuun, açıklık kazanmamış olması, akıllıca olabilir mi?

Kitabın önceki bölümlerinde Aişe, İbn-i Ömer hatta Ebubekir ve Ömer'in bile önderin yerine geçecek birini tayin etmenin önemine vakıf olduklarına, aksi takdirde fitne çıkacağını iyice anladıklarına ve bu hususta tavsiyede bulduklarına işaret etmiştik.

Yine, onlardan sonra gelen halifeler de bunun zorunlu olduğunu kavramış, hepsi de kendilerinden sonra yerlerine geçecek kimseleri tayin etmişlerdi. O halde böyle bir hikmeti, nasıl olur da Allah ve Resülü bilememiştir, diyebiliriz?

O halde gerçek şu ki, Allah Teala Peygamberine Veda Haccı'nda Mekke'den Medine'ye dönerken:

يا أيها الرسول بلغ ما أنزل اليك من ربك وإن لم تفعل فما
بلغت رسالته والله يعصمك من الناس.

"Ey Resul, sana Rabbi'nden ineni tebliğ et; eğer bunu yapmazsan, O'nun risaletini tebliğ etmemiş olur-

sun; Allah seni halktan koruyacaktır" ayetini indirerek, Hz. Ali'yi halife olarak tayin etmesini emretmiştir.

Yani, bir bakıma şöyle buyurmuştur: "Ey Resulüm, Ali'nin senden sonra müminlerin velisi ve emiri olduğuna dair emrimi tebliğ etmezsen, uğruna gönderilmiş olduğun hedefi tamamlamamış olursun." Çünkü dinin imamet ile kâmil olduğu konusu, akıl sahiplerinin de teslim oldukları apaçık bir gerçektir.

Aynı zamanda; ayet-i kerimeden, Resulullah'ın bunu tebliğ ettiği takdirde, halkın muhalefet veya yalanlamalarından da çekindiği anlaşılmaktadır. Bazı hadislerde Resulullah /s.a.a/ in şöyle buyurduğu nakledilmektedir:

وقد امرني جبرئيل عن ربي أن أقوم في هذا المشهد وأعلم كل
أبيض وأسود أن علي بن أبي طالب أخي ووصيي وخليفتي والإمام
بعدي فسألت جبرئيل أن يستعفي لي ربي لعلمي بقلّة المتقين وكثرة
المؤذنين لي واللّانمين لكثرة ملازمتي لعلي وشدة اقبالي عليه حتى
سموني اذناً فقال تعالى: «و منهم الذين يؤذون النبي و يقولون هو
أذنٌ قل اذنٌ خير لكم» ولو شئت أن اسميهم وادّلت عليهم لفلت
ولكنّي بسترهم قد تكرّمت فلم يرض الله الا بتبليغي فيه فاعلموا
معاشر الناس أن الله قد نصّب له لكم ولياً واماماً وفرض طاعته على كل
احد

"Rabbim tarafından Cebrail gelerek bana, bu topluluk içerisinde kalkıp bütün beyaz ve siyah insana Ali İbni Ebu Talib'in; kardeşim, vasim ve halifem ve benden sonra imam olduğumu ilan etmemi emretti. Ben, Cebrail'den, Rabbimin bu hususta beni mazur görmesini istedim. Çünkü takva sahipleri azdır ve Ali'ye gösterdiğim ilgiden dolayı bana eziyet edip kınayanlar çoktur; hatta bundan dolayı, bana, "ozun" /kulak/ ismini taktılar ve Allah Teala:

منهم الذين يؤذون النبي ويقولون هو أذن قل أذن خير لكم.

"Onlardan, o /Peygamber her sözü dinleyen/ bir kulaktır" diyerek, Peygamberi incitenler de vardır. De ki: O sizin için bir hayrın kulağıdır..."¹ buyurdu.

Eğer dilersem, onları ismiyle söyleyip kimler olduğunu açıklardım; fakat onları gizlemekle kendi şahsiyetimi koruyorum.

*Buna rağmen Allah Teala, bu hususu tebliğ etmekten vazgeçmeme razı olmadı. Ey insanlar topluluğu, biliniz ki, onu /Ali'yi/, Allah Teala sizlere veli ve imam olarak seçmiştir ve itaat edilmesini her kişiye farz kalmıştır...."*²

Evet, Allah Teala'nın Resulullah /s.a.a/'ı korumaya aldığı tebliğ ayeti iner inmez, Allah Resülü bekletmeksizin, Rabbinin emrine uyararak Hz. Ali'yi kendisinden sonra halifeliğe tayin etmiş ve ashabına da müminlerin emiri olarak tayin edildiğinden dolayı Ali'yi tebrik etmelerini emretmiştir. Onlar da bu emri yerine getirmişlerdir. Bunun üzerine Allah Teala:

اليوم اكملت لكم دينكم واتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم الإسلام ديناً.

"Bu gün size dininizi kâmil kıldım; nimetimi size tamamladım ve İslam'ı size din olarak beğendim" ayetini nazil etmiştir.

1- /Tevbe/61/

2- Bu hutbeyi kamil olarak Hâfız, İbn-i Cerir Taberi "Kitab'ul Vilayet'te nakletmiştir. Keza, Celaluddin Suyuti, bu hutbeyi Ed-Dürr'ül Mensur adlı tefsirinin, c. 2, s. 298'de aynı anlamları içeren benzer sözlerle nakletmiştir.

Ayrıca bazı Ehl-i Sünnet âlimlerinin de, tebliğ ayetinin Hz. Ali'nin imameti hakkında nazil olduğunu açıkça itiraf ettiklerini görüyoruz. İbn-i Merduye İbn-i Mes'ud'un şöyle dediğini söylüyor:

"Resulullah /s.a.a/'in döneminde biz /tebliğ ayetini/ şöyle okuyor /ve anlıyorduk/:

يا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ - إِنَّ عَلَيَّا مَوْلَى الْمُؤْمِنِينَ - وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ.

"Ey Resul, sana Rabbinden /Ali'nin müminlerin mevlası olduğuna dair/ inen emri tebliğ et; eğer bunu yapmazsan, O'nun risaletini tebliğ etmemiş olursun. Şüphesiz ki Allah seni halktan koruyacaktır."¹

Bütün bunlara, Şia'nın masum Ehl-i Beyt İmamları'ndan naklettiği rivayetleri de eklersek, Allah Teala'nın "İmamet" ile dinini kâmil kıldığı bizler için açıklık kazanır. Bu yüzden de Şia'ya göre imamet inancı usul-i dinden /dinin temel ilkelerinden/dir.

Böylece Allah Teala Hz. Ali'nin imametiyle müslümanlara nimetini tamamlamış ve onları çobansız koyunlar gibi kendi başına bırakarak, çeşitli heva ve heveslere kapılmalarına, fitnelere duçar olup bölünmelerine izin vermemiştir. Keza, İslam'ı onlara din olarak seçmiştir. Çünkü Allah Teala, Gadir-i Hum'da tertemiz kılıp hikmet ve Kitabı'nın ilmini verdiği imamları, Hz. Muhammed /s.a.a/'in vasileri ve müslümanların önderi olarak tayin etmiştir. O halde; müslümanların da, Allah'ın hüküm ve seçimine razı olup teslim olmaları gerekir. Zira İslam'ın genel anlamı da,

1- Şevkani'nin yazdığı "Fath'ül Kadir" adlı tefsir, c.3, s. 57, Celaleddin Suyuti'nin yazdığı "Ed Dürr'ül Mensur" adlı tefsir, c. 2, s. 298/ İbn-i Abbas'tan naklen/

Allah'a teslim olmaktır. Allah Teâlâ Kasas Suresi'nin 68, 69 ve 70. ayetlerinde buyuruyor ki:

وَرَبِّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخَيْرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ
وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ وَرَبِّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ وَهُوَ
اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالْآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ
تَرْجِعُونَ.

"Rabbin, dilediğini yaratır ve seçer. Onların seçim hakkı yoktur. Allah onların ortak koştuğlarından münezzehtir; şanı yücedir. Rabbin onların sinelerinde sakladıklarını da açığa vurduklarını da bilir. İşte O Allah'tır; O'ndan başka bir ilah yoktur. Önde de sonda da övgü O'nundur. Hüküm de O'na aittir ve ancak O'na döneceksinizdir."

Bu açıklamalarımızdan, Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ Gadir-i Hum gününü bayram bilip kutladığı anlaşılıyor. Zira Resulullah /s.a.a/ Hz. Ali'yi imam olarak tayin edip de; **"Bu gün size dininizi kâmil kıldım"** ayeti indikten sonra şöyle buyurmuştur:

الحمد لله على اكمال الدين واتمام النعمة ورضى الرب برسالتى
وولاية علي بن ابي طالب من بعدى.

"Dini kâmil kılıp nimetini tamamlayan ve benim risaletim ile benden sonra Ali İbn-i Ebi Talib'in velayetine razı olan Allah'a hamdolsun."¹

Daha sonra Allah Resulü, Hz. Ali'nin tebrik edilmesi için özel bir merasim düzenlemiştir. Bir çadırda oturup Hz.

1- Hâkim El-Haskani'nin, Ebu Saidi El-Hudri'den bu ayetin tefsiri ile ilgili naklettiği hadis ve Hafız Ebu Naim El-İsfihani'nin, "Kur'an'ı Kerim'de Ali İle İlgili İnen Ayetler" adlı kitabına müracaat edilebilir.

Ali'yi de kendi yanında oturtmuş ve aralarında Resulullah /s.a.a./'in kendi hanımları da olmak üzere Müslümanlara, grup grup gelip, Hz. Ali'ye "Emir'ul Müminin" /müminlerin emiri/ olarak selam verip, seçildiği makamdan dolayı kendisini tebrik etmelerini emretmiştir. Orada bulunan sahabe de emredilene yerine getirip, Hz. Ali'yi tebrik etmişlerdir. Hz. Emir'ul Müminin Ali /a.s./'ı tebrik edenler arasında Ebubekir ve Ömer de bulunuyordu. Onlar da gelip Hz. Ali /a.s./yi tebrik ederek: "Ne mutlu sana, ne mutlu sana ey Ebu Talib'in oğlu, artık bizim ve her mümin erkek ve kadının mevlası oldun"¹ demişlerdir.

Hassan İbn-i Sabit Peygamber /s.a.a./'in bu günde olan ferah ve sevincini görünce, Resulullah /s.a.a./'in huzuruna varıp "Bu menzilde bir kaç beyit şiir söylememe izin verir misiniz?" der. Hz. Resulullah /s.a.a./ ona şöyle buyurur: "Allah'ın bereketiyle söyle ey Hassan, dilinle bize yardım da bulunduğun sürece Ruh'ul Kudus tarafından teyit edileceksin." O da başlayıp şu şiirleri söylemiştir:

يناديهم يوم الغدير نبيهم
بِخَمِّ فاسمِعْ بالرسول مناديا.

"Gadir Günü Peygamberleri onlara sesleniyordu "Hum"da, dinle de Resul nida ediyordu."

Şiir oldukça uzun bir şiirdir ve tarihçiler kendi kitaplarında nakletmişlerdir.²

1- Bu olayı İmam Gazali "Sırr'ul Alemeyn" adlı kitabının 6. sayfasında İmam Ahmed İbn-i Hanbel Müsnedinin c. 4, s. 281'de Taberi tefsirinin c. 3, s. 428 ve Beyhaki, Darkutni, Fahri Razi, İbn-i Kesir ve diğerleri nakletmişlerdir.

2- Hafız Ebu Naim El-İsfihani "Kur'an'ı Kerim'de Ali ile ilgili inen ayetler" kitabında- Harezmî Maliki "El-Menakıp" adlı kitabının, s. 80'inde – El-Genci Şafii "Et-Talib" adlı kitabında.

- Celaleddin Suyuti şairlerin söylediği şiirleri topladığı "El-İzdihar" adlı kitabında.

Fakat bunlara rağmen, yine de Kureyş bu tayine rıza göstermemiş ve kendi yöneticisini seçerek -Ömer'in, Abdullah İbn-i Abbas'la aralarında geçen konuşmada açıkça söylediği gibi- hem nübüvvetin hem de hilafetin Beni Haşim'de olmasını ve onların bununla iftihar etmesini kabul edememiştir.¹

Gerçi Resulullah /s.a.a/'in düzenlediği bu ilk kutlama töreninden sonra artık bu bayramı kutlamak kimsenin haddi değildi. Çünkü üzerinden iki ay geçmeden Resulullah'ın vefat etmesi üzerine, hilafetle ilgili nass zihinlerinden silinip gittiğine /veya unutulmasa da kimsenin dile getirmeğe cesaret edemediğine/ göre, üzerinden tam bir yıl geçen Gadir-i Hum bayramının hatırlanamayacağı kesindir. Üstelik bu bayram, Hz. Ali'nin hilafeti hakkındaki o nassla ilgiliydi. Nassın kendisi unutulup, sebep ortadan kalktığına göre, artık bu bayramın anılması için hiç bir neden kalmıyordu.

Böylece yıllar geçip gitti ve yaklaşık çeyrek asırdan sonra hak kendi ehline dönünce Hz. İmam Ali /a.s./, bu gerçeği unutulup gitmek üzere iken yeniden ihya etti. Sahabeyi geniş bir meydanda toplayıp halkın gözü önünde onlardan Gadir-i Hum günü kendisine Resulullah /s.a.a/'in huzurunda halife olarak biat ettiklerine şahadette bulunmalarını istedi. Bunun üzerine, on altısı Bedir savaşına katılma şerefine nail olan sahabilerden olmak üzere, otuz sahabe kalkıp buna şahadette bulundular.²

Unuttuğunu iddia edip şahadetini gizleyen Malik İbn-i Enes ise Hz. Ali'nin "Eğer doğru söylemiyorsan, halktan gizle-

1- Tarih-i Taberi, c. 5, s. 31, -Tarih-i İbn-i Esir, c. 3, s. 31.- İbn-i Ebi'l Hadid'in yazdığı "Şerh-i Nehc'ül Belaga', c. 2, s. 18,

2- Müsned-i Ahmed b. Hanbel, c. 4, s. 370 ve c. 1, s. 119
Nesai'nin yazdığı "El Hasais" s. 19 – Kenz'ül Ummal c. 6, s. 397, İbn-i Kesir Kendi Tarih kitabında, c. 5, s. 211, İbn-i Esir "Üsd'ül Gabe'de, c. 4, s. 28, İbn-i Hacer'il- Askallani'nin yazdığı "El İsabe', c. 2, s. 408
Suyuti "Cem'ül Cevami" adlı kitabında.

yemeyeceğin bir belaya duçar olasın" manasındaki bedduasına tutularak, henüz yerinden kalkmadan abras hastalığına yakalandı. Daha sonra da ağlayarak; "salih kulun bedduasına tutuldum. Ben onun hakkında şahadetimi gizledim" diyordu.¹

Böylece Hz. İmam Ali bu ümmete hücceti tamamladı ve o zamandan, günümüze dek ve günümüzden de kıyamete dek Şia Gadir-i Hum gününü /Zilhicce ayınının 18. gününü/, bayram olarak kutlamış ve kutlayacaktır ve bugün Şia'nın nezdinde en büyük bayramdır. Nasıl en büyük bayram olmasın ki? Oysa o gün Allah Teala'nın, bize dinini kâmil kılp, nimetini tamamladığı ve bizlere din olarak İslam'ı seçtiği gündür. O gün hem Allah'ın, hem Peygamber'in ve hem de müminlerin nezdinde şanı yüce bir gündür.

Bazı Ehl-i Sünnet âlimlerinin Ebu Hureyre'den naklettikleri bir rivayete göre: Resulullah /s.a.a/, Hz. Ali'nin elinden tutup: "**Ben kimin mevlasıysam Ali de onun mevlasıdır...**" buyurduğu zaman, Allah Teala:

اليوم اكملت لكم دينكم واتممت عليكم نعمتي ورضيت لكم
الإسلام ديناً.

"Bu gün size dininizi kâmil kıldım; nimetimi size tamamladım ve İslam'ı sizin için din olarak beğendim" ayetini nazil etmiştir. Ebu Hureyre diyor ki:

"O gün Gadir-i Hum günüdür. Kim Zilhicce ayının on sekizinci gününü oruç tutarsa, ona altmış ayın orucunun sevabı yazılır."²

1- Heysemi "Mecme'uz Zevaid"de, c. 9, s. 106- İbn-i Kesir Kendi Tarihinde, c. 5, s. 211, -İbn-i Esir "Usd'ul Gabe'de, c. 3, s. 321 nakletmişler ve keza Hilyet'ul Evliya, c. 5, s. 26 ve Müsned-i Ahmet, c. 1, s. 119'da nakletmiştir.

2- İbn-i Kesir'in yazdığı "El Bidayet'u ven Nihaye' adlı kitap, c. 5, s. 214.

Şia'nın, Ehl-i Beyt İmamları'ndan bu günün faziletiyle ilgili olarak naklettiği rivayetlere gelince, bu rivayetler sayısız denecek kadar çoktur.

Bizi hidayet edip, Hz. Ali'nin vilayetine sarılan ve Gadir-i Hum bayramını kutlayanlardan karar kıldığı için Allah'a hamdolsun.

Velhasıl:

من كنت مولاه فهذا عليّ مولاه اللهم وال من والاه وعاد من عاداه وانصر من نصره واخذل من خذله وأدر الحق معه حيث دار.

"Ben kimin mevlasıysam Ali de onun mevlasıdır. Ey Allah'ım, onu seveni sen de sev; ona düşman olana sen de düşman ol; ona yardım edene sen de yardım et; onu yalnız bırakıy sen de yalnız bırak ve o nereye yönelse hakkı onunla beraber kıl" diye buyuran meşhur Gadir-i Hum hadisi, İslam ümmetinin hep birlikte naklettiği, çok önemli bir hadis ve daha doğrusu, büyük çaplı tarihi bir vakıadır. Üç yüz altmıştan fazla Ehl-i Sünnet âliminin, bu hadisi kendi mühim eserlerinde naklettiğini önceden ifade etmiştik. Bu hadisi nakleden Şia âlimlerinin sayısı ise, daha fazladır. Bu konuda daha fazla araştırma yapmak isteyenler, Allame Emîni'nin yazdığı "**El-Gadir**" kitabına müracaat edebilir.

Değindiğim bu konulardan sonra İslam ümmetinin Ehl-i Sünnet ve Şia diye iki gruba bölünmesinin hiç de garip-senecek bir tarafı olmadığı anlaşılmıştır.

Ehl-i Sünnet, Sakife-i Beni Siade'de kurulan şûra ilkesine sarılarak konu hakkındaki apaçık hükümleri, /mesela, ravilerin hep birlikte naklettikleri Gadir-i Hum vb. diğer hadisleri/, tevil etmişlerdir.

Şia ise, bahsi geçen naslara sarılarak, Ehl-i Beyt'ten olan On İki İmam'a inanmış ve onlardan başkasına meylet-memiştir.

Hak şudur ki, Ehl-i Sünnet mezhebinde araştırma yaptığımızda, çoğu meselenin özellikle de hilafet meselesinin zan ve içtihat üzere kurulduğunu görürüz. Zira seçim ilkesi gereği, bugün seçtiğimiz şahsın, bir diğerinden daha üstün olduğuna dair kesin bir delil mevcut değildir. Çünkü kalplerin gizlediğinden haberimiz yoktur. Öte yandan genel olarak insanlar nefislerinde gizli olan bir takım duygular istekler ve bencilliklerin etkisinde kalmaktadırlar. Dolayısıyla bir şahsın yönetime seçimi, seçmenlerin iradesine bırakıldığı takdirde ruhtaki bu etkenlerin etkili olacağı kesindir.

Bu tez, bir hayal veya aşırılık değildir. Halifeyi, seçimle tayin etmek görüşü üzerinde araştırma yapan her şahıs bilir ki, bunca övülen bu görüş, hiç bir zaman hakiki manada bir başarı elde edememiş ve asla da edemeyecektir.

İlaveten şûranın öncüsü olan Ebubekir'i görüyoruz; kendisi seçim ve şûrayla başa geçmesine rağmen, ölümünün yaklaştığını hissedince, şûra yöntemini kullanmıyor ve hemen Ömer'i kendi yerine halife olarak tayin ediyor. Keza, görüyoruz ki, Ebubekir'in hilafete ulaşmasında büyük rol oynayan Ömer; Ebubekir'in ölümünden sonra açıkça halkın huzurunda: "Ebubekir'e yapılan biat, tedbirsizce aniden yapılan bir iş idi. Allah Teala müslümanları, onun şerrinden korudu" diyor.¹

Yine Ömer'in, yaralanıp da ecelinin yakın olduğuna yakin edince, altı kişiyi kendi aralarından birisini hilafet makamına seçmeleri için tayin ettiğine şahit oluyoruz. Oysa onun kendisi de kesin olarak biliyordu ki, bunların çoğu, uzun süre Peygamberle birlikte olmalarına, İslam'ı diğerlerinden önce kabul etmelerine ve geçmişteki takva ve zühtlerine rağmen, masumdan başkasının kurtulamadığı beşeri duygulardan kurtulamayacak ve ihtilafa düşeceklerdir. Bunun içindir ki, Ömer'in de, olası ihtilafı önlemek için, Abdurrahman

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 26, "Bab-u Recm'ül Habla minez Zina."

İbn-i Avf'ın bulunduğu tarafı tercih ederek, "ihtilaf ettiğiniz takdirde, Abdurrahman İbn-i Avf'ın bulunduğu tarafa uyun" dediğini görüyoruz. Bu arada şûra Hz. Ali'yi seçiyor, fakat ona; Allah'ın kitabı, Peygamber'in sünneti ve Şeyheyn'in /Eubekir ve Ömer'in/ sünnetine uygun olarak hükmetmesini şart koşuyorlar. Hz. Ali ise, Şeyheyn'in sünnetine bağlı kalma şartını reddediyor.¹ Osman bu şartları kabul edince de, halife olarak ona biat ediyorlar. Hz. Ali bu konuda şöyle buyuruyor:

فيا لله وللشورى متى اعترض الريب في مع الأول منهم حتى
صرت أقرن إلى هذه النظائر لكنى أسففت إذا أسفوا وطرت إذا طاروا
فصغى رجلٌ منهم لضغنه ومال الآخر لصهره مع هن وهن
.....

*"Ey Allah'ım, şûraya bak; ne zaman onların ilki karşısında benim hakkımda şüphe söz konusu oldu ki, şimdi bu gibilerine eş tutuluyorum? Fakat onlar alçaktan estikçe ben de estim, onlar yücelip uçtukça ben de uçtum. Onlardan biri, kalbindeki kine kulak verdi, diğeri ise, kendi damadına şöyle böyle meyletti."*²

Müslümanların seçkinleri olan bu kimseler, böylece duygu ve hislerin elinde oyuncak olur; biri, düşmanlık duygusuna yenik düşerken; bir diğeri de şöyle böyle asabiyet duygusuna kapılırken, artık diğerk normal seçmenlerin hali malumdur?

Hız. Ali'nin hutbesindeki "şöyle böyle" /henin ve hen/ tabirini açıklayan Muhammed Abduh şöyle diyor: "Hz. Ali, bu tabiriyle oradaki adamlarda bulunan, söylenmesi ayıp olan diğerk maksatlara işaret ediyor."

Bu arada Abdurrahman İbn-i Avf, daha sonraları Osman'ı seçtiğinden dolayı pişman olmuş ve döneminde vuku

1- Taberi ve İbn-i Esir'in tarihleri, Ömer'in ölümü ve Osman'ın halife oluşu bölümü.

2- Muhammed Abduh'un yazdığı "Serh-i Nehc'ul Belaga, c.1, s.88

bulan olaylardan dolayı onu ahde hıyanet etmekle suçlamıştır. Sahabenin büyükleri ona: "Bu senin neden olduğun bir şeydir, ey Abdurrahman," deyince de, onlara: "Ben onun böyle olduğunu bilmiyordum; Allah'a yemin ediyorum ki, artık asla onunla konuşmayacağım," demiş ve Osman'a dargın olarak ölmüştür. Hatta Abdurrahman hastalandığı zaman Osman onun ziyaretine gidince, yüzünü duvara doğru çevirip, Osman'la konuşmadığı rivayetlerde yer almıştır.¹

Daha sonra da o bilinen olaylar vuku buldu; halk Osman'a karşı ayaklandı ve maalesef olaylar, Osman'ın ölümlüyle sonuçlandı.

Bilahare bütün bu olanlardan sonra ümmet yeniden seçime koyuldu; fakat bu defa Hz. Ali'yi seçti. Ama ne yazık ki, İslam devleti artık sarsıntıya uğramış, münafıkların kol gezdiği bir meydana dönüşmüş; fasıklar, ne pahasına olursa olsun, hatta suçsuz insanların kanını dökmekle bile olsa, hilafet kürsüsüne oturmak hevesine kapılmışlardı. Allah Resulü'nün döneminden henüz yirmi beş yıllık kısa bir süre geçmesine rağmen, Allah ve Resulü'nün hükümleri değiştirilmişti.

Böylece Hz. İmam Ali /a.s./, kendisini, fırtınalı denizin, coşmuş dalgaların, öldürücü karanlıkların ve doyurulup dinmek bilmeyen azgınlaşmış hevâ ve heveslerin tam ortasında buldu. Neticede hilafet sürecini, Nakisin /ahdi bozanlar/, Kasitin /tuğyan edenler/ ve Marikin /dinden uzaklaşanlar/ tarafından başlatılan kanlı savaşlarla geçirdi ve ancak şehit olmasıyla bu savaş ve kargaşalardan kurtulabildi.

Ama Ümmet-i Muhammed'in, Mekke fethine kadar İslam'a karşı savaşan ve Mekke'nin fethinden sonra babasıyla birlikte serbest bırakılan Muaviye İbn-i Ebi Süfyan ve yan-

1- Taberi ve İbn-i Esir'in tarihlerinin 36.hicri yılında vuku bulan olaylar bölü ve Muhammed Abduh'un yazdığı Şerh-i Nehc'ül Belaga, c. 1, s. 88.

daşları Amr İbn-i As, Muğeyre İbn-i Şü'be, Mervan İbn-i Hakem ve benzerlerinin pay umma hevesine kapılma durumuna düşmesinin üzüntüsünü de hep mübarek kalbinde taşıdı ve sonunda bu kalbi sıkıan hüznün içerisinde: "**Kâbe'nin Rabbine and olsun ki, kurtuldum**" diyerek, Yüce Allah'ın mülakatına koştu. Bütün bunlar, şûra ve seçim doktrinini uğursuz ürünleriydi.

Ümmet-i Muhammed /s.a.a/ kan denizine gömüldü. Aşağılık insanlar müslümanların egemenliğini ele geçirdi. Bir müddet sonra da Hz. Ali'nin şahadetiyle, şûra sistemi, zalim padişahlığa ve sonunda da Kayser ve Kısra saltanatlarına dönüştü. Böylece Hulefa-i Raşidin diye adlandırdıkları dört halife dönemi de sona ermiş oldu.

Oysa gerçekte bu dört halifeden, Ebubekir ve Hz. Ali'den başkası, şûra ve seçimle başa gelmemişlerdi. Hatta Ebubekir'in biatinin da oldubittiye getirilerek sağlandığını, bu günün deyimiyle muhalif grubun, yani Beni Haşim ve onların görüşünde olanların haberi olmaksızın vuku bulduğunu göz önüne alırsak; aslında Hz. Ali İbn-i Ebutalib'den başka, biati şûra ve seçimle gerçekleşen, kimse kalmıyor. Zira Hz. Ali /a.s./'ın kendisinin isteği olmadan müslümanlar, ısrar ederek ona zorla biat etmiş, biat etmeyen bir kaç kişiyi de Hz. Ali /a.s./, biat etmeye zorlamamış ve tehdit etmemiştir.

Buna göre, Allah Teala, Hz. Ali'nin, hem ilahi nass ile ve hem de müslümanların seçimiyle Resulullah /s.a.a./'in halifesi olmasını irade etmiştir. Ve İslam ümmeti, Şia'sı ve Sünni'siyle Hz. Ali'nin hilafetinde icma etmiş ondan gayrisinin hilafeti hususunda ise ihtilafa düşmüşlerdir.

Ne kadar da acınacak bir durumdur! Eğer onlar Allah Teala'nın kendileri için seçtiğini kabul edip razı olsaydılar, hem başlarından, hem de ayaklarının altından ilahi nimetler kendilerine akıp gelir, Allah Teala da üzerlerine gökten

bereketler indirirdi. Eğer onun emrine itaat etmiş olsaydılar, Allah Teala'nın irade ettiği ve:

وَأَنْتُمْ الْأَعْلُونَ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ.

"...Ve üstün gelecek olan sizlersiniz; eğer mümin olsanız"¹ ayetinde buyurduğu gibi, bu gün müslümanlar bütün âlemin efendisi olurdu. Ama açık düşmanımız olan melun şeytan, Hak Teâlâ'ya hitaben demiştir ki:

فِيمَا أُغْوَيْتَنِي لِأَقْعُدَنَّ لَهُمْ صِرَاطَكَ الْمَسْتَقِيمَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَهُمْ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ.

"Beni azdırdığın için, and olsun ki, ben de Senin doğru yolun üzerinde oturacağım; sonra da onlara, önlerinden, ardlarından, sağ ve sollarından sokulacağım ve Sen onların çoğunu şükredenlerden bulamayacaksın" dedi. "²

Bugünkü müslümanların haline bir bakın; acze duchar olmuş ve bir şeye güçleri yetmez hale gelmişlerdir; hatta güçsüzlüklerinden bir takım kâfir devletlerin peşinde koşup duruyorlar. İsrail'i, resmen tanıdıkları halde İsrail onların varlığını tanımayı reddediyor. Hatta kendisine başkent yaptığı Kudüs'e girmelerine bile izin vermiyor. İslam ülkeleri ya Amerikan'ın veya Rusya'nın lütfü sayesinde hayatlarını sürdürüyorlar! İslam milletlerini fakirlik, açlık ve hastalık tehdit etmektedir. Oysaki Avrupa'nın köpekleri bile, çeşitli et ve balmıklarla besleniyor.

Oysa ümmetin bu acı geleceğe duchar olacağını Seyyidet'ün Nisa Hz. Fatime-i Zehra /a.s/, Ebubekir'e karşı

1- Al-i İmran/139.

2- Araf/16, 17.

çıkılmak amacıyla Muhacir ve Ensar kadınlar arasında okuduğu hutbesinin sonunda bildirmiş ve buyurmuştur ki:

أما لعمرى لقد لقت فنظرة ريثما تنتج ثم احتلبوا ملأ القعب دماً
عبيطاً وزعافاً مبيداً هناك يخسر المبطلون ويعرف التالون غب ما
أمسه الأولون ثم طيبوا عن دنياكم أنفساً واطمننوا للفتنة جاشاً
وأبشروا بسيف صارم وسطوة معتد غاشم وهرج شامل واستبداد من
الظالمين يدع فينكم زهيدا وجمعكم حصيداً فيا حسرة لكم وأني بكم
وقد عميت عليكم أنزكموها وانتم لها كارهون.

"And olsun ki artık /fitne devesi/ gebe kaldı. Çok geçmeden doğuracaktır; beklemek gerekir. Sonra kovalar dolusu taze kan ve helak edici zehirler sağacaksınız. İşte o zaman batıla gidenler zarara uğrayacak ve gelecektekiler öncekilerin yaptıkları işlerin akıbetini anlayacaktır. Sonra dünyanızdan dolayı nefsinizi hoşnut kılın. Ama fitneye düşeceğinize de gönlünüz emin olsun. Size, keskin kılıçları, zalim mütecaviz güçleri yaygın kargaşalığı ve zalimlerin istibdadını müjdeleyeyim. Malınızı yok edecek ve topluluğunuzu kökten biçecektir. Ne de çok büyük pişmanlık sizi beklemektedir. Fakat ne yapabilirsiniz ki, hakikati göremiyorsunuz. İstememenize rağmen, sizi mecbur mu kılacağız?"

Ey âlemlerin kadınlarının en üstünü, Ey Resulullah'ın yadigarı. Ey Fatime-i Zehra, gerçekten de verdiği haberler doğru çıktı. Nasıl doğru çıkmayabilir ki? Oysa onlar, nübüvvet silsilesi ve risalet kaynağından akan haberler idi.

Gerçekten de Hz. Fatime *selamullah aleyha'nın* bu sözleri İslam ümmetinin geçmiş ve bugünkü tarihinde tamamen vuku bulmuş ve bulmaktadır. Kim bilir, belki de

1- Taberi'nin yazdığı "Delail'ül İmame" – İbn-i Tayfur'un yazdığı "Belâgat'ün Nisa" – Ömer Rıza Kahhale'nin yazdığı "A'lâm'ün Nisa" c. 4, s. 123, İbn-i Ebi'l Hadid'in yazdığı "Şerh-i Nehc'ül Belağa".

gelecek geçmişten daha kötü olacaktır. Zira onlar Allah'ın indirdiğinden hoşlanmadılar; Allah da onların amellerini alçaltıp boşa çıkardı.

Konuyla İlgili Önemli Bir Ayrıntı:

Bütün bu konularda bir tek önemli nükte kalmıştır. Bu nükte gerçekten de dikkat edilmeğe ve incelemeğe değer bir husustur. Ve belki de bu alanda geri kalan tek sorundur. O da şu ki; birçokları, bu hususta kesin delillerle susturulduklarında diyorlar ki: "Eğer bu sizin dediğiniz doğru ise, bu, Hz. Ali'nin hilafete seçilişine yüz bini aşkın sahabe şahit olmuştur, demektir. Bu insanların içinde bu ümmetin en faziletli ve en hayırlıları da bulunmaktaydı. Bütün bunların Hz. Ali'den yüz çevirip hep birlikte ona muhalefet etmek için birlik olması çok uzak ve garip bir şeydir. Böyle bir şey olamaz."

Bu itiraz, araştırmaya başlamamın ilk dönemlerinde biz-zat beni de şüpheye düşüren bir husus idi. Ancak ne var ki, meseleyi bu şekilde ele almak yanlıştır. Eğer konuya yalnızca bu açıdan bakılacak olursa, bu itiraz tutarlı bir fikir gibi gözükabilir. Ama konuyu tüm yönleriyle inceleyince, meselenin özünün, bizim tasavvur ettiğimiz veya Ehl-i Sünnet'in söz konusu ettiği şekilde gerçekleşmediğini görürüz.

Elbette ki, yüz bini aşkın sahabinin hepsinin birden Resulullah'ın emrine muhalefet ettiklerini söylemek doğru değildir. Peki, olayın özü nasıl gerçekleşmiştir? Bunu incelememiz gerekir.

Olayın özüne indiğimizde görüyoruz ki, her şeyden önce, Gadir-i Hum biatinde hazır bulunanların tamamı Medine'de yaşamıyordu. Olsa-olsa onların en fazla üç veya dört bini Medine'de yaşıyordu. Öte yandan bunların birçoğunun da köleler ve Ehl-i Suffa gibi Medine'de kimsesi olmayan ve çeşitli bölgelerden Resulullah'a gelmiş, mustazaf kimseler olduğunu nazara alınca geriye bu grubun yarısı yani iki

bin kadarı kalıyor. Hatta bunlar da, mensup oldukları kabile düzeni gereği, reislerinin karşısında teslimiyet içinde idiler. Resulullah /s.a.a/ da, maslahat gereği bu düzeni ortadan kaldırmamıştı. Allah Resulü, yanına bir grup gelince, onların büyüklerini onlara önder olarak tayin ederdi. İşte İslam'daki "**Ehl-i Hall ve'l Akd**" deyimini de buradan ortaya çıkmıştır.

Resulullah /s.a.a./'in vefatından sonra teşkil edilen "Sakife" toplantısını incelediğimizde ise, Ebubekir'in hilafetini kararlaştırılan, o toplantıda bulunanların en fazla yüz kişi olduklarını görüyoruz. Zira Medine ehli olan Ensar'dan sadece büyükleri o toplantıya katılmıştı. Mekke ehli olan Resulullah'la birlikte hicret etmiş Muhacirlerden de Kureyş'i temsil eden üç veya dört kişiden başka kimse yoktu.

Buna delil olarak, Sakife'nin ne kadar bir genişliğe sahip olabileceğini düşünmemiz yeterlidir. Zira her evde bulunan sakifeyi /tavanlı bir yeri/ o günün şartlarında göz önüne alacak olursak, oranın toplantı meydanı olmadığı ve sadece normal bir ev olduğu anlaşılır. Hatta Beni Saide'nin Sakifesi'nde yüz kişi kadar insanın toplandığını söylememiz bile bir mübalağadır.

Ama orada yüz bin kişinin bulunmadığı kesindir. Halk ise o toplantıda olup bitenden ancak bir süre sonra haberdar olabilmıştır. Çünkü o zaman bu günkü gibi kitle iletişim araçlarının olmadığı ortadadır.

Hazrec'in büyüğü ve aynı zamanda Ensar'ın önde geleni olan Sa'd İbn-i Ubade ve oğlu Kays'in muhalefetine rağmen, orada toplananlar, Ebubekir'in hilafeti üzere anlaştlar; ama bugünün deyimıyla orada bulunan ezici çoğunluğun ona biat etmesi, müslümanların çoğunluğunun hazır bulunmadığı bir ortamda gerçekleşti. Zira onların bir kısmı Resulullah'ı guslettirip kefenlemekle meşgul idi. Diğer bir kısmı ise Resulullah'ın ölüm haberi karşısında donup kal-

mıştı. Ömer İbn-i Hattab da onları, "Resulullah /s.a.a/ öldü" demekten korkutmuştu.¹

Ayrıca ahabın büyük bir çoğunluğunu Resulullah /s.a.a/, Üsame'nin ordusuyla göndermişti. Bu nedenle onların çoğunluğu Medine'nin dışında Cürüf denilen yerde bulunuyor ve Resulullah /s.a.a/'in vefatı sırasında Medine'de olmadıklarından dolayı Sakife toplantısına katılamamışlardı.

Acaba bütün bunlardan sonra, kabile fertlerinin, kendi büyükleri tarafından alınan karara karşı çıkmaları düşünülebilir miydi? Özellikle de eğer bu karar, bütün kabilelerin elde etmeğe çalıştığı önemli bir mevki ile ilgili olursa? Kim bilir? Hilafetin gerçek sahibi kenara itilip iş, şûraya devredildikten sonra, belki de bir gün, bütün müslümanlara reis olmak şerefi onlara da nasip olabilirdi. O halde neden onlar da buna sevinmesinler ve neden onu desteklemesinler ki?!

Sonra Medine'de ikamet edenlerin aldığı bir karara, Arabistan yarım adasının diğer bölgelerinde yaşayan ve merkezden uzak bulunanların karşı çıkması da düşünülemezdi. Zira o zaman günümüzdeki iletişim araçları henüz mevcut değildi ve onların olup bitenlerden haberleri yoktu. Ayrıca onlar, Medine ehlinin, Resulullah /s.a.a/ ile birlikte yaşadıklarından dolayı, Resulullah /s.a.a/'a inen hüküm ve emirleri daha iyi bildiklerini hatta yeni hükümleri içeren vahyin bile hangi saat ve hangi günde indiğinden haberleri olduğunu düşünüyorlardı.

Bir de, merkezden uzak olan bir kabile reisini, hilafet konusu ne ilgilendirirdi? Ona göre Ebubekir'in, Ali'nin veya diğer birisinin halife olması, durumu değiştirmez. Onu, kabilesinin reisliğinde baki kalması ve kimsenin kendisine karışmaması ilgilendirirdi.

Öte yandan belki de onların bazıları, konuyu sorup gerçeklerden haberdar olmak istemişlerdir. Ama baştakiler, ta-

1- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 195.

mahlandırmak veya korkutmak gibi, çeşitli vesilelerle onları susturmuşlardır. Hatta Ebubekir'e zekât vermekten kaçınan Malik İbn-i Nuveyre olayında buna benzer bir şeylerin olduğunu destekleyen alametleri bulmak da mümkündür.

Bu yüzden Ebubekir döneminde zekât vermekten kaçınanlarla yapılan savaşta cereyan eden olayları araştıran herkes, bu nakillerin birçok çelişki içerdiğini ve sahabelerin, özellikle de başta olanların saygınlığını korumak amacıyla bazı tarihçilerin, bu konuyu özel bir tarzda işlediklerini görecektir ve bu yazıların insanı ikna etmediğinin farkına varacaktır.

İlaveten, bu olayda işi oldubittiye getirmek, bu günün tabiriyle halkı bir emr-i vakiyle karşı karşıya getirmek yöntemine başvurulmuştur. Zira Sakife toplantısı, Resulullah /s.a.a/'ın defin işleriyle uğraşan sahabelerin haberi olmadan teşkil edilmişti. Bunlar arasında Hz. İmam Ali, Abbas ve diğer Beni Haşim ile Mikdad, Selman, Ebuzer, Ammar, Zübeyr ve diğerleri bulunuyordu.

Sakife'de toplananlar, Sakife'den çıkıp Ebubekir'i törenle mescide götürüp halktan ona genel biat almak istediklerinde ve halkın isteyerek veya zorla grup-grup, ya da teker teker ona biat ettiklerinde de, Hz. Ali ve yaranı, yüksek ahlakları gereği, meşgul oldukları mukaddes görevlerini henüz bitirmemişlerdi. Onlar, Resulullah /s.a.a/'ı gusülsüz, kefensiz, top rak üstünde bırakıp hilafet için Sakife'ye koşamazlardı.

Onlar, kendi görevlerini sona erdirdikleri zaman ise artık Ebubekir hilafete seçilmiş, iş işten geçmişti. Buna karşı çıkanlar ise, müslümanlar arasında ikilik çıkarmak isteyenler, fitneciler olarak niteleniyor ve müslümanların, bunların karşısında direnmeleri ve hatta gerektiğinde bunların öldürülmeleri gerektiği ileri sürülüyordu.

Bunun içindir ki Sa'd İbn-i Übade, Ebubekir'e biat etmekten imtina etmek istediğinde, Ömer onu ölümle tehdit

ederek: "Öldürün onu; o fitneci birisidir"¹ diyordu. Hz. Ali'yi ise, evde olanlarla birlikte yakmakla tehdit ediyordu.

Özellikle Ömer'in biat konusundaki görüşünü anladıktan sonra bu konuda anlaşılmayan birçok konunun çözümü de insana çok kolay geliyor. Zira Ömer'e göre biatin doğru ve meşru olması için, sadece müslümanlardan bir veya bir kaçının öncü olup halife adayına biat etmesi yeterlidir. Bundan sonra diğer müslümanlara sadece ona uyup biat etmek düşer. Onlardan herhangi birisi, isyan edip biat etmek istemezse, o İslam'ın zimmetinden dışarı çıkmıştır ve öldürülmesi gerekir:

İsterseniz, burada Sahih-i Buhari'nin naklettiği² Ömer'in biat hususundaki sözlerini nakledelim: Ömer Sakife'de vuku bulan olaylar hakkında şöyle diyor:

فكثر اللغظ وارتفعت الأصوات حتى فرقت من الاختلاف فقلت:
أبسط يدك يا ابابكر فبسط يده فبايعته وبايعه المهاجرون والأنصار
ونزونا على سعد بن عبادة فقال قائل منهم: قتلهم سعد بن عبادة
فقلت: قتل الله سعد بن عبادة، قال عمر: وأنا والله ما وجدنا فيما
حضرنا من أمر أقوى من مبايعة أبي بكر، خشينا إن فارقنا القوم ولم
تكن بيعة أن يبايعوا رجلا منهم بعدنا فإما بايعناهم على ما لا نرضى
وإما نخالفهم فيكون فساد فمن بايع رجلا على غير مشورة من
المسلمين فلا يتابع هو ولا الذي بايعه تَغَرَّةً أن يُقْتَلَ.

"Bağırmalar çoğalıp, sesler o kadar yükseldi ki, ben ihtilaf düşeceğinden korktum ve Ebubekir'e: "Uzat elini" dedim. O da uzattı; ben ona biat ettim. Sonra Muhacir'ler ve Ensar'lar da biat ettiler. Sonra Sa'd İbn-i Übade'ye saldıracak, onlardan

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 26- Tarih-i Taberi ve İbn-i Kuteybe'nin yazdığı 'Tarih'ul Hulefa'.

2- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 28, "Bab-u Recm-il Habla Min'ez Zina İza Ahsanet."

birisi: "Sa'd İbn-i Übade'nin öldürülmesini" önerdi. Ben de: "Sa'd İbn-i Übade'yi Allah öldürsün" dedim."

Daha sonra Ömer şunları ekliyor:

"And olsun Allah'a tanık olduğumuz hiç bir meseleyi Ebubekir'in biati kadar güçlü /ağır/ bulmadık. Korktuk ki eğer toplumdan ayrılıp biate katılmasak onlar bizim dışımızda kendilerinden birine biat edecekler. O zaman ya istemediğimiz birine biat etmemiz gerekecekti. Ya da muhalefet edecektik. Bu durumda da fesat ortaya çıkacaktı. Öyleyse müslümanlarla meşveret etmeden bir kimse, diğerine biat ederse, ne biat edeni ne de biat olunanı takip etmeyin ki, her ikisi de kendilerini öldürülme tehlikesine atmışlardır."

O halde Ömer'e göre hilafet meselesi seçim ve şûraya bağlı olan bir mesele değildir, sadece müslümanlardan birisinin öncü olup biat etmesi, diğerlerine hüccet olarak yeterlidir. Bu yüzden de diğer birisinin önce davranarak başka birine biat etmesinden endişe ettiği için, Ebubekir'e "Uzat elini," diyor, o da uzatınca, kimsenin fikri alınmadan meşveretsiz ona biat ediyor. Ömer bu görüşü şöyle dile getiriyor:

"Birisine biat etmeden o topluluktan ayrıldığımız takdirde bizim dışımızda kendilerinden olan birisine biat edeceklerinden korktuk." /Yani, Ömer, Ensar'ın kendilerinden olan birisine biat etmekte önce davranacağından korkmuş./

Ömer'in: "O zaman ya istemediğimiz birisine biat edecektik ya da muhalefet edecektik; bu ise fesada yol açacaktı," şeklindeki sözü konuyu daha çok aydınlatmaktadır.¹

Ama hüküm vermede insafli ve araştırmada dakik olabilmemiz için, şunu da itiraf etmeliyiz ki: Ömer, hayatının son günlerinde biat konusundaki görüşünü değiştirmişti. Zira yaptığı son haccında birisi; Abdurrahman İbn-i Avf'ın huzurunda ona gelip: "Ey Emir'ül Müminin, falan şahıs hakkında ne diyorsun? O: "Eğer Ömer ölürse, ben fa-

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 26.

lançıya biat edeceğim. And olsun Allah'a ki, Ebu Bekir'in biati da ansızın olmuştu; sonradan yerine oturup sabitleşmişti, diyor" der." Bunu duyan Ömer çok sinirlenir ve Medine'ye döner dönmez halkı toplayarak onlara konuşma yapar. Ömer'in bu konuşmasının bir kısmı şöyledir:¹

إِنَّهُ بَلَغَنِي أَنَّ قَائِلًا مِنْكُمْ يَقُولُ وَاللَّهِ لَوْ مَاتَ عُمَرُ بَايَعْتَ فَلَانًا فَلَا يَغْتَرُّنَ أَمْرًا أَنْ يَقُولَ إِنَّمَا كَانَتْ بَيْعَةٌ أَبِي بَكْرٍ فَلْتَةً وَتَمَّتْ أَلَا وَإِنَّهَا كَانَتْ كَذَلِكَ وَلَكِنَّ اللَّهَ وَقَى شَرَّهَا ثُمَّ يَقُولُ: مَنْ بَايَعَ رَجُلًا عَنْ غَيْرِ مَشُورَةٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ فَلَا يُتَابَعُ هُوَ وَلَا الَّذِي بَايَعَهُ تَغَرَّةً أَنْ يَقْتُلَا

.....

"Bana sizlerden birisinin: "Eğer Ömer ölürse, ben falanca-ya biat edeceğim" dediği haberi ulaşmıştır. Hiç kimse: "Ebubekir'in biati da ansızın olmuştu; sonradan yerine oturup sabitleşti" diyerek, kendisini aldatmasın. Evet, o böyle olmuştu; ama Allah onun şerrinden /bizi/ korudu..."

Daha sonra devam ederek şöyle der:

"Kim müslümanlardan meşveret etmeksizin birisine biat ederse, ne ona, ne de biat olunana kimse uymasın; çünkü her ikisi de kendilerini öldürülme tehlikesine atmışlardır."

Keşke Ömer İbn-i Hattab, Sakife günü bu görüşüne sahip çıkıp, kendisinin de itiraf ettiği gibi, ansızın yapılan Ebubekir'in biatine müslümanları zorlamasaydı. Ama Ömer o gün nasıl böyle bir görüşe sahip olabilirdi ki, oysa bu görüşe göre hem kendisinin ve hem de arkadaşının öldürülmesi söz konusu olabilirdi. Zira yeni görüşünde diyordu ki "Kim, müslümanlarla meşveret etmeksizin birisine biat ederse, ne ona ne de biat olana kimse uymasın. Çünkü her ikisi de kendisini öldürülme tehlikesine atmıştır."

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 26.

Şimdi, Ömer'in ömrünün sonlarında neden görüşünü değiştirdiğine gelelim. Oysaki herkesten daha çok onun kendisi de biliyordu ki, onun bu yeni görüşü, Ebubekir'e yapılan biatin meşruiyetinin sarsılmasına yol açmaktadır. Zira kendisi müslümanlarla meşveret etmeksizin ona biat etmişti. Ve o, bu biate, ansızın düşünülmeden yapılan, oldubitti biati adını vermişti. İlaveten bu yeni görüşü, onun kendi hilafetinin de tenkit edilmesine sebep olacaktı. Çünkü o müslümanların meşvereti olmadan Ebubekir'in ölüm vaktindeki vasiyeti üzere hilafete erişmişti. Hatta bazı müslümanlar, gelip Ebubekir'e, onların başına katı yürekli sert birini geçirdiğinden dolayı itirazda bulunmuşlardı.¹

Ama o gün Ömer, Ebubekir'in, kendisini halife olarak tayin ettiği yazısını halka okumak istediğinde birisi ona: "Onda ne yazıyor? Ey Ebuhaş" diye sorunca; Ömer: "Bilmiyorum; fakat onu duyduğunda ilk itaat eden ben olacağım" diye cevap verir. Fakat o şahıs: "Allah'a and olsun ki ben onda ne yazıldığını biliyorum; ilk önce sen onu başa geçirdin, bu defa da o seni başa geçirecektir" der.²

Ömer'in halkı zorla Ebubekir'e biat etmeğe mecbur kıldığı zaman, Hz. Ali /a.s./ da buna benzer bir şey buyurmuştu:

أحب حباً لك شطره واشدد له اليوم يردده عليك غداً.

"Sağ sütü bir pay da sana ulaşacak; bugün sen onun için sımsıkı tut, yarın o sana iade edecektir "³

Ancak burada önemli olan, Ömer'in neden biat konusunda görüşünü değiştirdiğidir. Bana göre bunun sebebi,

1- Tarih-i Taberi, Ömer'in halifelige tayin ediliş bölümü, İbn-i Ebi'l Hadid'in yazdığı Şerh-i Nehc'ül Belağa, c. 1, s.

2- İbn-i Kuteybe'nin yazdığı "El İmamet'u ve-s Siyase' kitabı, c. 1, s. 25, "Ebubekir'in hastalanıp Ömer'i yerine halife tayin ettiği bölüm".

3- İbn-i Kuteybe'nin "El İmamet'u ve-s Siyase" kitabı, c. 1, s. 18.

Ömer'in bazı sahabenin onun ölümünden sonra Hz. Ali'ye biat etmek istediğini hissetmesidir. Ömer ise bunu asla istemiyordu. O bunu nasıl isteyebilirdi ki, oysa o bunun gerçekleşmemesi için, Resulullah /s.a.a/'in vefatı yaklaştığı sırada yazdırmak istediği vasiyetinin yazılmasına bile engel olmuştu.¹ Çünkü o bu vasiyetin muhtevasının ne olacağını tahmin ediyordu. Bu yüzden o, hatta Resulullah /s.a.a/'a sayıklamak nispeti pahasına da olsa böyle bir vasiyetin gerçekleşmesini önledi. Bununla da yetinmeyip, halkın Hz. Ali'ye biate koşmasını önlemek için, Hz. Resulullah'ın vefat haberini yayanları ölümle tehdit etti.² Öte yandan Ebubekir'in biatini ortaya atıp halkı ona biat etmeğe zorladı ve biat etmekten kaçınanları ise ölümle tehdit etti.³

Bütün bunlar Hz. Ali'yi hilafet kürsüsünden uzaklaştırmak için yapılıyordu. Bu durumda birisinin; "Ömer öldüğünde ben falancaya /Hz. Ali'ye/ biat edeceğim" demesine nasıl razı olabilirdi?

Özellikle de tarihte kimliği meçhul kalan ve şüphesiz sahabenin büyüklerinden olan bu kimse: "And olsun Allah'a Ebubekir'in biati da ansızın yapılmıştı; ama sonradan yerine oturup sabitleşmişti" diyerek, Ömer'in Ebubekir'e biatte yaptığı davranışına istinat ediyor, onu, kendi eylemine delil ve dayanak olarak sunuyordu. Yani Ebubekir'in biati de müslümanlarla meşveret edilmeden gafleten gerçekleşseyse de sonradan sabitleşti. Ömer'in Ebubekir hakkında yaptığı bu iş doğru ve meşru ise, diğer birisi hakkında da aynı yolun uygulanması neden doğru olmasın?!

Bu arada hem İbn-i Abbas ile Abdurrahman İbn-i Avf'ın, hem de Ömer İbn-i Hattab'ın bu sözü söyleyen şahsın ismini

1- Sahih-i Müslim, c. 5, s. 75, "Kitab'ul Vasiyyet" ve Sahih-i Buhari, c. 7, s. 9.

2- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 195.

3- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 28 ve Tarih'ul Hulefa, c. 1, s. 19.

söylemekten kaçındıkları gibi biat edilmek istenen şahsın da ismini anmaktan kaçındıklarını görüyoruz.

Ne var ki, Ömer'in bu söze fazlasıyla sinirlenip hemen ilk Cumada halka konuşma yapıp hilafet konusuna değinecek yeni bir görüş ortaya atması, bu iki şahsın müslümanlar arasında önemli bir mevkie sahip olduklarını açığa vuruyor.

O, böylece oldubitti olayını tekrarlamak isteyen şahsın önüne geçmek istemiştir. Zira bu sefer bu yöntem, onun istemediği bir şahsın hilafete geçmesine sebep olabilirdi.¹

Sonra öyle anlaşılıyor ki, bu söz, yalnızca o şahsın sözü de değildi; aksine sahabenin çoğunluğu aynı görüşü paylaşıyorlardı. Bunun içindir ki, Buhari'nin şunları yazdığını görüyoruz:

"Ömer sinirlendi, daha sonra şöyle dedi: "Ben henüz hayattayım; o halde halkın işlerini gasbetmek isteyenler çekinmelidirler."

Bütün bunlardan; Ömer'in görüşünü değiştirmesi, /onun deyimiyle/ halkın işlerini gasbedip, onun istemediği bir şahsa, örneğin; Hz. Ali /a.s/'a biat etmek isteyenlere karşı koymak için olduğu anlaşılmaktadır. Çünkü o hilafetin Ali'nin hakkı olmadığına ve halkın yetkisindeki bir husus olduğuna inanıyordu.

Ancak bu durumda da şu soru cevapsız kalıyor ki, eğer bu yöntem yanlış idiyse, neden onun kendisi, Resulullah /s.a.a/'in vefatından sonra, müslümanlarla meşveret etmeden Ebubekir'e biat etti?

Velhasıl, Ömer'in Hz. Ali'ye karşı tutumu belliydi. O elinden geldiği kadar o hazreti hilafetten uzaklaştırmak için çaba harcıyordu. Bunu, yalnızca Ömer'in geçen hutbesinden çıkarmıyoruz. Tarihi inceleyen her şahıs biliyor ki, hatta Ebubekir'in hilafetinde bile asil yönetici Ömer idi. Bu yüzden Ebubekir'in, hilafet işlerinde kendisine yardımcı

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 25.

olması amacıyla, Üsâme İbn-i Zeyd'den Ömer'i savaşa götürmemesini istediğini görüyoruz.

Hz. Ali /a.s/'ın uzun bir süre, yani Ebubekir'in, Ömer'in ve Osman'ın hilafet dönemlerinde her türlü görevden uzak tutulması; toplumsal, askeri veya iktisadi hiç bir sorumluluk kendisine verilmemesi de, bunun başka bir kanıtıdır. Oysaki Hz. Ali'nin ne derece büyük bir şahsiyete sahip olduğu herkesçe bilinmekteydi.

Bundan daha garip olanı şudur ki, tarih kitaplarında Ömer'in, ölümü yaklaşınca, kendi yerine tayin etmesi için, Ebu Ubeyde İbn-i Cerrah veya Ebu Huzeyfe'nin kölesi Sâlim'in hayatta olmadıkları sebebiyle üzüldüğünü okuyoruz.

Her neyse kuşkusuz Ömer, biat konusunda önceki görüşünü değiştirdiğini ve meşveretsiz yapılan biati da, oldubittiye getirilen biat ve müslümanların hakkını gasbetmek olarak nitelediğini hatırlamıştır ki, orta sayılan yeni bir yol icat etmek zorunda kalmıştır.

Bu yolda, onun Ebubekir'e biat etmede yaptığı veya Ebubekir'in onu yerine tayin etmede yaptığı gibi, bir şahsın uygun gördüğü bir şahsa biat ederek, halkı ona biat etmek zorunda bırakması söz konusu değildir. Böylece ondan sonra aynı yöntemle onun istemediği bir şahsı hilafet kürsüsüne oturtmayı bekleyen kimselerin önü kesilmiş ve bu iş artık gayri mümkün olmuştur.

Ama diğer yandan o, hilafet meselesini, tamamen müslümanların kendi seçimine de bırakamazdı. Çünkü onun kendisi Hz. Resulullah'ın vefatından sonra Sakife toplantısında bulunmuş ve kendi gözüyle kan dökülmesine yol açacak kadar büyüyen ihtilafı görmüştü.

Bu yüzden sonunda yalnızca altı kişiden oluşan şûra yönetimini ortaya koydu. Buna göre sonraki halifeyi seçmek sadece bunların hakkı idi; diğer müslümanlardan hiç birisinin bu işe karışma hakkı yoktu.

Ömer, bu altı kişinin arasında da kaçınılmaz olarak ihtilaf çıkacağını biliyordu. Bu yüzden de, ihtilaf ettikleri takdirde, diğer üçünün ölümüne bile yol açsa, Abdurrahman İbn-i Avf'ın olduğu tarafı tutmalarını vasiyet etmiştir. Tabii bu, onların eşit şekilde ikiye bölündükleri takdirde öne gelebilirdi. Oysa bu imkânsızdı.

Zira Ömer biliyordu ki, Sa'd İbn-i Vakkas ile Abdurrahman İbn-i Avf'ın her ikisi de Beni Zühre kabilesinden olup birbirinin kuzenidirler. Sa'd ise Ali'yi sevmezdi ve Ali'ye karşı kalbinde kin taşıyordu. Zira Hz. Ali onun Abdüşşems kabilesinden olan dayılarını öldürmüştü. Öte yandan Abdurrahman İbn-i Avf'ın karısının Osman'ın kız kardeşi olduğunu, yani Abdurrahman'ın Osman'ın damadı olduğunu da biliyordu ve yine Talha'nın Osman'ı destekleyeceğinden emindi. Zira bazı ravilerin nakline göre onunla Osman arasında sıcak bir samimiyet vardı.

O halde Osman'ın Hz. Ali'ye karşı kendisini aday göstermesi, Talha'nın Osman'ı desteklemesi için yeterli idi.

Sonra, Talha Beni Teym kabilesindendi. Beni Haşim ile Beni Teym kabilesi arasında da Ebubekir'in hilafetinden dolayı bir nevi düşmanlık vardı.¹

Ömer bütün bunları iyice biliyordu. Böylece Ömer bu altı kişiyi şüranın üyeleri olarak seçti. Bunların hepsi de muhacirlerdendi; Ensar'dan bir kişi bile onların arasında yoktu. Onların hepsi de önem taşıyan ve nüfuz sahibi olan kabile büyükleri idi:

- 1- Ali İbn-i Ebutalib, Beni Haşim kabilesinin reisi idi.
- 2- Osman İbn-i Affan, Beni Ümeyye kabilesinin reisi idi.
- 3- Abdurrahman İbn-i Avf, Beni Zühre kabilesinin reisi idi.
- 4- Sa'd İbn-i Ebi Vakkas, Beni Zühre kabilesinden olup dayıları Beni Ümeyye kabilesindendi.

1- Muhammed Abduh'un yazdığı "Şerh-i Nehc'ül Belaga', c. 1, s. 88.

5- Talha İbn-i Übeydullah, Beni Teym kabilesinin reisi idi.

6- Zübeyr İbn-i El Avam, annesi Peygamber'in halası olan Safiyye idi ve Zübeyr Ebubekir'in kızı Esmâ'nın kocası idi.

İşte bunlar, **Ehl-i Hall ve'l Akd** olarak tanıtılmış ve bunların kararı, ister Medine'de, ister diğer İslam beldelelerinde yaşayan bütün müslümanlar için geçerli sayılmıştı.

Diğer müslümanlara ise, ancak hiç bir itirazda bulunmadan itaat etmek düşüyordu. Karşı çıkan şahsın ise kanı helal bilinmişti.

Bu açıklamalarımızın, daha önce değindiğimiz, Gadir-i Hum hadisinin, neden üstü örtülü kaldığı, hususunda açıklık getirmek yönünden yeterli olduğunu zannediyoruz.

Böylece diyebiliriz ki, Ömer bu altı kişinin nasıl bir düşünce, istek ve hedefe sahip olduklarını bildiğine göre, bu yöntemle bizzat onun kendisi Osman İbn-i Affan'ı hilafete tayin etmek istemiştir. Çünkü o en azından bunların çoğunun Hz. Ali'nin halife olmasına razı olmayacaklarını çok iyi biliyordu. Aksi takdirde hangi hakka dayanarak Abdurrahman İbn-i Afv'in tarafını Hz. Ali'ye tercih ediyordu. Hâlbuki müslümanlar arasında Hz. Ali ile Ebubekir hakkında, hangisinin diğerinden daha faziletli olduğuna dair ihtilaf olsa da, Hz. Ali'nin, Abdurrahman İbn-i Avf ile mukayese edildiği şimdiye kadar duyulmamıştır.

Burada şûra ilkesini savunan Ehl-i Sünnet kardeşlerime sormak istiyorum: Acaba bu altı kişilik heyeti, İslam'ın önerdiği, hakiki şûra olarak tanımlamak mümkün müdür? Oysaki bu altı kişiyi müslümanlar değil, bizzat Ömer'in kendisi seçmiştir. Onun kendisinin hilafete ulaşması da müslümanların meşveretine dayanmayan bir atamayla olduğuna göre, o hangi ilke veya hakka dayanarak müslümanları bunlara boyun eğmekle yükümlü kılmıştır?

Anlaşılan; Ömer, hilafetin sadece muhacirlerin hakkı olduğu ve kimsenin, bu konuda onlarla niza¹ etmek hakkı olmadığına inanıyordu. Hatta daha ötesi, o da Ebubekir gibi hilafetin yalnızca Kureyş'e ait olduğuna inanıyordu. Ona göre Selman-ı Farsi, Ammar Yasir, Bilal Habeşi, Suheyb-i Rumi, Ebuzer-i Gifari ve Kureyş'ten olmayan diğer binlerce sahabenin hilafet makamını üstlenmek hakkı yoktu. Bunlar sadece delilsiz bir iddia değildir. Aksine bunlar, muhaddislerin onların kendi dilinden kaydettiği ifadelerle ispatlanmaktadır. Burada Buhari ve Müslim'in kendi sahihlerinde naklettikleri hutbeye dönelim. Ömer diyor ki:

"Konuşmak istiyordum; Ebubekir'in önünde sunmak üzere hoşuma giden bir hutbe de hazırlamıştım; fakat ondan çekiniyordum. Konuşmak isteyince, Ebubekir bana, "yavaş ol" dedi. Ve ben onu kızdırmak istemedim. Ebubekir konuşmaya başladı. O benden daha hilimli ve daha ağır başlı idi. And olsun Allah'a ki, benim hazırladığım hoşuma giden sözlerden bir kelime bile bırakmadan, benzerini veya daha iyisini kendi serbest konuşmasında söyleyip sustu. Onlara /Ensar'a/ dedi ki: "Kendiniz hakkında zikrettiğiniz her hayrın ehlisiniz; fakat hilafet hakkı Kureyş'ten başkası için söz konusu olamaz."²

Böylece Ebubekir ve Ömer'in gerçek anlamıyla şûra ve seçim ilkesine inanmadıkları açıkça ortaya çıkıyor. Elbette bazı tarihçiler, Ebubekir'in Ensar'a Resulullah /s.a.a/'in "Hilafetin Kureyş'te olduğuna" dair olan sözünü delil olarak gösterdiğini yazıyorlar.

Bu hadis, doğruluğunda şüphe olmayan sahih bir hadistir. Bunu, Buhari ve Müslim de dâhil olmak üzere, Ehl-i Sünnet ve Şia nezdinde muteber olan bütün sahih kaynaklar açıkça belirtmiştir. Bu hadiste Resulullah /s.a.a/ buyuruyor ki:

1- Niza: Düşmanlık; kavga, çekişme.

2- Sahih-i Müslim, Bab'ul, Vasiyyet.

الخلفاء من بعدي اثنا عشر كلهم من قريش.

"Benden sonra halifeler on iki tanedir; hepsi de Kureyş'tendir."

Bu hadisten daha açık Resulullah'ın şu buyruğudur:

لا يزال هذا الأمر في قريش ما بقي من الناس اثنان.

"Bu iş insanlardan sadece iki kişi bile kalsa, Kureyş'te olacaktır."¹

Yine Resulullah'ın şu buyruğu aynı anlamı taşıyor:

الناس تبع لقريش في الخير والشر.

"Halk ister hayırda olsun, ister şerde olsun Kureyş'e tabidirler."²

Müslümanların hepsi bu hadislere inandıklarına göre Resulullah'ın hilafet konusunu müslümanların istediklerini seçmeleri için onlar arasındaki meşverete bıraktığını söylemek nasıl doğru olabilir?

Resulullah /s.a.a/'ın, kendisinden sonraki halifeleri, sayıları ve isimleriyle birlikte belirlediğini ısrarla söyleyen Ehl-i Beyt İmamları'nın ve Şia ile bazı Ehl-i Sünnet âlimlerinin sözlerini, kabul etmedikçe bu çelişkiden kurtulmamız mümkün değildir.

Bu açıklamalarımızdan, Ömer'in hilafeti Kureyş'le sınırlandırılması hakkındaki tutumunun temelini de anlayabiliyoruz.

1- Sahih-i Müslim, c. 6, s. 2 ve 3- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 27.

2- Sahih-i Müslim, c. 6. s. 2 ve 3- Sahih-i Buhari, c.8. s. 27

Sonra Ömer, Resulullah'ın hatta hayatında bile naslara¹ karşı içtihat etmekle meşhur olan birisiydi. Onun Hudeybiyye sulhu,² münafıklara namaz kılma³, Perşembe günü faciasındaki tutumuyla⁴ cennetle müjdelenmeye engel olması⁵ bu sözümüzün apaçık kanıtlarıdır.

O halde onun, Resulullah /s.a.a./'in vefatından sonra hilafet konusundaki nassa karşı çıkıp, yaş bakımından Kureyş'in en küçüğü olan Hz. Ali'nin halife olduğunu açıkça belirten naslarla amel etmeyi gerekli bulmamakla birlikte hilafeti yalnızca Kureyş'in hakkı bilmesi garipsenmemelidir. Ömer'i, vefatından önce Kureyş'in büyüklerinden olan altı kişiyi şûra üyeleri olarak tayin etmeğe sevk eden de budur. Böylece Resulullah'ın hilafet konusundaki hadisleriyle kendisinin hilafetin yalnızca Kureyş'in hakkı olduğuna dair görüşü arasında bir nevi uyum sağlamak istemiştir. Şayet seçilmeyeceğini bildiği halde Hz. Ali'yi o topluluğa katması da, siyaset icabı yapılmış bir davranış idi. Çünkü bu vesileyle Hz. Ali'nin daha evla olduğuna inanan dostlarının artık bir hücceti kalmayacaktı. Ama Hz. İmam Ali halkın huzurunda yaptığı konuşmalarla bu pılanı etkisiz hale getirdi. Bu konuda Hz. Ali buyuruyor ki:

فصبرت على طول المدة وشدة المحنة حتى اذا مضى لسبيله
جعلها في جماعة زعم أنني أحدهم فيا لله وللشورى متى اعترض
الريب في مع الأول منهم حتى صرت أقرن إلى هذه النظائر لكني

1- Nas, Kur'an veya Allah Resulü'nün beyanında yer alan açık hüküm, demektir.

2- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 81- Sahih-i Müslim, Bab-u Sulh'il Hudeybiyye.

3- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 76.

4- Sahih-i Buhari, c. 1, s. 37

5- Sahih-i Buhari, c.1, s. 45, "Allah'ı şüphesiz bir imanla mülakat eden birisinin cennete gideceği" bölümü.

أسففت إذا أسفوا وطرت إذا طاروا فصغى رجلٌ منهم لضغنه ومال
الآخر لصهره مع هن وهن

"...Fakat müddetin uzun ve mihnetin¹ ağır olmasına rağmen ben sabrettim. Ta ki, o dünyadan göçtü ve hilafet işini bir grubun boynuna attı ki benim de onlardan birisi olduğum zannedildi.

*Allah'ım! Şûra'ya bak! Ne zaman onlardan birinci-
siyle mukayesede hakkımda şüphe söz konusu olmuştu
ki, şimdi de böylelerine eş edileyim.*

*Fakat onlar alçaktan estikçe, ben de alçaktan estim;
onlar uçtukça ben de uçtum. Böylece onlardan birisi, kal-
bindeki kine kulak verdi; diğeri de kendi damadına mey-
letti ve şöyle böyle..."²*

Bu arada Hz. Ali /a.s/, onlara karşı hilafet hakkının kendisine ait olduğuna dair her türlü delili ortaya koydu. Ama bunun bir faydası olmadı. Bu delillerin artık bir faydası olamazdı. Çünkü onlar, ya Allah'ın, Hz. Ali'ye ihsan ettiği makam yüzünden onu çekemiyor ya da cesaretiyle onların önde gelen pehlivanlarını öldürüp, büyüklerinin burnunu yere sürterek, onları İslam'a teslim olmak zorunda bıraktığı için, kalplerinde ona karşı dinmek bilmeyen bir kin bulunmaktaydı. Bu yüzden de Hz. Ali'den yüz çevirmiş ve diğerlerine yönelmişlerdi. Böyle insanlara delil getirmek artık ne fayda verebilirdi?

Ama bütün bunlara rağmen yine de Hz. Ali, bir dağ gibi mukavemet gösteriyor; Hz. Peygamber'in getirdiği din ve bıraktığı sünneti savunuyordu. Ne kınayanların kınaması, ne de dünya malı ve makamı onun azmini kıramıyordu.

1- Mihnet: Zorluk; sıkıntı, çetin.

2- Muhammed Abduh'un yazdığı "Şerh-i Nehc'ül Belaga' c. 1,s.

Hız. Resulullah /s.a.a/ da bunun bilincindeydi; bu yüzden de Ali /a.s/'ın muhabbetini insanların kalbine yerleştirmek amacıyla her münasebette onlara kardeşi ve amcası oğlu Ali'nin faziletlerini hatırlatıyor ve buyuruyordu ki:

حَبِّ عَلِيٍّ اِيْمَانٌ وَ بَغْضُهُ نِفَاقٌ وَعَلِيٌّ مَنِيٌّ وَأَنَا مِنْ عَلِيٍّ وَعَلِيٌّ
وَلِيٌّ كُلِّ مُؤْمِنٍ بَعْدِي - وَعَلِيٌّ بَابُ مَدِيْنَةِ عِلْمِي وَأَبُو وَلَدِي: عَلِيٌّ سَيِّدُ
الْمُسْلِمِيْنَ وَإِمَامُ الْمُتَّقِيْنَ وَقَائِدُ الْغُرِّ الْمُحْجَلِيْنَ.

"Ali'yi sevmek iman; buğzetmek ise nifaktır.¹ —Ali bendendir ben de Ali'denim² -Ali benden sonra bütün müminlerin velisidir.³

Ali benim ilim şehrimin kapısı ve çocuklarımın babasıdır.⁴ Ali müslümanların efendisi, takva sahiplerinin imamı ve nur yüzlülerin önderidir."⁵

Bunlar Resulullah'ın sözlerinden bazı örneklerdir. Fakat ne yazık ki, bütün bunlar birçoklarının kalbinde haset ve düşmanlıktan başka bir şey artırmadı. Bu yüzden Resulullah /s.a.a/, vefatından önce kendilerini çağırıp, boynuna sarıldı ve ağlayarak şöyle buyurdu:

يَا عَلِيُّ إِنِّي أَعْلَمُ أَنَّ لَكَ ضِعَانًا فِي صَدْرِ قَوْمٍ سَوْفَ يُظَاهِرُونَهَا
لَكَ بَعْدِي. فَإِنْ بَايَعُوكَ فَاقْبَلْ وَالْأَفْصَبُ حَتَّى تَلْقَانِي مَظْلُومًا.

"Ey Ali, benim bu kavmin sana karşı besledikleri kin duygularından haberim vardır. Benden sonra kinlerini

1- Sahih-i Müslim, c.1, s. 61.

2- Sahih-i Buhari, c. 3, s. 168.

3- Müsned-i Ahmed, c. 5, s. 25 ve Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s. 124.

4- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s. 126.

5- Muntehab-ı Kenz'ül Ummal, c. 5, s. 34.

*sana aşikâr edecekler. Eğer onlar sana biat etseler kabul et; aksi takdirde mazlum olarak benimle görüşünceye kadar sabret."*¹

Zaten Hz. Ali /a.s./'ın Ebubekir'e biat edildikten sonra sabretmesi de, Resulullah /s.a.a./'in vasiyetine amel etmek içindi. Bundaki hikmet ise kimseye gizli değildir.

Bilahare insan, Kur'an-ı Kerim'i okuyup ayetlerinde te-fekkür ettiğinde geçmiş ümmetler arasında da buna benzer bir takım ihtilafların vuku bulduğunu görür.

Mesela, görüyoruz ki; Kabil, kardeşi Habil'i haksız yere zulümle öldürüyor. Hz. Nuh, bin yıla yakın bir zaman çaba harcadıktan sonra kavminden bir kaç kişi dışında kimse ona tabi olmuyor; karısı ve oğlu bile kâfirlerden oluyor. Lut Pey-gamberin yaşadığı belde Allah tarafından helak edilmek istendiğinde, orada bir evden başka mümin olan kimse bulun-muyor. Yeryüzünde istikbar edip, halkı kendisine kul yapan Firavun'un kavmi arasında imanını gizleyen bir insandan baş-ka mümin bulunmuyor. Yakup Peygamberin oğulları, kendi-lerini güçlü gördüklerinde küçük kardeşleri Hz. Yusuf'un ba-balarına daha sevimli olmasını çekemeyerek, hiç bir suçu ol-madan ona karşı tuzak hazırlıyorlar.

Yine, Allah Teala'nın, Hz. Musa'nın eliyle denizi ikiye yarararak kurtardığı, düşmanlarını da, onları savaş külfetine sokmadan aynı denizde boğarak helak ettiği İsrailoğulları, onca mucizeleri gördükten sonra, henüz denizden yeni çıkıp ayaklarının ıslaklığı kurumadan putlara tapan bir kavmi gö-rünce, o hazrete: "**...Onların tanrıları olduğu gibi, sen de bizim için bir tanrı yap**" diyorlar; Hz. Musa /a.s./ da onlara: "**Gerçekten siz cahil bir kavimsiniz**"² diye cevap veriyor.

1- Taberi'nin yazdığı "Er Riyaz'un Nezire Fi Menakib-il Aşere, Bab-u Fezail-i Ali İbn-i Ebi Talib."

2- A'raf/138.

Yine, Hz. Musa'nın, Rabbiyle görüşmeye gittiğinde yerine önder olarak tayin ettiği kardeşi Hz. Harun'a karşı kompolar düzenleyip onu öldürmeye yelteniyorlar; Allah'a karşı kâfir olup buzağıya tapıyorlar. Sonraları da birçok peygamberi öldürüyorlar. Nitekim Allah Teala Bakara suresinin 87. ayetinde İsrailoğullarına hitaben şöyle buyuruyor:

أفكلما جائكم رسول بما لا تهوى أنفسكم إستكبرتم ففريقاً كذبتم
وفريقاً تقتلون.

"Size nefsinizin hoşlanmadığı şeyleri söyleyen bir elçi geldikçe, hep büyüklük taslayarak, bir kısmını yalancı sayıp, bir kısmını da öldürecek misiniz? "

Yine, çok çekinenlerden ve Salihlerden olan Hz. Yahya Peygamber şehit edilerek mübarek başı fahişe bir kadına hediye olarak gönderiliyor.

Yine, Yahudi ve Hıristiyanlar Hz. İsa'yı çarımha gerip öldürmek komplosuna teşebbüs ediyorlar.

Müslümanlara geldiğimizde de, Ümmet-i İslam sayılan bunlar da Allah Resulü'nün /s.a.a/'in çiçeği ve cennet gençlerinin efendisi olan Hz. İmam Hüseyin ile yetmiş iki kişilik ashabını katletmek için otuz bini aşkın kişiden oluşan bir ordu hazırlıyor. Kerbela denen yerde Allah Resulü'nün Ehl-i Beyti'ni kuşatıp, susuz bırakıyor; sonra da süt emer çocuğu da dâhil olmak üzere o hazret ve yetmiş iki yaranını susuz şehit ediyor; Peygamber kızlarını da esir edip başı açık bir vaziyette şehir şehir dolaştırarak içkici Yezit'e götürüyorlar.

Bütün bunlar dikkate alınırsa acaba hilafet hususunda cereyan eden olaylarda garipsenecek bir yön kalır mı? Oysa Resulullah /s.a.a/'in kendisi, ümmeti hakkında buyurmuştu ki:

ستتبعون سنن من كان قبلكم شبراً بشبر وذراعاً بذراع حتى لو
دخلوا جحر ضب لدخلتموه قالوا: أتراهم اليهود والنصارى؟ قال: فمن
إذن؟

*"Çok geçmeden kendinizden önce geçen ümmetlerin
sünnetlerini karış karış ve adım-adım takip edeceksiniz;
hatta eğer onlar keler deliğine bile girmiş olsalar siz de o
deliğe gireceksiniz."*

Resulullah'a: *"Geçmiş ümmetlerden Yahudilerle Hı-
ristiyanları mı kastediyorsunuz?"* diye sorduklarında da
buyurmuştu ki:

"Onlar değil de, kim olacak!"

Bunda garipsenecek bir yön mü vardır? Oysa Buhari
ve Müslim'in sahihlerinde de yer aldığı üzere Resulullah
buyurmuştur ki:

يؤتى بأصحابي يوم القيامة إلى ذات الشمال فأقول إلى أين؟
فيقال إلى النار والله، فأقول: يا رب هؤلاء أصحابي فيقال: إنك لا
تدري ما أحدثوا من بعدك فأقول سحراً لمن بدل عدي ولا أراه
يُخلص منهم إلا مثل همل النعم.

*"Ashabım kıyamet günü sol tarafa doğru götürüle-
cektir. O zaman ben "Nereye?" diye soracağım. "And ol-
sun Allah'a ateşe" diye cevap verilecek. O zaman ben:
"Ey Rabbim, bunlar benim ashabımdır" diyeceğim.*

*"Bunların senden sonra ne yaptıklarını /ne bidatler
çıkardığını/ sen bilmiyorsun" diye cevap verilecektir. O
zaman ben, "Benden sonra /ahitlerini/ değiştirenlere ya-
zıklar olsun" diyeceğim. Onlardan, sürüden kopup kay-
bolan deve misali ancak bir kaç tanesi kurtulacaktır."*

1- Sahih-i Buhari, c. 7, s. 209 ve Sahih-i Müslim, "Bab'ul Havz'.

Bunun ilginç bir yanı var mıdır? Hâlbuki Resulullah /s.a.a/ buyurmuştur ki:

سنفترق أمتي الى اثنين وسبعين فرقة كلها في النار الا واحدة.

"Yakında ümmetim yetmiş üç fırkaya bölünecektir; onların bir fırkası hariç, hepsi cehenneme gidecektir."¹

Evet, kalplerdekini hakkıyla bilen Allah Teâlâ ne de doğru buyurmuştur ki, buyuruyor:

وما اكثر الناس ولو حرصت بمؤمنين.

"Sen ne kadar üzerine düşsen de, gene insanların çoğu iman edecek değildir."²

بل جاءهم بالحق وأكثرهم للحق كارهون.

"...Hayır, o kendilerine hakkı getirmiştir; onların çoğu ise haktan hoşlanmamaktadırlar."³

لقد جنناكم بالحق ولكن اكثركم للحق كارهون.

"Gerçekten de biz size hakkı getirdik ama çoğunuz haktan hoşlanmıyorsunuz."⁴

ألا إن وعد الله حقّ ولكن أكثرهم لا يعلمون.

1- Sünen-i İbn-i Mâce, "Kitab'ul Fiten" c. 2, hadisnin numarası 3993- Müsned-i Ahmed, c. 3, s. 120- Sünen-i Tirmizi, "Kitab'ul İman".

2- Yusuf/103.

3- Müminun/70.

4- Zuhruf/78.

"...Bilesiniz ki Allah'ın vaadi, hiç şüphesiz haktır; fakat onların çoğu bilmez."¹

يرضونكم بأفواههم وتأبى قلوبهم وأكثرهم فاسقون.

"Onlar sizi dilleriyle razı etmeğe çalışıyorlar; ama kalpleri bunu reddediyor; onların çoğu da fasıktırlar."²

إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ.

"Allah insanlara karşı lütuf sahibidir; fakat onların çoğu şükretmez."³

يعرفون نعمة الله ثم يُنكرونها وأكثرهم الكافرون.

"Onlar Allah'ın nimetlerini bildikten sonra onu inkâr ederler; çoğu da kâfirdirler."⁴

ولقد صرفناه بينهم ليذكروا فأبى أكثر الناس إلا كفوراً.

"Ve and olsun ki biz onu, düşünüp ibret alsınlar diye, aralarında beyan ettik; fakat insanların çoğu, ibret almaya yanaşmadı, nankör olup gitti."⁵

وما يؤمن أكثرهم بالله إلا وهم مشركون.

1- Yunus/55.

2- Tevbe/8.

3- Yunus/60.

4- Nahl / 83.

5- Furkan/50.

"Onların çoğu, ancak Allah'a şirk koşarak iman ederler."¹

بل اكثرهم لا يعلمون الحق فهم مُعرضون.

"Hayır, onların çoğu hakkı bilmezler ve bu yüzden de yüz çevirip giderler."²

أفمن هذا الحديث تعجبون وتضحكون ولا تبكون وأنتم سامدون

.....

"Bu söze mi şaşıyorsunuz? Gülüyor da ağlamıyorsunuz? Oysa siz gaflet içinde oyalanmaktasınız."³

1- Yusuf / 106.

2- Enbiya / 24.

3- Necm/59.

Hasret Ve Üzüntü

Bu gerçekleri okuyan her müslüman Hz. imam Ali'nin Resulullah /s.a.a./'in tayin ettiği hilafet makamından uzaklaştırılmasıyla İslam ümmetinin onun hikmetli önderliği ve eşsiz ilminden mahrum kalmasına nasıl üzülmeyin ki?

Eğer mümin olan şahıs, bağınazlıktan kaynaklanan duyguların etkisinde kalmadan meseleyi incelerse, Hz. Ali /a.s./'ın Resulullah /s.a.a./'den sonra insanların en bilgilisi olduğunu anlar. Tarih, sahabenin bilginlerinin karşılaştıkları zor meselelerde Hz. Ali'ye başvurduklarına tanıklık ediyor. Yetmiş defadan fazla Ömer İbn-i Hattab:

لولا عليّ لَهلكَ عُمر.

"Eğer Ali olmasaydı, Ömer helak olurdu"¹ demiştir. Oysa o hazret hiç kimseden bir soru bile sormamıştır.

1- Menakib-i Harezmî, s. 48- El İstiab, c. 3, s. 39- Tezkiret'us Sibte, s. 87, Metalib'us Sual, s. 13- Tefsir-i Nişaburi, Ahkaf suresinin tefsirinde- Feyz'ul Kadir, c. 4, s. 357.

Yine, tarih Hz. Ali'nin sahabenin en cesur ve en korkmazı olduğunu açıkça bildiriyor. Birçok yerde sahabenin cesurları savaştan kaçtıkları halde Hz. Ali /a.s./, bütün savaşlarda sarsılmadan sabit kalmıştır. Bu hususun ispatı için, Resulullah /s.a.a./'in Hayber savaşında Hz. Ali hakkındaki buyurduğu şu söz yeterlidir:

لَأُعْطِينَ غَدًا رَابِتِي إِلَى رَجُلٍ يُحِبُّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيُحِبُّهُ اللَّهُ
وَرَسُولَهُ كَرَّارٌ لَيْسَ فَرَارًا إِمْتَحَنَ اللَّهُ قَلْبَهُ لِلإِيمَانِ.

"Yarın bayrağı öyle bir kişinin eline vereceğim ki, o Allah'ı ve Resulünü sever; Allah ve Resul'ü de onu sever. O durmadan /ara vermeden/ düşmana hamle eder ve asla düşmanın önünden kaçmaz. Allah onun kalbindeki imanı sınamıştır."

Bunun üzerine orada bulunan sahabeler bayrağın kendilerine verilmesini arzuluyordu. Fakat Resulullah /s.a.a./ bayrağı Hz. Ali'ye verdi.

Kısacası, Hz. imam Ali'ye özgü ilim, güç ve cesareti, - Sünni, Şii- hiç kimsenin tartışmadığı apaçık bir gerçektir. Hz. Ali'nin Peygamber /s.a.a./'den sonra onun vasisi, halifesi ve müslümanların imamı olduğunu açıkça veya ima yoluyla beyan eden hadislere göz yumusak bile, Kur'an-ı Kerim'in de, önderlik ve imametini ancak bilgi, cesaret ve güç sahibi olan kişinin hakkı olduğunu beyan ettiğini görmekteyiz.

Allah Teala Yunus suresinin 35. ayetinde âlimlere tabi olmanın farz olduğu hususunda şöyle buyuruyor:

فَمَا أَفْمَنُ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمَّنْ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يَهْدِي
لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ.

"Acaba hakka hidayet eden mi tabi olmağa layıktır; yoksa hidayet olmadıkça hidayet olmayan kimse mi? Sizlere ne olmuş, nasıl hüküm veriyorsunuz?"

Bilinçli, güçlü ve cesur olana itaatin farz olduğu hususunda da Bakara suresinin 247. ayetinde şöyle buyuruyor:

قالوا أنى يكون له الملك علينا ونحن أحق بالملك منه ولم يؤت سعة من المال، قال: إن الله إصطفاه عليكم وزاده بسطة في العلم والجسم والله يؤتي ملكه من يشاء والله واسع عليم.

"... Onlar: "Biz, hükümdarlığa ondan daha layık iken ve ona malca da bir bolluk verilmemişken, o bize nasıl hükümdar olur?" dediler. Peygamber: "Doğrusu Allah size onu seçti, bilgice ve vücutça ona üstünlük verdi. Allah mülkünü dilediğine verir. Allah her şeyi kaplar ve bilir" dedi."

Allah Teala ashop içerisinde Hz. Ali'ye ilimde üstünlük vermişti. O hak olarak ilim şehrinin kapısı idi. Bunun için de Resulullah /s.a.a/'in vefatından sonra sahabenin çık-maza girdikleri her meselenin çözümünde tek merci o idi.

Onlar, çözemedikleri bir olayla karşılaştıklarında "Bu düğümleşip zorlaşan bir konudur; bunu ancak Ebu'l Hasan Ali çözebilir" derlerdi.¹

Allah Teala cisim yönünden de Hz. Ali'ye üstünlük vermişti. Dolayısıyla da hak olarak ona: "Allah'ın galip aslanı" denirdi. Onun kuvvet ve cesareti nesiller boyunca dillere destan olagelmıştır. Hatta tarihçiler bu konuda o hazretten birçok kerametler nakletmişlerdir. Yirmi sahabenin daha sonra yerinden oynatmaktan aciz kaldığı Hayber kapısını koparmak,²

1- Menakib-i Harezmi, s. 58- Tezkiret'us Sibte, s. 87- İbn-i Meğazili'nin yazdığı "Tercümet-u Ali" s. 79.

2- İbn-i Ebi'l Hadid'in yazdığı "Şerh-i Nehc'ul Belağa'nın mukaddimesi.

Kâbe evinin üzerine yerleştirilmiş olan büyük put Hubel'i devirmek,¹ bir ordunun, hareket ettirmekten aciz kaldığı büyük kayayı hareket ettirmek² vb. meşhur rivayetler, bu cümleden sadece birkaçıdır.

Resulullah /s.a.a/ de yeri geldikçe amcası oğlu Hz. Ali'nin faziletlerini halka söyler, özellik ve üstünlüklerini beyan ederdi. Örneğin şöyle buyururdu:

إِنَّ هَذَا أَخِي وَوَصِيِّي وَخَلِيفَتِي مِنْ بَعْدِي فَاسْمَعُوا لَهُ وَاطِيعُوا.

*"Bu benim kardeşim ve benden sonra vasim ve halifemdir; onu dinleyin ve ona itaat edin."*³

أَنْتَ مَنِّي بِمَنْزِلَةِ هَارُونَ مِنْ مُوسَى إِلَّا أَنَّهُ لَا نَبِيَّ بَعْدِي.

*"Senin bana olan nispetin, Harun'un Musa'ya olan nispeti gibidir; fakat benden sonra peygamber yoktur."*⁴

مَنْ أَرَادَ أَنْ يَحْيَا حَيَاتِي وَيَمُوتَ مَوْتِي وَيَسْكُنَ جَنَّةَ الْخُلْدِ الَّتِي وَعَدَنِي رَبِّي فَلْيَتَوَلَّ عَلِيَّ بْنَ أَبِي طَالِبٍ فَإِنَّهُ لَنْ يَخْرُجَكَ مِنْ هُدًى وَلَنْ يَدْخُلَكَ فِي ظِلَالَةٍ.

"Kim, benim gibi yaşamak, benim gibi ölmek Rabbimin bana vaat ettiği Huld cennetinde kalmak istiyorsa, Ali İbn-i

1- İbn-i Ebi'l Hadid'in yazdığı "Şerh-i Nehc'ul Belağa'nın mukaddimesi.

2- İbn-i Ebi'l Hadid'in yazdığı "Şerh-i Nehc'ul Belağa'nın mukaddimesi.

3- Tarih-i Taberi, c. 2, s. 319- Tarih-i İbn-i Esir, c. 2, s. 62.

4- Sahih-i Müslim, c. 7, s. 120- Sahih-i Buhari, Ali'nin Faziletleri bölümü.

Ebutalib'in velayetini kabul etsin. Zira o sizi asla hidayetten çıkarmaz ve asla dalalete sokmaz."¹

Bunlar Resulullah /s.a.a/'in sözlerinden bazı örneklerdir. Resulullah /s.a.a/'in hayatını inceleyen her şahıs, o hazretin yalnızca bu sözleri söylemekle yetinmediğini ve kendi tutum ve davranışlarıyla amelde de Hz. Ali'nin ashap arasında üstün ve seçkin bir mevkie sahip olduğunu ortaya koymaya çalıştığını görür. Örneğin; Resulullah /s.a.a/, hiç bir zaman hiç bir sahabeyi Hz. Ali'ye emir /komutan/ kılmamıştır; oysa sahabelerin bir kısmını diğer bir kısmına emir kılmıştır. Mesela Zat'us Selasil harbinde Amr İbn-i Ass'ı Ebubekir'in ve Ömer'in emiri /komutanı/ kılmıştır.² Yine Resulullah /s.a.a/ ölümünden kısa bir süre önce bir genç olan Üsame İbn-i Zeyd'i bunların hepsine komutan olarak tayin etmişti.

Ama Hz. Ali her nereye gönderildi ise komutan ve emir olarak gönderilmiştir. Hatta Hz. Ali ve Halid İbn-i Velid'in komutanlığı altında iki ordu gönderdiği zaman, Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurmuştur: ***"Ayrıldığınız zaman her biriniz kendi ordusunun komutanlığını yapacaktır. Ama bir araya geldiğinizde, bütün ordunun komutanı Ali'dir."***

Bütün bunlardan anlıyoruz ki, Resulullah /s.a.a/'den sonra müminlerin velisi Hz. Ali'dir ve kimsenin o hazretten öne geçmek hakkı "yoktur. Fakat ne yazık ki müslümanlar Hz. Ali'yi bu mevkie geçirmemekle büyük bir zarara uğradılar. Öyle bir zarar ki, onun yük ve ağırlığını günümüze kadar taşımak mecburiyetinde kalmışlardır ve kendi elleriyle diktikleri hardal ağacının acı meyvesini bugün de tatmaktadırlar.

1- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s. 128- Taberani'nin yazdığı "El Kebir" adlı tefsir.

2- Es Siret'ul Halebiyye, Zat'us Selasil Gazvesi bölümü- Tabakat-
i
İbn-i Sa'd ve Zat'us Selasil Gazvesini zikreden diğer bütün kaynaklar

Acaba insan Hz. Ali'nin hilafeti gibi raşid bir hilafeti tasavvur edebilir mi? Eğer bu ümmet, Allah ve Resulü'nün seçtiğini kabul etselerdi, o zaman Resulullah'ın ümmetini herhangi bir sarsıntı ve şaşkınlığa düşmeden sabit bir çizgi yani "**Sırat-ı Müstakim**" üzere yönettiği gibi, Hz. Ali de otuz yıl İslam ümmetini herhangi sarsıntıya meydan vermeden müslümanları aynı yol üzere yönetmek imkânına sahip olurdu ve böylece İslam ümmetinde vuku bulan ihtilaf ve tefrikalar vuku bulmazdı. Zira Ebubekir ve Ömer hilafete geçtiklerinde açık nasların karşısında kendi içtihatlarıyla amel ederek birçok değişmelere sebep oldular. Böylece onların bıraktığı sünnet de halk arasına nüfuz edip uyulmaya başlandı.

Osman başa geçince de daha ileri gidip birçok yeni değişmeler yaptı. Hatta onun; Resulullah, Ebubekir ve Ömer'in sünnetlerine karşı geldiği açıkça konuşuluyordu. Bu ise ashabin itiraz etmesine ve Bilahare Osman'ın öldürülmesiyle sonuçlanan, halk kıyamına yol açarak, şimdiye kadar yarası iyileşmeyen kötü sonuçlara sebep oldu.

Ama Hz. Ali İbn-i Ebutalib, yalnızca Allah'ın Kitabı ve Resul-i Ekrem'in sünnetine bağlı kalıp, bir iğne, ucu kadar onların dışına çıkmazdı. Bunun en büyük kanıtı ise, Hz. Ali /a.s/'ın, halife olduğu takdirde Allah'ın Kitab'ı ve Resulullah'ın sünnetinin yanı sıra Ebubekir ve Ömer'in sünneti üzerine hüküm etmesi şart koşulunca hilafeti kabul etmemesidir,

Burada, Ebubekir, Ömer ve Osman içtihat edip değişiklikler yapmak zorunda kaldıklarına göre, nasıl olur da Hz. Ali Allah'ın kitabı ve Resulullah'ın sünnetinden ayrılmayabilir?" sorusu sorulabilir.

Cevabı şudur ki: Hz. Ali onların sahip olmadığı ilimlere sahip idi. Resulullah /s.a.a/ yalnızca bir defasında Hz. Ali /a.s/'e bin ilim kapısını /ilkesini/ öğretilmiştir ki, onların

her birisinden de bin kapı açılmaktaydı.¹ Bunun içindir ki Hz. Ali /a.s./ hakkında:

أنت يا علي تُبَيِّنُ لِأُمَّتِي مَا اُخْتَلَفُوا فِيهِ بَعْدِي.

"Ey Ali, benden sonra benim ümmetimin ihtilaf etikleri konuları onlara açıklayacak olan sensin"² buyurmuştur.

Ama diğer halifelere gelince, Kur'an'ın tevili bir yana, onlar birçok zahiri hükümleri dahi bilmiyorlardı. Buhari ve Müslim Sihahları'nın teyemmüm bölümünde naklettikleri bir rivayette şunları yazıyorlar:

"Bir gün birisi; Ömer'in halife olduğu dönemde ona: "Ey müminlerin Emiri, ben cünüp olup, su da bulamazsam ne yapmalıyım?" diye sorunca, Ömer ona: "Namaz kılma" cevabını verdi!

Yine onun, hayatının sonuna kadar **"Kelale"**nin hükmünü bilemediği ve keşke Resulullah'tan Kelale'nin³ hükmünü sorsaydım" dediği nakledilmiştir. Oysa Kelale'nin hükmü Kur'an-ı Kerim'de zikredilmiştir.⁴ İşte, Ehl-i Sünnet'in ilham yoluyla ilim edindiğine inandıkları Ömer'in ilim seviyesi bu kadardı! O böyle olunca artık, bir ilim ve hidayete dayanmadan sırf kendi kişisel içtihatlarıyla dine nice nice bidatleri soğanların durumunu ise benden sormayın.

1- Kenz'ul Ummal. c. 6. s. 392. 6009 numaralı hadis -Hilyet'ul Evliya .- Yenabiu'l Mevedde, s. 73 ve 77- Tarih-i Dimeşk, c. 2. s. 488.

2- Mustedrek-i Hâkim, c. 3, s. 122- İbn-i Asakiri'nin yazdığı Tarih-i Dimeşk, c. 2, 5. 488.

3- Kelâle, öldüğünde ona varis olacak, babası ve çocuğu olmayan kimse demektir.

4- Bkz. Nisa/12, 176.

Burada birisi: "Eğer durum böyle idiyse, neden Resulullah /s.a.a/'den sonra İmam Ali /a.s./ İslam ümmetini, ihtilaf ettikleri konularda aydınlatmadı?" diye bir soru yöneltebilir. Ama bunun da cevabı şudur ki: Hz. Ali İslam ümmetinin zorlandığı konuları açıklamada bir kusur göstermedi. O sahabelerin, her türlü zorlukta başvurdukları tek merci durumunda idi. Hz. Ali /a.s./ hiç bir zaman hakkı açıklamaktan ve ümmete nasihat etmekten kaçınmazdı; fakat onlar bu nasihatlerden sadece hoşlarına giden ve siyasetleriyle çelişmeyen bölümlerini alıp, işlerine gelmeyenleri ise kenara atıyorlardı. Tarih, bu söylediğimizin en büyük şahididir.

Gerçek şudur ki, eğer Hz. Ali ve onun soyundan gelen imamlar olmasaydı, insanlar dinleri hakkında sağlam ve doğru bir bilgiye sahip olamazlardı. Fakat ne var ki, Kur'an-ı Kerim'in de buyurduğu gibi, insanların çoğu hakkı sevmez. Bu yüzden de kendi heva heveslerine uyarak çeşitli fetvalar verdiler ve zamanın zalim hükümdarları tarafından zulüm ve baskı altında tutulan Ehl-i Beyt İmamları'nın karşısında mezhep kurmaya kalkıştılar. Oysaki Hz. Ali, halka: "**Beni yitirmeden önce benden - istediğiniz her şey hakkında - sorun**" diyordu. Hz. İmam Ali için şu kadarı yeter ki, Nehc'ul Belaga gibi hikmet kaynağı olan bir kitap onun hutbeleriyle oluşmuştur. Diğer Ehl-i Beyt İmamları'na da şu yeter ki, onların ilmi, kitapları doldurmuştur. Ehl-i Sünnet ve Şia'nın önde gelen âlimleri buna tanıklık etmektedir.

Asıl konuya dönüyor ve diyorum ki: Eğer Hz. Ali İslam ümmetine otuz yıl Resulullah /s.a.a./'in metoduyla önderlik yapsaydı, İslam daha da bir genişler, halkın kalbinde iman daha da bir sabitleşir ve derinleşirdi. Artık ne küçük fitneler, ne de büyük fitneler vuku bulurdu ve ne de Kerbela ve Aşûra hadisesi meydana gelirdi. Ve eğer Hz. Ali'den sonra da üç asır boyunca zuhur ve huzur hayatını sürdüren /Resulullah'ın isimlerini açıkladığı/ diğer on bir ma-

sum imamlar /a.s/ da önderlik yapmış olsaydı, artık yeryüzünde gayri müslim olan bir yer kalmazdı. Dünya bugün gördüğümüzden daha farklı bir şekilde olur, yaşantımız gerçek anlamda insani bir yaşantı olurdu. Ama Allah Teala Ankebut Suresi'nin 2. ayetinde buyurmuştur ki:

أَحْسِبَ النَّاسَ أَنْ يُتْرَكَوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ.

" Acaba insanlar iman ettik deyip de imtihana tabi tutulmayacaklarını mı sanıyorlar?"

Resulullah /s.a.a/ den sonra da, müslümanlar hilafet konusunda büyük bir ilahi imtihana tabi tutuldular; ama ne yazık ki, eski ümmetler gibi, İslam ümmeti de imtihandan başarılı çıkamadı. Zaten Resulullah /s.a.a/ de çeşitli münasebetlerde bu felaketlerin vuku bulacağını haber vermişti.¹ Kur'an-ı Kerim de bunu, birçok ayetinde bildirmiştir.²

1- Örneğin; Buhari ve Müslim'in tahrir ettikleri: "Yahudilere ve Nasranilere karış-karış tabi olacak, eğer onlar bir keler deliğine bile girmiş olsalar siz de gireceksiniz." hadisi veya: "Ashabımdan ancak sürüden ayrılıp kaybolan develer misali, az bir grup kurtulacak" dediği Havz hadisi.

2- Örneğin; Al-i İmran Suresi'nin 144. ayetinde şöyle buyuruyor:
أَفَانِ مَاتَ أَوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ.

"Eğer o /Peygamber/ ölür veya katledilirse, siz gerisin geriye mi döneceksiniz?"

Veya yine Furkan suresinin 30. ayetinde Allah Resulü'nün kavminden şikâyet edeceğini şöyle dile getiriyor:

وقال الرسول يا رب إن قومي اتخذوا هذا القرآن مهجوراً

"Ve Peygamber der ki: "Rabbim, kavmim bu Kur'an'ı büsbütün terk ettiler."

Hız. Ali'nin Velayetini İspatlayan Diğer Kanıtlar

Allah Teâlâ, müslümanları Hz. Ali'nin /a.s/ velayetini kabul edip etmemekle imtihan etmiş ve etmektedir. Aslında bu mesele, İslam Ümmetinde gerçekleşen her ihtilafın kaynağını oluşturmaktadır. Fakat Allah Teâlâ, kullarına olan sonsuz merhametinden dolayı, sonrakileri öncekilerin yaptıklarından dolayı cezalandırmaz. Bu yüzden de yüce hikmeti gereği, Hz. Ali'nin hilafete tayin ediliş olayını, mucizeye benzer bir takım önemli hadiseler ve belirgin göstergelerle pekiştirerek unutulması veya unutturulmasını engellemiştir. Bu olayları görenler, onları sonrakilere anlatmak zorunda kalmış ve böylece sonradan gelenler için de araştırma ve tahkik yoluyla hakkı bulmak imkânını sağlamıştır.

Birinci Kanıt:

Birinci kanıt, Hz. İmam Ali'nin imamet ve velayetini inkâr eden kimseye inen azapla ilgilidir. Bu olay Resulullah /s.a.a/'ın Gadir-i Hum'da Hz. Ali'yi müslümanlara halife olarak tayin ederek, orada hazır olanları, olmayanlara bu olayı ulaştırmakla görevlendirmesinin ardından vuku bulmuştur.¹ Şöyle ki, Haris İbn-i Numan-i Fihri, Hz. Ali /a.s/'ın Peygamber'in halifesi ve imam olarak tayin edildiği haberini duyunca, buna dayanamayarak bineğine binip Peygamber-i Ekrem'in mescidine doğru hareket etti ve mescide ulaştığında bineğini mescidin karşısında bir yere bağlayarak, Resulullah'ın huzuruna vardı ve Peygamber /s.a.a/'e hitaben şöyle dedi:

"Ey Muhammed, bize Allah'ın birliğine ve senin O'nun Peygamber'i olduğuna şahadette bulunmamızı emrettin; biz bunu kabul edip şahadet ettik. Bize günde beş vakit namaz kılmayı, Ramazan ayında oruç tutmayı hac için Beytullah'a gitmeyi ve malımızdan zekât vermeyi emrettin; biz bunları da kabul ettik. Sonra bunlarla yetinmeyip şimdi de amcanın oğlunun /elinden tutup/ yukarıya kaldırıyor, onun bütün insanlardan üstün olduğunu ilan ederek, diyorsun ki: ***"Ben kimin mevlasıysam, Ali de onun mevla-sıdır."*** Bu senin hükmün müdür yoksa Allah tarafından gelen bir emir midir?"

1- Bu olay, Medine'nin haricinde Hz. Ali ve Hz. Resulullah'ı sevmeyen bir takım bedevi Araplarının yaşadığının en açık şahididir. Bu yüzden de bu küstah şahsın Resulullah'ın huzuruna gelerek selam vermeden: "Ey Muhammed" diye hitap ettiğini görüyoruz. Allah Teala hak olarak buyurmuştur ki:

الأعراب أشد كفراً ونفاقاً وأجدر أن لا يعلموا حدود ما أنزل الله على رسوله.

"Bedeviler, kâfirlik ve münafıklık bakımından hem daha beter, hem de Allah'ın Resulüne indirdiklerinin sınırlarını bilmemeğe daha yatkındırlar."

Hiz. Resulullah /s.a.a/ bu sözleri duyunca rahatsızlıktan mübarek gözleri kızardı ve bu haliyle şöyle buyurdu: **"Bir olan Allah'a And olsun ki, bu benden değil; Allah'tandır."** Resulullah /s.a.a/ bu sözü üç defa tekrarladı.

O zaman o şahıs /Haris/: "Ey Allah'ım, eğer Muhammed'in dediği doğru ise bize gökten taş yağdır veya başka bir acı azap gönder" dedi ve kalkıp oradan ayrıldı.

Ravi şöyle diyor: "And olsun Allah'a ki henüz Haris devesine ulaşmadan Allah Teâlâ gökten bir taş indirdi ve o taş onun başına düşüp arkasından çıktı ve o şahıs orada öldü. O zaman Allah Teâlâ şu ayet-i kerime'yi indirdi:

سأل سائل بعذاب واقع للكافرين ليس له دافع.

"Sual edenin /isteyenin/ birisi, /mutlaka/ kâfirlere incek olan ve hiç kimsenin savamayacağı azabı istedi."¹

Bu hadiseyi Ehl-i Sünnet âlimlerinin birçoğu nakletmiştir. Biz bunların sadece bir kısmına dipnotta işaret ediyoruz.²

İkinci Kanıt:

Bu kanıt, Gadir-i Hum'da vuku bulan olaya şahitlik yapmaktan kaçındıkları için Hiz. imam Ali'nin bedduası sebebiyle azaba uğrayan sahabelerle ilgilidir.

1- Mearic/1, 2.

2- Haskani'nin yazdığı "Şevahid'ut Tenzil", c. 2, s. 286.

Tefsir-i Sa'lebi, mezkûr ayetin tefsiri

Tefsir-i Kurtubi, c. 18, s. 278.

Tefsir-i El Menar /Raşid Rıza'nın yazdığı/, c. 6, s. 464.

Kunduzi Hanefi'nin yazdığı "Yenabiu'l Mevedde," s. 328.

Müstedrek-i Hâkim, c. 2, s. 502.

Es Siret'ul Halebiyye, c. 3. s. 275.

İbn-i Cevzi'nin yazdığı "Tezkiret'ul Havas" s. 37.

Hız. Ali /a.s/ hilafet döneminde, halkın bir araya toplandığı önemli günlerden birinde minbere çıkarak halka şöyle hitap etmiştir:

أُنشِدُ اللهَ كل امرئ مسلم سمع رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
وَسَلَّمَ يَقُولُ يَوْمَ غَدِيرِ حَمٍّ «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْ مَوْلَاهُ» إِلَّا قَامَ فَشَهِدَ
بِمَا سَمِعَ وَلَا يَقُمُ إِلَّا مَنْ رَأَاهُ بَعِينِيهِ وَسَمِعَهُ بِأُذُنِيهِ.

"Resulullah /s.a.a/'in Gadir-i Hum günü "Ben kimin mevlasıysam, Ali de onun mevlasıdır" buyurduğunu duyan her müslümana, Allah'ı şahit tutuyorum ki kalkıp duyduğuna dair şahadette bulunsun. Bu olayı kendi gözleriyle görüp kendi kulaklarıyla duymayan kimse kalkmasın."

O, zaman on altısı Bedir Savaşında bulunanlar olmak üzere, otuz sahabe kalkıp Resulullah /s.a.a/'in Hız. Ali'nin elinden tutarak halka hitaben: ***"Acaba benim müminlere kendilerinden daha evla olduğumu bilmiyor musunuz?"*** Onlar da: "Evet, biliyoruz" dediklerinde; ***"Ben kimin mevlasıysam, Ali de onun mevlasıdır. Ey Allah'ım, onu seveni sen de sev; ona düşman olana sen de düşman ol"*** buyurduğuna şahadette bulundular.

Ama Gadir-i Hum olayında bulunan bazı sahabeler, Hız. Ali'ye olan haset ve düşmanlıklarından dolayı şahadette bulunmadılar. Bunların birisi de Enes İbn-i Malik idi. Hız. Ali /a.s/ minberden inip ona: ***"Ey Enes, neden Resulullah'ın ashabının şahadette bulunduğu gibi sen de onlarla birlikte o gün duyduğuna şahadette bulunmuyorsun?"*** dediğinde; "Ey Emir'ül Müminin, artık yaşım geçmiş ve duyduklarımı unutmuşum" diye cevap vermişti. O zaman Hız. Ali ona: ***"Eğer yalan konuşuyorsan, Allah seni sarığınla gizleyemeyeceğin bir beyazlığa /hastalığa/ duçar etsin"*** diye beddua etti.

Bunun üzerine, Enes İbn-i Malik henüz yerinden kalkmadan abras hastalığına yakalandı. Öyle ki abras hastalığından yüzü beyazlaştı. Sonraları Enes ağlayarak "Beni salih kulun duası bu hale getirdi; zira ben onun şahadetini gizledim" diyordu.

Bu meşhur olan bir kıssadır. İbn-i Kuteybe "El Mearif" adlı kitabında hastalığa yakalanan meşhur insanları sayarken Enes'in de abras hastalığına yakalandığını zikretmiş ve kıssayı nakletmiştir.¹ Yine, bu olayı, Ahmed İbn-i Hanbel de Müsned'inde nakletmiş² ve "Üç kişiden başka hepsi şahadet verdiler; şahadet vermeyen üç kişi de İmam Ali /a.s./'ın bedduasına tutuldu" demiştir.

Burada İmam Ahmed İbn-i Hanbel'in El Belazuri'ye³ isnaden naklettiği o üç kişiyi zikretmek yerinde olur. O diyor ki: Hz. Ali, Gadir-i Hum'da bulunanlara yemin ettirdiğinde minberinin altında Enes İbn-i Malik, Bura İbn-i Azib ve Cerir İbn-i Abdullah Beceli de vardı. Hz. Ali /a.s./, isteğini tekrarlamasına rağmen, bu üçünden hiç birisi kalıp şahadette bulunmadı. O zaman Hz. Ali /a.s./ şöyle dedi: ***"Allah'ım, bu şahadeti bildiği halde gizleyen kimseyi öyle bir belaya duçar et ki, onunla tanınsın ve bu belaya duçar olmadan canını alma"***

Ravi diyor ki: "Enes İbn-i Malik abras hastalığına yakalandı, Bura İbn-i Azib kör oldu, Cerir İbn-i Abdullah ise hicret ettiği halde tekrar bedevi hayatına döndü ve Eş-Şerat bölgesine gidip annesinin evinde öldü."

Bu kıssa birçok tarihinin naklettiği meşhur bir kıssadır.⁴ İbret alın ey akıl sahipleri.

1- İbn-i Kuteybe el Dinnuri'nin yazdığı "Kitab'ul Mearif", s. 251

2- Müsned-i Ahmed İbn-i Hanbel, c. 1, s. 119

3- El Belazuri'nin yazdığı "Ensab'ul Eşraf", c. 2, s. 152.

4- İbn-i Asakiri'nin yazdığı "Tarih-i Dimesk", c. 2, s. 7 ve c. 3, s.

150- İbn-i Eb'il Hadid'in yazıp Muhammet Ebulfazl'ın tahkik ettiği "Şerh-i Nehc'ul Belaga, c. 19, s. 217- Abekat'ul Envar, c. 2, s. 309- İbn-

Her araştırmacı, ¼zerinden bir ¼eyrek asır ge¼ip de unutulmak ¼zereyken, tekrar Hz. İmam Ali /a.s/'ın dirilttiği bu hadiseyi incelerken, Hz. Ali'nin ne kadar da b¼y¼k değer, a-zamet, y¼ksek himmet ve temiz kalbe sahip olduğunu anlar.

Hz. Ali /a.s./, Resulullah /s.a.a/'den sonra hakkıyla sabrederek İslam'ın yararına olduğunu bildiği hususlarda Ebubekir, Ömer ve Osman'la işbirliği yapıyor; bunun yanı sıra Gadir-i Hum hadisesini hayatı boyunca t¼m manasıyla kalbinde saklıyor ve onu tekrar a¼ıęa ¼ıkarmak ve ihya etmek i¼in uygun bir fırsat arıyordu. Bu nedenle yeri geldiğinde bu hadiseyi hatırlatıyordu, m¼sl¼manların toplu halde bulunduğu bir yerde onlardan bir grubu şahit oldukları bu hadiseye şahadette bulunmaya ¼aęırması da bunun bir ¼rneęidir.

Bu m¼barek olayı ihya etmek ve olayda bulunan ve bulunmayan t¼m m¼sl¼manlara delil getirmek hususunda takip edilen yoldaki y¼ce hikmete bak! Eğer Hz. Ali /a.s/'ın kendisi: "Resulullah /s.a.a./, Gadir-i Hum g¼n¼ benı halife tayin edip bana vasiyet etti" deseydi, bu; dinleyenlerde gerekli etkiyi bırakmazdı. Hatta ona; "ni¼in uzun bir s¼re sustun?" diye itiraz da ederlerdi. Fakat: ***"Gadir-i Hum g¼n¼ Resulullah'ın s¼zlerini duyan her m¼sl¼man şahsa, şahadette bulunması i¼in Allah'ı şahit tutuyorum"*** diyerek olayı anlatması, Bedir savaşında bulunanlar olmak ¼zere, otuz sahabenin diliyle Resulullah /s.a.a./'in kendi dilinden nakletmesi, artık her t¼rl¼ şek ve ř¼phenin k¼k¼n¼ kazımış ve olayı yalanlayan veya bu hususta şek edenleri teslim olmak mecburiyetinde bırakmıştır. B¼ylece ona itiraz edenlerin cevabını da vermiştir. Zira o hazretle birlikte sahabenin b¼y¼klerinden olan bu otuz kişi de ¼nceki halifelerin d¼neminde bu hususta susmuşlardı. Bu da g¼steriyor ki, o d¼nemlerde bu ger¼eęi a¼ıklamak i¼in m¼na-sip bir ortam mevcut değildi.

i Meğazili şafii'nin yazdığı "Menakib-u Ali İbn-i Ebutalib, s. 23-Siret'ul Halebiyye, c. 3, s. 337.

Şûra Görüşünün Tenkidi

Geçmiş bahislerimizde söyledik ki, Şia'ya göre hilafet, Allah tarafından gelen vahiy üzere Resulullah /s.a.a/'in tayin etmesiyle, yani ilahi atamayla gerçekleşmektedir. Bu görüş, tamamen İslam'ın bütün hüküm ve kanunlarındaki felsefesiyle de bağdaşıyor. Zira Allah Teala Kasas Suresi'nin 68. ayetinde şöyle buyurmaktadır:

يخلق ما يشاء ويختار، ما كان لهم الخيرة.

"Rabbin, dilediğini yaratır ve seçer. Onların seçim hakkı yoktur..."

İlaveten; Allah Teala, Resulullah'ın ümmetinin en hayırlı ümmet olmasını istemektedir. O halde bu ümmetin önderi de hikmet sahibi, âlim cesur, zahit ve kâmil bir iman sahibi olmalıdır. Bu sıfatlar ise, Allah Teâlâ'nın seçip önderlik için gerekli olan özel sıfatlarla donattığı kimse

dışında hiç kimsede bulunamaz. Allah Teala Hac Suresi-
'nin 75. ayetinde şöyle buyuruyor:

الله يصطفى من الملائكة رسلاً و من الناس إن الله سميع بصير.

"Allah, meleklerden de elçiler seçer, insanlardan da. Allah işiten ve görendir."

Peygamberleri, Allah Teala'nın kendisi seçtiği gibi, vasileri /velileri/ de Allah Teala seçmektedir.

Resulullah /s.a.a/ buyurmuştur ki:

لِكُلِّ نَبِيٍّ وَصِيٌّ ۖ وَ وَصِيِّي أَنَا عَلِيُّ بْنُ أَبِي طَالِبٍ.

"Her Peygamber'in bir de vasisi vardır; benim vasim de Ali İbn-i Ebutalib'dir."¹

Bir başka hadiste de şöyle buyurmuştur:

أَنَا خَاتَمُ الْأَنْبِيَاءِ وَعَلِيٌّ خَاتَمُ الْأَوْصِيَاءِ.

"Ben enbiyaların hatemiyim /sonuncusuyum/ Ali de vasilerin hatemidir /sonuncusudur/²

Bu esas üzerine Şia, toplumun yönetim işini Resulullah /s.a.a/'a bırakmıştır. Bu nedenle de onlar arasında Peygamber /s.a.a/'in direk vasisi ve halifesi olduğunu iddia eden veya hatta böyle bir arzusu olan kimse görülmemiştir.

1- İbn-i Asakir Şafii'nin yazdığı Tarih, c. 3, s. 5
Menakib-i Harezmi, s. 42- Yenabiu'l Mevedde, s. 79.

2- Yenabiu'l Mevedde, c. 2, s. 3, naklen Deylemi
Menakib-i Harezmi- Zehair'ul Ukba.

Bütün Şialar, bizzat Peygamber /s.a.a/'in Allah'ın emriyle kendisinden sonraki vasi ve halifeleri isimleriyle açıkladığını ve bunların Şia'nın inandığı on iki masum İmamlar'dan ibaret olduğuna inanırlar. Böylece naslar açıkça seçim yolunu reddetmiştir.¹ Bu nedenle Şia olan bir kimse, böyle bir makam arzusunda bulunamaz, bulunsa bile, o, hakka karşı gelen bir fasık sayılır.

Ama Ehl-i Sünnete göre ise hilafet, seçim ve şûrayla kazanılan bir makamdır. Böylece onlar bu ümmet içinde hiç kimse için kapanması mümkün olmayan bir kapı açmışlardır. Öyle ki, artık uzak veya yakın, iyi veya kötü her türlü insan, bu makama göz dikebilmiş ve dikmektedir de. Hatta hilafet, Kureyş'in elinden çıkıp kölelerin, Farsların, Türkler ve Moğolların eline geçmiştir. Böylece hilafet için gerekli gördükleri özellik ve sıfatlar da ortadan kalkmıştır. Zira masum olmayan bir insan duygu ve içgüdülerinin etkisi altındadır. Bu yüzden de hâkimiyete ulaştığı zaman, olduğundan daha kötü olmasından emin olunamaz. İslam tarihi bu sözümüzün en iyi şahididir.

Bazı okuyucular benim mübalağa ettiğimi düşünebilirler. Bunlar Emevi, Abbasi ve diğer hükümdarların tarihlerini okuyup da görsünler. Müminlerin emiri diye anılan bazı Emevi ve Abbasi vb. halifeler açıkça şarap içip, maymunlarıyla oynuyor ve maymunlarına altın işlemeli elbiseler giydiriyorlardı. Müminlerin emiri dedikleri bazı kimseler, cariyesine kendi elbisesini giydirip müslümanlara namaz kıldırmağa gönderiyordu. Emir'ül müminin dedikleri kimse Habbabe adlı cariyesi ölünce, aklını yitiriyor veya emir'ül müminin dedikleri bir kimse de bir şairden hoşlandıği için, onun cinsel organını öpüyordu.

1- İmamların sayısını Buhari ve Müslim nakletmiştir. Hem sayısı ve hem de isimlerini ise Yenabiu'l Mevedde'nin sahibi mezkur kitabın c. 3, s. 99'da nakletmiştir.

İslam âlemine Peygamber /s.a.a/'in hâşâ halifesi adıyla hükmeden bu gibi sultanlar gerçekte zalim padişahlardan gayri bir şey değillerdi. Bunu, Resulullah /s.a.a/'den Ehl-i Sünnet'in naklettiği:

الخِلافة من بعدي ثلاثون عاماً ثم تكون ملكاً ثم تكون ملكاً
غرضاً.

"Benden sonra, hilafet otuz yıl sürecektir, ondan sonra zalim padişahlar başa geçecektir" hadisi de açıklamaktadır.

Ama bu padişahların neler yaptığı konumuzun dışındadır. Bu konuda bilgi edinmek isteyenler, Taberi, İbn-i Esir, Ebu'l Fida, İbn-i Kuteybe vb. kimselerin yazdığı tarih kitaplarına müracaat edebilirler.

Biz, burada sadece seçim görüşünün taşıdığı eksiklere işaret ederek bu görüşün temelden yetersiz bir görüş olduğunu belirtmek istiyoruz. Zira bu gün beğenip seçtiğimiz birisine, yarın düşman kesiliyor ve seçimimizde büsbütün hataya düştüğümüzü anlıyoruz. Nitekim bu durum bizzat Abdurrahman İbn-i Avf için de gerçekleşmiştir. O, Osman'ı hilafet makamına seçmiş, sonra da yaptığından pişman olmuştu. Ama onun bu pişmanlığının, ümmet için artık bir faydası yoktu.

O halde sahabelerin önde gelenlerinden olan Osman gibi büyük birisi, Abdullah İbn-i Avf'la ettiği ahde vefa etmiyorsa veya sahabenin önde gelenlerinden olan Abdurrahman İbn-i Avf, seçimde hata yapıyorsa, seçim ilkesinin sağlamlığına nasıl güvenilebilir? Akıllı olan bir kimse, ıstırap, güvensizlik, istikrarsızlık ve kan dökümünden gayri bir sonuç doğurmayan, bu ilkeye nasıl ısınıp, razı olabilir?

Yine, "Ebubekir'e olan biat, birçok sahabenin karşı çıkmasına rağmen, Ömer'in; anlattığı gibi; "Allah Teala'nın

müslümanları şerrinden koruduğu, düşünülmeden yapılan ani bir iş olabiliyorsa; aynı şekilde, Ali'ye de toplumun geneli biat etmesine rağmen, sonraları sahabelerin bazıları, biatlerini bozarak, Cemel, Siffin, Nehriyan savaşlarını yaratarak on binlerce suçsuz insanın kanını dökebiliyorsa, baştan beri bu ilkenin temelsiz olup yenilgiye mahkûm olduğu ortaya çıkmaktadır.

Buna göre akıl sahibi kimseler, baştan beri yenilgiye uğrayan ve Müslümanlar için bir yük ve ağırlık haline gelen bu ilkeye nasıl razı olabilir? Özellikle de şûra ilkesine inanan kimseler halifeyi seçtikten sonra artık onu değiştirmeye veya azletmeye de güçleri yetmiyor. Nitekim Müslümanlar, Osman'ı azletmek için bütün çabalarını harcadılar; fakat o; "Allah'ın bana giydirdiği gömleği asla çıkarmam" diyerek buna karşı çıkıp reddetti.

Demokratik düzen diye adlandırılan bugünkü batı düzenlerinde cereyan eden olayları görmek de, seçim ilkesinin ne derece yetersiz olduğunu apaçık gözler önüne sermektedir. Bu ilke gereğince çeşitli partiler birbirileriyle yarışa girip, ne pahasına olursa olsun, hükümet koltuğuna oturmak için, yerine göre nice sürtüşmelere ve yerine göre de nice pazarlamalara başvurmaktalar!

Bu sistem gereği, propaganda yapmak için, zavallı mustazaf halkın milli servetinin carcur edilmesinden tut, nice insani güçleri boşa gitmiyor ki. Oysaki o mustazaf halk son derece bu servetlere ve bu insani güçlere muhtaçtır. Bütün bunlardan sonra da, birisi başkanlık koltuğuna oturunca, kişisel duygularının etkisinde kalarak bakanlık ve diğer kilit noktaları, kendi yandaşları, parti üyeleri, dost ve akrabaları arasında paylaşıyor. Böylece diğerleri de karşı bir cephe oluşturarak, onun riyaseti süresince akla gelen her türlü yöntemle onu düşürmek, makamından aşağı çekmek için efor sarf ediyorlar. Bütün bunlar da zavallı halkın zararına oluyor. Çünkü bütün bu faaliyetlerde ilk

planda yer alan şey, partisel çıkarlardır; milletin menfaati ise unutulup gitmektedir. Ve Bilahare şimdi yaşanan demokratik özgürlük adı altında, nice insani değerler ayaklar altına alınıp çiğnenmiş ve nice şeytani hevesler yüceltilip yaygınlaştırılmıştır. Homoseksüellik bile yasallaştırılmış ve nikâhla evlenme yerine fuhuş yapmak ilerencilik sayılmıştır.

Seçim yönetimindeki bütün bu eksikliklere bakıldığında, Şia'nın, hilafetin, usul-i dinden olduğuna ve bu makama çıkmanın, Allah Teala'nın seçimiyle olması gerektiğine dair inancının önemi anlaşılır. Bu görüş, aklın kabul edip, kalbin sükûnete erdiği, Kur'an-ı Kerim'in ayetleriyle, Resulullah'ın sünnetiyle onayladığı bir görüştür. Bu görüş, zalim padişah ve hükümetlerin hâkimiyete ulaşma heveslerini temelden yıkarak, topluma sükûnet ve istikrarı getiren bir görüştür.

"Sekaleyn" Hususundaki İhtilaf

Geçen bahislerimizde Şia ve Ehl-i Sünnet'in hilafet konusundaki görüşleriyle her iki fırkaya göre Resulullah /s.a.a/'in bu husustaki vasiyet ve emrinin ne olduğunu açıkladık. Şimdi başka önemli bir husus üzerinde Resulullah /s.a.a/'in vasiyet ve emrinin ne olduğunu inceleyeceğiz. O da, her hangi bir şeyin dindeki hükmü hakkında ihtilafa düşüldüğünde, başvurulması gereken merci hakkındadır. Acaba Resulullah /s.a.a/ ümmetinin ihtilaf ettikleri konularda başvuracakları bir merci belirlemiş midir? Kur'an-ı Kerim'de konuya değinen bir ayette Allah Teala şöyle buyuruyor:

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اطِيعُوا اللَّهَ وَاطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَى الْأَمْرِ
مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرُدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا.

"Ey İman edenler! Allah'a itaat edin, Peygambere ve sizden buyruk sahibi olanlara itaat edin. Eğer bir hususta çeki-

şirseniz, Allah'a ve âhiret gününe gerçekten inanıyorsanız onu, Allah'a ve Peygambere götürün. Bu, hem daha hayırlı, hem de netice itibarıyla en güzel olanıdır."¹

Resulullah /s.a.a./'in de ümmeti arasında dayanacakları ve etrafında toplanacakları bir esas bırakmadan gitmesi düşünülemez. Zira o âlemlere rahmet olarak meb'us olmuş ve kendisinden sonra ümmetinin ihtilafa düşmemesini ve hayırlı bir ümmet olmasını istiyordu. Muhaddisler mütevatir² senetlerle naklettikleri hadiste Resulullah /s.a.a./'in şöyle buyurduğunu naklediyorlar:

تركت فيكم الثقلين ما ان تمسكتم بهما لن تضلوا بعدى ابدًا كتاب
الله وعترتي اهل بيتي ولن يفترقا حتى يردا علي الحوض فانظروا
كيف تخلفوني فيهما.

"Ben sizin aranızda iki değerli emanet bırakıyorum; onlara sarıldığınız sürece benden sonra asla sapıklığa düşmezsiniz. Onlar Allah'ın Kitab'ı ve benim itretim Ehl-i Beyt'imdir. Bu ikisi, Kevser Havuzu üzerinde bana tekrar dönünceye kadar asla birbirlerinden ayrılmazlar. Bakın görün benden sonra onlara nasıl davranacaksınız?"³

Bu hadis, Şia ve Ehl-i, Sünnet muhaddislerinin naklettiği sahih bir hadistir. Bu hadisi muhaddisler kendi Müsned ve Sihahları'nda, otuzu aşkın sahabeden nakletmişlerdir.

Edindiğim prensip gereği bu hadis hususunda da Şia kitaplarına veya Şia âlimlerinin sözlerine istinat etmeyeceğim. Ve sadece bu hadisi nakledip doğruluğunu itiraf eden Ehl-i Sünnet âlimlerini zikretmekle yetineceğim. Gerçi in-saf ve adalet bu konuda Şia kaynaklarına değinmeği de gerektiriyor.

1- Nisa / 59

2- Mütevatir: ardı ardına gelen; ağızdan ağza dolaşan; ardı ardına, peş peşe.

3- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s. 148.

Aşağıda bu hadisi nakleden Ehl-i Sünnet âlimlerini zikrediyoruz:

1- Sahih-i Müslim, Kitab-u Fezail-i Ali İbn-i Ebi Talib, c.7, s.122.

2- Sahih-i Tirmizi, c. 5, s. 328.

3- İmam Nesai'nin yazdığı "El Hasais", s. 21.

4- Müsned-i İmam Ahmed İbn-i Hanbel, c. 3, s.17.

5- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s.109.

6- Kenz'ül Ümmal, c.1, s.154.

7- İbn-i Sa'din yazdığı "Et Tabakat'ul Kubra", c. 2. s.194.

8- İbn-i Esir'in yazdığı "Camiu'l Usul" c.1, s.187.

9- Suyuti'nin yazdığı "Camiu's Sağır" c.1, s. 353.

10- Haysemi'nin yazdığı "Mecmau'z Zevaid", c. 9. s.163.

11- Nebhani'nin yazdığı "Feth'ul Kebir", c.1, s. 451.

12- İbn-i Esir'in yazdığı "Üsd'ul Gabe Fi Ma'rifet'is Sahabe, c. 2, s.12.

13- Tarih-i İbn-i Asakir, c. 5, s. 436.

14- Tefsir-i İbn-i Kesir, c. 4, s.113.

15- Et- Tac'ül Cami, c. 3, s. 308.

Bunlara ilaveten İbn-i Hacer "Savaik'ul Muhrika" adlı kitabında bu hadisi zikretmiş ve sahih olduğunu itiraf etmiştir. Yine, Zehebi "Et Talhis" adlı kitabında nakletmiş ve Şeyheyn'in şartlarına göre sahih olduğunu söylemiştir. Yine, Harezmi Hanefi ve İbn-i Meğazili Şafii ve Taberani "El-Mu'cem" adlı kitaplarında ve "Es Siret'ul Halebiye'nin sahibi mezkûr kitabın haşiyesinde ve "Yenabiu'l Mevedde" kitabının sahibi ve diğerleri de bu hadisi nakletmişlerdir.

Bütün bunlardan sonra, **"Allah'ın kitabı ve benim itretim Ehl-i Beyt'im"** diye bilinen **Sekaleyn hadisini** Ehl-i Sünnet'in kabul etmediğini ve onun Şia'nın uydurmalarından

olduğunu iddia etmek, kişinin kendi cehaletini veya inadını gösterir. Allah Teala'dan cahiliyetten doğan bağnazlık ve inadı kalplerden uzaklaştırmasını niyaz ediyorum.

O halde Resulullah /s.a.a/'in, sarılmamızı emrettiği "**Allah'ın kitabı ve Ehl-i Beyt**" hadisi, Ehl-i Sünnet'e göre de sahih bir hadistir. Şia'nın nezdinde ise bu hadis mütevatir olarak Ehl-i Beyt İmamları vasıtasıyla nakledilmiştir. O halde neden bazıları bu hadis konusunda şüphe üretilip onu, "**Allah'ın kitabı ve benim sünnetim**" hadisine dönüştürmeğe çalışıyorlar? Mesela; "Miftah-u Kunuz'is Sünne" kitabının sahibi, kitabının 478. sayfasında Buhari, Müslim, Tirmizi ve İbn-i Mace'den naklen, "Resulullah'ın Allah'ın kitabı ve kendi sünneti hakkındaki vasiyeti" başlığı altında bir bölüm ayırmıştır. Oysaki bu dört kitabı incelediğiniz takdirde bu kitaplarda onun naklettiği hadise dair uzaktan yakından bir işaret olmadığını görürsünüz.

Evet, Buhari'de "Kitab'ul İtisam Bi'l Kitab-ı ve's Sünne"¹ /Kitab'a ve Sünnet'e Sarılma/ diye bir bölümün olduğunu görürsünüz, ama o bölümde buna dair bir tek hadis bile mevcut değildir.

Sahih-i Buhari ve mezkûr kitaplarda konuyla en fazla ilgili olan hadis şu hadistir ki diyor: "Talha İbn-i Müsarriif dedi ki: Abdullah İbn-i Übeyy'den: "Acaba Resulullah /s.a.a/ bir vasiyette bulundu mu?" diye sordum. O şöyle dedi: "Hayır." O zaman ben ona: "O halde nasıl halka vasiyette bulunmaları emredilmiştir" dedim. O, "Resulullah /s.a.a/ Allah'ın kitabını vasiyet etti" diye cevap verdi"²

Görüldüğü üzere Resulullah /s.a.a/'in "**Ben sizin aranızda iki değerli emanet bırakıyorum; Allah'ın kitabı ve benim sünnetim**" diye bir hadisi yoktur ve eğer bazı

1- Sahih-i Buhari, c. 8, 5. 137.

2- Sahih-i Buhari, c. 3, s. 186- Sahih-i Tirmizi, "Kitab'ul Vasaya" Sahih-i Müslim, "Kitab'ul Vasaya"- Sahih-i İbn-i Mace, "Kitab'ul Vasaya.

kitaplarda böyle bir hadis olsa dahi bir değer ifade etmez. Zira naklettiğimiz gibi, icma bunun hilafıdır. Üstelik eğer "Allah'ın kitabı ve benim sünnetim" diye nakledilen hadise bakılacak olursa, bunun akıl ve nakil ile de bağdaşmadığı görülür. Böyle bir hadisin varlığı bir kaç delille reddedilebilir.

Birinci Delil:

Bütün tarihçiler ve muhaddislerin yazdıklarına göre Resulullah /s.a.a/'in kendi hayatı döneminde, hadisler toplanıp yazılmamıştır. Hiç kimse de Resulullah /s.a.a/'in hayatta olduğu dönemde O Hazret'in sünnetini bir araya topladığını ve yazdığını iddia etmemiştir. O halde O Hazret'in "Ben sizin aranızda iki değerli emanet bırakıyorum; Allah'ın kitabını ve benim sünnetimi" demesi nasıl düşünülebilir? Zira Allah'ın kitabı hem yazılıyor ve hem de sahabelerce ezberleniyordu. Dolayısıyla da her sahabe hafız olmasa bile mushafa müracaat edip ondan istediği ayeti öğrenebilirdi.

Ama Nebevi sünnetin Resulullah /s.a.a/ zamanında yazılması söz konusu değildi. Bu yüzden onun Kur'an-ı Kerim gibi merci olması da düşünülemez. Zira bilindiği üzere, Sünnet-i Nebevi, Resulullah /s.a.a/'in buyrukları, amel-leri ve onaylarına denmektedir ki bunlar arasında en önemlisi de Resulullah /s.a.a/'in buyruklarıdır. Bilindiği üzere, Resulullah /s.a.a/'in ashabını toplayıp onlara kendi sünnetini öğretmesi diye bir şey söz konusu değildi. Aksine, Resulullah /s.a.a/ değişik münasebetlerde ve muhtelif meseleler hakkında bir takım buyruklar buyururdu. Ancak bu durumlarda da çoğu zaman ancak bazı sahabeler veya birisi Resulullah /s.a.a/'in yanında bulunurdu. Hal böyle iken Resulullah /s.a.a/'in "Ben sizlere kendi sünnetimi bırakıyorum" buyurmuş olması düşünülebilir mi?

İkinci Delil:

Bilindiği üzere Hz. Resulullah /s.a.a/, hastalığı ağırlaşınca /vefatından üç gün önce/ müslümanların daha sonra sapkınlığa düşmelerine engel olacak tavsiyelerini yazması için gerekli yazım araçlarını getirmelerini istemiş, Ömer de hâşâ "Resulullah hezeyana kapılmış! /sayıklıyor/ Bize Allah'ın kitabı yeterlidir" diyerek buna engel olmuştu.¹ Bu durumda, eğer daha önceden onlara: "Ben sizin aranızda Allah'ın kitabını ve kendi sünnetimi bırakıyorum" demiş olsaydı, o zaman Ömer İbn-i Hattab'ın: "**Bize Allah'ın kitabı yeterlidir**" demesi tamamen yersiz olurdu. Yani o zaman Ömer'in: "**Bize Allah'ın kitabı ve sünnet yeterlidir**" demesi gerekirdi. Çünkü aksi durumda, Ömer'in sözünü söyleyen sahabelerin, Allah Resulü'nün sünnetini ret etmesi söz konusu oluyor ki, Ehl-i Sünnet'in de böyle bir şeye razı olacağını zannetmiyorum.

Bu yüzden, bu hadisi, son tabakalarda yer alan bazı Ehl-i Beyt düşmanı âlimlerin uydurduğunu anlıyoruz. Çünkü Ehl-i Beyt'i hilafetten uzaklaştırdıktan sonra, böyle bir şeyi uydurmaları gerekirdi. Öyle anlaşılıyor ki "Allah'ın kitabı ve benim sünnetim" hadisini uyduran kimseler; halkın, Allah'ın kitabına sarılmak gerekçesiyle, Ehl-i Beyt'i kenara iterek diğerlerine uymalarını garipsemişler ve neticede bunu meşru kılmak için bu hadisi uydurmak zorunda kalmışlardır. Böylece de Resulullah /s.a.a./'in vasiyetine muhalefet eden sahabenin gidişatına bir açıklama getireceklerini ve onlara yönelen tenkit ve itirazlara cevap verebileceklerini hayal etmişlerdir.

1- Sahih-i Buhari, "Bab-u Merez-in Nebiyy-i ve Vefatihi" c. 5, s. 138-Sahih-i Müslim "Kitab'ul Vasiyyet" c. 2, s. 16.

Üçüncü Delil:

Bilindiği üzere Ebubekir'in hilafetinin başlangıcında vuku bulan olaylardan birisi, de, Ömer'in, Resulullah /s.a.a/'in:

مَنْ قَالَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ عَصِمَ مِنِّي مَالَهُ وَدَمَهُ إِلَّا بِحَقِّهَا وَحِسَابُهُ عَلَى اللَّهِ.

"Kim, La ilahe illallah, Muhammed'un Resulullah derse, bir hak söz konusu olmadığı takdirde mal ve canını benden korumuş olur; onun hesabı ise Allah'a aittir" hadisini delil göstererek, karşı çıkmasına rağmen, Ebubekir'in, zekât vermeyenlerle savaşıma kararı almasıdır. Oysaki eğer Resulullah /s.a.a/'in sünneti halk arasında bilinen bir şey olsaydı ilk başta Ebubekir'in bu hadisi bilmesi ve ona amel etmesi gerekirdi. Çünkü o bir halife olarak sünneti bilmeğe ve uygulamaya herkesten daha evla idi.

Elbette sonunda Ömer de, Ebubekir'in, naklettiği hadise dair: "Zekât da mali bir haktır" şeklindeki teviline teslim olup savaşımayı kabul etmiştir.

Oysa onların bu tavırları, Resulullah /s.a.a/'in tevil edilme imkânı olmayan diğer bir sünnetiyle bağdaşmıyordu. Zira Hz. Resulullah /s.a.a/'in kendi hayatında Sa'lebe denen şahıs zekât vermekten kaçınmış ve hakkında Kur'an'da ayet nazil olmuştu. Ama Resulullah /s.a.a/ ne onunla savaşa kalkmış ve ne de onu zekât vermeye zorlamıştı.

Yine, onların bu savaşı Usame b. Zeyd'in başından geçen bir olay hakkında Resulullah /s.a.a/'in buyurduğu sözüyle de bağdaşmıyor.

Üsame harplerin birinde düşman bozguna uğrayıp dağılıncaya, kaçan birisini takip etmiş ve o şahsı "La ilahe illallah" demesine rağmen, öldürmüştü. Bu haberi duyan Resulullah /s.a.a/ de,

Üsâme'ye: "**Onu, La ilahe illallah dediği halde mi öldürdün ey Üsâme!**" diyerek, itirazda bulunmuştu. Ravi şöyle diyor: "Bu olaydan sonra Üsâme devamlı olarak istiğfar ederdi." Hatta Üsâme: "Keşke o güne kadar müslüman olmasaydım" derdi."¹

Dördüncü Delil:

Resulullah /s.a.a./den sonra ashabın birçok eylemlerinin, O Hazret'in sünnetine aykırı olduğu bilinmektedir. Bu durumda, ya bu sahabeler, o Hazret'in sünnetini bildikleri halde bilinçli olarak muhalefet etmişlerdir ya da Hazret'in açık buyrukları karşısında içtihat ederek tersini yapmışlardır. Her iki takdirde de Allah Teala'nın:

ما كان لمؤمن ولا مؤمنة إذا قضى الله ورسوله أمراً أن يكون لهم الخيرة من أمرهم ومن يعص الله ورسوله فقد ضلّ ضلالاً مبيناً.

"Allah ve Resülü bir şeye hükmettiği zaman, inanan erkek ve kadına artık işlerinde başka yolu seçmek hakkı yoktur. Allah'a ve Peygambere baş kaldıran şüphesiz apaçık bir şekilde sapmış olur"² ayetine aykırı davranmışlardır, demektir.

Ya da onlar Resulullah'ın sünnetini bilmedikleri için böyle davranmışlardır. Bu durumda da, Peygamber /s.a.a./in ashabına: "Ben sizin aranızda sünnetimi bırakıyorum" demesi, doğru olamaz. Zira kendisine zaman ve mekân itibarıyla en yakın insanlar olan ashabının halinin böyle olduğunu bilen Allah Resülü, nasıl böyle bir emir verebilir? Bu durumda o zamanda olmayıp kendisini görmeyenlerin durumu nasıl olur?

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 36 ve "Kitab'ud Diyat" ve Sahih-i Müslim, c. 1, s. 67.

2- Ahzab/36

Beşinci Delil:

Bilindiği üzere sünnetin yazılmasına, ancak Abbasi'lerin saltanat döneminde başlanmış ve Ehl-i Sünnet'te ilk olarak yazılan hadis kitabı İmam Maliki'nin yazdığı "El Mu-vatta" kitabıdır. Bu ise, Büyük Fitne, Hirra olayı, Medine-i Münevvere'nin üç gün boyunca saltanat askerlerine helal kılınması ve sahabelerin zulümle öldürülmesinden sonra gerçekleşmiştir. Durum böyle iken insan, dünya mal ve mevkiine ulaşmak amacıyla sultanlara yakın olmaya çalışan ravilere nasıl itimat edebilir?

İşte bu yüzden ki, hadislerde çelişki ve ihtilaf meydana gelmiş, İslam ümmeti çeşitli mezheplere bölünmüş; bir mezhebin nezdinde doğruluğu kesin olan bir hadis, diğer bir mezhep tarafından yalanlanmıştır.

Bu durumda Hz. Resulullah /s.a.a/'in "Ben sizin aranızda Allah'ın kitabını ve kendi sünnetimi bırakıyorum" demiş olmasına nasıl inanabiliriz? Oysa Resulullah /s.a.a./ kendisinden sonra münafıklar ve sapıkların kendisine birçok yalan şeyler isnat edeceğini biliyordu ve bizzat Resulullah /s.a.a.'in kendisi de:

كثرت عَلَيَّ الكذابة فمن كذب عليّ فليتبوأ مقعده من النار.

"Bana yalan bir şey isnat edenler çoğalmıştır; Bana yalan bir şey isnat eden kimse cehennemde yerini hazırlasın." buyurmuştur. Resulullah /s.a.a.'in hayatında bile kendisine yalan şeyler isnat edenler çok olduğuna göre, O Hazret nasıl müslümanları, hayatından sonra sünnetine uymakla görevlendirir? Oysaki onlar doğru veya yalan hadisin hangi hadis olduğunu bilmiyorlardı.

Altıncı Delil:

Ehl-i Sünnet âlimleri, kendi sahih kitaplarında Resulullah'ın, ümmetine iki değerli emanet bıraktığını kaydettikten sonra, bazen Allah Resulü'nün bunların; Allah'ın kitabı ve Resulullah'ın sünneti olduğunu buyurduğunu naklediyor; bazen de O Hazret'in: "Benden sonra benim sünnetimle Hulefa-i Raşidin'in sünnetine sarılın" diye buyurduğunu rivayet ediyorlar. Açıktır ki, bu ikinci hadis, Allah'ın kitabı ve Resulullah'ın sünnetine, Hulefa'nın sünnetini de ekliyor. Buna göre İslam ahkâmının kaynağı iki şey değil, üç şeydir. Bu ise, Şia ve Ehl-i Sünnet'in sıhhatinde ittifak ettikleri "Sekaleyn" /Allah'ın kitabı ve benim Ehl-i Beyt'im/ hadisine ters düşmektedir. Oysa bu hadisi, değinmediğimiz Şia kaynaklarını ilaveten, yirmiyi aşkın Ehl-i Sünnet kaynağının nakledip doğruladığını daha önce belirtmiştik.

Yedinci Delil:

Resulullah /s.a.a./, Kur'an'ı Kerim'in, ashabının kendi dil ve lehçesiyle nazil olmasına rağmen, birçok ayetinin tefsir ve tevilini bilmediklerini kesin biliyordu. Dolayısıyla onlardan sonra gelen tabiin veya İslam'ı kabul eden Rum, Fars, Habeş ve Bilahare Arap'ça bilmeyen bütün müslümanların Kur'an'ın tefsir veya tevilini hakkıyla bilmeyecekleri besbelli idi.

Bazı sahih hadislerde Ebubekir'den, Abese suresinin 31. ayetinin *فَاكْفِهِ وَأَبْأِي* anlamının ne olduğu sorulunca şöyle cevap verdiği kaydedilmiştir:

"Allah'ın kitabı konusunda bilmediğim bir şeyi söylersem, hangi gök bana gölge eder ve hangi yer beni sırtında taşır."¹

1- Kastalani'nin yazdığı, "İrşad'us Sari," c. 10, s. 298- İbn-i Hacer'in Yazdığı "Feth'ul Bari", c. 13, s. 230.

Ömer de aynı ayetin anlamını bilmiyordu. Enes İbn-i Malik'ten nakledilen bir rivayette şöyle yer almıştır:

"Ömer İbn-i Hattap bir gün minberin üzerinde Abese Suresi'nin:

فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبًّا وَعَنْبًا وَقَضْبًا وَزَيْتُونًا وَنَخْلًا وَحَدَائِقَ غُلْبًا
وَفَاكِهِةً وَأَبًّا.

"Orada tohumu bitirdik, üzüm ve sebze, zeytin ve hurmayı, ağaçla dolu bahçeleri, meyve ve otu" ayetlerini okuduktan sonra, şunları dedi: "Bütün bunları bildik; fakat **"Ebb"** ne demektir?" Daha sonra da şöyle devam etti: "And olsun Allah'a, bu tekellüfün ta kendisidir. **"Ebb"** kelimesinin ne demek olduğunu bilmezsen ne olur? Kur'an-ı Kerim'in size açıklanan bölümüne tabi olup, amel edin; bilmediğiniz bölümünü ise, Rabbine havale edin."¹

Kur'an-ı Kerim'in tefsiri konusundaki bu söz, aynen Resulullah /s.a.a/'in sünneti için de geçerlidir. Nice nice hadis-i Nebevi üzerinde sahabiler, mezhepler ve bu cümleden Şia ve Ehl-i Sünnet ihtilaf etmişlerdir. İster bu ihtilaf, hadisin sahih olup olmadığı hususunda olsun ve isterse de tefsir ve tevilden kaynaklansın fark etmez. Konunun açıklık kazanması için, aziz okurlara bir kaç örnek veriyoruz:

1- Hadisin, Sahih veya Uydurma Oluşu Konusunda Ashap Arasındaki İhtilaf:

Bilindiği üzere Hz. Fatıma, Ebubekir'in hilafet döneminin ilk günlerinde elinden aldığı Fedek'i geri verilmesini

1- Tefsir-i İbn-i Cerir, c. 3, s. 38- Kenz'ul Ummal, c. 1, s. 287- Müstedrek-i Hâkim, c. 2. s. 14- Talhis-i Zehebi- Tarih-i el Hatib, c. 11, s. 486- Zamahşeri'nin yazdığı "El Keşşaf" tefsiri, c. 3, s. 253- Tefsir-i "El Hazim", c. 4, s. 374- İbn-i Teymiyye'nin yazdığı "Usul'ut Tefsir'in mukaddimesi, s. 30- Tefsir-i İbn-i Kesir, c. 4, s. 473.

istemiş ve onu babası Resulullah /s.a.a/'in hayatta bulunduğu dönemde kendisine hediye ettiğini söylemiştir. Ebubekir de Hz. Fatıma'nın, Allah Resulünün hayatta bulunduğu dönemde onu kendisine hediye ettiğine dair sözünü, yalanlamıştır. Bu arada Hz. Fatıma babasının mirasını isteyince de Ebubekir, Hz. Resulullah /s.a.a/'in "Biz peygamberler miras bırakmayız; bizden sonra kalan her şeyimiz sadakadır" diye buyurduğunu öne sürerek, Hz. Fatıma'nın bu talebini reddetmiştir. Hz. Fatıma da Ebubekir'in Hz. Resulullah'a /s.a.a/ isnat ettiği bu sözün yalan olduğunu açıklamış ve bu sözün Kur'an-ı Kerim'e aykırı olduğunu beyan etmiştir. Daha sonra da aralarında şiddetli tartışma ve ihtilaf meydana gelmiştir. Hatta Sahih-i Buhari ve Müslim'de yer aldığına göre Hz. Fatıma vefat edinceye dek Ebubekir'e kırgın ve kızgın kalmış ve öylece de dünyadan gitmiştir.

Bunun başka bir örneği de Ümm'ül Müminin Ayşe'nin, Ramazan ayında sabah ezanına kadar cünüp kalıp gusletmeyen kimsenin orucu konusunda Ebu Hureyre ile olan ihtilafıdır. Ayşe bu şahsın orucunun sahih olduğunu söylerken, Ebu Hureyre mezkûr şahsın orucunun batıl olduğunu iddia etmiştir. Kıssa şundan ibarettir:

İmam Malik'in Muvatta'da ve Buhari'nin sahihinde naklettiği bir rivayette Ümm'ül Müminin Ayşe ve Ümm-ü Seleme şöyle diyorlar:

"Resulullah /s.a.a/ Ramazan ayında cima sebebiyle cünüp olduğunda sabah ezanına kadar gusletmeden kalıyor ve o günü oruç tutuyordu."

Ebubekir İbn-i Abdurrahman da şöyle diyor: "Ben ve babam, Medine'nin emiri olan Mervan İbn-i Hakem'in yanında bulunduğumuz bir sırada kendisine: "Ebu Hureyre'nin sabah ezanına kadar cünüp halinde kalan bir kimsenin, o günkü orucunun batıl olduğunu" söylediği bildirildi. O zaman Mervan "Ey Abdurrahman Allah için gidin bu konuyu Ümm'ül Müminin Ayşe ve Ümm-ü Seleme'den so-

runuz" dedi. Abdurrahman ve ben birlikte Ayşe'nin yanına gittik. Abdurrahman ona selam verip, dedi ki: "Ey Ümm'ül Müminin, biz Mervan İbn-i Hakem'in huzurunda idik. Ona Ebu Hureyre'nin sabah namazına kadar cünüplü kalan birisinin orucunun batıl olduğunu söylediği bildirildi. O zaman Ayşe: "Ebu Hureyre'nin söylediği şekilde değildir. Ey Abdurrahman, Resulullah'ın yaptığından dışarı mı çıkmak istiyorsun?" dedi. Abdurrahman "And olsun Allah'a ki, hayır" dedi. O zaman Ayşe: "Ben şahadet veriyorum ki Resulullah, cima sebebiyle cünüp olunca sabah ezanına kadar gusletmeden kalırdı ve o günü oruç tutardı" dedi."

Ravi şöyle diyor: "Daha sonra oradan çıkıp Ümm-ü Seleme'nin yanına gittik. Abdurrahman ondan da aynı konuyu sordu, o da Ayşe'nin verdiği cevabı verdi. O zaman Mervan Abdurrahman'a "Allah için benim kapıdaki bineğime bin ve bunu Ebu Hureyre'ye haber ver, o Akik bölgesindeki tarlasındadır" dedi. Abdurrahman ile birlikte bineğe binip Ebu Hureyre'nin yanına gittik. Abdurrahman onunla biraz konuştuktan sonra konuyu ona anlattı. Ebu Hureyre: "Benim bundan haberim yoktur, birisi bana böyle söylemişti" dedi.¹

Ey aziz okur, Ehl-i Sünnet nezdinde İslam'ın ravisi olarak bilinen Ebu Hureyre'nin, dini hükümleri açıklamakta zanna dayandığını ve hatta kimin kendisine haber verdiğini dahi bilmeden bir hükmü Resulullah'a /s.a.a/ nasılda isnat ettiğini gör de ibret al.

1- Sahih-i Buhari, c. 2. .s. 232, "Oruç tutan birisinin sabah ezanına kadar cünüplü kalması" bölümü- Malik'in Muvatta'sı Tenvir'ul Havalık, c. 1, s. 272 "Ramazan ayında cünüp halinde sabahlayan birisi hakkındaki hadisler bölümü".

Ebu Hureyre'nin Kendisiyle

Çelişkiye Düştüğü Diğer Bir Olay:

Abdullah İbn-i Muhammed, Hişam İbn-i Yusuf'tan, o da Muammer'den, o da Zuhri'den, o da Ebu Mesleme'den o da Ebu Hureyre'den dedi ki; Resulullah şöyle buyurdu: "Salgın, karında beliren kurtçuk ve uğursuz kuş diye bir şey yoktur."

Bu arada bedevi Araplardan birisi, Resulullah /s.a.a/'a: "O halde neden kumlar üzerinde ceylan gibi sağlıklı olan bir deveyi uyuz hastalığı olan bir deveyle bir arada bıraktığımız zaman o da aynı hastalığa yakalanıyor?" diye sordu. Bunun üzerine Resulullah /s.a.a/: "Öyleyse o ilkinde kim bu hastalığı bulaştırmıştır?" diye cevap verdi.

Ebu Seleme diyor ki: "Ben daha sonra Hz. Resulullah'ın: "Salgın hastalığı olan birinin sağlıklı olanların içerisine sokulmasın" dediğini, Ebu Hureyre'den duydum. Ebu Hureyre önceki hadisini ise inkâr ediyordu. Ona: "Sen daha önce Resulullah'ın, hastalık bulaşmaz" dediğini nakletmiyor muydun?" diye itiraz edilince de, Habeşice bir şeyler söyledi." Ebu Seleme diyor ki: "Ben Ebu Hureyre'nin bu hadisten başka bir hadisi unuttuğunu görmedim"¹

Ey akıl sahibi olan okuyucu, işte Resulullah /s.a.a./'in sünneti diye sunulan bazı hadislerin durumu böyledir. Resulullah'tan en çok hadis nakleden Ebu Hureyre, bazen önceden naklettiği bir hadisi konusunda bir bilgisinin bulunmadığı ve sadece kendisine böyle söylendiğini öne sürerken; bazen de, çelişkili konuştuğu söylenince, doğru bir cevap vermekten kaçınıyor ve muhatabı bir şey anlamasın diye Habeşice bir şeyler söylüyor.

1- Sahih-i Buhari, c.7, s.31 /Bab-u la Hame/
Sahih-i Müslim, c. 7, 532, Bab-u la Adva ve le't Tiyere.

Aişe ile İbn-i Ömer'in İhtilafı

İbn-i Cureyh Ata'dan o da Ürve İbn-i Zübeyr'den naklen şöyle diyor:

"Ben ve Abdullah İbn-i Ömer, Ayşe'nin hüccresine yaslanarak ayakta durmuştuk. Biz onun dişini misvaklamasının sesini bile duyuyorduk. O zaman ben İbn-i Ömer'e: "Ey Abdurrahman'ın babası, acaba Peygamber Recep ayında umre yaptı mı?" diye sordum. "Evet" dedi. O zaman ben Ayşe'ye seslenerek: "Ey anne, Abdurrahman'ın babasının ne söylediğini duyuyor musun?" dedim. Ayşe "Ne söylüyor?" dedi. Ben: "Peygamber'in Recep ayında umre yaptığını söylüyor" dedim. O zaman Ayşe dedi ki: "Allah Ebu Abdurrahman'ı bağışlasın. And olsun ki, Resulullah Recep ayında umre yapmamıştır. Resulullah'ın yaptığı bütün umrelerde Ebu Abdurrahman da onunla birlikte idi."

Ravi şöyle diyor: "Bunu İbn-i Ömer de duyuyordu; ama hiçbir şey demeden öylece sustu."¹

1- Sahih-i Müslim, c. 3, s. 61- Sahih-i Buhari, c. 5, s. 86.

2- Mezheplerin Sünnet-i Nebevi Hususundaki İhtilafları

Sünnet-i Nebevi üzerinde, Ebubekir ile Ömer,¹ Hz. Fatıma ile Ebubekir² ve Peygamber'in hanımları³ kendi aralarında ihtilaf etmiştir.

Yine, Ebu Hureyre gibi meşhur bir raviden çelişkili rivayetler gelmiş ve sünnet hususunda Ayşe ile ihtilafa düşmüştür.⁴

Yine, Sünnet-i Nebevi'de İbn-i Ömer ile Ayşe⁵ Abdullah İbn-i Abbas ile İbn-i Zübeyr⁶ Hz. Ali ile Osman⁷ ve diğer sahabeler kendi aralarında ihtilaf etmişlerdir⁸ ve bilahare tabiin arasında bu konudaki ihtilaflar o kadar çoğalmıştı ki, sonunda yetmişten fazla mezhep ortaya çıkmıştı. İbn-i Mes'ud'un bir mezhebi var idi, İbn-i Ömer'in başka bir mezhebi ve nihayeten İbn-i Abbas, İbn-i Zübeyr, İbn-i Uyeyne, İbn-i Cureyh, Hasan'ul Basri, Süfyan-ı Sevri, Malik, Ebu Hanife, Şafii, Ahmed İbn-i Hanbel ve daha birçoklarının başka başka mezhepleri var idi. Elbette siyasi

1- Zekât vermeyenlerle savaşmak konusunda Ebubekir'le Ömer'in ihtilafına işaretler. Bu konuda, kaynaklara da önce işaret etmiştik.

2- Fedek kıssası ile "Biz Peygamberler miras bırakmayız; bizden kalan her şey sadakadır" hadisine işaretler. Kaynaklarına daha önce işaret etmiştik.

3- Ayşe'nin naklettiği Peygamber'in diğer hanımlarının muhalefet ettiği büyüklere süt vermek kıssasına işaretler.

4- Peygamberin Ramazan ayında cünüp olarak sabahladığını ve o gün oruç tuttuğunu bildiren hadisine işaretler.

5- Ayşe'nin tekzip ettiği, İbn-i Ömer'in Peygamber'in Recep ayında umre yaptığına dair naklettiği hadisine işaretler.

6- Muta'nın helal olup olmadığı konusundaki ihtilaflarına işaretler. Bakınız: Sahih-i Buhari, c. 6, s. 129.

7- Hac mutasının helal olup olmadığı konusundaki ihtilaflarına işaretler. Bakınız: Sahih-i Buhari, c. 2, s. 153.

8- Abdestte ve yolcu namazında Besmele denilip denilmemesi konusundaki ihtilaflarıyla sayısız birçok fihri meselelere işaretler.

etkenlerin zoruyla Ehl-i Sünnet nezdinde yalnız dört mezhep resmileşmiş; bu yüzden Ehl-i Sünnet düşüncesinden doğan bu dört mezhep dışındaki birçok Ehl-i Sünnet mezhebi yok olup gitmiştir.

Ama yine de geriye kalan bu dört mezhep de fikhi meselelerin çoğunda birbirleriyle ihtilaf etmektedirler. Bütün bunların sebebi ise onların Sünnet-i Nebevi'deki ihtilaflarıdır.

Birisi kendi nezdinde sahih olan bir sünnete dayanarak bir konuda bir fetva verirken, diğeri ya kendi reyine göre içtihat edip hükmediyor veya nas olmadığını iddia ederek onu diğeri bir meseleyle kıyas ediyor ve hüküm vermeye çalışıyor.

3- Ehl-i Sünnet Ve Şia'nın Sünnet-i Nebevi Hususundaki İhtilafları:

Sünnet-i Nebevi konusunda Şia ve Ehl-i Sünnet arasındaki ihtilaf iki önemli sebepten kaynaklanıyor.

Birinci Sebep:

Hangi hadisin sahih ve hangi hadisin senet yönünden sahih sayılmayacağı hususundaki görüş farklılığıdır. Şia mezhebi Sünnet-i Nebevi diye sunulan birçok hadisin senet itibariyle sahih olma vasfını taşımadığını ileri sürmektedir.

Başka bir ifadeyle Şia, bir takım hadislerin doğruluğunu kabullenmeyerek ravilerinin sahabeden olmalarına rağmen, adil olmadıklarını söylüyor. Zira Şia, Ehl-i Sünnet'te olduğu gibi, tüm sahabenin adil olduğuna inanmıyor.

Buna ilaveten, eğer bir hadis, Ehl-i Beyt İmamları'ndan gelen hadislerle çelişirse, o hadisin doğru bir hadis olmadığına inanır. Şia'ya göre ravinin derecesi her ne kadar yüksek olursa olsun, eğer bir rivayet Ehl-i Beyt İmamları'nın hadisleriyle bağdaşmıyorsa, Ehl-i Beyt İmamları'nın rivayetlerini ölçü kabul etmek gerekir. Şia'nın bu konuda Kur'an ve hatta muhaliflerin nezdinde bile doğruluğu sabit olan sünnetten birçok delili vardır. Bunların bir kısmına daha önce değindik.

İkinci sebep:

Hadisi anlamaktan doğan ihtilaftır. Zira bir hadisi Ehl-i Sünnet bir anlama yorumlarken, Şia başka bir anlama yorumluyor. Örneğin; daha önce işaret ettiğimiz, "***Ümmetimin ihtilafı rahmettir***" hadisini, Ehl-i Sünnet; 'dört mezhebin fıkhi hükümlerde ihtilaf etmelerinin müslümanlar için rahmet olduğuna' tefsir ederken, Şia, "ümmezin bazısının bazısına gidip ilim öğrenmesinde rahmet vardır" anlamına yorumluyor. Yani hadiste yer alan "***ihtilaf***" kelimesini gezmek ve gidip, gelmek anlamında olduğunu söylüyor.

Bazen de Şia ve Ehl-i Sünnet'in ihtilafı, hadisin anlamı hususunda değil, hadisten kastedilen şahısların kim olduklarına yöneliktir. Örneğin, Hz. Resulullah /s.a.a/'den nakledilen:

عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين من بعدي.

"Benim sünnetime ve benden sonra gelen Hulefa-i Raşidin'in sünnetine sarılın" hadisini, Ehl-i Sünnet, dört halifeye yorumlarken; Şia, bu hadisten Hz. İmam Ali'den başlayıp Hz. İmam Hasan El-Askeri'nin oğlu olan Hz. İmam Mehdi'de son bulan On İki İmam'ın kastedildiğine inanıyor.

Yine, Hz. Resulullah /s.a.a./ın:

الخلفاء من بعدي اثنا عشر كلهم من قریش.

"Benden sonraki halifeler on iki tanedir; hepsi de Kureyş'tendir" hadisinden Şia On İki Ehl-i Beyt İmamları kastedildiğini söylerken, Ehl-i Sünnet bu hadis için doyurucu bir açıklama bulamamaktadır.

Bununla birlikte İslam ümmeti, hatta Resulullah'la /s.a.a./ ilgili olan tarihi olaylarda bile ihtilafa düşmüştür. Örneğin, Ehl-i Sünnet Rabiu'l Evvel ayının on ikisini Resulullah /s.a.a./'in doğum günü olarak kutlarken, Şia aynı ayın on yedisini Hz. peygamber'in doğum günü olarak kutluyor.

Hız. Resulullah /s.a.a./ gibi herkes tarafından kabul edilen ve hükmü herkese geçerli olan bir önder olmadığı takdirde, Sünnet-i Nebevi'de ihtilaf olacağı doğal ve kaçınılmaz bir gerçektir. Ancak böyle bir önder, Hız. Resulullah /s.a.a./ gibi ihtilafı yok edip, niza unsurunu söküp atar ve insanlara zor gelse bile yine de Allah Teâlâ'nın indirdiği şekilde hükmeder. İslam ümmetinin içerisinde böyle bir şahsın bulunması zorunludur. Bu, aklın da hükmettiği bir şeydir.

Hız. Resulullah /s.a.a/'in bu gerçeği görmemesi mümkün değildi. Zira ümmetinin ondan sonra Kur'an'ı tevîl ederek çeşitli fırkalara ve mezheplere bölüneceğini biliyor-du. O halde o Hazret'in bu ümmeti hidayet edip, doğru yoldan saptıklarında onları tekrar hakka yöneltecek ve onlara önderlik edecek güçlü bir hidayetçi ve önder tayin etmesi gerekirdi.

Şia inancına göre Resulullah /s.a.a/, Allah'ın emriyle bu görevi yapmış ve kendisinden sonra müslümanlar için her ihtilaf ettikleri hususta başvurmaları gereken iki değerli emanet bırakmıştır. **Bunların birincisi Kur'an, diğeri ise Ehl-i Beyt'tir** /yani on iki masum imam, yani Hz. Ali /a.s/ ve evlatlarıdır/.

Müslümanlar bunlara uydukları takdirde sapkınlıktan kurtulurlar. Bunların birinden ayrı düşmek diğerinden de ayrı düşmeği gerektirir. Çünkü bunlar kıyamete kadar birbirlerinden ayrılmayacaklardır. Bu mesele açık delillerle ve Peygamber /s.a.a/'in vasiyetiyle de kesinleşen bir gerçektir.

Ehl-i Beyt İmamları'nın birincisi Hz. Ali'dir. Peygamber'in kendisinden sonra müslümanların önderi olarak tayin ettiği Ali /aleyhisselam/ ilk doğduğu gündən itibaren yetişkin bir erkek oluncaya dek Peygamber /s.a.a/'in özel terbiyesi altında yetişmiş ve Resulullah /s.a.a/, Ali /a.s/ ile arasındaki nispetinin Hz. Harun'un Musa'ya olan nispeti gibi olduğunu açıklamıştır.

Evet, Allah Resülü bu önemli görevi ona emanet ederek buyurmuştur ki:

أنا أقاتلهم على تنزيل القرآن وأنت تقاتلهم على تأويله.

"Ben onlarla Kur'an'ın nüzülü için savaşıyorum, sen ise /ey Ali/, onlarla Kur'an'ın tevîli için savaşacaksın."¹

1- Harezmi'nin yazdığı "EI Menakib", s. 44- Yenabiu'l Mevedde, s. 233- El İsabe, c. 1, s. 25- Kifayet'ut Talib, s. 334- Müntehab-u Kenz-il Ummal, c. 5, s. 36- İhkak-ul Hakk, c. 6, s. 37.

Yine, şöyle buyurmuştur:

أنت يا علي تبين لأمتي ما اختلفوا فيه من بعدي.

"Ey Ali, sen benden sonra ümmetimin ihtilaf ettiği konuları onlara açıklayacaksın."¹

Kur'an-ı Kerim; Allah Teala'nın kitabı olduğu halde, samit /konuşmayan/ bir kitap olduğundan dolayı, çeşitli konulara ayrılabilceğinden dolayı, batini ve zahiri olduğundan dolayı, yani açıklanıp tefsir edilmeye ihtiyacı olduğundan dolayı, onun doğru tefsir ve tevili uğrunda tahrifçilere karşı savaşılan ilahi bir öndere ihtiyacı vardır. Diğer yandan, sünnetin de böyle bir koruyucuya ihtiyaç duyduğu apaçaktır.

Kitap ve sünnetin hali böyle olunca, Hz. Resulullah /s.a.a/ konuşmayan iki hüccet bırakması düşünülemez. Çünkü kalplerinde sapıklık olanların kendi amaçları doğrultusunda bunları tevil etmeleri, fitne çıkarmak ve dünyayı elde etmek amacıyla müteşabih ayetlerin peşinden gitmeleri ve sonra da yaptıklarını doğru göstermek amacıyla Kur'an ve sünnetten bazı deliller uydurmaları her zaman için mümkün olan bir olay haline gelirdi. Bu ise sonradan gelenlerin, hüsn-ü zan gereğince öncekilerin adil olduklarına inanıp aynı yanlış yolu sürdürmelerine sebep olurdu. Neticede kıyamet günü de yaptıklarına pişman olup Ahzab Suresi'nin 66, 67. ayetleriyle A'raf Suresi'nin 38. ayetinin kapsamına girmelerini gerektirirdi. Allah Teala bu ayetlerde şöyle buyuruyor:

1- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s. 122- İbn-i Asakiri'nin yazdığı "Tarih-i Dimeşk, c. 2, s. 488- Harezmi'nin yazdığı "EI Menakib", s. 236- Menavi'nin yazdığı "Kenz'ul Hakaik", s. 203- Müntehab-u Kenzil Ummal, c. 5, s. 33 Yenabiu'l Mevedde, s.182.

يوم تقلّب وجوههم في النار يقولون يا ليتنا اطعنا الله واطعنا
الرسول وقالوا ربّنا إنا اطعنا سادتنا وكرّاءنا فأضلّونا السبيلا ربّنا
عائهم ضعفين من العذاب والعنهم لعنا كبيراً
كلّما دخلت أمة لعنت اختها حتى إذا ادّاركوها فيها جميعاً قالت
أخراهم لأولاهم ربّنا هؤلاء أضلّونا فاتهم عذاباً ضعفاً من النار قال
لكلّ ضعف ولكن لا تعلمون

"Yüzleri ateşte evrilip çevrildiği gün: "Eyvah bize!
Keşke Allah'a itaat etseydik, keşke Peygamber'e itaat
etseydik!" derler.

"Ve "Rabbimiz!" derler. "Biz reislerimize ve bü-
yüklerimize uyduk da onlar bizi yoldan saptırdılar.
Rabbimiz! Onlara iki kat azap ver, onları büyük bir lâ-
nete uğrat"

"...Her ümmet /ateşe/ girdikçe kendi yoldaşına lâ-
net eder. Hepsini birbiri ardından orada toplanınca, son-
rakiler öncekiler için, "Rabbimiz! Bizi işte bunlar sap-
tırdılar; onlara ateşten bir kat daha azap ver" derler,
Allah da: "Zaten her kes için bir kat daha /azap/ var-
dır, ama siz bilmezsiniz" der."

Allah Teala'nın Peygamber göndererek doğru yolu a-
çıklayıp, beyan etmediği bir ümmet yoktur. Fakat onlar
Peygamberlerinden sonra Allah'ın kelamını tevîl ve deği-
ştirmeğe gitmişlerdir. Acaba Hz. İsa /a.s./'ın Hıristiyanlara:
"Ben Allah'ım" diye söylemiş olduğunu akıllı insan düşü-
nebilir mi? Hayır, Kur'an-ı Kerim'in buyurduğu gibi Hz.
İsa: "Ben onlara, ancak bana emrettiklerini söyledim"¹
diyor; fakat heva ve hevese uymak, dünya sevgisi ve ar-
zular, Hıristiyanları inanç yönünden bu noktaya getirmiş-
tir. Acaba Hz. İsa ve ondan önce de Hz. Musa, Hz. Mu-
hammed /s.a.a./'ın geleceğini müjdelememiş miydi? Ama

1- Maide/117.

onlar Muhammed ve Ahmed ismini kurtarıcı olarak değiş-tirdiler? Bu yüzden de hâlâ onun geleceğini beklemekte-ler.

Acaba İslam ümmetinin -bir fırkası hariç, hepsi cehen-nem ehli olan- yetmiş aşkın fırkaya bölünmesi tevilden kaynaklanmıyor mu? İşte biz de bu gün bu fırkalar arasında yaşıyoruz. Acaba kendi fırkasının sapkınlığa düştüğünü ka-bul eden bir fırka var mıdır? Başka bir deyimle, acaba Al-lah'ın kitabı ve Peygamber /s.a.a./'in sünnetine aykırı hareket ettiğini kabul eden bir İslam mezhebi var mıdır? Aksine, hangi İslam mezhebinden sorarsan sor, kendisinin Allah'ın kitabı ve Peygamber /s.a.a./in sünnetine amel ettiğini iddia e-der. O halde çözüm nedir?

Acaba çözümün ne olduğunu Resulullah /s.a.a/ ve da-ha doğrusu Allah Teala /neuzibillâh/ bilmiyor muydu? Bu sözden Allah'a sığınırım. Allah Teala, kullarına karşı bü-yük lütuf sahibidir. O, kullarının hayrını ister. O halde Al-lah Teala, helak olanın da, delil ve beyyine üzere helak ol-ması; kurtulmanın da delil ve beyyine üzere kurtulması için hidayet yolunu aşikâr kılmıştır. Allah Teala kullarını, ken-di başına hidayetsiz bırakmaz. Aksi takdirde, neuzibillâh bizzat Allah Teala'nın, insanları cehenneme götürmek için, onları ihtilaf ve dalalete ittiğine inanmamız gerekir. Bu ise batıl ve yanlış bir inançtır. Allah Teâlâ'nın yücelik, hikmet ve adaletine yakışmayan böylesi bir inanç ve sözden Al-lah'a sığınıyorum.

Sonuç olarak, Hz. Resulullah /s.a.a./'in müslümanlara, Allah'ın kitabı ve kendi sünnetini bıraktığını buyurması, ümmetinin kendisinden sonra karşılaşacağı kesin olan ihti-laf ve çıkmazların çözümü için tam bir çözüm yolu değil-dir. Çünkü bu, heva-hevese uyararak tevellere başvuran kişi-ye engel olamadığı gibi, cehaletten doğan sapmaların da ö-nünü almamaktadır. Görmüyor musunuz? Hariciler imam-larına karşı çıkmak istediklerinde: "Ey Ali, hüküm senin değil, sadece Allah Teala'nın hakkıdır" sloganına sarılmış-

lardı! Bu, oldukça göz alıcı bir slogan idi. Bunu duyan kimse, bu sözü söyleyenin, beşerin hükmetmesini reddeder, Allah'ın hükümlerini istediğini zanneder. Oysa gerçek bunun tam tersi idi. Allah Teala Bakara Suresi'nin 204. ayetinde şöyle buyuruyor:

ومن الناس من يعجبك قوله في الحياة الدنيا ويشهد الله على ما
في قلبه وهو ألد الخصام

"İnsanlardan öylesi var ki dünya yaşayışı hakkında söylediği söz, senin hoşuna gider; kalbindekine de Allah-ı tanık tutar. Hâlbuki o, düşmanların, en inatçısıdır."

Evet, çoğu kez göz alıcı sloganların arkasında nelerin gizlendiğini bilmeden aldanıyoruz Fakat ilim şehrinin kapısı olan Hz. Ali bunu biliyordu. Bu yüzden cevap olarak buyurdu ki:

إنها كلمة حقّ يراد بها الباطل.

"Hak sözdür, ama ondan batıl kastedilmektedir."

Batıl kastedilen hak sözler oldukça çoktur. Hariciler Hz. Ali'ye: "Hüküm, Allah'a mahsustur, sana değil ey Ali," dediklerinde, acaba Allah Teala'nın -hâşâ- yeryüzünde tecessüm edip onların ihtilafa düştükleri konularda hükmetmesini mi kastediyorlardı? Yoksa onlar Allah'ın Kur'an'daki hükümlerini daha iyi mi biliyorlardı? Ya da Hz. Ali'nin, Allah'ın kitabını -hâşâ- kendi görüşü doğrultusunda tevîl ettiğini mi düşünüyorlardı? Bunun için delilleri neydi? Onlara, pekâlâ kendilerinin de Allah'ın hükmünü tevîl ettiklerini söyleyen olabilirdi. Oysa Hz. İmam Ali, onlardan daha bilgin, daha sadık ve daha önce İslam'a inanmış bir kimse idi. Acaba İslam, onun gittiği yoldan, başka bir yol muydu? O halde zikredilen söz, basit insanları aldatarak, Hz. Ali'ye karşı yaptıkları savaşta yardımlarını kazan-

Türkiye Caferileri Sitesi

www.caferilik.com

mak için çıkar uğruna ortaya atılan aldatıcı bir slogandan başka bir şey değildi.

Bu gün de tarih, olduğu gibi tekrarlanıyor. İnsan aynı insandır. Kurnazlık, hile ve aldatmaya başvurmak ortadan kalkmamıştır. Aksine daha da çoğalmıştır. Zira bu günün sözde kurnazları, öncekilerin tecrübelerinden de yararlanıyorlar. Dolayısıyla günümüzde de nice hak sözler vardır ki onlardan batıl kastediliyor.

Günümüzde, Vahhabiler'in ortaya attığı tevhit çağrısı ve şirke karşı dilden düşürmedikleri sloganları da bunun açık örneklerindedir. Hangi müslüman ilke olarak bunu kabullenmez ki? Ama derin düşünce sahibi insanlar iyice biliyorlar ki, bu sözlerden batıldan başka bir şey kastedilmiyor.

Baasçıların; "Ebedi risalet sahibi tek bir Arap ümmeti" sloganı da böyledir. Hangi Arap milliyetçisi, /Baas partisinin ve Hıristiyan kurucusu Mişel Aflak'ın gizli hedeflerini bilmezse/ bu slogana aldanmaz ki?

Allah'ın selamı sana olsun ey Ali, senin şu hikmetli sözün asırlar boyu kulaklarda çınlamış ve çınlayacaktır.

"Nice hak sözler var ki, onlardan batıl kast edilmektedir."

Bir âlim minbere çıkıp en yüksek sesiyle: "Kim, ben Şii'yim derse, biz ona: "Sen kâfirsin" deriz ve kim, ben Sünni'yim derse, biz ona da kâfir deriz. Biz ne Şiilik, ne de Sünnilik taraftarıyız; biz yalnızca İslam'ı istiyoruz" diyordu. Bence bu da, batıl kastedilen hak bir sözdür. Acaba bu âlim hangi İslam'ı istiyordur? Günümüzde bir kaç çeşit İslam anlayışı vardır. Hatta ilk asırdan itibaren, İslam, çeşitli mezheplere bölünmüştür. O zamandan beri bir tarafta Hz. Ali'nin savunduğu İslam, diğer tarafta ise Muaviye'nin savunduğu İslam vardır. Hatta bu anlayışlar arasındaki ihtilaf sonucu iş savaşa kadar varmıştır.

Yine, daha sonraki dönemde bir tarafta bayraktarlığını Hz. Hüseyin'in /a.s/ üstlendiği İslam vardı; diğer tarafta ise İslam adına Ehl-i Beyt'i öldüren içki içen, maymun oynatan Yezit'in İslam'ı vardı.

Yine, bir tarafta Ehl-i Beyt İmamları'yla onların taraftarlarının savunduğu İslam anlayışı, diğer tarafta ise hâkim olan hükümdarlarla onlara uyanların İslam anlayışı var olmuştur. Böylece tarih boyunca müslümanlar arasında anlayış farkı olagelmiş, bu gün de aynı anlayış farkları çeşitli isimler altında sürüp gitmektedir. Bütün bu olanlardan sonra, doğrusu ben Resulullah'ın /s.a.a/ "**Ben size Allah'ın kitabı ve sünnetimi bırakıyorum**" buyurduğunu onaylamıyorum.

O halde gerçek bütün açıklığıyla ortaya çıkıyor. O da şudur ki, müslümanların doğruluğunda icma ettikleri ikinci hadis yani; "**Ben sizin aranızda iki önemli emaneti: Allah'ın kitabını ve Ehl-i Beytimi, bırakıyorum**" hadisi sahih ve kesindir. Çünkü bu hadis, bütün sorunları çözmektedir. Artık Resulullah /s.a.a/'in başvurmamızı emrettiği, Ehl-i Beyt'e başvurduktan sonra, ne Kur'an'dan bir ayetin tevil ve tefsirinde bir ihtilaf, ne de Sünnet-i Nebevi'den bir hadisin tefsir veya tashihinde herhangi bir sorun kalıyor.

Özellikle de Hz. Resulullah /s.a.a/'in merci olarak tayin ettiği bu zatların gerçekten de bu makama layık olup, bu işin ehli olduklarını da biliyoruz. Çünkü hiç bir müslüman bu zatların yüce ilim, züht ve takvalarında şüphe etmemektedir. Allah Teala onlardan her türlü pislîği giderek onları tertemiz kılmış ve onlara kitap ilmini vermiştir. Onlar ne Kur'an'a karşı gelirler, ne de onda ihtilafa düşerler ve ne de kıyamete dek ondan ayrılırlar. Nitekim Hz. Resulullah /s.a.a/ da Sekaleyn hadisinde şöyle buyurmuştur:

إني تارك فيكم خليفتين، كتاب الله حبل ممدود من السماء إلى الأرض وعترتي أهل بيتي فإنهما لن يفترقا حتى يردا عليّ الحوض.

"Ben aranızda iki halife bırakıyorum; Allah'ın kitabı ki o gökten yere sarkıtılan bir iptir ve benim itretim Ehl-i Beyt'imi. Onlar /Kevser/ havuzun başında tekrar bana dönünceye dek bir birlerinden ayrılmayacaklardır."¹

İşte bu gerçekleri dikkate alarak ben, doğrularla olmanın yolunun, bu gerçekleri kimseden çekinmeden söylemekte olduğunu biliyorum. Amacım, her şeyden önce Allah'ın rızasını kazanmak ve kendi vicdanımı rahatlatmaktır.

Dolayısıyla bu konuda Hz. Resulullah /s.a.a/'in vasiyetine tabi olan Şia haklıdır. Şiiler hakiki anlamda Ehl-i Beyt'e uymakta, onları kendilerine önder ve imam kabul etmekte ve onları sevip, kendilerine uymakla Allah Teala'ya yaklaşmaktadırlar. Böylece Resulullah'ın hadisinde de vaat edildiği gibi, Allah'ın izniyle dünya ve ahirette saadete kavuşma liyakatini elde etmektedirler.

Kıyamet gününde her şahıs kendi sevdiği ile mahşere gelecektir. O halde Ehl-i Beyt'i sevip onların hidayetine uyanlar nasıl onlarla birlikte haşrolmasın ki? Zimahşeri bu konuda ne güzel demiştir:

كثر الشك والإختلاف وكل يدعى أنه الصراط السوي
فتمسكت بلا إله إلا الله وحبّي لأحمد وعلي
فاز كلبٌ بحبِّ أصحاب كهف فكيف أشقى بحب آل النبي.

1- Musned-i Ahmed, c. 5, s. 122- Durr'ul Mensur, c. 2, s. 60-
Kenz'ul Ummal, c. 1, s. 154- Mecmeu'z Zevaid, c. 9, s. 162- Yenabiu'l
Mevedde, s. 38 ve 183- Abakat'ul Envar, c. 1, s. 16- Müstedrek-i
Hâkim, c. 3, s. 148.

"Şüphe ve ihtilaflar çoğalmış; herkes de kendisinin doğru yolda olduğunu iddia ediyor.

Ben ise la ilahe illallah ile Ahmed'e ve Ali'ye olan sevgime sarılmışım.

Bir köpek, Ashab-ı Kehf'i sevmekle saadete erdi. Peygamber'in Ehl-i Beyt'ini seven ben, nasıl bedbahtlardan olurum?"

Ey Allah'ım, bizi de onların velayet ipinden tutanlardan, onların yolundan gidenlerden, onların gemisine binenlerden, onların imametine inananlardan ve onların safında haşrolanlardan karar kıl! Sen gerçekten de istediğini doğru yola hidayet edersin.

Ehl-i Sünnet'e Göre Kaza Ve Kader

Önceleri kaza ve kader konusu benim için çok zor ve anlaşılmaz bir konu idi. Bu konuda düşüncemi rahatlatacak, kalbimi ikna edecek doyurucu ve yeterli bir açıklama bulamıyordum ve şaşkınlık içinde kalmıştım. Bir taraftan Ehl-i Sünnet ekolünde insanın tabiatına uygun fiillere yöneltildiğini */her şeye yaratıldığı şey kolay kılınmıştır/* ve Allah Teala'nın her cenine, annesinin karnında iken iki meleği gönderdiğini ve bu meleklerin onun ecelini, rızkını, amelini ve şekavet veya saadet ehli olacağını yazdığını¹ öğrenmiştim. Diğer taraftan da aklım ve vicdanım, Allah'ın adil olduğunu ve kullarına zulmetmediğini söylüyordu. Allah nasıl olur da kendisinin yazıp mecbur ettiği fiillerden dolayı onları hesaba çekip azaplandırabilir?

Diğer müslüman gençler gibi ben de, düşünce yönünden çelişki içinde yaşıyordum. Bir taraftan düşünüyordum ki, Allah Teala gerçekten güç sahibi ve egemendir. "O'n-

1- Sahih-i Müslim, c. 8, s. 44

dan ne yaptığı sorulmaz, onlar /kullar/ sorguya tutulur."¹ "O, istediğini yapandır."² Kullarının bir kısmını cennet için, diğer bir kısmını ise cehennem için yaratmıştır. Öte taraftan diyordum ki: O, Rahmandır; kullarına rahimdir. "Bir zerre bile zulmetmez...."³

وما رَبِّكَ بِظِلَامٍ لِلْعَبِيدِ.

"....Rabbin kullara zulmeden değildir."⁴

Yine:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئاً وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ.

"Şüphesiz ki Allah, insanlara hiç zulmetmez; fakat insanlar kendilerine zulmederler."⁵

Hadiste de yer aldığı üzere: "O, kullarına karşı, bir annenin çocuğuna olan sevgisinden daha fazla sevgi besler."⁶

Bazen, bu konuyla ilgili Kur'an ayetlerini okurken bile çelişkili düşüncelerle karşı karşıya kalıyordum. Bazen, a-yetlerden insanın kendi yaptıklarından sorumlu olduğunu anlıyordum:

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ.

"Kim, zerre miktarı hayır yapmışsa onu görecek; kim de, zerre miktarı şer işlemişse onu görecektir."¹

1- Enbiya/23.

2- Buruc/16.

3- Nisa/40.

4- Fussilet/46.

5- Yunus/44.

6- Sahih-i Buhari. c.7. s.75.

Bazen de, insanın, belli bir yöne yönlendirilmiş olduğunu; hiç bir güç ve kudreti olmadığını ve hatta kendisine bir fayda ve zarar vermeğe veya kendine rızık edinmeye malik olmadığını anlıyordum:

وما تشاؤون الا أن يشاء الله.

"Allah dilemedikçe hiç bir şey isteyemezsiniz."²

فإن الله يضلّ من يشاء ويهدي من يشاء.

"Allah istediğini sapkınlığa düşürür; dilediğini de hidayet eder."³

Yalnızca ben değildim. Hayır, müslümanların çoğu bu düşünce çelişkisini yaşamaktadırlar. Bu nedenle de âlimlerin ve büyüklerin birçoğundan, kaza ve kader konusu sorulduğunda, diğerlerini ikna etmek bir yana, hatta kendilerini tatmin edecek bir cevapları bile olmadığını görürsün. Bu nedenle de: "Bu konuya çok derince dalınmaması gerekir" diyerek geçiştiriyorlar. Bazıları da, bu konuda derince bahsetmenin haram olduğuna fetva vermekte ve: "Bir müslüman kaza ve kadere /hayrı ve şerriyle/ inanıp, Allah'ın katından olduğunu kabul etmelidir" derler.

Onlara; "Nasıl olur da Allah Teala, bir kulunu suç işlemeğe mecbur kıldıktan sonra onu cehenneme atıyor?" diye sorulunca da, soru soranı tekfire kalkışıp, zındıklık dinden çıkmak vb. şeylerle suçluyorlar. Bu nedenle de akıllar taşlaşmış; artık evlenmenin, boşanmanın hatta zinanın bile a-

1- Zilzâl/7, 8.

2- İnsan/30.

3- Fatir/8.

lını yazısına /kadere/ dayandığına inanılmaya başlanmıştır. Şarap içmek, insan öldürmek de buna dâhildir. Hatta yemek ve içmek bile önceden takdir edilmiştir. O halde sen ancak Allah'ın sana yazdığı şeyleri yemekte ve içmekte sin!

Âlimlerimizden birisine bu husustaki soruları tekrarladıktan sonra dedim ki: "Hâlbuki Kur'an bütün bu fikirleri yalanlıyor. Hadisler ise Kur'an'a ters düşemez. Allah Teala evlenmek konusunda Nisa Suresi'nin 3. ayetinde şöyle buyuruyor:

وانكحوا ما طاب لكم من النساء.

"Hoşlandığınız kadınlarla evlenin..."

Bu ayet-i kerime, evlenmek hususundaki kararın, insanın kendi elinde olduğunu bildirmektedir. Talak konusunda da Bakara Suresi'nin 229. ayetinde şöyle buyurmuştur:

الطلاق مرتان فامساک بمعروف او تسریح بإحسان.

"Boşamak, iki defadır; bundan sonrası ya güzellikle tutmak, ya da gözellikle salıvermektir..."

Bu da insanın bu konuda özgür olduğunu gösterir. Zina konusunda ise İsrâ Suresi'nin 32. ayetinde şöyle buyuruyor:

ولا تقربوا الزنا انه كان فاحشة وساء سبيلا.

"Ve zinaya yaklaşmayın ki o, çok çirkin ve kötü bir yoldur."

Bu ayet-i kerime de zinanın, insanın kendi elinde olduğunu açıklıyor. Şarap konusunda da Maide Suresi'nin 91 ayetinde şöyle buyuruyor:

إنّما يريد الشيطان أن يوقع بينكم العداوة والبغضاء في الخمر
والميسر ويصدّكم عن ذكر الله وعن الصلاة فهل أنتم منتهون.

**"Şeytan, şarap ve kumar ile ancak aranızda düş-
manlık ve kin sokmak ve /bu vesileyle/ sizi, Allah'ı an-
mak ve namazdan alıkoymak istiyor; acaba siz kaçına-
cak mısınız?"**

Bu ayet-i kerime de seçim ve iradenin insanın kendi
elinde olduğunu açıklamaktadır. İnsan öldürmeğe gelince,
bu konuda En'am Suresi'nin 151. ayetinde Allah Teala şöy-
le buyuruyor:

ولا تقتلوا النفس التي حرّم الله الا بالحق.

**"Allah'ın haram kıldığı nefsi, herhangi bir hak /kı-
sas hakkı gibi/ olmadıkça öldürmeyin."**

Ve yine Nisa Süresi'nin 93. ayetinde şöyle buyurmuştur:

ومن يقتل مؤمنا متعمدا فجزاؤه جهنّم خالدا فيها وغضب الله عليه
لَعْنَهُ وأعدّ له عذاباً أليماً.

**"Kim, bir mümini kasten öldürürse cezası, içinde
ebediyen kalacağı cehennemdir. Allah ona gazap etmiş,
onu lanetlemiş ve onun için pek büyük bir azap hazır-
lamıştır."**

Bu ayetler de öldürmek konusunda insanın özgür oldu-
ğunu gösteriyor. Hatta yemek ve içmek hususunda da biz-
lere yol göstermiş ve A'raf Suresi'nin 31. ayetinde şöyle
buyurmuştur:

وكلوا واشربوا ولا تسرفوا إنّهُ لا يحبّ المسرفين.

**"Yiyiniz ve içiniz; fakat israf etmeyiniz; o israf e-
denleri sevmez."**

Bu ayet de insanın özgür olup seçim hakkına sahip olduğunu gösteriyor.

Efendim, dedim; bu Kur'an'dan getirdiğimiz deliller karşısında, her şeyin Allah'tan olduğunu, onun insanı belli bir yöne yönelmeye mecbur kıldığını nasıl söyleyebilirsiniz?"

Cevap olarak: Kâinatta tasarruf edenin sadece Allah Teala olduğunu söyleyerek, Al-i İmran Suresi'nin 26. ayetini delil olarak zikretti. Bu ayette Allah Teala şöyle buyuruyor:

قل اللهم مالك الملك تؤت الملك من تشاء وتنزع الملك ممن تشاء وتعز من تشاء وتذل من تشاء بيدك الخير إنك على كل شيء قدير.

"De ki: "Mülkün sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin; dilediğinden de çekip alırsın; dilediğini aziz kılar, dilediğini de alçaltırsın; iyilik Senin elindedir. Doğrusu Sen, her şeye kadırsın."

Ben ona cevap olarak dedim ki: "Aramızda Allah'ın meşiyeti konusunda ve Allah Teala'nın bir şeyi yapmayı dilediği takdirde insan ve cinlerin ve diğer mahlûkların buna karşı koyma imkânı olmadığında bir ihtilaf yoktur; ihtilafımız, kulların fiilleri konusundadır. Biz, kulun yaptığı işin, kulun kendisinden mi yoksa Allah'tan mı olduğu konusunda tartışıyoruz?"

Benim bu sözüme karşı o: "Sizin dininiz size, benim dinim de banadır" cevabını vererek konuyu kapattı.

Çoğu zaman âlimlerimizin dayandığı delil işte budur. Hatırladığım kadarıyla, ben iki gün sonra tekrar onun yanına gittim ve ona dedim ki: "Sizin itikadınıza göre her şeyi Allah yapmakta olup kulun hiçbir seçme hakkı yoktur. O halde neden bu sözü hilafet konusunda da söylemiyorsunuz? Yani neden hilafette de, her istediğini yaratan ve her istediğini seçen O'dur, kulların seçme hakkı yoktur, demi-

yorsunuz ve hilafetin müslümanların seçimiyle gerçekleştiğine inanıyorsunuz?"

O dedi ki: 'Evet bunu hilafet konusunda da söylüyorum. Zira Ebubekir'i, sonra Ömer'i, sonra Osman'ı ve sonra da Ali'yi hilafete seçen Allah Teala'dır. Eğer Allah Teala Ali'nin ilk halife olmasını irade etseydi, cinler ve insanlar buna engel olamazdı"

Ona dedim ki: "Şimdi çıkmaza girdin." O: "Nasıl?" dedi.

Dedim ki: "Ya Allah Teala'nın, bir yandan dört Hulefa-i Raşidin'i kendisi seçtiğini, onlardan sonraki dönemler için ise halkın istediklerini seçmeleri için, işi onlara bıraktığını söylemelisin; ya da Allah Teala'nın işi halka bırakmadığını ve Resulullah /s.a.a./'in vefatından kıyamet gününe kadar gelecek olan bütün yönetici ve halifeleri kendisinin seçtiğini söylemelisin.

O, "İkinci görüşü kabul ediyorum" dedi ve yine Allah Teala'nın: **De ki: "Mülkün sahibi olan Allah'ım! Sen mülkü dilediğine verirsin; dilediğinden de çekip alırsın..."** ayetini okudu.

Ona: "O halde padişahlar ve sultanların eliyle İslam'da vuku bulan bütün sapıklık ve suçların menşei neuzibillâh Allah Teala mıdır? Zira bunları da O halkın idarecisi kılmıştır" dedim.

Dedi ki: "Evet, böyledir. Zaten bazı salihler:

وإذا اردنا قرية أمرنا مترفيها.

"Ve eğer bir beldeyi helak etmek istersek, onların zenginlerine emrederiz..." ayet-i kerimesinin **"Emerna"** kelimesini, yönetici kılarız anlamına gelen **"Emmerna"** şeklinde /şeddeyle/ okumuşlardır. Yani, **"Onları biz amir /yönetici/ kılarız."**

Dedim ki: "O halde Hz. Ali ile Hz. Hüseyin'in şehit edilmesi de Allah'ın isteği üzere mi olmuştur?"

"Evet" dedi; "Resulullah'ın Hz. Ali'nin başına ve sakalına işaret ederek buyurduğu şu sözü duymamış mısın?"

أشقى الآخرين الذي يضربك على هذه حتى تبئل هذه.

"Ey Ali, senin şûrana /başına/ vurup da şûranı /sakalını/ kana bulayan kimse sonradan gelenlerin en şekavetlisidir."

Hz. Hüseyin de böyledir. Hz. Resulullah, o hazretin Kerbela'da şehit olacağını biliyordu. Bunu Ümm-i Seleme'ye de haber vermişti. Hz. Hasan'ın eliyle de iki büyük İslam fırkası arasında sulhun gerçekleşeceğini de biliyordu.

Her şey ezelden yazılmıştır; insanın bundan kaçacak bir yolu yoktur. Böylece de çıkmaza giren sensin ben değilim."

Bir süre susup ona baktım. O ise bu sözlerine güvenilek beni delil ile susturduğunu zannediyordu. Ben ise Allah'ın, olacak olayları önceden bilmesi konusuyla kulları mecbur kılmak konusunu birbirine karıştırmaması hususunda onu nasıl ikna edebileceğimi düşünüyordum. Ona yeniden: "O halde eski ve yeni bütün yöneticilere hatta İslam ve müslümanlarla savaşan kimselere bile Allah Teala bu makamı vermiştir?" dedim. O "Evet" dedi, "Bu hususta hiç bir şüphe yoktur."

Ben: "Hatta Fransa'nın Tunus'u, Cezayir'i istila edip sömürmesi de mi Allah'tan idi?" diye sordum

O: "Evet" dedi, "Vadesi bitince de Fransa bu bölgelerden çıkıp gitti."

Ona dedim ki: "Sübhanallah, sen, daha önce Ehl-i Sünnet'in, Hz. Resulullah'ın vefat ettiğinde hiç kimseyi yerine halife tayin etmediğine ve müslümanları istedikleri kimse-

yi halife tayin etmeleri hususunda serbest bıraktığına dair görüşünü savunmuyor muydun?

O: "Evet, önce de bu görüşte idim ve inşallah bu görüş üzerinde de baki kalacağım" dedi.

Ona dedim ki: "O halde Allah'ın seçimiyle insanların şûrayla seçimi arasında nasıl uyum sağlayabiliyorsun?"

O: "Müslümanların Ebubekir'i seçmesi Allah'ın seçmesi demektir." diye cevap verdi.

Dedim ki: "Allah Teala Sakife'de onlara Ebubekir'i seçmeleri hususunda vahiy mi indirmişti?"

Dedi ki: "Esteğfirullah, Hz. Muhammed'den sonra artık vahiy yoktur. Bu Şia'nın görüşüdür." /Bilindiği üzere, Şia böyle bir görüşe itikat etmemektedir. Bu bazılarının onlara attıkları bir iftiradan başka bir şey değildir./

Ona dedim ki: "Şia'yı bırakalım bir kenara; beni kendi nezdinde olanla ikna et. Sen Allah'ın Ebubekir'i nasıl halife seçtiğini söylüyorsun?"

Dedi ki: "Eğer Allah'ın iradesi bunun aksine olsaydı, müslümanların böyle bir şeye gücü yetmezdi. Aslında bütün âlem bir araya gelse Allah'ın iradesinin aksine bir iş yapamaz."

Evet, görüldüğü gibi böyle bir fikir, gerçekten insanın düşüncesini çıkmazlara sokmakta ve insanın tedebbür ve düşünce kabiliyetini köreltmektedir. Bu da insanı Kur'an-ı Kerim'in ayetlerinde hakkıyla tedebbür etmekten de alıko-yuyor. Bu tip insanlara artık bilimsel veya felsefi deliller söylemenin de hiç bir faydasının olmayacağı aşikârdır.

Bu esnada eski bir olayı hatırladım:

"Bir gün bir dostumla birlikte çok sayıda ağacın olduğu hurmalıkların içinde yürüyor, kaza ve kader konusunu konuşuyorduk. Bu arada yetişmiş bir hurma tanesi ağaçtan yere düştü ve ben onu otların üzerinden alıp yemek kastıyla ağzıma götürdüm. Dostum: "Allah'ın sana yazdığından

gayrisini yemiyorsun; bu hurma tanesi senin için yere düştü" dedi. Ona: "Mademki sen bunun bana yazıldığına inanıyorsun, ben onu yemeyeceğim" deyip hurmayı ağzımdan dışarı çıkardım. Dostum: "Sübhanellellah" dedi: "Eğer bir şey sana yazılmamışsa Allah onu, senin karnından bile dışarı çıkarır."

Ona: "O halde yiyeceğim" dedim ve dostuma hurmayı yemekte veya yememekte muhtar /özgür/ olduğumu ispatlamak kastıyla tekrar hurmayı ağzıma alıp çiğnemeye başladım. Dostum, onu çiğneyip yutuncaya kadar bana bakıyordu. Ben onu yuttuktan sonra "And olsun Allah'a ki, sana bu yazılmıştı" dedi. /Bunu demekle Allah'ın onu yiyeceğimi takdir ettiğini kastediyordu./ Böylece beni yendi. Zira artık ben onu tekrar karnımdan çıkaramazdım!

Evet, birçoğunun savunduğu ve benim de Sünni olduğum dönemde inandığım kaza ve kader konusundaki inanç bu idi. Bu inançlar sebebiyle insanın çelişkiler içerisinde kalacağı ve düşünsel bunalımlar geçirip tabii olarak hayatında bir donukluk içerisine gireceği doğal bir şeydir. Zira böyle bir insan bir şey yapmak istediği zaman, Allah Teala'nın onun durumunu değiştirmesini bekler ve yüklendiği sorumluluktan kaçarak sorumluluğu Allah'ın boynuna atar. Bu durumda eğer zina edene, hırsızlık yapana ve hatta küçük yaştaki masum bir kız çocuğunu kaçırap, tecavüz ettikten sonra öldüren birisine" neden bunu yaptın?" dediğinde sana: "Her şey Allah'ın elindedir; Rabbim böyle takdir etmiştir" cevabını verecektir. Bu olacak bir şey midir? Zira Allah Teala'nın, bir taraftan insandan kız çocuklarını diri diri topraklar altına gömmesini istemesi, diğer taraftan da: "**Hangi suçtan dolayı öldürülmüştür?**"¹ diye buyurarak, bu işinden dolayı onu sorumlu tutması makul bir şey değildir. Ey Rabbim, şüphesiz ki sen bu gibi şeylerden mü-

1- Tekvir/9.

nezzehsin. Böyle bir inanç sebebiyle dünya bilginleri bizi küçümseyecek ve bu inancı cehalet ve geri kalmışlığımızın başlıca sebebi olarak göreceklerdir.

Ama aslında araştırmacı bir insan bu inancın, Emeviler'in uydurması olduğunu görebilir. Zira onlar Allah Teala'nın kendilerine mülk verip halka hâkim kıldığını iddia ederek, halkın muhalefetten kaçınıp itaat etmeleri gerektiğini söylüyor ve onlara muhalefet etmenin, Allah'a karşı çıkmak olduğunu ve bunun cezasının ise öldürülmekten başka bir şey olmadığını ifade ediyorlardı. Bu sözümüzün İslam tarihinden sayısız şahitleri vardır. Mesela, Osman İbn-i Affan'dan hilafetten vazgeçmesi istendiğinde, bunu reddederek şöyle demiştir: "Ben Allah'ın bana giydirdiği gömleği çıkarmam."¹ Bu sözden anlaşılıyor ki, ona göre hilafet Allah Teala'nın kendisine giydirdiği bir elbisedir, Allah'tan gayri hiç bir kimsenin de, onu onun üzerinden çıkarmaya hakkı yoktur. Yani ölünceye dek o elbise onun üzerinde kalmalıdır.

Yine, Muaviye halka şöyle diyordu: "Ben sizinle oruç tutasınız ve zekât veresiniz diye savaşmadım; ben sizlere hükmetmek için savaşım. Sizin istememenize rağmen Allah bu makamı bana verdi."

Görüldüğü gibi Muaviye daha ileriye giderek onu halka hükmetmek için müslümanları öldürmede Allah'ın kendisine yardımcı olduğunu iddia ediyor. Muaviye'nin bu hutbesi çok meşhur bir hutbedir.² Hatta halk istemediği halde, oğlu Yezit'i veliaht tayin etmesinin bile Allah Teala'nın iradesiyle olduğunu iddia etmiştir. Tarihçilerin nakline göre çeşitli İslam bölgelerine Yezit'e biat toplamak için mektuplar gönderiyor ve zamanın Medine valisi olan Mer-

1- Tarih-i Taberi "Hisar-il Osman" bölümü ve Tarih-i İbn-i Esir.

2- Mekatil-ut Talibiyin, s. 70- İbn-i Kesir'in Tarihi, c. 8, s. 131-Şerh-i İbn-i Ebi'l Hadid, c. 3, s. 16.

van İbn-i Hakem'e Yazdığı mektupta ise: "Allah'ın Yezit'e biat etmeği takdir ettiğinden" bahsediyordu.¹ Hz. Hüseyin'in şahadetinden sonra Hz. İmam Hüseyin'in oğlu Hz. Zeyn'ul Abidin'i /aleyhümessalam/ zincirlerle bağlı bir esir olarak Kufe valisi fasık İbn-i Ziyad'ın meclisine getirdiklerinde o melun aynı tavrı takınarak, Hz. İmam Zeyn'ul Abidin'e işaret ederek, "Kimdir bu?" diye sormuştur. Ona: "Bu Hüseyin'in oğlu Ali'dir" denince o melun: "Allah Hüseyin'in oğlu Ali'yi öldürmedi mi?" demiştir. /Maksadı Kerbelada Hz. Hüseyin'le birlikte şehit olan Hz. Hüseyin'in Ali isimli diğer bir oğludur./ Bu sözü duyan imam Zeyn'ul Abidin'in halası Zeynep, o meluna: "Hayır, onu Allah'ın ve Resulü'nün düşmanları öldürdü" cevabını vermiştir. O zaman melun İbn-i Ziyad, Hz. Zeynep'e hitaben: "Allah'ın senin ailenin başına getirdiği belayı nasıl buldun?" diye sormuş. Hz. Zeynep ise: **"Ben güzellikten başka bir şey görmedim. Onlar, Allah'ın kendilerine şahadeti farz kıldığı bir grup idiler, onlar da savaşp şehit edildiler. Çok yakında Allah seninle onları bir yerde toplayacak ve o zaman muhakeme edileceksin. O gün bak gör, kim kurtulacaktır. Annen senin yasına otursun ey Mercane'nin oğlu"**² diye cevap vermiştir.

Evet, bu inanç /yani insanın işlerinde mecbur olduğu inancı/, Beni Ümeyye ve yardımcılarının uydurması olup Şia dışında bütün İslam ümmetine çeşitli şekillerde sirayet etmiştir.

1- El İmamet-u ve's Siyase, c. 1, s. 151, Muaviye'nin Yezit'e biat toplama bölümü.

2- Mekatil'ut Talibiyyin- Maktel'ul Hüseyin.

Şia'nın Kaza Ve Kader İnancı

İtiraf etmeliyim ki, Şia âlimleriyle tanışıp¹ kitaplarını okuyunca adeta kaza ve kader konusunda yeni bir ilim elde ettim.

Özellikle Ehl-i Beyt İmamları'ndan konu hakkında gelen açıklamalar, insanın zihninden her türlü şüpheyi silip götürmekte ve insana, vicdanını rahatlatacak yeterli bilgi sunmaktadır.

Bakınız birisi; Hz. Ali /a.s./'a ilahi kaza ve kader konusu hakkında cebre yorumlarcasına soru yöneltince İmam /a.s./, bu konuyu en güzel ve en kapsamlı şekilde açıklayarak şöyle buyurmuştur:

"Yazıklar olsun sana sen kaza ve kaderin kesin ve mutlak bir şey olduğunu mu sanıyorsun? Böyle olsaydı, artık sevap ve ceza vermenin bir anlamı kalmaz; mükâfat ve cezalandırma sözü boş yere olurdu. Allah Teala kulla-

1- Muhammed Bakır Es-Sadr, Ayetullah-il Uzma Hoi, Alleme Ali Tabatabai, Ayetullah Hekim ve benzerleri.

*rına özgür oldukları halde emretmiş; uyarmak için de /aynı şekilde/ nehyetmiştir. Onların tekliflerini kolay kılmış zorlaştırmamıştır. Az bir amele karşılık olarak da çok sevap vermiştir. Allah Teala, yenilerek isyan edilmemiş, zorla da kimseyi itaat etmek mecburiyetinde bırakmamıştır. Peygamberleri, oyuncak olsun diye göndermemiş kitapları da boş yere nazil etmemiştir. Göklere, yeri ve onların arasında bulunan varlıkları da batıl ve boş yere yaratmamıştır. "Bu kâfirlerin zannıdır; cehennem ateşinden dolayı evvahlar olsun kâfirlere."*¹

İmam /a.s./'ın bu açıklaması ne kadar açık bir beyandır. Şimdiye kadar bu konuda bundan daha açık bir söz, bundan daha sağlam bir delil okumamıştım. Müslüman olan herkes, bu açıklamayla amellerinin, sadece kendi irade ve seçiminden kaynaklandığına ve Allah Teala'nın sadece emredip, seçim özgürlüğünü bize bıraktığına ikna olup inanır. Hz. İmam Ali'nin: "**Allah, kullarına özgür oldukları halde emretmiştir**" sözünün anlamı da budur.

Nitekim Allah Teala, bizleri kendisine muhalefet etmekten sakındırmış ve muhalefetin akıbetinde ağır ceza olacağına dair uyarmıştır. Bu da, bizim hür olduğumuzun ve istersek Allah Teala'ya isyan edip emirlerine karşı gelebileceğimizin bir diğer kanıtıdır. İmam /a.s./'ın: "**uyarmak için de /aynı şekilde/ nehyetmiştir**" buyruğunun anlamı da budur.

Daha sonra, Hz. İmam Ali /a.s./ konuya daha da açıklık getirerek şöyle buyurmuştur: "**Allah, yenilerek isyan edilmemiştir.**" Bu sözün anlamı şudur ki, Allah Teala insanları bir işi yapmak zorunda bırakmak isteseydi, bütün yaratıklar bir araya gelip birleşseler dahi, yine de Allah'ın işine galip gelemezler. Bu ise Allah Teala'nın itaat ve isyanda kullarına

1- Muhammed İbn-i Abdüh'un yazdığı "Şerh-i Nehc'ul Belaga" c. 4, s. 673. Ayet: Sad/27.

seçme özgürlüğü verdiğini gösterir. Bunu Allah Teala Kehf Suresi'nin 29. ayetinde şöyle açıklamıştır:

قل الحق من ربكم فمن شاء فليؤمن ومن شاء فليكفر.

"De ki, hak Rabbinizdir; isteyen iman etsin, isteyen de kâfir olsun..."

Daha sonra, Emir'ul Müminin Ali /a.s/, bu konuyu insanın kalbine yerleştirmek amacıyla insanın vicdanına hitap ederek, konuyu açıklığa kavuşturan kesin bir delile işaret ediyor. O da şudur ki:

Eğer, bazılarının inandığı gibi insan, fiillerinde mecbur olsaydı, o zaman artık peygamber gönderip, kitap indirmek, bir nevi oyun ve faydası olmayan abes bir iş olurdu. Allah Teala ise, oyun ve abes işten münezzehtir. Zira peygamberlerin /Allah'ın selamı onlara olsun/ gönderilmesi ve kitapların indirilmesi, insanları ıslah etmek, onları karanlıktan çıkarıp, nura hidayet ederek nefsanî hastalıklarını tedavi etmek ve saadetli bir hayatın örnek yolunu onlara açıklamak içindir. Nitekim Allah Teala İsrâ Suresi'nin 9. ayetinde buyuruyor ki:

إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ.

"Şüphe yok ki bu Kur'an, en doğru yola sevk eder..."

Daha sonra Hz. Ali /a.s/, cebre inanmanın; göklerin, yerin ve ikisi arasında bulunan varlıkların batıl yere yaratıldığına inanmayı gerektirdiğini, bunun ise, Allah'a inanmayan kâfirlerin zannı olduğunu ve savunucularının

cehennem azabıyla cezalandırılacaklarını¹ açıklayarak sözünü sona erdirmiştir.

Bir grubun cebre, diğer bir grubun da tefvize inanarak, iki uçtan aşırılığa kaydıkları bir ortamda, Şia'nın kaza ve kader konusundaki inancını incelediğimizde, Şia'nın bu husustaki inancının çok isabetli bir inanç olup, çok sağlam bir temel üzerine oturmuş olduğunu görüyoruz. Zaten Ehl-i Beyt İmamları'nın /Allah'ın selamı onlara olsun/ asil görevleri de, İslami inanç ve kavramları ıslah etmek ve bu yoldan kayanları tekrar doğru yola döndürmektir. Bu amaçla Ehl-i Beyt İmamları bu hususta açıkça buyurmuşlardır ki:

لا جبرَ ولا تفويضَ بل أمرٌ بين الأمرين.

"Ne cebir doğrudur, ne de tefviz; bu ikisinin arasında bir şeydir."¹²

Bu kavramı Hz. İmam Sadık her insanın kendi aklıca kavrayacağı bir basit örnekle açıklamıştır. Birisi İmam'a: ***"Ne cebir doğrudur, ne de tefviz; bu ikisinin arasında bir şeydir"*** demekle neyi kastediyorsunuz?' diye sorunca: ***"Yeryüzünde yürümen, yere düşmen gibi değildir"*** yanıtını vermişlerdir.

Bunun açıklaması şudur ki, biz yürürken, kendi özgür irademizle yürüyoruz; ama düşmemiz irademizin dışında olan bir şeydir.

Böylece, kaza ve kader ile ilgili doğru görüş, cebir ve tefviz düşüncesi arasında bulunan bir görüştür. Yani bir kısım işler bizim kendi elimizde olup kendi istek ve irademizle yaptığımız şeylerdir. İkinci kısım işler ise, bizim irademizin dışındadır ve de bunlara karşı boyun eğmek zo-

1- "Bu kâfirlerin zannıdır; cehennem ateşinden dolayı evvahlar olsun kâfirlere." Sad/27.

2- Akaid'üş Şia fi'l Kaza ve'l Kader.

rundayız. Onlara karşı koyma imkânına da sahip değiliz. Birinci bölümden dolayı hesaba çekiliriz; ama ikinci kısım işlerden dolayı bir sorumluluğumuz yoktur. O halde insan aynı anda hem özgürdür; hem de mecbur.

a/ İnsan, bir iş hususunda düşünüp de yapmak veya yapmamak kararını aldığı fiillerinde özgürdür. Allah Teala Şems Suresi'nde buna işaret ederek buyurmuştur ki:

ونفس وما سواها فآلهمها فجورها وتقواها قد أفلح من زكّاه
وقد خاب من دسّاه.

" And olsun cana ve onu şekillendirene; sonra da ona iyiliğini ve kötülüğünü ilham edene ki, onu arıtan saadete ermiştir; onu fenalıklara gömen kimse de ziyan uğramıştır."

O halde nefsin temizlenmesi ve kirlenmesi, insanın kendi seçimi sonucu olduğu gibi, kurtuluşa ermek ve zarara uğramak da bu seçimin kesin ve adilane olan bir neticesidir.

b/ İnsan, Allah Teala'nın irade ve meşiyeti gereği bu evrene hâkim olan ve onu kuşatan kanunlar karşısında mecbur durumdadır. İnsan, kendisinin erkek veya kadın cinsinden olmasını seçemez. İnsan, hangi renk ve ırktan olmasını seçemez. İnsan, hangi anne-babadan dünyaya geleceğini seçemez. İnsan, hatta kendi cisim yapısını ve boyunun ne kadar olmasını bile seçemez. Bundan başka o, genetik hastalıklar gibi, kendi katkısı olmadan, lehine veya aleyhine işleyen bir takım tabii kanunlara boyun eğmek zorundadır. İnsan, yoruldu mu uyur; dinlendikten sonra da uyanır. Acıktığı zaman yemek yer; susadığı zaman su içer. Bir ferahlık hissettiği zaman neşelenip güler; hüznüldüğü zaman ağlar ve üzülür. Vücut fabrikasında çeşitli hormon, hücre, değişim ve büyüme kabiliyeti olan, nutfeler üretilir. Bu arada biyolojik yapısı ise hayret verici bir tertip ve

düzenle çalışmaktadır. Oysa o, hayatının her anında ve hat-
ta ölümünden sonra bile ilahi inayetlerle çevrelendiğinin
farkında dahi değildir. Allah Teala, buna işaretlerle şöyle bu-
yurmuştur:

أَحْسِبِ الْإِنْسَانَ أَنْ يُتْرَكَ سَدَىٰ أَلَمْ يَكْ نَظْفَةً مِنْ مَنَىٰ يَمْنَىٰ ثُمَّ
كَانَ عِلْقَةً فَخُلِقَ فَسَوَىٰ فَجَعَلَ مِنْهُ الزَّوْجَيْنَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَىٰ أَلَيْسَ ذَلِكَ
بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَىٰ.

**" İnsanoglu kendisinin başıboş bırakılacağını mı sa-
nır? O, akıtılan bir meni damlası değil miydi? Sonra
kan pıhtısı olmuş, derken /Allah/ onu yaratıp şekillen-
dirmişti. Derken ondan iki eş; erkek, dişi kılmıştı. Acaba
bunları yapanın ölüleri diriltmeğe gücü yetmez mi?"¹**

Evet, ey Rabbimiz, sen her eksiklikten uzaksın ve bü-
tün övgüler de sana mahsustur. Ey bizim yüce Rabbimiz,
yaratıp düzenleyen sensin; takdir edip hidayet eden sensin;
öldürüp diriltten sensin; bereketler sendendir; sen yücesin;
sana karşı gelip uzaklaşanlara ve seni gereği gibi takdir e-
dip tanımayanlara yazıklar olsun.

Bu bahsimizi, Abbasi halifesi Me'mun'un döneminde çe-
şitli ilimlerin İslam âleminde söz konusu edildiği bir dönem-
de yaşayan ve ilimdeki üstünlüğü herkes tarafından onay
alan, hatta on dört yaşına varmadan önce dönemin en bilgini
olarak tanınan² Ehl-i Beyt İmamları'nın sekizincisi Hz. İmam
Ali İbn-i Musa Rıza'nın sözleriyle sona erdirelim:

İmam Rıza /a.s/'a, İmam Sadık /a.s/'ın: **"Ne cebir doğ-
rudur; ne de tefviz; bu ikisi arasında bir şeydir"** Sözü'nün
anlamı sorulunca şöyle buyurmuştur:

1- Kıyamet/36-40.

2- İbn-i Abd-i Rabbih'in yazdığı "İkd'ul Ferid" kitabı, c. 3, s. 42.

من زعم أنّ الله يفعل أفعالنا ثمّ يعذبنا عليها فقد قال بالجبر ومن
زعم أنّ الله فوّض أمر الخلق والرزق إلى حُججه - أي الأئمة - فقد
قال بالتفويض
والقائل بالجبر كافر والقائل بالتفويض مشرك.

أما معنى الأمر بين الأمرين فهو وجود السبيل الى إتيان ما أمر
الله به وترك ما نهى عنه أي أنّ الله سبحانه أقدره على فعل الشر
وتركه كما أقدره على فعل الخير وتركه وأمره بهذا ونهاه عن ذلك.

"Allah Teala'nın, bizim fiillerimizi yaptığını; daha sonra da bizi o fiillerden dolayı azap ettiğini sanan kimse cebre inanmıştır. Allah Teala'nın yaratmak ve rızık işini - kendi hüccetlerine- bıraktığını hayal eden bir kimse de tefvize kail olmuştur.

Cebre inanan birisi kâfirdir; tefvize kail olan da müşriktir.

Ama "gerçek bu ikisi arasında bir şeydir" sözünün anlamı: "Allah'ın emrettiği şeyi yapıp, nehyettiği şeyden kaçınmanın bir yolunun bulunduğuna inanmaktır."

Yani Allah Teala insanı hayrı yapmaya veya terk etmeye güç sahibi kıldığı gibi, şerri de yapmaya veya terk etmeye güç sahibi kalmıştır. Hayrı emretmiş şerden ise nehyetmiştir."

And olsun ki, bu açıklama, ister tahsil görmüş olsun, ister okuryazar olmasın; her seviyede akıl sahibinin kavrayabileceği tam manasıyla yeterli ve doyurucu bir açıklamadır. Gerçekten de Resulullah'ın /s.a.a/ Ehl-i Beyt hakkında doğru söylemiştir ki:

لا تقدّموهم فتهلكوا ولا تقصروا عنهم فتهلكوا ولا تعلموهم
فإنهم أعلم منكم.

"Onlardan /Ehl-i Beyt'ten/ öne geçmeyin yoksa helak olursunuz; onlardan geri de kalmayın ki yine helakete düşerseniz; onlara ilim öğretmeye de kalkışmayın ki onlar sizden daha bilgilidirler."¹

1- İbn-i Hacer'in yazdığı "Savaik'ul Muhrika", s. 148- Mecmeu'z Zevaid, c. 9, s.163- Yenabiu'l Mevedde, s. 41- Durr'ül Mensur, c. 2, s. 60- Kenz'ul Ummal, c. 1, s. 168- Usd'ul Gabe, c. 3, s. 137- Abekat'ul Envar, c. 3, s. 184.

Kaza Ve Kader Açısından Hilafet Meselesi

İlginç olan şudur ki Ehl-i Sünnet, Allah Teala'nın kulları, amellerinde mecbur kıldığını ve onların hakiki anlamda özgürlüğü olmadığını savunmalarına rağmen, hilafet konusunda, Hz. Resulullah /s.a.a/'in vefat ettiğinde, halkı istediklerini seçsinler diye, serbest bıraktığını ve işi onların kendi iradelerine havale ettiğini öne sürüyorlar.

Şia ise bunun tam aksi görüşündedir. Onlar, insanın yaptıkları konusunda; "ne cebirdir, ne de tefviz; bu ikisi arasında bir şeydir" ilkesi mucibince özgür olduğunu ve istediği şekilde Allah'ın izniyle hareket ettiğini söylemelerine rağmen, hilafet konusunda insanların seçim hakkı olmadığına inanıyorlar. Bu da ilk bakışta bir çelişki gibi gözükür, ama gerçekte bunda bir çelişki yoktur.

Aksine Ehl-i Sünnet'in, Allah Teala'nın kullarını amellerinde mecbur kıldığına dair görüşleri, önceden de açıkladığımız gibi, gerçeğe çelişmektedir. Zira Ehl-i Sünnet'e

göre, gerçek anlamda özgür olan sadece Allah Teala'dır; insanlar ise sadece özgür oldukları vehmine kapılıyorlar. O halde bu görüşe göre, örneğin; Ebubekir'i, Sakife günü önce Ömer'in daha sonra da diğer sahabelerin seçmesi, hayali bir seçimdir. Çünkü bu durumda gerçekte onlar, Allah'ın emrini icra eden bir vasıttan başka bir şey değillerdi. Bu görüşün gerçeikle çeliştiği apaçıktır.

Ama Şiiler Allah Teala'nın kullarını, kendi fiillerinde özgür kıldığına inanmaktadırlar. Bu ise hilafetin Allah'ın seçimiyle gerçekleştiği, inançlarıyla asla çelişmemektedir. Nitekim Allah Teala:

وَرَبِّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ.

"Ve senin Rabbin, istediğini yaratır; istediğini de seçer; onların seçim hakkı yoktur "¹ buyurmuştur.

Zira hilafet meselesi de, aynen nübüvvet gibi, kullara ait bir iş değildir ve onların seçimine de bırakılmamıştır. Allah Teala halkın arasından Peygamber'ini kendisi seçip gönderdiği gibi, Peygamber'in vasi ve halifesini de O seçmektedir. İnsanlar ise, ya Allah'ın emrine boyun eğer ya da isyan ederler, her iki hususta da özgürdürler. O halde insan, ya kendi isteği üzere Allah'ın seçtiğini kabul edip ona boyun eğer ya da kendi isteğiyle ona karşı gelir. Salih olan mümin bir kimse Allah'ın seçtiğini kabul eder; Allah'ın nimetine karşı çıkan kimse ise Allah'ın seçtiğini reddeder. Allah Teala şöyle buyuruyor:

فَمَنْ اتَّبَعَ هَدَايَ فَلَا يَضِلَّ وَلَا يُشْقَىٰ وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ
مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَىٰ قَالَ رَبِّ لِمَ حَشَرْتَنِي أَعْمَىٰ وَقَدْ
كُنْتُ بَصِيرًا قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسىٰ.

1- Kasas/68.

"... Kim, Benim hidayetime uyarsa, o ne sapar; ne de bedbaht olur. Kim de benim zikrimden yüz çevirirse, şüphesiz onun dar bir geçimi olur ve kıyamet günü de onu kör olarak haşrederiz. O: "Rabbim! Beni niçin kör olarak haşrettin, oysa ben gören bir kimseydim" der. Allah: "Böyledir, ayetlerimiz sana gelmişti de sen onları unutmuştun, bugün de öylece sen unutulursun" der."¹

Ehl-i Sünnet'in bu konudaki görüşlerine bakılırsa hiç kimse sorumlu tutulmaz. Oysaki insanın iradesi dışında cereyan ettiğine inandıkları yöneticilik müessesesi yüzünden haksız yere nice kanlar dökülmüş, nice zulümler edilmiştir. Bu uğurda dökülen bütün kanların, çiğnenen bütün değerlerin sorumlusu Allah mıdır?! Bazı sözde ilim sahibi kim-seler bunu iddia ederek, bu iddialarına şu ayet-i kerimeyi delil getiriyorlar:

ولو شاء ربك ما فعلوه.

"... Rabbin isteseydi onu yapamazlardı"² Oysa gerçek ilim erbabı biliyor ki, bu ayetin bu inanıştan uzak-tan ve yakından bir ilgisi yoktur.

Fakat Şia, sapkınlığa yol açıp Allah'a isyan eden her şahsı kendi yaptığından dolayı sorumlu tutmakta ve hem kendi işlediği günahı, hem de ona kanarak o günahı işleyenlerin günahını yüklediğine inanmaktadır. Hz. Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurmuştur:

كلكم راع وكلكم مسؤول عن رعيته.

1- Taha/123-126.

2- En'am/112.

"Hepiniz raiyet sahibisiniz; hepiniz de kendi raiyetinden sorumludur."

Allah Teala da şöyle buyurmuştur:

وقفوهم إنهم مسئولون.

"Bekletin onları; onlar sorguya çekilecektir."¹

1- Sâffât/24.

Humus

Humus konusu da, Şia ve Ehl-i Sünnet'in ihtilaf ettikleri konulardan birisidir. Burada bir tarafın leh veya aleyhinde herhangi bir hüküm vermeden önce konu hakkında kısa bir açıklamada bulunmalıyız.

Kur'an-ı Kerim'le başlayalım; Allah Teala, Kur'an-ı Kerim'in Enfal Suresi'nin 41. ayetinde konuyla ilgili olarak şöyle buyuruyor:

واعلموا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ

"Biliniz ki, kazandığınız her şeyin beşte biri Allah'ın, Resulü'nün, yakınlarının, yetimlerin, fakirlerin ve yolda kalanlarıdır..."

Bu hususta Hz. Resulullah /s.a.a/ da şöyle buyurmuştur:

أمركم بأربع: الإيمان بالله وإقام الصلاة وإيتاء الزكاة وصيام شهر رمضان وأن تؤدوا لله خمس ما غنمتم.

*"Ben size dört şeyi emrediyorum: Allah'a iman etmeyi, namaz kılmayı, zekât vermeyi, Ramazan ayında oruç tutmayı ve kazandığınızın humsunu /beşte birini/ Allah yolunda vermeyi."*¹

Buna göre Şia, Hz. Resulullah /s.a.a/'in emrine uyararak her yıl, yıl boyunca kazandığı şeyin humsunu /beşte birini/ Allah yolunda veriyor. Çünkü ayet ve hadiste geçen "**ganimet**" kelimesinin Arapça'da mutlak kazanç anlamında olduğuna inanıyor. Ama Ehl-i Sünnet, ayette geçen "**ganimet**" kelimesinin, savaş esnasında elde edilen ganimet mallar anlamında olduğunu söyleyerek, humsun yalnızca savaş ganimetlerine mahsus olduğu hususunda görüş birliğine varmıştır.

Humus konusunda, Şia ve Ehl-i Sünnet fırkalarının görüşleri özet olarak bundan ibarettir. Bu konuda her iki fırkanın âlimleri tarafından birçok kitap ve risale yazılmıştır.

Ancak bu mevzuda beni düşündüren şey, Allah'ın hükümlerini uygulamayan, Ehl-i Beyt'e düşman olan ve müslümanların mallarını heva ve hevesleri uğrunda harcayan, Muaviye gibi Beni Ümeyye yöneticileriyle onlara itimat eden âlimlerin görüşlerine nasıl güvenilebileceğim, nasıl buna vicdanımı ikna edebileceğimdir?

Aslında onların, humus hakkındaki ayeti, harpten elde edilen ganimetlere yorumlamalarının, şaşılacak bir yanı yoktur. Zira ilgili ayet, harp ayetlerinin arasında yer almıştır. Onlar, nice nice ayetleri, önceki ve sonraki ayetlerin akışına göre yorumlamışlardır.

1- Sahih-i Buhari, c. 4. s. 44.

Onlar; önceki ve sonraki ayetlerin Peygamber'in hanımlarına ait olmasını gerekçe göstererek, Ehl-i Beyt'in temizliğini ve masumiyetini açıklayan; **"Tathir Ayeti"**nin de peygamberin hanımlarına özel olduğunu iddia etmişlerdir.

Keza aynı gerekçeyle:

والذين يكتزون الذهب والفضة ولا ينفقونها في سبيل الله
فبشرهم بعذاب أليم.

"Onlar ki altını ve gümüşü hazine edip toplarlar ve onu Allah yolunda harcamazlar, onları acı verici bir azapla müjdele"¹ ayetinin Ehl-i Kitab'a özel olduğunu söylemişlerdir.

Ebuzer, Muaviye ve Osman'la bu ayet hakkında yaptığı tartışmalar yüzünden Rabeze çölüne sürgün edilmiştir. Ebuzer onların altın ve gümüş toplamalarını mezkûr ayete dayanarak kınamıştı. Osman ise kendine bir dayanak bulmak için bu konuyu Ka'b'ul Ahbar'dan sormuş. Ka'b ise bu ayetin Ehl-i Kitab'a özel olduğunu söylemiştir. Ebuzer Ka'b'a sinirlenerek: "Annen senin yasına otursun ey Yahudi çocuğu, dinimizi bize sen mi öğreteceksin?" diye itirazda bulunmuştur. Bunun üzerine, Osman Ebuzer'i yeryüzünde en kötü saydığı Rabeze çölüne sürgün etmiştir. Ebuzer o çölde yalnız başına vefat etmiş ve yanında bulunan kızı, ona gusül verip, kefenleyecek birini bulamamıştır.

Bilahare Ehl-i Sünnet'in, ayet ve Sünnet-i Nebevi'yi tevil etme metot ve usulü herkesçe bilinmektedir. Onlar Kur'an'ın ve Sünnet'in açık naslarını tevil etmekte bazı sahabe ve halifelere yumuşlardır.²

1- Tevbe/34.

2- İmam Şerefuddin, "En-Nass-u ve'l İctihad" adlı kitabında, Ehl-i Sünnet'in tevil ettiği yüzden çok açık naslara işaret etmiştir. Araştırma yapan kardeşlere mezkûr kitabı okumayı tavsiye ederim. Zira o kitapta

Eğer bu teviller birer birer ele alınıp incelenecek olursa başlı başına bir kitap yazmak gerekecektir. Bu konuda araştırma yapmak isteyen kişi, tevilcilerin Allah'ın ahkâmını nasıl da kendi görüşleri istikametinde yorumladıklarının bazı örneklerini görmek için "En-Nass-u ve'l İctihad" adlı kitaba müracaat etmelidir.

Ama ben bir araştırmacı olarak, Kur'an ayetlerini ve Sünnet-i Nebeviyye'yi kendi heva ve hevesimin gereğince veya meylettiğim mezhebin görüşü esasınca tevil edemem.

Ama ne yapalım ki, Ehl-i Sünnet'in kendisi de Sihahları'nda humsun, harp ganimetlerinden başka şeylerde farz olduğunu da nakletmişlerdir. Böylece de kendileri, kendi yorumlarına sadık kalmamışlardır. Sahih-i Buhari'nin "**rikaz**"da /yeraltındaki maden ve hazine/ humsun farz olduğu" bölümünde şöyle yazıyor.

"Malik ve İbn-i İdris'e göre rikazda yani cahiliyet döneminde defnedilmiş hazinelerde, ister az olsun ister çok, humus farzdır. Maden ise gömü sayılmaz. Zira Resulullah buyurmuştur ki: "Madende bir şey yoktur. Gömüde ise humus vardır."¹

Denizden çıkarılan yeraltı zenginlikleri hakkında da şöyle yazıyor:

"İbn-i Abbas diyor ki: Amber gömüden sayılmaz; o sadece denizde gömülü /güzel kokulu/ bir şeydir.." Hasan ise şöyle diyor: "Hem amberde, hem de incide humus farzdır. Resulullah /s.a.a/ yalnızca gömüde humusu farz kılmıştır; suda bulunan şey ise gömü değildir."²

yalnızca Ehl-i Sünnet âlimlerinin kendilerinin tahric edip, sahih olduğunu itiraf ettikleri naslara yer vermiştir.

1- Sahih-i Buhari, c2, s.137, "Rikaz'da humsun farz olduğu" bölümü.

2- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 136, "Denizden çıkarılan şeyler" bölümü.

Bu hadislerden Allah'ın humusu farz kıldığı ganimetin yalnızca harpte elde edilen mallar için geçerli olmadığı anlaşılıyor. Zira "**rikaz**" yerden çıkarılan bir hazinedir; onu kim çıkarırsa sahibi olur; fakat humsunu vermesi gerekir, çünkü ganimettir. Yine denizden çıkarılan amber ve incinin de ganimet olduğundan dolayı humsunu vermesi gerekiyor.

Böylece, Buhari'nin naklettiği bu hadislerden, humsun yalnızca harp ganimetlerine mahsus olmadığı anlaşılıyor. Böylece Şia'nın görüşünün haklılığı ortaya çıkıyor. Çünkü Şia bütün hüküm ve inançlarında Allah'ın tertemiz kıldığı hidayet imamlarına başvuruyor. Bu imamlar Allah'ın kitabının eşi olup onlara sarılan dalalet düşmez ve onlara sığınan güvencede olur.

Ayrıca İslam hükümetinin başlıca gelirinin harplerden elde edilen ganimetler olduğunu söylemek doğru olamaz. Zira bu, İslam'ın barışa dayalı özülle ters düşmektedir. İslam devleti, milletleri esarete alıp kaynaklarını sömürmek esasına dayalı sömürgeci bir devlet değildir. İslam düşmanları, İslam Peygamberi'nin kılıç ve zor gücüyle milletleri esareti altına aldığını söyleyerek gerçekte kendi düşünsel sömürgeciliği için bir ortam hazırlamak istiyorlar.

Öte taraftan ekonomi, hayatın şah damarı konumundadır. Özellikle de İslam ekonomi doktrini bu günün deyişiyle sosyal güvenceyi sağlayarak fakir ve acizlerin de onur içinde yaşamasını öngörüyor. O halde İslam devleti ekonomisini Ehl-i Sünnet'in zekât diye adlandırdıkları ve %2,5 oranında olan az bir gelire dayandırılmaz. Zira bu devletin üstlenmesi gereken işlere oranla çok az bir gelirdir. İslam devleti bununla öğretim, sağlık ve ulaşım gibi hizmetlerin giderini bile karşılayamaz; nerede kaldı ki herkesi kapsayan sosyal sigortayı sağlayıp normal şekilde her ferдин ihtiyaçlarını karşılayabilsin.

Evet, Ehl-i Beyt İmamları */Allah'ın selamı onlara olsun/* Kur'an-ı Kerim'i hakkıyla bildiklerinden, yani ilimleri

kesbi değil, vehbi olduğundan, kendilerine itaat edilseydi, İslam devleti için gerekli olan ekonomik ve toplumsal ilkelere tespit edip uygulardı. Ama ne yazık ki önderlik ve hâkimiyet başkalarının elindeydi. Onlar /Yezit'in yaptığı gibi/ salihleri öldürerek, hilafet makamını gasbetmiş, Allah'ın hükümlerini kendi siyasi ve dünyevi çıkarlarının gerektirdiği doğrultuda değiştirmişlerdir. Böylece de hem kendileri dalalete düşmüş, hem de diğerlerini sapkınlığa sürüklemişlerdir. Ümmeti de günümüze dek etkisi her yönüyle devam eden bir çöküşe itmişlerdir.

Bu nedenle de Ehl-i Beyt İmamları'nın öğretileri yalnızca bir teori halinde kalmış ve sadece Şialar inanıp, sahip çıkmış, uygulaması uğruna sürekli fedakârlık göstermiştir. Bu yüzden de Şialar, tarih boyunca Emevi ve Abbasi devletlerinin zulüm ve baskısına maruz kalmışlardır. İslam devletinin dört bir köşesinde takip altında tutulup sürgün hayatı yaşamışlardır.

Fakat bu iki devlet /Emevi ve Abbasi devletleri/ yıkılır yıkılmaz, Şia'nın toplumsal birliği daha da belirginleşmiş ve gizli olarak Ehl-i Beyt İmamları'na ulaştırdıkları humusu, bu defa açıkça uygulamaya koymuşlardır.

Onlar bugün humuslarını, İmam Mehdi /s.a.'ın naipliği makamında olan /taklit ettikleri/ müçtehitlere veriyorlar. Müçtehitler de onu, humsun harcaması için belirlenen yerlerde harcıyorlar. Örneğin dini medreseler, hayır merkezleri, umumi kütüphaneler ve kimsesizler yurdu kurmakta, medreselerde ders okuyan talebelere aylık vermektedirler.

Bu nedenle de Şia uleması baştaki devlet yöneticilerine bağlı degillerdir, yani saraylardan, köşklerden aylık ve emir almıyorlar. Zira humustan gelen gelir, onların ihtiyacını karşılamaktadır. Ama Ehl-i Sünnet âlimleri, başta olan yöneticilere muhtaç ve bağımlı olup resmen onlardan görev almaktalar. Bu yüzden de hükümetin başında olanlar, onların içinden istediği kimseyi öne geçirir, istediğini de

geriye atar. Bu, onların hangisinin daha fazla başta olan şahıs ve düzenin yararına fetva verdiğine bağlıdır. Gerçekte birinin öne geçmesinde ilminden daha çok onun yöneticiye ve yönetime uymasının rolü vardır. İşte bu, onların, Ehl-i Beyt'in beyan ettiği şekliyle humus farızasına amel etmelerinden doğan korkunç sonuçlardan birisidir.

Taklit

Şia'ya göre her mükellef insan, hükmü herkesçe bilinecek derecede açık olmayan şer'i hükümlerde; ister namaz, oruç, zekât ve hac gibi ibadî hükümler olsun; ister muamelat denilen gayri ibadî hükümler olsun; kısacası, "Furu'u Din" kapsamına giren bütün davranış ve hareketlerinde aşağıda zikredilen üç yoldan biriyle amel etmek zorundadır.

a- Ya, /eğer kendisinin ilmi yönden ehliyeti varsa/, kendisi içtihat edip delillerine bakarak o konudaki hükmü elde etmelidir. Müçtehit olan birisini taklit etmesi caiz değildir.

b- Ya da, yapabiliyorsa amellerinde ihtiyat üzere amel etmelidir.

c- Yahut da, gerekli şartlara haiz olan bir müçtehide taklit etmelidir.

Taklit mercii olan müçtehitte aranan şartların bir kısmı şunlardır: Müçtehit; baliğ, /ergin/ adil, âlim, Şia-i İsna Aşeriyye, /On iki İmam Şiası/, erkek, dinin koruyucusu, kendi heva ve hevesine muhalefet eden, mevlasının emrine muti olan /itaat eden/ birisi ve sağ olmalıdır.

Fer'i hükümlerde içtihat etmek bütün müslümanlara farz-ı kifaidir. Şartlara haiz olan birisi, bu görevi üstlendiği zaman diğer müslümanlardan bu farz kalkar. Böylece diğerlerinin ona başvurup Furu-i Din'de ona taklit etmeleri caizdir. Zira içtihat makamı herkesin ulaşabileceği kolay bir makam değildir. Bu makam, insanın uzun bir süre çok derin bir ilmi elde etmesini gerektirir. Bu ise ancak ömrünü eğitim ve öğretim yolunda sarf edip büyük bir ciddiyetle ağır zahmetlere katlananlar için mümkündür. İctihat makamına ancak büyük nasibi olanlar erişebilir.

Resulullah /s.a.a/ buyurmuştur ki:

من أراد الله به خيراً ففقهه في الدين.

"Allah, birinin hayrını isterse onu dinde fakih kılar."

Şia'nın bu konudaki görüşü, Ehl-i Sünnet'in bu mevzu-daki görüşünden, müçtehidin sağ olması gerektiği şartıyla ayrılmaktadır. Bundan başka, açıkça ihtilaf ettikleri ayrı bir konu da, taklit üzere amel etmektir ki Şia'ya göre mezkûr şartlara sahip olan bir müçtehit, Hz. İmam Mehdi /s.a./'in gaybet zamanındaki naibidir. Bu nedenle müçtehit fetva ve kazavet /kadılık/ makamlarına sahip olmanın yanı sıra birçok Şia âlimine göre müslümanların velayeti /yönetimi/ de onun hakkıdır. Onu reddeden birisi İmam'ın kendisini reddetmiş gibi olur.

Buna göre mukallitler, hükümet işleri dâhil olmak üzere aralarında olan bütün sorunlarda müçtehide başvurmalı ve mallarının humsunu müçtehide vermelidirler. Müçtehit de o malı zamanın imamı olan Hz. İmam Mehdi'nin naibi olarak şartların gerektirdiği şekilde harcar.

Ama Ehl-i Sünnet'in nezdinde müçtehit böyle bir makama sahip değildir. Ehl-i Sünnet sadece fıkhi meselelerde mezhep sahipleri olan dört imamdan birisine yani Ebu

Hanife'ye, Malik'e, Şafii'ye ve Ahmet İbn-i Hanbel'e müracaat ederler. Şimdi çağdaş Ehl-i Sünnet âlimlerinden bazıları ise, bu dört imamdan yalnız birisine taklit etmek yerine bazı hükümlerde birisini ve diğer hükümlerde de diğer birisini taklit ediyorlar. Seyyid Sabık bu yönetime başvurarak dört mezhebin fıkıhlarından derlenmiş yeni bir fıkıh kitabı yazmıştır. Çünkü Ehl-i Sünnet ihtilafta rahmet olduğuna inanıyor. Buna göre örneğin, Maliki mezhebinden olan birisi Malik'in nezdinde halledemediği bir sorunu Ebu Hanife'nin görüşü ile amel ederek çözebilir.

Bu konuyla ilgili olarak Tunus'un mahkemelerinde vuku bulan bir olayı zikretmek faydalı olur sanıyorum. Olay şundan ibarettir.

"Bir kız sevdiği biriyle evlenmek istemiş; fakat kızın babası bu evliliğe rıza vermemiştir. Bu kız ise evden kaçarak babasının izni olmadan bu gençle nikâh kıymış ve onunla evlenmiştir. Kızın babası mahkemeye başvurarak dava açmıştır. Bu kız ve kocası hâkimin huzuruna getirildiğinde hâkim ona, neden evden kaçıp velisinin izni olmadan evlendiğini sorunca kız demiştir ki: "Ben yirmi beş yaşında bir insanım; bu gençle Resulullah /s.a.a/'in sünnetine uygun olarak evlenmek istedim. Fakat babam beni sevmediğim birisine vermek istiyordu. Bunun üzerine ben mecburen Ebu Hanife'nin fetvasına uyup bu gençle evlendim, zira artık ben buluşa ermiş biriyim.

Bu olayı hâkimin kendisi bana anlatarak şöyle dedi: "Kaynaklara müracaat ettiğimizde kızın doğru söylediğini öğrendik. Zannedersen, bilgili âlimlerden birisi ona bu fetvayı öğretmişti. Bu yüzden de babasının şikâyetini reddedip, bu evliliğin doğru olduğuna hüküm verdik. Babası sinirli bir halde mahkeme salonunu terk etti. Kızı Maliki mezhebini bırakmış ve Ebu Hanife'ye tabi olmuştu. Ama babasına göre bu affedilmeyecek bir suçtu. Bu yüzden kızını sözde evlatlığından bile çıkarmıştı.

Bu ve benzeri olaylar mezheplerin fihki ihtilaflarından kaynaklanıyor. Maliki mezhebine göre bakire bir kız ancak velisinin izniyle evlenebilir ve hatta bakire olmasa dahi velisi onun evlenmesinde görüş hakkına sahiptir. Onun izni olmadan yalnız başına evlenemez. Hanefi mezhebi ise, bu luğ çağına ermiş bir kadının, bakire olsun veya dul, kendi başına evlenebileceğini ve hatta kendi kendisinin nikâh akdini bile kıyabileceğini söylüyor.

Mezhepler arasındaki bu türden ihtilaflar az değildir. Bunlar bazen müslümanlar arasında tefrika ve çatışmaya bile sebep olmakta ve vahim sonuçlar doğurmaktadır. Mesela yukarıda zikrettiğimiz olaya benzer hallerde, genellikle baba, evladını mirastan mahrum bırakmakta, bu ise o kızla kardeşleri arasında düşmanlığın meydana gelmesine sebep olmaktadır. Bundan dolayı ümmetin ihtilafı, tefrikaya yol açtığı için rahmet değildir. En azından, bütün ihtilaflarda rahmet olduğu doğru değildir.

Ama ölüye taklit etmekle ilgili görüşe gelince, Ehl-i Sünnet, asırlarca önce ölmüş olan imamlarına taklit ediyorlar. Ehl-i Sünnet'e göre onlardan sonra artık içtihat kapısı kapanmıştır. Onlardan sonra gelen bütün âlimler, sadece dört mezhebin fikhını nesir veya şiir şeklinde nakil ve şerh etmekle yetinmişlerdir. Bu arada bazı çağdaş Ehl-i Sünnet âlimleri, içtihat kapısının yeniden açılarak, zamanın maslahatı da gözetilerek, yeni meselelerin hükmü hakkında içtihat etmenin zorunlu olduğunu savunmaktalar.

Fakat Şia, ölü bir müçtehide taklit edilmesini caiz görmemektedir. Bu yüzden de bütün şer'i hükümlerde, daha önce zikredilen şartlara haiz olan hayattaki bir müçtehide taklit ediyorlar. İşte bu, Şialarına, gaybet döneminde adil fakihlere müracaat etmelerini emreden, Hz. İmam Mehdi'nin emrine itaatten kaynaklanıyor.

Buna göre bir Şia, falan şeyin hükmü budur derken, hayatta bulunan bütün şartlara haiz bir müçtehidin fetvasına

istinat etmekte; oysa bir Sünni, falan şeyin hükmü budur derken, on iki asrı aşkın bir süreden beri ölmüş bulunan bir mezhep imamının fetvasına istinat ediyor. Çünkü Hanefi, Şafii, Maliki ve Hanbeli mezheplerinin İmamları, yaklaşık 12 asır önce yaşamış ve birbirlerinden ders almışlardır.

İlaveten Ehl-i Sünnet, bu imamların masum olduklarına da inanmamaktadır. Bu İmamlar'ın kendileri de böyle bir iddiada bulunmamışlardır. Aksine, Ehl-i Sünnet'e göre, bunların isabet etmeleri de, hata etmeleri de mümkündür; fakat her iki halde de sevaba erdiklerine; eğer isabet etseler iki sevap kazandıklarına, hata etseler de bir sevap kazandıklarına inanıyorlar.

İmamiyye Şia'sı için ise, taklit konusunda iki dönem söz konusudur.

Birinci Dönem: On iki İmam'ın /a.s./ kendilerinin bizzat hazır buldukları dönemdir. Bu dönem yaklaşık iki buçuk asır kadar bir dönemi içermektedir. Bu dönemde Şia'nın müracaat ettiği İmamlar /Ehl-i Beyt İmamları/, kendi görüşleri ve reylerine göre içtihat etmeyip, Allah tarafından vehbi olarak verilen, yanılığsı olmayan ilimle Allah'ın ahkâmını Levh-i Mahfuz'da yer aldığı şekliyle halka açıklamışlardır. Onlar, Resulullah /s.a.a./'e inen ilmin hakiki varisleri ve ilim şehrinin Allah tarafından belirlenen kapılarıdır. Kur'an'ın hakiki tefsiri, muhkem ve muteşabihi-nin açıklaması onların yanındadır.

Böyle oldukları içindir ki, Resulullah /s.a.a./ sahih bir hadisinde Ehl-i Beyt'i hakkında şöyle buyurmuştur. *"Benim Ehl-i Beyt'im, sizlerin içinde Nuh'un gemisine benzer; kim o gemiye bindiyse kurtuldu; kim de ondan ayrıldıysa boğulup helak oldu."*

Başka bir sahih hadiste de şöyle buyurmuştur.

"Ben sizin aranızda iki değerli emanet bırakıyorum; biri diğerinden daha önemlidir, Allah'ın kitabını ve Ehl-i

Beyt'imi. Öyleyse bakın bunlar hakkında bana nasıl halef olacaksınız. Gerçekten de bu ikisi havuz başında /cennette/ bana varıncaya dek birbirinden ayrılmazlar. Onlardan öne geçmeyin ki, helak olursunuz ve onlardan geri kalmayın ki yine helak olursunuz ve onlara bir şey öğretmeğe kalkışmayın ki, onlar sizden daha bilgidir."

İkinci Dönem: Bu güne kadar uzayıp gelen gaybet dönemidir. Bu dönemde Şia, örneğin hayatta bulunan bir müçtehide /mesela zamanımızda Ayetullah Hoi veya İmam Humeyni'nin görüşüne/ göre falan şeyin hükmü böyledir, der.

/Bu kitabın telifi döneminde İmam Humeyni /r.a/ ve Seyyit Hoi /r.a/ hayatta idiler./

Şia'nın gaybet döneminde başvurduğu başlıca delilleri ise, Kur'an-ı Kerim ve Ehl-i Beyt İmamları'ndan ulaşan hadislerden /sünnetten/ ibarettir. İkinci derecede ise adil sahabelerin nakliyle ulaşan sünnete istinat ederler. Yani bu kaynaklara dayanarak içtihat ederler. İçtihatlarında kıyas ve istihsana asla itibar etmezler. Çünkü Şia mezhebine göre Allah'ın dininde kıyasa başvurmak kesin olarak haramdır. Şia nezdinde, Allah'ın her meselede ve her hususta bir hükmü vardır; müçtehit ya o hükme ulaşır ve açıklar ya da ona ulaşamaz. Müçtehidin bir meselenin hükmüne ulaşmaması, Allah'ın onu hükümsüz bıraktığı anlamına gelmez. Bir şeyi bilmemek, onun olmadığına delil olamaz. Allah Teala'nın:

ما فَرَطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ.

"Biz hiç bir şeyi Kitap'ta ihmal etmemişiz"¹ buyruğu, bunun açık delilidir.

1- En'am/28.

Ehl-i Sünnet'in Şia'yı Tenkit Ettiği Hususlar

Ehl-i Sünnet'in Şia hakkındaki tenkitlerinin birçoğu, İslam'ın ilk dönemlerinde Emevi ve Abbasi devletlerinin, Şia aleyhine uydurduğu ithamlardan başka bir şey değildir. Emeviler, Hz. İmam Ali'ye karşı kin besliyorlardı; hatta o Hazret'e kırk yıl boyunca minberlerde hâşâ lanet okutmuşlardır. Bu yüzden de onların, Hz. Ali'nin taraftarını, türlü türlü kötülüklerle anıp, ellerinden gelen her türlü iftira ve pislîği onlara atmaktan geri kalmamaları garipsenecek bir olay olmasa gerek. Hatta iş oraya varmıştı ki, birisine, Yahudi demek, Şia demekten daha olumlu olmuştu.

Onlardan sonra gelen nesil de bu terbiye üzere eğitilmekteydi. Böylece Ehl-i Sünnet cemaatinin dışında kalan Şia, çeşitli iftiralara maruz kalıyor; her türlü yalan ve iftiralar istinat edilerek bidat ehli olmakla suçlanıyordu. Hatta bazıları işi çok ileri götürerek, Allah Resulü'nün sünnetine muhalefet etmek pahasına da olsa, davranış ve sözlerinde

Şia'ya muhalefet etmeye özel bir özen gösteriyorlardı. Mesela Ehl-i Sünnet'in meşhur âlimlerinden birisi şöyle diyor:

"Sağ ele yüzük takmak, Allah Resulü'nün sünnetindedir. Fakat bu, Şia'nın bir simgesi haline geldiğinden, sağ ele yüzük takmamak vaciptir."¹

Yine, Ebu Hamit El-Gazali diyor ki: "Aslında kabirleri düz yapmak, dinin meşru hükmüdür; fakat bunu Rafizîler kendilerine bir simge edindiklerinden dolayı biz kabrin yükseltilmesini tercih ettik."

Veya bazılarının, "Müceddid" lakabını verdikleri İbn-i Teymiyye şöyle diyor:

"...Bu yüzden bazı âlimler, bazı sünnetlerin, Şia'nın simgesi haline geldiği için terk edilmesine fetva vermişlerdir. Bu durumda her ne kadar onu terk etmek farz değilse de, o ameli yapmak onlara benzemeye bu da Sünni'nin Rafizî'den ayırt edilmemesine sebep olduğu için terk edilmelidir. Çünkü onlardan uzak durmak ve onlara muhalefet etmek hususundaki maslahat, o sünnetin maslahatından daha fazladır."²

Hafız İrakî'den de sarığın boyundan nasıl salıverileceği meselesi sorulunca şöyle demiştir:

"Ben Taberi'nin naklettiği zayıf bir hadisten başka sağ tarafın farz olduğunu gösteren bir hadis görmedim. Bu hadis doğru olabilir ve gerçekten de Resulullah sarığını sağ taraftan salıverip sol omzuna atmış olabilir. Fakat bu, İmamîyye'nin /Şia'nın/ simgesi olduğundan dolayı onlara benzemekten kaçınmak için bunu terk etmek gerekiyor."³

1- Ehl Hidaye kitabının yazarı. Zemahşeri de Rabi'u'l Ebrar adlı kitabında nakletmiştir ki: "Sünnet-i Nebeviyye'nin aksine sol ele ilk yüzük takan kimse Muaviye İbn-i Ebi Süfyan'dır."

2- İbn-i Teymiyye'nin Minhac'üs Sünnet kitabı, c. 2, s. 143, Rafizîlere benzeme bölümü.

3- Zerkanî'nin yazdığı "Şerh'ül Mevahib", c. 5, s. 13.

Sübhanellah, la havle ve la kuvvete illa billâh! Ey aziz kardeşim! Bu kör taassuba bak! Nasıl da bazıları, Şia'ya benzememek için Resulullah /s.a.a/'in sünnetinin terk edilmesine bile fetva veriyor ve bunu açıkça itiraf etmekten de kaçınmıyorlar?

Acaba bütün bunlar, Şia'nın Resulullah /s.a.a/'in sünnetine tabi olmayı kendisine ilke edindiğini, apaçık bir şekilde itiraf etmek değil midir? Acaba Ehl-i Beyt İmamları ve onların ihlâslı Şialarına muhalefet etmek amacıyla Resulullah /s.a.a/'in sünnetini terk ederken, kimin sünnetine uymak gerekir? Acaba bu, Muaviye'nin sünnetini tercih etmek sayılmaz mı? Nitekim Zamehşeri, Resulullah /s.a.a/'in sünnetine aykırı olarak ilk sol eline yüzük takan kişinin Muaviye olduğunu yazmaktaydı.¹

Yine nafilâ namazlarını herkesin kendi evinde ferdi olarak kılmasını emreden Resulullah'ın sünneti yerine Ömer'in teravih namazını cemaatle kılmak hususundaki sünnetine uyulmuştur. Bunu Buhari kaydetmiş;² hatta Ömer'in, bunu bir bidat olarak çıkardığına dair sözünü de nakletmiştir.³ Buhari'nin naklettiği bir hadiste, Abdurrahman İbn-i Abd'ul Kari şöyle diyor: "Ramazan ayının gecelerinin birinde Ömer'le birlikte camiye gittiğimizde müslümanların dağınık halde namaz kıldıklarını görünce, Ömer: "Düşünüyorum ki, eğer bunları bir imamın arkasında toplarsam daha uygun olur" dedi. Daha sonra da onları, Ubeyy İbn-i Ka'b'ın arkasında toplamayı kararlaştırdı. Sonra başka bir gece onunla birlikte camiye gittiğimizde, Ömer halkın cemaatle teravih namazını kıldığını görünce: "Ne güzel bidattir bu bidat" dedi.⁴

1- Zamehşeri'nin yazdığı "Rabiu'l Ebrar" adlı kitap.

2- Sahih-i Buhari, c. 7, s. 99, "Allah'ın emri gereği caiz olan gasp ve şiddet" bölümü.

3- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 252, "Kitab-u Salat'it Teravih".

4- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 252, "Kitab-u Salat'it Teravih".

İşin garip tarafı, o, bunu Resulullah'ın nehyetmesine rağmen güzel saymıştır. Oysa ashap Ramazan ayının nafilie namazlarını kıldırması için Hz. Resulullah'ın kapısı önünde toplanıp seslerini yükseltince Resulullah /s.a.a/ onlara şöyle buyurmuştur:

ما زال بكم صنيعتكم حتى ظننت أنه سيكتب عليكم بالصلاة في بيوتكم فإن خير صلاة المرء في بيته إلا الصلاة المكتوبة.

"Şu davranışınız uzayıp gidince nafilie namazının size farz olacağını zannettim. Gidin de evinizde namaz kılın, zira farz namazın dışında en faziletli namaz insanın kendi evinde kıldığı namazdır."¹

Yine, sefer halinde yolcu namazı kılan Hz. Resulullah'ın sünneti terkedilmiş, yerine Osman'ın sefer halinde namazını tam kılma sünnetine uyulmuştur²

Eğer Resulullah /s.a.a./'in sünnetine muhalefet edilerek, başkalarının sünnetine uyulan hususları birer birer saymaya kalkışırsak yeni bir kitap yazmamız gerekir. Bu hususta Şia'nın, Resulullah /s.a.a./'in sünnetini kendisine ilke edinmesine karşı, bazılarının, alenen bu sünnetin terk edilmesi gerektiğini söylemesi bizim için yeterlidir.

Acaba bundan sonra bazı cahillerin: "Şia, Ali İbn-i Ebutalib'e uymuş, Ehl-i Sünnet ise Resulullah'a uymuştur" demelerinin, yeri kalır mı? Acaba onlar, Hz. Ali'nin de diğerleri gibi, Hz. Resulullah'ın sünnetine en küçük bir hususta bile muhalefet ettiğini iddia edebilirler mi? Böyle bir iddia, Kur'an ve Sünnet başta olmak üzere apaçık delillerin hiç birisiyle bağdaşmaz. Çünkü Hz. Ali, Sünnet-i Nebe-

1- Sahih-i Buhari, c. 7, s. 99, "Allah'ın emri gereği caiz olan gasp ve şiddet' bölümü.

2- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 35. Ayşe de tevil yaparak, seferi namazını tam kılmıştır, s. 36.

viyye'nin müfessiri ve ilk amili /amel edeni/dir. Onun hakkında Hz. Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurmuştur:

عليّ منّي بمنزلتي من ربّي.

"Ali'nin bana olan yakınlığı, benim Rabbime olan yakınlığım gibidir."

Yani Hak Teala'nın tebliğcisi yalnızca Hz. Muhammed /s.a.a/ olduğu gibi, Hz. Resulullah'ın da tebliğcisi yalnızca Hz. Ali'dir. Ama Hz. Ali'nin suçu, kendisinden öncekilerin hilafetinin hak olduğunu itiraf etmemesi, Şiiilerinin suçu da, ona uyarak Ebubekir, Ömer ve Osman'ın hilafetini kabul etmeyi reddetmeleridir. Bunun için de Şia'ya "Rafizî" /reddeden/ lakabını vermişlerdir.

Aslında Ehl-i Sünnet'in, Şia'nın inancını eleştirmesi, genel olarak iki sebepten kaynaklanıyor:

1- Yalan ve uydurma hadislere dayalı propagandalar yoluyla Beni Ümeyye yöneticilerinin alevlendirdiği düşmanlık ateşi yüzünden.

2- Şia inancı, Ehl-i Sünnet'in; halifeleri, özellikle de başlarında Muaviye olmak üzere Ümeyyeoğlu yöneticilerini destekleme, hatalarını doğrulama ve naslara karşı içti-hatlarını onaylamaya dair tutumlarına karşı idi.

Bu nedenle de araştırmacı bir insan, Şia ile Ehl-i Sünnet arasındaki ihtilafın, Sakife gününden itibaren başlayıp geliştiğini ve bunun bütün ihtilafların kaynağı ve eksenini olduğunu görür. Bunun en büyük delili, Ehl-i Sünnet'in; Şii kardeşlerini tenkit ettikleri başlıca hususların, hilafet ile yakından ilişkin, ya da ondan mütevellit olmalarıdır. Buna örnek olarak; İmamların sayısı, imametın nas ile tayin edil-

1- Savaik'ul Muhrika, s. 106- Zehair'ul Ukba, s. 64- Er Riyaz'un Nezira, c. 2, s. 215- İhkak'ul Hakk, c. 7, s. 217.

mesi, İmamların masumiyeti, ilimleri, bedâ ve takiyye mevzularıyla vaat edilmiş Mehdi'ye inanmak hususlarını zikredebiliriz.

Fakat duygusallığı bir kenara iterek her iki tarafın da görüşlerini incelersek, onların inançları arasında fazla bir farkın olmadığını görürüz.

Ama Şia aleyhine yazılan Ehl-i Sünnet kitaplarını okuduğunda, Şia'nın; İslam'ı çiğneyerek, bütün ilke ve kanunlarında İslam'a karşı çıktığını ve hatta yeni bir din uydurduğunu sanırsın. Hâlbuki her insafılı araştırmacı, Şia'nın bütün inançlarının kökünün Kur'an-ı Kerim ve sünnette yer aldığını görür. Hatta Şia'yı tenkit edenlerin kendi kitapları bile, Şia inançlarının temelini oluşturan ilkelerin sağlamlığını tasdik etmektedir. İlaveten, Şia inançlarında; akla, nakle ve ahlaka aykırı bir yön de yoktur. Aziz okurlara bu iddiamızın doğruluğunu kanıtlamak için tenkit konusu olmuş inançları birer-birer ele alıp inceleyeceğiz.

Masumiyet İnancı

Şia, imamın /On İki Ehl-i Beyt İmamları'nın/ da peygamber gibi, çocukluk döneminden vefat anına dek hayatları boyunca açık veya gizli, bilerek veya bilmeyerek bütün günah ve çirkinliklerden masum olduğuna inanmaktadır.

Nitekim Şia, imamın /peygamber gibi/, hata ve unutkanlıktan da masum olduğuna inanmaktadır. Zira imamlar, dinin koruyucu ve uygulayıcısıdır. Bu konuda durumları aynen peygamberler gibidir. Peygamberlerin masum olduklarına inanmamızı gerektiren deliller, aynen İmamların da masum olduklarına inanmamızı gerektirmektedir.¹

Evet, Şia'nın masumiyet konusundaki inancı, işte budur. Acaba bu inanç, Kur'an ve sünnete aykırı mıdır? Yoksa akli yönden mi imkânsızdır? Yahut İslam dininin reddettiği bir şey midir? Ya da bu inanç, Peygamber veya İmam'ın değerini mi düşürüyor?

1- Akaid"ul İmamiyye, s. 67, 24. akide.

Hayır, aksine bu inançta, Allah'ın Kitabı ve Sünnet-i Nebevi'ye ters düşen bir şey bulmamaktayız. Akl-ı selimle belirlenen ilkelerle de örtüşmekte ve onlarla çelişmemektedir. Peygamber veya imamın makam, mevki ve değerinde de bir eksi puan yaratmamaktadır.

İsterseniz, bu konudaki bahsimize, Kur'an-ı Kerim'in ayetlerini ele alarak başlayalım:

Allah Teala şöyle buyuruyor:

إِنَّمَا يَرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ وَيُطَهِّرَكُمْ تَطْهِيرًا.

"Ey Ehl-i Beyt! Allah ancak sadece sizden her türlü pisliği gidererek sizi tertemiz kılmak istiyor."¹

Bu ayet-i kerimede geçen: **"her türlü pisliği gidermek"** sözü, masumiyeti ifade etmiyorsa, neyi ifade ediyor?

Yine, Allah Teala şöyle buyurmuştur:

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُم مُّبْصِرُونَ.

"Takvaya erenler var ya, onlara şeytan tarafından bir vesvese dokunduğunda hatırlar ve hemen gerçeği görürler."²

Takva sahibi bir mümini dahi şeytan saptırmak istediğinde Allah Teala'nın onu şeytanın hilelerinden koruduğuna, böylece o da Allah'ı hatırlayıp hakka yöneldiğine göre, Allah Teala'nın seçip her türlü pislikten tertemiz kıldığı kimselerin, daha yüksek vasıflara sahip olmaları asla gariptenecek bir şey değildir.

1- Ahzab/33.

2- A'raf/201.

Allah Teala şöyle buyuruyor:

ثم أورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا.

"Sonra kitabı, kullarımızdan seçtiklerimize miras bıraktık"¹

Allah'ın seçtiği kimseler, hiç şüphesiz ki masumdurlar. Ehl-i Beyt imamları'ndan olan Hz. İmam Rıza /a.s/, Abbasi halifelerinden olan Me'mun'un düzenlediği bilimsel bir toplantıda âlimlere cevap olarak bizzat bu ayeti delil göstermiş ve bu ayet-i kerime'den kendilerinin /yani Ehl-i Beyt İmamları'nın/ kastedildiğini ve Allah Teala'nın kendilerini seçerek kitap ilminin varisi kıldığını ispatlamış ve onlar da bunu itiraf etmişlerdir.²

Bu ayetler İmamlar'ın masum olduğunu belirten ayetlerden sadece bazı örneklerdi. Konuyu ispatlayan:

ائمة يهدون بأمرنا.

"...Ve onları, bizim emrimizle hidayet eden imamlar kıldık"³ ayeti gibi, diğer ayetler de mevcuttur; fakat amacımız özetlemek olduğundan dolayı bu kadarıyla yetiniyoruz.

Şimdi de isterseniz, Allah Resulü'nden gelen konuyla ilgili hadislere kasaca bir göz atalım:

Hz. Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurmuştur:

يا أيها الناس إنني تارك فيكم ما إن أخذتم به لن تضلوا كتاب الله
وعترتي أهل بيتي.

1- Fatır/32.

2- İbn-u Abd-i Rabbihi'nin yazdığı "El İkd'ul Ferid" adlı kitap, c. 3, s. 42

3- Enbiya/73, Secde/23.

"Ey insanlar, ben sizin aranızda öyle bir şey bırakıyorum ki, eğer ona sarılırsanız asla dalalete düşmezsiniz; Allah'ın Kitab'ını ve benim neslimden olan Ehl-i Beyt'imi..."¹

Görüldüğü üzere bu hadis, Ehl-i Beyt İmamları'nın masum olduğunu açıkça belirtmektedir.

Çünkü evvela; Ehl-i Beyt, Allah'ın Kitabıyla aynı mertebede zikredilmiştir. Kur'an ise masumdur; ona ne ö-nünden ve ne de arkasından batıl sızamaz; o Allah'ın kelamıdır ve kimin bunda şüphesi olursa kâfir olur. Malumdur ki, Allah'ın kitabı gibi uyulmaya layık olanlar da onun gibi masum olmalıdırlar.

İkinci olarak hadiste, onlara /Kitab'a ve Ehl-i Beyt'e/ sarılanın dalalete /sapkınlığa/ düşmemek açısından güven-ce içinde olacağı açıklanmıştır.

O halde bu hadis, Kur'an ve Ehl-i Beyt'in hatadan masum olduklarını açıkça belirtmektedir. Zira insan ancak masuma uyduğunda sapkınlıktan uzak kalabilir.

Yine, Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurmuştur:

إِنَّمَا مِثْلُ أَهْلِ بَيْتِي فِيكُمْ كَمِثْلِ سَفِينَةِ نُوحٍ مَنْ رَكِبَهَا نَجَا وَمَنْ تَخَلَّفَ عَنْهَا غَرِقَ.

"Benim Ehl-i Beyt'im sizin aranızda aynen Nuh'un gemisine benzer; kim, o gemiye bindiyse kurtuldu; kim de ondan geri kaldıysa boğuldu."²

Görüldüğü üzere bu hadiste de Ehl-i Beyt İmamları'nın hatadan masum oldukları açıkça belirtilmektedir. Bunun için

1- Sahih-i Tirmizi, c. 5, s. 328- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s. 148. Müsned-i Ahmed İbn-i Hanbel, c. 5, s. 189.

2- Müstedrek-i Hâkim, c. 2, s. 343- Kenz'ul Ummal, c. 5, s. 95- Savaik'ul Muhrika. s.184.

de onların gemisine binenler kurtulur ve ondan ayrı düşenler ise dalalette boğulup helak olur.

Yine, Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurmuştur:

من أحب أن يحيى حياتي ويموت ميتتي ويدخل الجنة التي
وعدني ربي وهي جنة الخلد فليتول علياً وذريته من بعده فإنهم لن
يخرجوكم باب هدى ولن يدخلوكم باب ضلالة.

**"Kim, benim gibi yaşamak benim gibi ölmek ve Rab-
bimin bana vaat ettiği Huld cennetine girmek isterse, A-
li'nin ve ondan sonra da zürriyetinin velayetini kabul et-
sin. Çünkü onlar, asla sizi hidayet kapısından ayırmaz;
dalalet kapısına da sokmazlar."**¹

Bu hadis de Ehl-i Beyt İmamları'nın, yani Ali ve zürri-
yetinin, hatadan masum olduklarını açıkça belirtmektedir.
Zira bu hadiste, Ehl-i Beyt İmamları'nın kendilerine tabi o-
lanları hiç bir sapkınlığa götürmedikleri açıklanmıştır. Oysa
hata etmesi mümkün olan bir kimsenin, halkı, içinde hiçbir
sapma olmayan bir hidayete götürmesi mümkün değildir.

Yine, Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurmuştur:

أنا المنذر وعليّ الهادي ويك يا علي يهتدي المهتدون من بعدي.

**"Ben sakındırırım; Ali ise hidayet edendir ve ben-
den sonra ey Ali, hidayete erenler seninle hidayete ere-
ceklerdir."**²

1- Kenz'ul Ummal, c. 6, s. 155- Mecmau'z Zevaid, c. 9, s. 108-
İbn-i Hacer'in yazdığı "El İsabe- Camu'l Kebir- Tarih-i İbn-i Asakir, c.
2, s. 99- Mustedrek-i Hâkim, c. 3, s. 128- Hiley'tul Evliya, c. 4, s. 349-
İhkak'ul Hakk, c. 5. s. 108.

2- Tefsir-i Taberi, c. 13, s. 108- Tefsir-i Razi, c. 5, s. 271- Tefsir-i
İbn-i Kesir, c. 2, s. 502- Tefsir-i Şevkani, c. 3, s. 70- Tefsir-i Dürr'ül
Mensur, c. 4, s. 45- Nur'ul Ebsar, s. 71- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s.

Bu hadisin de Hz. İmam Ali'nin masum olduğunu bildirdiği, hiç bir akıl sahibine gizli değildir. İmam Ali ise, hem kendisinin, hem de neslinden olan İmamlar'ın masum olduğunu açıklamıştır. O Hazret, Ehl-i Beyt'e değindiği bir hutbede şöyle buyuruyor:

فأين تذهبون وأنى تؤفكون؟ والأعلام قائمة والآيات واضحة
والمناز منصوبة فأين يتاه بكم بل كيف تعمهون وبينكم عترة نبيكم
وهم أزمّة الحق وأعلام الدين والسنة الصدق فأنزلوهم بأحسن منازل
القرآن وردوهم وروود الهيم العطاش أيها الناس خذوها من خاتم
النبيين صلى الله عليه وآله وسلّم إنه يموت من مات منا وليس بميت
ويبلى من بلى منا وليس ببال فلا تقولوا بما لا تعرفون فإن أكثر
الحق فيما تنكرون واعذروا من لا حجة لكم عليه وأنا هو ألم أعمل
فيكم بالثقل الأكبر وأترك فيكم الثقل الأصغر وركزت فيكم راية
الإيمان.....

"Nereye gidiyorsunuz! Nereye yöneliyorsunuz! Bayraklar yücelmiş, ayetler apaçık ve alametler dikilmiştir. O halde nereye saptırılıyorsunuz! Ve nasıl körleştirilebilirsiniz! Oysaki Peygamberinizin Ehl-i Beyt'i sizin aranızda bulunmaktadır. Onlar halkın öncülleri, dinin önderleri ve doğruluğun dilleridir. O halde onlara, Kur'an'ın en iyi derecesinde yer verin ve susuz develerin suya koşarak gittiği gibi, onlara koşuşun. Ey insanlar, bu hususta Hz. Resulullah'a /s.a.a/ itaat edin. Çünkü bizden olan birisi ölse bile ölü değildir ve bizden olan çürüyüp gitse bile çürümemiştir. Tanıyıp bilmediğiniz bir şeyi söylemeyin. Çünkü hakkın çoğu size ağır gelip inkâr ettiğiniz şeylerdedir. Aleyhine bir hüccetinizin olmadığı şahsı mazur görün. İşte ben o kimseyim. Sizin aranızda, "Sekaleyn"den

129- Tefsir-i İbn-i Cevzi, c. 4, s. 307- Şevahid'ut Tenzil, c. 1, s. 293- El Fusul'ul Mühimme ve Yenabilu'l Mevedde.

/iki değerli emanetten/ büyüğü tutulup, küçüğü bir kenara atılmadı mı? /Buna rağmen yine/ sizin aranızda imanın bayrağını diken ben oldum..”¹

Ehl-i Beyt İmamları'nın masumlüğünü bildiren bunca Kur'an-ı Kerim ayeti, Sünnet-i Nebeviye ve Hz. Ali'nin sözlerinden sonra, acaba akıl ve insaf sahibi bir insan, Allah Teala'nın, hidayeti için seçtiği imamların masum olduğunu reddedebilir mi? Akıl ve insaf böyle bir şeyi asla reddetmediği gibi, hatta aksine masum bir ilahi önderin kıyamete kadar yeryüzünde bulunmasını gerekli bile görüyor. Zira beşerin önderlik ve hidayet görevini üstlenen kimse; hata, unutkanlık ve günahlar altında ezilen birisi olmamalıdır. Zira bu durumda bizzat kendisi, insanların sapmasına sebep olur.

Evet, böyle bir insan, insani erdem ve faziletler yönünden diğerleriyle karşılaştırılamayacak derecede bir üstünlüğe sahip olmalıdır. O, zamanının en bilgisi, en takvalısı, en adaletlisi, en cesaretlisi en cömerdi olmalıdır. Bu sıfatlara sahip olmak, halkın gözünde onun derecesini yüceltip, saygınlığını daha da artıracak ve neticede de hiç bir korku ve riyakârlık söz konusu olmadan, insanlar ona itaat edeceklerdir. Durum böyleyken, bu inancı taşıyanlara, neden bu denli saldırıp hamle edilmektedir?

Eğer Ehl-i Sünnet'in masumiyet konusundaki tenkitlemini dinler veya okursan; Şia'nın, istedikleri her şahsa masumiyet damgasını vurduklarını veya masumiyet inancının, İslam dışı bir inanış ve kâfirlik olduğunu sanırsın. Oysa gerçek ne odur; ne de bu. Şia'da masumiyetin anlamı, masum olan kimsenin, ilahi bir inayetle şeytanın aldatma-

1- İmam Ali'nin hutbelerini içeren Nehc'ul Belaga, c.1, s. 155, Şeyh Muhammed Abduh, bu hutbeyi şerh ederken şunları yazıyor: "Buna göre Ehl-i Beyt imamlarından birisi ölse bile gerçekte ölü değildir. Zira onun ruhu alem-i zuhurda nur saçmaya devam etmektedir."

sından ve nefs-i emmarenin akla galip gelmesinden ve günaha düşmekten korunmuş olmasıdır.

Daha önce işaret ettiğimiz A'raf suresinin 201. ayetinde olduğu üzere Allah Teala, takvalı kullarını bile bu nimetten mahrum bırakmamıştır. Nitekim bu ayet-i kerimede Allah Teala şöyle buyurmuştur:

إِنَّ الَّذِينَ اتَّقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبْصِرُونَ.

" Takvaya erenler var ya, onlara şeytan tarafından bir vesvese dokunduğunda hatırlar ve hemen gerçeği görürler. "

Elbette, bu ayette işaret edilen, Allah Teala'nın belli bir halde kullarına ihsan eylediği, bu geçici günahahtan korunma sebebi olan takva var olduğu sürece var olur; sebebi olan takva yok olursa o da yok olup gider. Bir kulun takvası olmazsa, elbette ki Allah Teâlâ onu korumayacaktır. Ama Allah'ın kendisi seçtiği İmam, asla takvadan ayrılmaz Bu yüzden de devamlı olarak Allah'ın emri ile Ruh'ul Kudus aracılığıyla her türlü kötülük ve günahahtan korunur. Kur'an-ı Kerim'de zikredilen Hz. Yusuf'un kıssası da bu ilahi inayete bir örnektir. Allah Teala şöyle buyurmuştur:

وَلَقَدْ هَمَّتْ بِهٖ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا اَنْ رَاىٓ بَرٰهَانَ رَبِّهٖ كَذٰلِكَ لِنَصْرِفَ عَنْهٖ السُّوْءَ وَالْفَحْشَآءَ اِنَّهٗ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِيْنَ.

"And olsun ki kadın ona /Yusuf'a/ meyletti; Rabbinden bir işaret görmeseydi, o da ona meyletmişti. İşte

ondan kötülüğü ve fenalığı böylece engelledik. Doğrusu o bizim çok samimi kullarımızdandı. ''¹

Gerçek şudur ki, bazı tefsir yazarlarının yazdığı gibi Hz. Yusuf, -hâşâ- zina yapmayı kastetmemiştir; Allah'ın peygamberleri böyle kötü fiillerden uzaktırlar. Aksine eğer gerekirse, o kadını vurup defetmeyi kastetmişti; fakat Allah Teala böyle bir hataya da düşmekten onu korudu. Çünkü eğer onu vursaydı, fuhuşla suçlanmasına ve lekelenmesine bir sebep olacaktı. Allah Teala bundan da Hz. Yusuf'u korudu.

1- Yusuf/24.

Masum İmamların Sayısı

Şia, Hz. Resulullah /s.a.a/'den sonra gelen masum İmamların on iki kişi olduğuna inanmaktadır. Bu sayıdan birini eksiltmemekte, ona bir kişi de eklememektedir. Hz. Resulullah'ın kendisi onların sayısını ve isimlerini zikretmiştir.¹ Onların isimleri sırayla şöyledir:

- 1- Hz. Ali İbn-i Ebutalib /a.s/
- 2- Hz. İmam Hasan İbn-i Ali /a.s/
- 3- Hz. İmam Hüseyin İbn-i Ali /a.s/
- 4- Hz. İmam Ali İbn-i Hüseyin, Zeyn'ul Abidin /a.s/
- 5- Hz. İmam Muhammed İbn-i Ali, El-Bakır /a.s/
- 6- Hz. İmam Cafer İbn-i Muhammed, Es-Sadık /a.s/
- 7- Hz. İmam Musa İbn-i Cafer, El-Kazım /a.s/
- 8- Hz. İmam Ali İbn-i Musa, Er-Rıza /a.s/
- 9- Hz. İmam Muhammed İbn-i Ali, El-Cevad /a.s/

1- El Kunduzi el Hanefi'nin yazdığı "Yenabiu'l Mevedde" kitabının üçüncü cüzünün 99. sayfası.

10- Hz. İmam Ali İbn-i Muhammed, El-Hadi /a.s/

11- Hz. İmam Hasan İbn-i Ali, El-Askeri /a.s/

12- Hz. İmam Mehdi İbn-i Hasan, El-Muntazar /a.s/

Şia'nın masum olduklarına inandığı imamlar, işte bunlardır. Müslüman kardeşlerimizin bu hususta aldatılmalarını önlemek için onları isimleriyle zikrettik.

O halde Şia, geçmişte de, şimdi de bu ümmetten Allah Resulü'nün, henüz doğumlarından önce isimleriyle andığı mezkûr İmamlar ve Hz. Fatıma-i Zehra dışında hiçbir kimsenin masum olduğuna inanmamaktadır.

Daha önce naklettiğimiz gibi, Ehl-i Sünnet âlimlerinin bir kısmı da, Ehl-i Beyt İmamları'nın isimlerini içeren hadisleri nakletmişlerdir.

Buhari ve Müslim ise kendi Sihahları'nda imamların on iki kişi olduklarını ve hepsinin de Kureyş'ten olduklarını nakletmişlerdir.¹

Bu hadisler, ancak İmamiyye Şiası'nın inandığı Ehl-i Beyt İmamları'na yorumlanınca doğru bir anlam kazanmaktadır.

Ehl-i Sünnet'e gelince, onlar şimdiye kadar kendi Sihahları'nda nakledilen On İki İmam'ın kimler olduğu hususunda doğru bir cevap bulamamışlardır.

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 127- Sahih-i Müslim, c. 6, s. 3.

İmamların İlmî

Ehl-i Sünnet'in tenkit ettiği bir konu da, Şia'nın, Ehl-i Beyt imamlarına, Allah Teala'nın halktan hiçbir kimseye vermediği özel bir ilim verdiği ve imamın, zamanının en bilgini olup hiç kimsenin sorusu karşısında cevapsız kalmayacağına dair olan inancıdır.

Acaba bu iddianın bir delili var mıdır? Bu kitaptaki üslubumuz gereği, bahse Kur'an-ı Kerim'in ayetlerini inceleyerek başlıyoruz:

Allah Teala şöyle buyurmuştur:

ثم أورثنا الكتاب الذين اصطفينا من عبادنا.

"Sonra biz kitabı, kullarımızdan seçtiklerimize miras bıraktık"¹

1- Fatır/32.

Bu ayet-i kerime, açıkça Allah Teala'nın kulları arasından bir grubu seçerek kitap ilmini onlara miras bıraktığını belirtmektedir. O halde Allah'ın seçtiği o kulları tanımamız gerekmez mi?

Daha önce Ehl-i Beyt İmamları'nın sekizincisi olan Hz. İmam Ali İbn-i Musa Rıza'nın bu ayet-i kerimenin kendileri hakkında indiğini, Me'mun'un topladığı önde gelen kırk bilginin huzurunda açıkladığına işaret etmiştik. İmam Rıza /a.s/ söz konusu toplantıda, onların her birinin hazırladığı sorulara cevap vererek, onları susturmuş ve bu bilginler o Hazret'in en bilgin âlim olduğunu itiraf etmişlerdir.¹

Henüz on dört yaşında olmayan sekizinci İmam, adı geçen tartışmada hazır bulunan bilginleri susturarak hepsinden kendisinin en bilgin insan olduğuna dair itiraf aldığına ve Ehl-i Sünnet'in kendi âlimleri de buna tanıklık ettiğine göre, artık niçin Şia'nın, Ehl-i Beyt İmamları'nın en bilgin insanlar olduklarına dair inançları garipsensin ki?

Eğer değindiğimiz ayeti, Kur'an-ı Kerim'in bizzat kendisiyle tefsir etmek istersek, Allah Teala'nın, kendi katından yüce bir hikmet gereği, Ehl-i Beyt İmamları'na, hidayet imamları ve karanlığı aydınlatan meşaleler olsunlar diye, ilim ve hikmet verdiğini gösteren, birçok ayetin olduğunu görürüz. Allah Teala buyurmuştur ki:

يُوتِ الْحِكْمَةَ مَن يَشَاءُ وَمَن يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتِيَ خَيْرًا كَثِيرًا
وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُو الْأَلْبَابِ.

" Hikmeti dilediğine verir. Kime hikmet verilmişse, şüphesiz ona pek çok hayır verilmiştir. Akıl sahiplerinden başkası bunu kavrayamaz."²

1- İbn-i Abd-i Rabbihî'nin yazdığı "El İkd'ul Ferid', c. 3, s. 42.

2- Bakara/269.

Yine, Allah Teala şöyle buyurmuştur:

فلا أقسم بمواقع النجوم وإنه لقسّم لو تعلمون عظيم إنه لقرآن كريم
في كتاب مكنون لا يمسه الا المطهرون.

**"Hayır! Yıldızların yerlerine yemin ederim ki; eğer bil-
seniz bu, gerçekten büyük bir yemindir! Doğrusu bu, ko-
runmuş kitapta saklanan yüce Kur'an'dır. Ona arınmış
olanlardan başkası dokunamaz."**¹

Böylece Allah Teala bu ayetlerde büyük bir yeminle Kur'an-ı Kerim'in birçok gizli ve saklanmış anlamları içerdiğini ve temizlenmiş insanlardan başka hiçbir kimsenin o anlamları ve hakikatleri bilemeyeceğini açıklamıştır.

Nitekim o temizlenmiş insanların, Allah Teala'nın kendilerinden her türlü çirkinliği gidererek tertemiz kıldığı Ehl-i Beyt olduğunu da yine Kur'an-ı Kerim bize açıklamıştır.

Evet, bu ayet-i kerime, Kur'an-ı Kerim'in yalnız Peygamber /s.a.a/ ve Ehl-i Beyt İmamları'nın bildiği bir takım saklı anlamların olduğunu ve diğer insanların ancak onların vasıtasıyla bu anlamları bilebileceğini belirtmektedir. İşte bunun içindir ki, Hz. Resulullah /s.a.a/ de bu gerçeğe işaret ederek, Ehl-i Beyt'i hakkında buyurmuştur ki:

لا تقدّموهم فتهلكوا ولا تقصروا عنهم فتهلكوا ولا تعلموهم
فإنهم أعلم منكم.

"Onlardan öne geçmeyin; helak olursunuz; onlardan geri de kalmayın; yine helak olursunuz. Onlara bir şey öğretmeğe de kalkmayın; onlar sizden daha çok bilmektedirler."²

1- Vakia, 75-79.

2- Es Savaik'ul Muhrika, s. 148- Ed Dürr'ul Mensur, c. 2, s. 60
Kenz'ul Ummal, c. 1, s. 168, Üsd'ul Gabe Fi Marifet'is sahabe, c. 3, s. 137.

Nitekim Hz. Ali'nin kendisi de bu gerçeğe işaret ederek buyurmuşlardır ki:

أَيْنَ الَّذِينَ زَعَمُوا أَنَّهُمُ الرَّاكِبُونَ فِي الْعِلْمِ دُونَنا كِذْبًا وَبَغْيًا عَلَيْنَا
أَنْ رَفَعْنَا اللَّهُ وَوَضَعَهُمْ وَأَعْطَانَا وَحَرَمَهُمْ وَأَدْخَلْنَا وَأَخْرَجَهُمْ بِنَا
يَسْتَعطَى الْهُدَى وَيَسْتَجْلِي الْعَمَى إِنَّ الْأَئِمَّةَ مِنْ قَرِيشٍ عَرَسُوا فِي
هَذَا الْبَطْنِ مِنْ هَاشِمٍ لَا تُصَلِّحُ عَلَى سِوَاهُمْ وَلَا تُصَلِّحُ الْوَلَاةَ مِنْ
غَيْرِهِمْ.

*"Nerededir bize olan düşmanlıklarından dolayı yalan yere ilimde kökleşmiş olduklarını sananlar? Allah bizi yüceltmiş, onları alçaltmıştır; bize vermiş, onları mahrum bırakmıştır; bizleri içeri almış, onları dışarı itmiştir. Bizimle /layık kimselere/ hidayet ihsan olunur; bizimle körlük giderilir. Kureyş'ten olan imamlar, Haşim soyundan yeşermiştir. Onlardan gayrisi için uygun olamaz; onlardan gayrisi salih önder olamaz."*¹

Allah Teala şöyle buyurmuştur:

فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ.

"Bilenlere sorun; eğer bilmiyorsanız."²

Bu ayet-i kerime de Ehl-i Beyt hakkında inmiştir.³ Bu ayet-i kerime, Hz. Resulullah'tan sonra, İslam ümmetinin gerçeklere ulaşabilmesi için, Ehl-i Beyt İmamları'na müracaat etmeleri gerektiğini ifade etmektedir.

1- Muhammed Abduh'un yazdığı "Şerh-i Nehc'ul Belaga' Hutbe: 143.

2- Nahl/43, Enbiya/7.

3- Tefsir-i Taberi, c. 14, s. 134- Tefsir-i İbn-i Kesir, c. 2, s. 570- Tefsir-i Kurtubi, c. 11, s. 272- Şevahid'ut Tenzil, c. 1, s. 334- Yenabiu'l Mevedde ve İhkak'ul Hakk, c. 3, s. 482.

Nitekim sahabeler de zorlandıkları konuların açıklanması hususunda Hz. İmam Ali'ye müracaat ederlerdi. Tarih boyunca da halk, helal ve haram, İslam öğretileri, marifet ve ahlak konularında bilgi edinmek için, hep Ehl-i Beyt İmamları'na müracaat etmişlerdir.

Ebu Hanife'nin, "Eğer o iki sene olmasaydı, Numan helak olurdu" sözü, bunun bir örneğidir. İmam Cafer-i Sadık'tan ders aldığı iki yılı kastediyor.

Malik İbn-i Enes'in: "Fazilet, ilim, ibadet ve züht bakımından, Cafer-i Sadık'tan daha üstün bir insanı hiç bir göz görmemiş, hiç bir kulak duymamış, hiçbir beşerin kalbinden de geçmemiştir" sözü de, bunun başka bir örneğidir.¹

Ehl-i Sünnet İmamları'nın bu itirafları varken; İslam tarihinin de Ehl-i Beyt İmamları'nın dönemlerinin en bilginleri olduklarını ispatladığına göre, artık bunca yersiz itiraz ve karşı çıkmalar nedendir?

Sonra, Allah Teala'nın seçtiği evliyasına, Ledünni ilmini verip, onları, müminlere ve müslümanlara örnek ve önder kılmasında garipsenecek bir yön mü var?

Eğer Müslümanlar, birbirlerinin delillerini iyice araştırıp inceleyeseydiler, hep birlikte Allah'ın ve Resulü'nün emrine itaat eder, birbirlerine yardımcı olan tek bir ümmet olurlardı. Artık ne ihtilaf söz konusu olurdu, ne de çeşitli mezhepler.

Elbette, Allah'ın koyduğu hürriyet düzeni böyle işlemedir. Bütün bunlar:

لِيَهْلِكَ مَنْ هَلَكَ عَنْ بَيْتَةٍ وَيَحْيَا مَنْ حَيَّ عَنْ بَيْتَةٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلِيمٌ.

1- "Menakib-u Al-i Ebi Talib" kitabının İmam Cafer Sadık bölümü.

"...Helak olacak kimse, delil üzere helak olsun, hayata kavuşacak kimse de, delil üzere hayata kavuşsun, diyerdir. Gerçekten de Allah, hem işitendir hem de bilen."¹

1- Enfal/42.

Beda Konusu

Şia'da beda, kısacası ilahi irade gereği, kaza ve kaderin değişmesine denir. Nitekim Allah Teala Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmuştur:

يمحوا الله ما يشاء ويثبت وعنده أم الكتاب.

"Allah, dilediğini siler ve /dilediğini de/ sabitleştirir; ana kitap onun katındadır."¹

Ama bazıları, kendi cehaletlerinden dolayı bu konuyu yanlış yorumlayarak, Allah'a nispet verilen bedanın, insanlarda olduğu gibi, meydana gelen yeni bir durumdan sonra görüş değiştirerek, önceki azmin tersini yapma anlamına geldiğini ileri sürmüşler. Ehl-i Sünnet'in bazı âlimleri, Şia'nın bu anlamda bir bedaya inandığını iddia ederek; "bu, Allah Teala'ya cehalet ve eksiklik isnat etmektir", şeklinde itirazda bu-

1- Ra'd / 39.

lunmuştur. Oysa beda inancının, hem kul, hem de Allah Teala'da aynı anlamda olduğunu söylemek doğru değildir. Şia'nın böyle bir şeye inandığını söyleyen kişi, bilmeden onlara iftira etmektedir. Şia'nın, konu hakkındaki geçmişteki ve şimdiki sözleri açık bir şekilde ortadadır.

Şia'nın büyük âlimlerinden olan Şeyh Muhammed Muzafer, "Akaid'ul İmamiyye" /Şia inançları/ adlı kitabında şöyle yazıyor:

"Bu anlamda olan beda inancını Allah Teala'ya isnat etmek doğru değildir. Çünkü bu cehalet ve eksiklik ve böyle bir şeyin Allah'a yakıştırılması muhaldir, Şia, böyle bir şeye inanmıyor."

Hz. İmam Cafer Sadık /a.s/ buyurmuştur ki:

من زعم أنّ الله تعالى بدا له في شيءٍ بداءٍ ندامة فهو عندنا كافر بالله العظيم.

"Kim, Allah Teala'da herhangi bir şey hakkında pişmanlığı gerektirecek yeni bir durum ortaya çıktığını zannederse, o bizim nezdimizde Allah Teala'ya kâfir olmuş sayılır."

Ve yine buyurmuştur ki:

من زعم أنّ الله تعالى بدا له في شيءٍ ولم يعلمه أمس فأبرأ منه.

"Herhangi bir şey hakkında, dün bilmediği yeni bir şeyin bugün Allah'a zahir olduğunu sanan bir kimseden ben beriyim."

Binaenaleyh, Şia'nın inandığı beda konusu Allah Teala'nın Ra'd suresinin 39. ayetinde açıkladığı:

يمحوا الله ما يشاء ويثبت وعنده أم الكتاب.

"Allah, dilediğini siler ve /dilediğini de/ sabitleştirir; ana kitap onun katındadır" anlamının dışında bir şey değildir. Bu ise hem Ehl-i Sünnet'in, hem de Şia'nın inandığı bir konudur.

Görülüyor ki, Şia'ya bu ayette açıklanan hükme inandığı için itirazda bulunan Ehl-i Sünnet de, Şia gibi Allah'ın; hüküm, ecel ve rızıkları değiştirdiğine kaildir. Yani Şia ile bu konuda aynı görüşü paylaşmaktadır.

İbn-i Merduye ve İbn-i Asakir'in tahrir ettikleri bir rivayette şöyle yer almıştır: "Hz. Ali, Hz. Resulullah'tan: **"Allah, dilediğini siler ve /dilediğini de/ sabitleştirir, ana kitap onun katındadır"** ayetini sorunca, Hz. Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurdular:

لَأُقِرَّنَ عَيْنَيْكَ بِتَفْسِيرِهَا وَلَأُقِرَّنَ عَيْنَ أُمَّتِي بِتَفْسِيرِهَا الصَّدَقَةَ
عَلَى وَجْهِهَا وَبِرِوَالِدَيْنِ وَأَصْطِنَاعِ الْمَعْرُوفِ يَحْوِلُ الشَّقَاءَ سَعَادَةً
وَيَزِيدُ فِي الْعَمْرِ وَيَقِي مَصَارِعَ السُّوءِ.

"Hem senin, hem de ümmetimin gözünü bu ayetin açıklamasıyla aydınlatacağım. Gereğince verilen sadaka, anne babaya ihsanda bulunmak ve hayır işleri yapmak bedbahtlığı saadete dönüştürür, ömrü uzatır ve insanı kötü hadiselerden korur."

Yine, İbn-i Münzir, İbn-i Ebi Hatem ve Beyhaki'nin /"Eş Şa'b" kitabında/ naklettiği bir hadiste de Kays İbn-i Ubbad, Hz. Resulullah'ın şöyle buyurduğunu naklediyor:

لِلَّهِ أَمْرٌ فِي كُلِّ لَيْلَةٍ الْعَاشِرُ مِنْ أَشْهُرِ الْحُرْمِ أَمَّا الْعَاشِرُ مِنْ رَجَبٍ
فَفِيهِ يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ

"Haram ayların onuncu gecelerinde Allah'ın özel bir inayeti vardır. Recep ayının onuncu gecesinde ise istediğini siler, istediğini de sabitleştirir."

Abd İbn-i Hamid, İbn-i Cerir ve İbn-i Münzir'in naklettiği bir rivayette de Ömer İbn-i Hattab, Beytullah'ı tavaf ederek şöyle demiştir:

"Ey Allah'ım, eğer benim için bir şekavet veya günah yazmışsan, onu sil. Zira sen istediğini siler, istediğini de sabit kılar; ana kitap senin yanındadır. Öyleyse onu benim için saadet ve mağfiret karar kıl."¹

Yine, Buhari'nin Sahih'inde Hz. Resulullah'ın miracıyla ilgili tahrir ettiği bir kıssa da beda inancını doğrulamaktadır. Bu kıssa şöyledir:

ثم فرضت عليّ خمسون صلاة فأقبلت حتى جنت موسى فقال: ما صنعت؟ قلت: فرضت عليّ خمسون صلاة قال أنا أعلم بالناس منك عالجت بنى إسرائيل أشد المعالجة وإن أمتك لا تطيق فارجع الى ربك فسئله فرجعت فسألته فجعلها اربعين ثم مثله ثم ثلاثين ثم مثله فجعل عشرين ثم مثله فجعل عشرين ثم مثله فجعلها خمسا فأتيت موسى فقال ما صنعت قلت جعلها خمسا فقال مثله قلت فسئمت فنودي إنني قد أمضيت فريضتي وخففت عن عبادي وأجزى الحسنه عشرًا.

"Sonra bana elli vakit namaz farz oldu. Dönüp Musa'nın yanına gelince, benden "ne yaptın?" diye sordu.

Dedim ki: "Bana elli vakit namaz farz oldu." Musa "Ben insanları senden daha iyi tanıyorum. Beni İsrail için ne kadar çaba harcadım. Senin ümmetin buna tahammül edemez; dön, Rabbinden bu farzı hafifletmesini iste" dedi.

Ben de dönüp Allah'tan kolaylık istedim. Allah, kırk vakit namazı farz kıldı. Sonra Musa'yla aramızda aynı sohbet geçti. Ben yine geri döndüm; /Rabbim/ otuz vakit namazı farz eyledi. Benzeri bir durumdan sonra yirmi vakit namazı farz kıldı. Benzeri bir sohbetle de on vakit namazı farz kıldı.

1- Dürr'ül Mensur, c. 4, s. 661.

Sonra Musa'ya geldim, o aynı sözü söyledi. /Bu sefer/ Allah, beş vakit namazı farz kıldı.

Sonra Musa'ya geldim, yine "ne yaptın?" diye sordu. "Beş vakit namazı /Allah Teala/ farz kıldı" dedim. O yine indirtmemi söyledi. Ben de selam ettim; Ama bana şöyle ni- da edildi: "Ben hükümümü verdim ve kullarıma kolaylık sağladım, bir hayrı da on misliyle mükâfatlandıracağım."¹

Buhari'nin naklettiği, bu konuyla ilgili başka bir hadiste de, Hz. Resulullah'ın beş vakit namaza ininceye dek mükerrer dönüşlerini anlattıktan sonra, kısaca şöyle devam ediyor:

"Hz. Musa, Resulullah'a ümmetinin beş vakit nama- za da tahammül edemeyeceğini belirterek yine dönüp Allah Teala'dan hafifletmesini istemesini söyledi. Fakat Resulullah /s.a.a/ "Artık ben Rabbimden utanıyorum "cevabını verdi."²

Kısacası beda inancı, İslami öğretisi ve Kur'an'ın ruhuy- la uyum içinde olan doğru bir inanıştır. Bakınız, Allah Teala buyurmuştur ki:

إِنَّ اللَّهَ لَا يَغَيِّرُ مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ.

"Allah bir kavimde olanı, onlar kendilerindekini değiştirmedikçe değiştirmez."³

Sonuç olarak, ister Şia ve ister Ehl-i Sünnet, eğer Allah Teala'nın kaderi değiştirdiğine inanmasaydık, ne ibadet etmemizin ne de dualarımızın ne bir anlamı, ne bir faydası, ne bir açıklaması olurdu? Yine, hepimiz, Allah Teala'nın yeni bir peygamber gönderince, önceki peygamberin getirdiği ahkâmı değiştirip şeriatları neshettiğine ve hatta Hz. Resu-

1- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 250 "Bab'ul Miraç"- Sahih-i Müslim, c. 1, s. 101 "Resulullah'ın miraca gidip namazların farz olunuş."bölümü.

2- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 250 "Bab'ul Miraç" Sahih-i Müslim, c. 1 s. 101 "Resulullah'ın miraca gidip namazların farz olunuş."bölümü.

3- Ra'd / 11.

lullah /s.a.a/'in şeriatında bile nâsîh ve mensuh hükümler olduğuna inanıyoruz. Dolayısıyla bedaya inanmak, ne küfre sapmaktır ne de dinden çıkmak. Ehl-i Sünnet'in bu konuda Şia'ya saldırıp, itirazda bulunma hakkı olmadığı gibi, Şia'nın da bu konuda Ehl-i Sünnet'e itiraz etme hakkı yoktur. Çünkü bu, her ikisinin de ortak inancıdır.

Bu arada ben birçok kez biraz önce andığımız miraç kıssasına dayanarak Ehl-i Sünnet'in de bedaya inandığını söylediğimde, onların bazıları, bu hadisin beda inancını ispatlamadığını ileri sürüyorlardı. Bunun üzerine ben Sahih-i Buhari'de nakledilen ve bizzat beda kelimesinin açıkça kullanıldığı aşağıdaki hadisi delil olarak söz konusu edince, artık onlar susmak zorunda kaldılar. Buhari'nin naklettiği bir hadiste, Ebu Hureyre şöyle naklediyor:

Resulullah buyurdu ki:

"Beni İsrail'den abras, kör ve kel olan üç şahsı imtihan etmek, Allah'a zahîr /beda/ oldu. Bunun için bir melek gönderdi. O melek, abrasa gelerek: "Senin en çok sevdiğin şey nedir?" diye sordu. O: "Güzel bir renk ve güzel bir deri. Çünkü halk benden iğreniyor" dedi. Melek ona dokunarak önceki pisliğini giderdi ve yerine güzel bir renk ve güzel bir deri verdi. Sonra: "Hangi malı daha çok seviyorsun?" dedi. O: "Deveyi daha çok seviyorum" dedi. Ona on aylık hamile bir deve de verdi.

Sonra kel olanın yanına geldi ve ona: "Sen daha çok neyi seviyorsun?" dedi. O "Benden bu pisliği giderecek güzel bir saçımın olmasını. Çünkü halk benden iğreniyor" dedi. Melek ona da dokununca o pisliğini giderdi ve ona güzel bir saç verdi. Sonra: "Malların hangisini daha çok seviyorsun?" dedi. O: "Daha çok sığırtı seviyorum" dedi. Ona da gebe bir sığır verdi.

Sonra körün yanına gelip ona: "Sen daha çok neyi seviyorsun?" dedi. O: "Allah'ın bana gözlerimi yeniden kavuşturmasını istiyorum." dedi. Melek ona dokundu,

Allah onu tekrar gözlerine kavuşturdu. Sonra: "Hangi malı daha çok seviyor sun?" dedi. O: "Koyun" dedi. Ona da doğurgan bir koyun verdi.

Daha sonra bu şahısların deve, sığır ve koyunları çoğaldı, her birisinin bir sürüsü oldu. O zaman da, melek yine onlara gelerek onlardan sahip oldukları mallardan kendisine vermelerini istedi. Kel ve abras olan şahıslar bunu reddettiler, Allah da onları eski hallerine döndürdü. Kör ise meleğe sahip olduğu maldan verdi. Allah onun malını daha da çoğaltıp gözünü de sağlam bıraktı."¹

İşte burada sanıyorum şu ayet-i kerimeyi zikretmenin tam yeridir. Allah Teala buyuruyor ki:

يا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَىٰ أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا تَنَابَزُوا بِالْأَلْقَابِ بئسَ الإِسْمُ الْفُسُوقِ بَعْدَ الإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ.

" Ey iman edenler! Bir topluluk diğer bir topluluğu alaya almasın; belki de onlar kendilerinden daha iyidirler. Kadınlar da kadınları alaya almasınlar; belki onlar kendilerinden daha iyidirler. Kendi kendinizi ayıplamayın; birbirinizi kötü lakaplarla çağırmayın; inandıktan sonra yoldan çıkmış olmak ne kötü bir adıdır. Kim de tevbe etmezse işte onlar zalimlerdir."²

Burada bütün içtenlikle müslümanların kör taassubu bırakarak, yaptıkları tartışmalarda hak, adalet ve akıl çizgisinde ilerlemelerini, duygusallıktan sıyrılarak, Kur'an'dan insafa uymayı öğrenmelerini arzu ediyorum. Bakınız, Allah Teala Resülü'ne vahyederek inatçı düşmanlara bile:

1- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 259.

2- Hucurat/11.

وَأَنَا وَ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ هُدًى أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ.

"Biz veya siz hidayet ya da açık sapkınlık üzer-
yiz"¹ demesini emrediyor ve ilk baştan onları sapkınlıkla suçlamasına müsaade etmiyor. Allah Resulü de, müşriklere bile değer verip tartışma makamında kendisini onlarla aynı mertebeye indiriyor ve bütün içtenlik, iltifat ve şefkatle eğer görüşlerinde samimi iseler onlardan delil getirmelerini istiyor. Gerçekten de biz insanlar, bu büyük ahlaktan ne kadar da uzak kalmışız!

1- Seba/24.

Takiyye Konusu

Ehl-i Sünnet'in Şia'ya itirazda bulunup, tenkit ettiği konulardan birisi de takiyye konusudur. Ehl-i Sünnet takiyyenin gerçekte olduğunun aksine görünmek olduğunu ileri sürerek, bunun bir nevi nifak olduğunu iddia ediyor. Defalarca tartışmalarımda, bazılarını takiyyenin münafıklık olmadığına dair ikna etmek istedimse de bir fayda vermedi. Hatta bazıları konuyu duyduğunda tiksинmekte, bazıları da şaşırarak bunun bir bidat olduğunu zannetmektedir. Fakat insan insafla inceleme yaptığında, bu inançların hepsinin İslam'da mevcut olduğunu, Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Nebeviyye'den kaynaklandığını görür, hatta kolaylık dini olan İslam şeriatının ancak bu inançla kıvama erişebileceğini anlar.

İşin şaşılacak yönü, Ehl-i Sünnet'in, kendi inandıkları inançları inkâr etmeleridir. Oysa onların kendi kitap, Sihah ve Müsnet'leri bu inançlara dair kanıtlarla doludur ve onları onaylamaktadır.

İsterseniz gelin, Ehl-i Sünnet'in, takiyye konusundaki inancını birlikte okuyalım:

İbn-i Cerir ve İbn-i Ebi Hatem, el Evfi yoluyla İbn-i Abbas'tan, Al-i İmran Suresi'nin:

إلا أن تتقوا منهم ثقاة.

".....**Ancak onlardan sakınmanız hali müstesna...**"¹ ayetinin tefsirinde naklettiği bir hadiste şöyle diyor:

*"Takiyye dil ile olur. Kim, Allah'a isyan sayılan bir söz söylemek zorunda bırakılır; o da kalbi imanla güvenli olduğu halde, korkudan o sözü söylerse, bu, ona bir zarar vermez. Çünkü bu dil ile yapılan bir takiyyedir."*²

Yine Hâkim'in tahrir edip" doğruladığı ve Beyhaki'nin kendi Sünen'inde, Âta yoluyla İbn-i Abbas'tan; "...**Ancak onlardan sakınmanız hali müstesna...**"³ ayetinin tefsirinde naklettiği bir hadiste şöyle denmiştir:

*"Takiyye, kalbin imanla güvende olduğu halde dil ile /tersini/ söylemektir."*⁴

Abd İbn-i Hamid'in, Hasan'dan naklettiği bir hadiste de şöyle denilmiştir:

*"Kıyamet gününe kadar takiyye caizdir."*⁵

Yine, Abdurrezzak, İbn-i Saad, İbn-i Cerir, İbn-i Hatem ve İbn-i Merduye'nın tahrir edip, Hâkim'in El-Müstedrek'te, Beyhaki'nin de Ed-Delail kitabında sahih saydığı bir hadiste şöyle yazmaktadır:

"Müşrikler Ammar İbn-i Yasir'i yakaladıklarında, Hz. Resulullah'a küfredip kendilerinin ilahlarını hayırla anmadan bırakmadılar. Sonra onu bıraktıklarında Hz. Resulul-

1- Al-i İmran/28.

2- Suyuti'nin yazdığı "Ed Durr'ül Mensur"

3- Al-i İmran/28.

4- Sünen-i Beyhaki ve Müstedrek-i Hâkim.

5- Durr'ül Mensur, c. 2, s. 176.

lah'ın yanına gelince, Hazret ondan: "*Sırtında ne var?*" diye sordu. Ammar, "Şer, sana bir şeyler söyleyip onların ilahlarını hayırla anmadıkça beni bırakmadılar" diye cevap verdi. Resulullah /s.a.a/ ona: "*Kalbini nasıl buluyorsun?*" dedi. Ammar "İmanından eminim" cevabını verdi. O zaman Resulullah /s.a.a/: "*Eğer onlar seni tekrar yakalarsa, sen yine aynı işi yap*" buyurdu. Bu sırada Allah Teala'nın:

إِلَّا مَنْ أَكْرَهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌّ بِالْإِيمَانِ.

**"...Ancak kalbi iman ile güvenli olduğu halde /inkâr-
ra/ zorlanan müstesna..."**¹ ayeti nazil oldu.

İbn-i Sa'd'ın Muhammed İbn-i Sirin'den naklettiği bir hadiste de şöyle yer almıştır:

"Resulullah Ammar ile görüştüğünde o ağlıyordu. Hazret onun gözlerini silerek şöyle dedi: "*Kâfirler seni alıp suya soktular, sen de o sözleri söylemek zorunda kaldın. Eğer onlar tekrar dönerlerse sen o sözleri tekrar söyle.*"²

Yine, İbn-i Cerir, İbn-i Münzir, İbn-i Ebi Hatem ve Beyhaki kendi süneninde Ali yoluyla İbn-i Abbs'ın Nahl Süresi'nin 106. ayetinin tefsirinde şöyle söylediğini nakle-
diyorlar:

"Allah Teala, iman ettikten sonra tekrar kâfir olana ga-
zap ettiğini ve onun için büyük bir azabın olduğunu bildir-
miştir. Ama zorlanıp da, düşmanından kurtulmak için kal-
biyle muhalif olduğu halde diliyle bir şeyler söylemek zo-
runda kalan kimse için bir günah yoktur. Zira Allah Teala
kullarını, ancak kalplerinin düğümünü sabitleştiği şeyler-
den sorumlu tutmaktadır."³

1- Nahl/106

2- İbn-i Sa'd'ın yazdığı Tabakat'ul Kübra adlı kitap.

3- Sünen-i Beyhaki.

Yine, İbn-i Ebi Şeyhe, İbn-i Cerir, İbn-i Münzir ve İbn-i Ebi Hatem'in naklettiği bir rivayette de Mücahit şöyle diyor:

"Bu ayet, Mekke ehlinin iman eden bir grubu hakkında inmiştir. Onlara, Medine'de bulunan bazı sahabeler: "Hicret edin; siz hicret edip bize gelmedikçe biz, sizi kendimizden sayamayız" diye yazmışlardı. Onlar da Medine'ye gitmek üzere yola çıkınca, Kureyş kâfirleri yolda onları yakalayıp işkenceye tabi tutmuş, onlar da istemeyerek kâfir olduklarını söylemek zorunda kalmışlardı. İşte "**...Ancak kalbi imanla güvenli olduğu halde /inkâra/ zorlanan müstesna...**" ayeti onların hakkında inmiştir."¹

Buhari, Sahih'inin "Halkla Geçim" bölümünde tahrir ettiği bir rivayette Ebi Derda şöyle diyor:

"Biz, birçok kavmin yüzlerine gülüyoruz, ama kalbimiz onlara lanet ediyor."²

Yine, Halebî Siresi'nde tahrir ettiği bir rivayette şöyle yer almaktadır:

"Resulullah Hayber kalesini fethettiğinde Hallaç İbn-i Allat: "Ey Resulullah, benim Mekke'de malım ve ailem vardır; ben onlara başvurmak istiyorum. Acaba sizin aleyhinize bir şeyler söylememe izin veriyor musunuz?" dedi. Hazret de ona istediği şeyi söylemesine izin verdi."³

Yine, İmam Gazali'nin "İhyau'l Ulum" kitabında şu cümleler yer almıştır:

"Müslümanın kanının dökülmesini önlemek farzdır. Eğer zalim birisi saklanmış olan bir müslümanın kanını dökmek istiyorsa, bu durumda /onu kurtarmak için/ yalan söylemek farzdır."

1- Durr'ül Mensur, c. 2, s. 178.

2- Sahih-i Buhari, c.7, s. 102.

3- Sire-i Halebiyye, c. 3, s. 61.

Celalettin Suyuti de "El Eşbah-u Ve'n Nezâir" adlı kitabında tahrir ettiği bir rivayette şöyle nakletmektedir:

"Aşırı açlık sebebiyle murdar eti yemek ve şaraba lokmayı daldırmak veya mecbur kalındığı durumda şirk içrikli sözler söylemek caizdir. Eğer yeryüzünü haram bürür ve helal mal oldukça azalırsa ihtiyaç olduğu kadarıyla haram maldan almak caizdir."

Yine Ebubekir Razı "Ahkam'ul Kur'an" adlı kitabında, "**...Ancak onlardan sakınmanız hali müstesna...**" ayetinin tefsirinde şöyle tahrir etmiştir: "Yani, eğer canınızı veya bazı uzuvlarınızı kaybetmekten korkarsanız kalben inanmadığımız halde onların istediği şeyi söylemekle kendinizi korumanızın bir sakıncası yoktur. Ayetin zahiri de bunu gerektiriyor. İlim ehlinin çoğunluğu da bu görüşü kabullenmektedir. Nitekim Kutâde'nin de, Allah Teala'nın:

لَا يَتَّخِذُ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ

"Müminler, müminleri bırakıp da kâfirleri dost edinmesinler..."¹ buyruğunun tefsirinde; "Müminlerin kâfirleri din dostu edinmeleri caiz değildir" demiş, sonra da şöyle eklemiştir: "Fakat Allah Teala'nın: "**...Ancak onlardan sakınmanız hali müstesna...**"² buyruğu da, takiyye zamanı, kâfirlik görüntüsü takınmanın caiz olmasını gerektirmektedir".³

Yine, Buhari Sahih'inde Kuteybe İbn-i Said'den, O da Sufyan'dan, O da İbn-i Mukender'den nakletmiştir ki, Urve İbn-i Zübeyr Ayşe'nin kendisine şöyle dediğini söylemiştir:

"Bir gün birisi Hz. Resulullah'tan /görüşmek için/ izin istedi, Hazret "**Ona izin verin gelsin; o kabilesinin ne kötü**

1- Al-i İmran/28.

2- Al-i İmran/28.

3- Ahkam'ul Kur'an, c. 2, s. 10.

çocuğu veya ne kötü mensubudur" dedi. O şahıs Hazret'in yanına gelince, Hazret onunla yumuşak bir dille konuştu. Sonra ben o Hazret'e: "Ey Resulullah, bir yandan o sözü söyledin, bir yandan da onunla böyle yumuşak dille konuştun!..." dedim. Bunun üzerine Peygamber /s.a.a/ şöyle buyurdu:

أَيُّ عَائِشَةٍ إِنَّ شَرَّ النَّاسِ مَنْزِلَةٌ عِنْدَ اللَّهِ مَنْ تَرَكَهُ أَوْ وَدَعَهُ
النَّاسِ إِتْقَاءَ فُحْشِهِ.

"Ey Ayşe, Allah katında insanların en kötüsü, kötü sözlülüğünden dolayı insanların kaçındığı kimsedir,"¹

Kanaatimce bu kadar bilgi takiiyenin caiz olduğunu ispatlamak için yeterlidir. Nitekim Ehl-i Sünnet'in de kıyamete kadar takiiyenin caiz olduğuna inandıklarını gördük. Gazali'nin deyiimiyle, bazı yerlerde yalan konuşmak, caizlikten öte farzdır bile. Veya Ebubekir Razi'nin itiraf ettiği gibi, cumhur âlimlerin nezdinde zor durumda kâfirlik görüntüsü takınmanın caiz olduğudur. Buhari'nin deyiimiyle de zahirde yüzüne gülüp batında lanet etmek de ashabın sünnetine muhalif değildir. Sire-i Halebiyye yazarının deyiimiyle de mal ve can korkusu olduğu zaman, Hz. Resulullah'a bir takım şeyler söylemek, Suyuti'nin deyiimiyle de halktan korktuğu zaman, Allah'ın emrine karşı gelmeyi gerektiren sözler söylemek caizdir.

O halde Ehl-i Sünnet'in, kendilerinin itikat edip, caiz gördüğü, dahası farz olduğunu kendi Sihah ve Müsnetleri'nde naklettiği bir inançtan dolayı Şia'ya itiraz etme hakkı yoktur.

Şia'nın bu husustaki inancına, Ehl-i Sünnet de aynen inanmaktadır. Ne var ki Şia, Emevi ve Abbasi yönetimlerinden gördükleri zulüm ve baskılardan dolayı buna diğer-

1- Sahih-i Buhari, c.7, s. 81.

lerinden daha çok amel etmek zorunda kalmıştır. O asırlarda birisinin, zalim yöneticiler tarafından en feci bir şekilde öldürülmesi için, onun Ehl-i Beyt'e olan sevgisinin bilinmesi yeterliydi. Bu nedenle de onların, Ehl-i Beyt İmamları'nın emri üzerine takiyye ile amel etmeleri zorunlu idi. İmam Sadık /a.s/'dan nakledilen bir hadiste Hazret şöyle buyurmuştur:

التَّقِيَّةُ دِينِي وَدِينِ آبَائِي.

"Takiyye benim ve babalarımın dinidir."

Yine, Hazret şöyle buyurmuştur:

مَنْ لَا تَقِيَّةَ لَهُ لَا دِينَ لَهُ.

"Takiyyesi olmayanın dini de olmaz."

Aslında takiyye, Ehl-i Beyt İmamları'nın, kendilerinden ve dostlarından tehlikeleri defetmek, canlarını korumak ve sırf Ehl-i Beyt sevgisinden dolayı Ammar-ı Yasir'in karşılaştığı işkenceden daha feci işkencelere maruz kalan müminleri kurtarmak için kullandıkları bir silahtır.

Ama böyle bir sorun Ehl-i Sünnet için söz konusu değildi. Zira onlar genellikle baştaki yöneticilerle tam bir uyum içerisinde bulunuyorlardı. Dolayısıyla da kimse, Ehl-i Sünnet mezhebine uyduğu için zalim yöneticiler tarafından sorguya çekilmemiş, tehdit, işkence, yağma ve katliama maruz kalmamıştır.

Bu nedenle de onların, takiyyeyi inkâr etmeleri ve amel edenlerine itirazda bulunmaları garipsenecek bir şey değildir. Aslında Şia'nın bu inançtan dolayı horlanması, en çok Beni Umeyye ve Beni Abbas hükümdarlarınca yürütüldüğünü görmekteyiz. Onlar bununla, Şia'yı bu siperlerinden çıkararak savunmasız bırakmak istiyorlardı.

Fakat Allah Teala'nın kendisi Kur'an'da bunu emretmiş ve takiyyeyi uyulması gereken hüküm olarak açıklamıştır. Sahih-i Buhari'den naklettiğimiz gibi, Hz. Resulullah'ın

kendisi de buna amel etmiş, Ammar'a da, kâfirler onu yeniden işkence ettikleri takdirde, küfür izharında bulunmasına, hatta kendisine kötü laflar söylemesine bile izin vermiştir. İslam ulemasının da Kur'an ve Sünnet ışığında buna izin verdiklerine göre bu inanç nedeniyle, Şia'yı tenkit etmek hiç bir şey ifade etmez.

Büyük sahabeler de, Hz. Ali'ye -hâşâ- lanet etmekten kaçınan herkesi öldüren Muaviye, /bu hususta Hicr İbn-i Adiy El Kindi ve ashabının kıssası meşhurdur/ Yezit, İbn-i Ziyad, Haccac, Abd'ul Melik İbn-i Mervan ve benzeri zalim hükümdarların dönemlerinde takiyye etmişlerdir. Eğer sahabelerin takiyye ettiğine örnekler vermeğe kalkışırsak, başlı başına bir kitap oluşturur. Fakat Allah'a hamdolsun ki, Ehl-i Sünnet'in kendi âlimlerinden bu konuda naklettiğimiz deliller konuyu açıklığa kavuşturmak için yeterlidir.

Burada benimle bir Ehl-i Sünnet âlimi arasında geçen bir olayı anlatmadan geçemeyeceğim. O âlimle uçakta görüşmüştük. Her ikimiz de İngiltere'de düzenlenen bir İslami konferansa davetliydik. Uçakta geçen iki saat içerisinde Şia ve Ehl-i Sünnet hususunda sohbet ettik. Bu şahıs İslami vahdetten yana olduğu için kendisinden hoşlanmışım. Fakat Şia'nın İslami birliği zedeleyen bazı inançlarını artık bırakmaları gerektiğine dair sözü zoruma gitti. Ondandı: "Örneğin hangi inançları?" diye sordum. Hemen: "Örneğin müt'a ve takiyye" diye cevap verdi. Onu her ne kadar müt'anın meşru olan geçici bir evlilik, takiyyenin ise ilahi bir ruhsat olduğu hususunda ikna etmeye çalıştıysam da bir fayda vermedi. O diyordu ki: "Bütün bu sözlerin doğrudur, ama daha düşük bir öneme sahip olan İslami birlikten dolayı artık bunları bir kenara bırakmak gerekiyor. Ben İslami birliğin sağlanması uğruna Allah'ın hükümlerinin bir kısmının terk edilmesinin gerektiğini savunan bu mantığa şaşıp kaldım. Fakat yine de onu hoş karşılayarak: "Eğer İs-

lami birlik bununla sağlanabilirse, buna ilk icabet eden ben olurum" dedim.

Londra hava alanına indik. Ben onun arkasınca gidiyordum. Hava alanındaki polis ondan İngiltere'ye niçin geldiğini sordu. O da tedavi için geldiğini söyledi. Ben de bazı dostları ziyaret etmek için geldiğimi söyledim. Böylece problemsiz geçip çantaların kontrol yerine geldiğimizde yavaşça arkadaşşıma: "Takiyyenin her zaman için yararlı bir hüküm olduğunu gördün mü?" dedim. Arkadaşım: "Nasıl?" dedi. Ben: "Her ikimiz de polise yalan söyledik. Ben arkadaşlarıma görmeğe geldiğimi söylemekle, sen de tedavi için geldiğini söylemekle yalan konuştuk. Hâlbuki biz konferans için gelmişiz." dedim. Arkadaşım onun yalan konuştuğunun farkına vardığını anlayınca, gülerek: "İslami konferanslarda nefislerimizin tedavisi yok mu sanki?" dedi. Ben de gülerek: "Konferanslarda dostların ziyareti de var" dedim.

Yeniden konuya dönüyor ve diyorum ki: 'Takiyye Ehl-i Sünnet'in iddia ettiği gibi, bir çeşit münafıklık değildir. Aksine, takiyye, imanın ta kendisidir. Zira münafıklık imanı gösterip küfrü gizlemektir. Oysa takiyye, imanı gizleyip küfrü veya inanmadığı başka bir inancı dilde söylemektir. Bu ikisi arasında çok büyük bir fark vardır. Münafıklık hakkında, Allah Teala buyurmuştur ki:

وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَىٰ شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَؤُونَ.

"İnananlarla karşılaştıkları vakit "iman ettik" derler. Şeytanlarıyla baş başa kaldıklarında ise, "biz sizinleyiz" biz onlarla sadece alay ediyoruz" derler."

Yani zahirde kendisini imanlı gösterip, içinde şirk ve küfrü gizlemek nifaktır.

Ama takiyeye gelince, Allah Teala onun hakkında şöyle buyurmuştur:

وقال رجلٌ مؤمن من آل فرعون يكتم إيمانه.

"Ve Firavun'un ailesinden olup, imanını gizleyen mümin birisi dedi ki..."¹

Yani zahirde küfrü gösterip, imanını gizlemek takiyedir.

Firavun'un ailesinden olan mümin kişi, halkın huzurunda kendisinin Firavun'un dininde olduğunu gösterirken; imanını, Allah'tan gayri herkesten gizliyordu. Allah Teâlâ da, onu kınamak bir yana, kitabında onu övgüyle anarak, bu sayede elde ettiği katındaki yüce makamı beyan etmiştir.

Ey aziz okuyucu, yalan yere yapılan iftiralara artık aldanmamalısın. Gel, Şia'nın takiyeye konusundaki inancını, onların kendi dillerinden dinleyelim:

Şeyh Muhammed Muzaffer, "Akaid'ul İmamiyye" /Şia inançları/ adıyla yazdığı kitabında bu konuda şöyle yazıyor:

"Takiyenin hükmü, zarar korkusuna göre değişiklik arz etmektedir. Bunun tafsilatı fıkıh kitaplarında kaydedilmiştir.

Takiyeye her yerde ve her durumda farz olmaz. Bazen takiyeye caiz hükmünü alır, bazen de, aksi farz olur. Mesela eğer hakkı söylemek, dine yardım, İslam'a hizmet etmek ve İslam yolunda cihad sayılırsa, böyle durumlarda mal ve can esirgenmemelidir. Bazen de, takiyeye yapmak haram olur. Örneğin, eğer takiyeye yapmak muhterem bir canın öldürülmesine, batılın revaç bulmasına, dinde fesadın çıkmasına, müslümanlara önemli bir zararın dokunmasına sebep olur veya onların dalalete düşüp, zulüm ve tecavüzün yaygınlaşmasına yol açarsa bu takiyeye haramdır.

1- Gafir, 28.

Sonuç itibariyle gerçeđi olduđu gibi anlamak istemeyen bazı Őia dűŐmanlarının sűylediđi gibi, Őia'ya gűre takiiye, tahrip için gizli bir űrgűt oluŐturmak anlamına gelmediđi gibi, takiiye din ve dini hűkűmleri, inanmayanlara açıklanmaması gereken sırlar Őekline dűnűŐtűrmek de deđildir. Bu nasıl olabilir? Oysaki Őia âlimlerinin dini hűkűm, fıkih, inanç ve kelim konularında yazdıkları kitaplar haddinden fazladır." Bu, Őia bilgininin sűzleri burada sona ermiŐtir.

Son olarak ben diyorum ki, bu araŐtırmamız ortaya koymuŐtur ki, takiiyede herhangi bir nifak, aldatmak, yalan ve hile sűz konusu olmadıđı gibi, aslında o, bűtűn műslűmanların mucibince amel ettikleri, dinin getirdiđi bir hűkűmden baŐka bir Őey deđildir.

Müt'a Veya Geçici Evlilik

Müt'a veya geçici evlilik belli bir süre için yapılan evliliğe denir. Bu tür evlenmede de aynen daimi evlilikte olduğu gibi, icap ve kabulden oluşan belli bir akdi okumak gereklidir. Örneğin kadının, erkeğe belli bir mihriye karşılığında, kendisini belli bir süre için tezvic ettiği anlamını ifade eden aşağıdaki akdi okuduktan sonra erkeğin, onu kabul ettiği anlamına gelen kabul akdini okuması gerekir.

Kadın der ki:

مَتَّعْتُكَ نَفْسِي فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْمَبْلَغِ الْمَعْلُومِ.
رَزَوْتُكَ نَفْسِي فِي الْمُدَّةِ بِالْمَبْلَغِ الْمَعْلُومِ.

Erkek der ki:

قَبِلْتُ التَّمْتِيعَ فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْمَبْلَغِ الْمَعْلُومِ.
قَبِلْتُ التَّرْوِيجَ فِي الْمُدَّةِ الْمَعْلُومَةِ بِالْمَبْلَغِ الْمَعْلُومِ.

Bu akdin geçerliliği için gerekli olan; mihriye, sürenin belli olması, kadının evli olmaması, iddet süresini bitirmesi vb. şartlar, Şia'nın fıkıh kitaplarında geniş olarak yer almıştır. İsteyenler bu kitaplara başvurabilirler.

Bu arada müt'a nikâhı yapan kadının, nikâh süresi bittikten sonra iki hayız görme müddetince /iki ay/ ve eğer kocası ölürse, dört ay on gün boyunca iddet beklemesi gerekir. Ancak müt'a akdinde kadın ve erkek arasında miras nafaka vb. haklar söz konusu değildir.

Ama geçici evlilik sonucu doğan bir çocuk, miras ve nafaka hakkı da dâhil olmak üzere, maddi ve manevi bütün haklarda daimi evlilik sonucu doğan çocuk hükmündedir ve daimi nikâh sonucu mütevellit olan çocuk gibi babasına aittir. Müt'a denilen geçici evlilik, genel şan ve çerçevesiyle işte bundan ibarettir. Görüldüğü gibi, bazılarının iddia ettiğinin aksine, müt'a ile gayr-i meşru ilişki arasında hiçbir benzerlik yoktur.

Aslında Ehl-i Sünnet de mezkûr evliliğin, Nisa Suresi'nin 24. ayetiyle meşru kılındığı hususunda Şia'yla aynı görüşü paylaşıyor. Allah Teala bu ayette şöyle buyurmuştur:

فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ بِهِ مِنْهُنَّ فَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ
فِيمَا تَرَضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ الْفَرِيضَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا.

"Onlardan /kadınlardan/ istimta ettiklerinize /faydalandıklarınıza/, kararlaştırılmış olan mihirlerini verin; kararlaştırılandan başka, karşılıklı hoşnut olduğunuz hususta size bir sorumluluk yoktur. Şüphesiz Allah ilim ve hikmet sahibidir."

Yine, Şia ve Ehl-i Sünnet, Hz. Resulullah /s.a.a/'in kendisinin bu tür evliliğe izin verdiğinde ve o Hazret'in döneminde, sahabenin geçici süreyle evlendikleri hususunda da ittifak etmişlerdir.

Ancak Şia ve Ehl-i Sünnet, bu hükmün daha sonra neshedilip edilmediği hususunda ihtilaf etmişlerdir.

Ehl-i Sünnet'e göre daha sonra bu hüküm kaldırılmıştır ve geçici evlilik haram kılınmıştır. Onu nesheden de, Kur'an değil, Sünnet-i Nebevi'dir. Yani onu Allah Resulü neshetmiştir, diyorlar.

Şia'ya göre ise, mezkûr hüküm, kaldırılmamıştır; kıyamete kadar da bakidir. O halde ihtilaf, mezkûr ayetin neshedilip edilmediği hususundadır. Öyleyse gerçeğin ortaya çıkması için, herhangi bir duygusallık ve taassuba kapılmadan her iki grubun da sözlerini incelemeliyiz.

Mezkûr ayetin neshedilmediğini ve kıyamete kadar müt'anın helal olduğunu söyleyen Şia'nın delili özetle şöyledir:

"Hz. Resulullah /s.a.a./'in müt'ayı yasakladığına dair bir beyan bize ulaşmamıştır. Ehl-i Beyt İmamları da Resulullah /s.a.a./'in getirdiği bu hükmün, baki olduğunu buyurmuşlardır. Eğer Hz. Resulullah Allah'ın kitabında geçen bu hükmü neshetseydi, bunu, herkesten daha önce başlarında İmam Ali olmak üzere Ehl-i Beyt İmamları'nın bilip, açıklaması icap ederdi. Zira onlar Peygamber /s.a.a./'in ümmetine bıraktığı iki emanetin biridirler.

Aksine, biz kesin olarak biliyoruz ki, aslında Ömer İbn-i Hattab kendi içtihadına dayanarak onu yasaklamıştır. Nitekim Ehl-i Sünnet âlimleri de buna tanıklık etmekte. Biz, Ömer'in şahsi içtihat ve görüşü yüzünden, Allah ve Resulü'nün hükmünü terk edemeyiz ve Allah'ın helal kıldığı bir şeyi haram addedemeyiz"

Şia'nın, müt'anın helal olduğu konusundaki sözlerinin özeti, işte bundan ibarettir.

Aslında bu söz, çok sağlam ve doğru bir sözdür. Çünkü her müslümandan istenilen şey, Allah'ın ve Resulü'nün hükümlerine tabi olmaktır. Diğerlerine gelince, makamları

ne kadar yüce olursa olsun, Kur'an ve Nebevi Sünnet'ten öne geçirilemezler.

Ama Ehl-i Sünnet'e gelince onlar; müt'anın helal kılındığı, helalliğinin de Kur'an-ı Kerim'de açıklandığı, Resulullah /s.a.a/'in de ona müsaade ettiği ve sahabenin de onu uyguladığı hususunda görüş birliği içinde olmalarına rağmen, onun daha sonra neshedildiğini ileri sürmüşlerdir. Ama nesheden kişinin kim olduğunda ise ihtilaf etmişlerdir. Bazıları, Hz. Resulullah /s.a.a/'in ölümünden önce onu yasakladığını söylerken; bazıları, Ömer İbn-i Hattab'ın onu yasakladığını itiraf etmiş ama Ömer'in sözünün de bizi bağlayan hüccet olduğunu iddia etmişlerdir. Bunu da, Hz. Resulullah /s.a.a/'den naklettikleri:

عليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين بعدى عضوا عليها
بالنواجذ.

"Benim ve benden sonra Hulefa-i Raşidin'in sünnetine sarılın ve onu dışleryinizle sımsıkı tutun" şeklindeki hadise dayandırmışlardır.

Ömer'in yasağına dayanarak müt'ayı haram sayan ve Ömer'in söz ve icraatına uyulmanın vacip olduğunu iddia eden Ehl-i Sünnet'in bu görüşüne karşı diyecek bir sözümüz yoktur. Çünkü bu, yalnızca bir taassup ve zorlamadan başka bir şey değildir.

Aksi takdirde müslüman bir şahıs, nasıl olur da bazen hata eden, bazen de isabet eden bir müçtehidin sözüne dayanarak, Allah'ın ve Resulü'nün sözünü bir kenara bırakabilir!

Bu tutum, Kur'an ve sünnetten açık bir nassın bulunmadığı bir konuda tutarsız ve dayanaksız bir tutum olmakla birlikte, açık bir nassın bulunduğu bir hususta ise, Allah Teala'nın:

وما كان لمؤمن ولا مؤمنة إذا قضى الله ورسوله أمراً أن يكون لهم الخيرة من أمرهم ومن يعص الله ورسوله فقد ضلّ ضلالاً مبيناً.

"Allah ve Resülü, bir işe hükmettiği zaman, inanmış bir erkek ve inanmış bir kadına o işi kendi isteğine göre seçme hakkı yoktur. Kim, Allah'a ve Elçisi'ne isyan ederse gerçekten de apaçık bir sapıklığa düşmüş, sapıtıp gitmiştir"¹ buyruğunun kapsamına girer.

Bu hususta benimle aynı görüşü paylaşmayan şahıs, İslam şeriatı hakkında bildiği kavramlara, Kur'an-ı Kerim ve Sünnet-i Nebeviyye'ye müracaat edebilir. Mezkûr ayette, Kur'an-ı Kerim konuyu en iyi şekilde açıklamıştır. Kur'an-ı Kerim'de, Kur'an'a ve Sünnet-i Nebeviyye'ye sarılmayan kimselerin dalalete düştüğünü belirten buna benzer birçok ayet mevcuttur.

Sünnet-i Nebeviyye'den olan delillere gelince, bunlar da çoktur. Fakat biz, Hz. Resulullah /s.a.a/'in şu sözüyle yetineceğiz ki buyurmuştur:

حلالٌ محمدٍ حلالٌ إلى يوم القيامة وحرامه حرامٌ إلى يوم القيامة.

"Muhammed'in helâli kıyamete kadar helaldir, haramı da kıyamete kadar haramdır."

Binaenaleyh hiç kimsenin, Allah veya Resülü tarafından hükmü belirlenen ve açık bir nassın bulunduğu herhangi bir şeyi, kendi yanından helal veya haram kılma hakkı yoktur.

Bütün bu delillerden sonra, diğer müçtehitlerin davranış, hareket ve içtihatlarının da, Kur'an ve Sünnet'te yer alan bir hükmü neshedebileceğini söyleyen ve bu hususta

1- Ahzab/36.

bizleri ikna etmeğe çalışan kimselere cevap olarak, Allah Teala'nın:

أَحَاجُّونَنَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبِّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ وَنَحْنُ
لَهُ مَخْلُوصُونَ

"De ki: "Allah bizim de Rabbimiz, sizin de Rabbimiz olduğu halde, O'nun hakkında bizimle tartışmaya mı giriyorsunuz? Bizim yaptıklarımız bize, sizin yaptıklarınız da size aittir. Biz O'na karşı samimiyiz"¹ aye-tini okumaktan başka bir çaremiz yoktur.

İlaveten; bu görüşte olanlar gerçekte Şia'nın, müt'anın Allah Resulü tarafından neshedilmediğine dair görüşünü teyit etmekte ve böylece diğer Ehl-i Sünnet kardeşlerinin aleyhine bir delil sayılmaktalar.

Dolayısıyla burada muhatabımız, sadece Hz. Resulullah /s.a.a/'in müt'ayı yasaklayarak Kur'an-ı Kerim'deki müt'a hükmünün neshettiğini iddia edenlerdir.

Gerçek şudur ki, her ne kadar Müslim Sahih'inde Hz. Resulullah'in müt'ayı neshettiğini nakletmiş ise de, bu grubun sözleri çelişkilidir ve sağlam bir delile de dayanmamaktadır.

Çünkü eğer Hz. Resulullah'tan bu konuda herhangi bir nehiy gelmiş olsaydı, müt'a nikâhı, Müslim'in de Sahih'inde yer aldığı üzere² Ebubekir'in zamanıyla Ömer'in hilafet döneminin bir kısmına kadar müslümanlar arasında sürüp gitmezdi. Başka bir tabirle, eğer Resulullah /s.a.a/ müt'ayı haram kılmış olsaydı, Peygamber /s.a.a/'den sonra müt'a nikâhıyla evlenen sahabelerin de bu nehiyden haberdar olup, yapmamaları gerekirdi. Oysa onlar, Peygamber'in vefatın-

1- Bakara/139.

2- Sahih-i Müslim, c. 4, s. 158.

dan sonra da buna devam etmiş, hatta Ömer'in yasağına karşı bile çıkmışlardır.

Eta diyor ki, "Cabir İbn-i Abdullah umreden dönmüştü, ziyaretine gittik. Arkadaşlar bir takım şeyleri sorduktan sonra müt'a konusundan söz açıldı Cabir dedi ki: "Evet, biz hem Hz. Resulullah'ın, hem de Ebubekir'in ve hem de Ömer'in zamanında müt'a yaptık."

O halde eğer Resulullah /s.a.a/ müt'ayı nehyetmiş olsaydı, sahabenin Ebubekir ve Ömer'in dönemlerinde müt'a yapmaları doğru olmazdı. O halde Hz. Resulullah /s.a.a/ onu nehyetmemiş ve haram kılmamıştır. Aksine, Sahih-i Buhari'de de olduğu üzere, nehiy Ömer İbn-i Hattab'ın tarafından gerçekleştirilmiştir.

Musedded'in Yahya'dan, o da İmran Ebubekir'den, o da Ebu Reca'dan o da İmran İbn-i Hüseyin'den naklettiği bir hadiste şöyle denilmiştir:

"Müt'a ayeti Allah'ın kitabında inmiştir. Biz de Resulullah'la birlikte ona amel etmişizdir. Kur'an-ı Kerim'de onu haram kılacak bir ayet inmemiştir. Hz. Resulullah da vefat edinceye dek onu nehyetmemiştir. Sonra birisi /çıkıp/ bu hususta kendi görüşüne göre istediğini söyledi." Muhammed dedi ki: "Bu adamın "Ömer olduğu söylenmektedir."¹

Aziz okur, gördüğün gibi, sahabenin de açık bir şekilde beyan ettiği gibi, Hz. Resulullah /s.a.a/ müt'ayı nehyetmeden vefat etmiştir. Bu sahabi, yasağı Ömer'e isnat edip, onun isteği üzere hükmettiğini söylemekten çekinmiyor.

Yine, Cabir İbn-i Abdullah El-Ensari şöyle diyor: "Ömer'in, Amr İbn-i Hureys olayında müt'ayı nehyedinceye dek, Hz. Resulullah /s.a.a/'in ve Ebubekir'in döneminde bir avuç hurma ve un karşılığında müt'a yapıyorduk."²

1- Buhari, c. 5, s. 158.

2- Sahih-i Mislim, c. 4, s. 131.

Anlaşılan şudur ki, sahabelerin bir kısmı da Ömer'in görüşünde idiler. Bu garipsenecek bir şey değildir. Çünkü "Perşembe günü faciası" olayında naklettiğimiz gibi sahabelerin bir kısmı, Ömer Hz. Resulullah'a: "Sayıklıyor; bize Allah'ın kitabı yeterlidir" derken de onun görüşünü paylaşıyorlardı O halde Hz. Resulullah'a hakaret sayılan böylesi hassas bir meselede Ömer'i desteklediklerine göre mezkûr içtihatlarda neden onu desteklemesinler ki? Şimdi o sahabelerden birisini dinleyelim; o şöyle diyor:

"Ben Cabir İbn-i Abdullah'ın yanında idim, birisi gelip ona İbn-i Abbas ve İbn-i Zubejr'in iki müt'a /Hac müt'ası ve kadınların müt'ası/ konusunda ihtilafa düştüklerini söyledi. Cabir, "Biz onları Resulullah'la birlikte uyguladık; fakat Ömer onları yasakladı, biz de artık tekrarlamadık" dedi.

Bu yüzden ben şahsen bazı sahabelerin, Ömer'in bu hareketini sağlamlaştırmak ve ona yönelen muhtemel itirazları defetmek için, müt'anın yasaklanmasını ve nehyedilmesini Hz. Resulullah'a isnat ettiklerine inanıyorum. Yoksa Hz. Resulullah'ın Kur'an'ın helal kıldığı bir şeyi haram kılması düşünülemez. Çünkü biz İslam hükümleri içerisinde Allah'ın helal kılıp, Resulullah'ın tahrim ettiği hiç bir hükme rastlamıyoruz. Hatta Hz. Resulullah'ın bunu nehyettiğini bile düşünsek, o zaman Hz. Resulullah'a en yakın kimse olup herkesten daha çok dini hükümleri bilen Hz. Ali bunun aksini söylemezdi. Hz. Ali /a.s./ şöyle buyuruyor:

ان المتعة رحمة رحم الله بها عباده ولولا نهى عمر ما زنا الا شقي.

"Müt'a Allah'ın kollarına verdiği bir rahmettir. Eğer Ömer onu yasaklamasaydı, şaki /sapık/ kimseden gayrisi zina yapmazdı"¹

1- Salebi'nin yazdığı "El Kebir" tefsiri ile Taberani'nin yazdığı "El Kebir" adlı tefsiri, müt'a ayetinin tefsirinde.

Ayrıca Ömer'in kendisi de nehyi Hz., Resulullah'a isnat etmemiş ve aksine şu meşhur sözünde açıkça:

مَتَعَانِ كَانَتَا عَلَى عَهْدِ رَسُولِ اللَّهِ وَأَنَا أَنَهَى عَنْهُمَا وَأُعَاقِبُ عَلَيْهِمَا، مَتَعَةَ الْحَجِّ وَمَتَعَةَ النِّسَاءِ.

"İki müt'a Resulullah'ın döneminde helal idi; ben onları yasaklıyorum ve uygulayanlarını da cezalandıracağım. Bu iki müt'a, hac müt'asıyla, kadınların müt'asıdır"¹ kendisinin onları yasakladığını ilan etmiştir.

Aslında Ahmed İbn-i Hanbel'in Müsned'i, Ehl-i Sünnet'in bu konuda büyük bir çelişki içerisinde bulunduğunun; bazılarının, Hz. Resulullah'ın buyruğuna uyararak onu helal kabul ettiğinin; bazılarının da, Ömer İbn-i Hattab'a uyararak onu haram saydığına, en büyük göstergesidir. Ahmed İbn-i Hanbel'in tahrir ettiği bir hadiste şöyle yer almıştır:

"İbn-i Abbas, "Hz. Resulullah müt'a' yaptı" dediğinde Urve İbn-i Zübeyr: "Ebubekir ve Ömer müt'ayı nehyetmişlerdir" dedi. O zaman İbn-i Abbas: "Şu Urve ne söylüyor?" dedi. Birisi, "Ebubekir ve Ömer'in müt'ayı nehyettiğini söylüyor" dedi. O zaman İbn-i Abbas dedi ki: Yakında bu kavmin helak olacağına inanıyorum. Ben "Resulullah dedi" söylüyorum, o "Ebubekir ve Ömer nehyetmiştir" diyor."²

Ehl-i Sünnet, kadınların müt'ası konusunda Ömer'e itaat ederken, Hac müt'ası /Hacc-ı Temettu/ konusunda onun nehyine muhalefet etmişlerdir. Oysa daha önce naklettiğimiz gibi Ömer, her iki müt'ayı da aynı şekilde nehyetmiştir. Burada önemli olan nokta, Ehl-i Beyt İmamları'nın muhalefet edip, Ömer'in bu hareketine karşı çıkarak her iki müt'anın da kıyamete kadar helal olduğunu belirtmeleridir.

1- Fahr-i Razi'nın yazdığı "El Kebir" tefsiri, "**Onlardan /kadınlardan/ yararlandığınız....**" ayetin tefsirinde.

2- Müsned-i Ahmed İbn-i Hanbel, c. 1, s. 337

Bununla birlikte Ehl-i Sünnet âlimlerin bir kısmı, müt'anın helal oluşu konusunda Ehl-i Beyt'e uyararak, onun helal olduğuna inanmıştır. Onlardan birisi, "Ez Zeytuni" üniversitesinin rektörlüğünü yapan Tunuslu âlim Şeyh Tahir İbn-i Aşur /r.a/'dır ki, ünlü tefsirinde "**Onlardan /kadınlardan/ istimta yaptığınızda tayin edilen mihriyeyi onlara verin**"¹ ayetini tefsir ederken müt'anın helal olduğuna inanmıştır.² Diğer âlimlerin de bu âlim gibi taassubun etkisi altında kalmayıp dini hükümleri açıklamak hususunda kınayanların kınamasına itina göstermemeleri gerekir.

Bu kısa açıklamamızdan da anlaşıldığı gibi Ehl-i Sünnet'in müt'anın helal kılınması konusunda Şia'ya itiraz edip kınamasında hiçbir bir delili olmadığı gibi, aksine kesin delil ve hüccetler Şia'nın görüşünü desteklemektedir. Bu konuda her müslümanın Hz. İmam Ali'nin şu sözünü hatırlaması gerekir: "**Müt'a Allah'ın kullarına verdiği bir rahmettir.**" Gerçekten de hangi rahmet bundan daha önemli olabilir? Oysaki taşıdığına, ister erkek olsun, ister kadın, insanı bir hayvan haline getiren azgın şehvetin ateşi, ancak bu hükmün uygulanması sayesinde söndürülebilir.

Sonuç olarak, özellikle gençler olmak üzere bütün müslümanlar bilmelidir ki, Allah Teala, ister kadın ister erkek bir insanın zinaya düşmesinin cezasını bazı durumlarda kırbaçlanmak ve bazı durumlarda da taşlanarak öldürülmek şeklinde belirlemiştir. Oysa insanları ve onların nefsi isteklerini yaratan ve onları ıslah edecek şeyleri de herkesten daha iyi bilen O'dur.

O, halde rahmet yolunu açmadan, onlar için ağır cezalar belirlemez. Bu nedenle Rahman ve Rahim olan Allah, kullarına acıyarak müt'ayı helal kılmıştır ki, böylece

1- Nisa/24.

2- Tahir İbn-i Aşur'un yazdığı "Et Tahrir-u ve't Tenvir" adlı tefsir, c. 3, s. 5.

tamamen sapık olan kişi hariç hiçbir kimse zinaya düşmesin. Nitekim hırsızlık yapan kimsenin de elinin kesilmesini emretmiştir. Fakat diğeryandan da Beyt'ul Mal'dan fakir ve muhtaç olanların ihtiyaçlarının karşılanmasını emretmiştir ki böylece gerçekten bedbaht olanların dışında hiçbir kimse hırsızlık yapmasın.

Kur'an'ın Tahrif Meselesi

Kur'an'ın tahrif olduğu görüşü, ister Şia, ister Ehl-i Sünnet hiç bir müslümanın kabul edemeyeceği bir görüştür. Çünkü izzet ve azamet sahibi olan Allah Teala'nın kendisi Kur'an'ı koruduğunu belirtmiştir:

إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ.

"Zikr'i /Kur'an'ı/ biz indirdik, elbette onu yine biz koruyacağız."¹

O halde hiç kimsenin ondan bir harf eksiltip veya ona bir harf eklemesi mümkün değildir. Kur'an Hz. Resulullah /s.a.a/'in ebedi mucizesidir. O, hikmet sahibi ve övgüye layık olan Allah'tan inen kitaptır; ona ne önünden, ne de arkasından hiçbir batıl yaklaşamaz.

1- Hicr/9.

Buna ilaveten, İslam tarihi ve müslümanların asırlar boyunca süregelen yaşayış tarzı da Kur'a'n'ın tahrif olduğunu reddeder. Zira ashabın birçoğu Kur'an'ı ezber bilmekteydi, onu ezberlemek ve kendi çocuklarına ezberlettirmek için de a-deta birbirleriyle yarışıyorlardı. O halde hiç bir şahıs, grup veya devletin onu tahrif edip değiştirmesi mümkün değildir.

Bu gün de doğudan batıya, güneyden kuzeye bütün İslam ülkelerini gezdiğimizde, bütün dünyada Kur'an'ın aynı olduğunu ve hiç bir artırma veya eksiltmenin söz konusu olmadığını görürüz. Her ne kadar müslümanlar çeşitli grup ve mezheplere bölünmüşlerse de Kur'an-ı Kerim onların hepsini bir araya toplayan sağlam bir dayanaktır. Kur'an-ı Kerim hususunda İslam ümmeti arasında herhangi bir ihtilaf yoktur; ihtilaflar ancak Kur'an'ın açıklaması ve anlamı üzerindedir. Her bir grup kendi anladığı ve yorumuyla hoşnuttur.

Şia'nın Kur'an'ın tahrif edildiğine inandığını söylemek, asılsız bir suçlamadan ibarettir. Şia inancı içinde böyle bir şey yoktur. Şia'nın Kur'an-ı Kerim'le ilgili inançlarını okuduğumuzda, Kur'an-ı Kerim'in her türlü tahriften uzak olduğuna dair, Şia ulemasının görüş birliği içinde olduklarını görürüz. Akaid'ul İmamiyye kitabının yazarı şeyh Muzaffer, bu konuda şöyle diyor:

"Biz Kur'an-ı Kerim'in Allah Teala'nın, Hz. Resulullah /s.a.a/'in diline indirdiği vahyi olduğuna, onda her şeyin açıklamasının bulunduğu inaniyoruz. O, belagat, fesahat ve içerdiği yüce marifet ve hakikatleriyle Resulullah /s.a.a/'in bütün insanları aciz bırakan ebedi mucizesidir. Onda değiştirme ve tahrif söz konusu edilemez. Bu gün elimizde bulunup tilavet ettiğimiz Kur'an, Resulullah /s.a.a/'e inen Kur'an'ın bizzat kendisidir. Bunun aksini iddia eden kişi aklını yitirmiştir veya hile ve oyun peşindedir. Çünkü bu iddia, hakikat ve hidayetten uzaktır. Kur'an, ne önünden, ne de arkasından batılın sızma imkânı olmayan Allah'ın Kitabı'dır."

Ayrıca Şia'ların yaşadığı bütün bölgeler de herkesçe bilinmekte ve fikhi hükümleri de gözler önündedir. Eğer onların bu elimizde olan Kur'an'dan gayri Kur'an'ları olsaydı, bundan halkın haberi olurdu. Hiç unutmam, ben ilk olarak Şia bölgelerini ziyaret ettiğimde, bu söylentilerin etkisinde kaldığımdan dolayı bu hayali Kur'an'ı bulmak amacıyla nerede büyük ciltli bir kitap görürsem alıp bakıyordum.

Fakat bu hayal çok geçmeden sönüp gitti ve bunun, halkı Şia'dan nefret ettirmek için yapılan bir iftiradan başka bir şey olmadığını anladım. Fakat yine de Şia'yı suçlama vesilesi olarak 1320 yılında vefat eden Muhammed Taki Nuri'nin yazdığı ve Kur'an'da tahrifin olduğunu iddia eden "Fasl'ul Hitab Fi İsbat-i Tahrif-i Kitab-i Rabb'il Erbab" kitabı söz konusu ediliyor. Çünkü mezkûr şahıs Şii'dir. Bir takım insanlar ise bu kitabın sorumluluğunu Şia'nın boynuna yüklemek istiyorlar. Oysa bu insafa aykırıdır. Çünkü hak ve batıl, doğru ve yanlışın birlikte yer aldığı nice kitaplar yazılmıştır ki bunlar, sadece yazarının kendi şahsi görüşünü açıklamaktadır. Buna benzer kitaplar yalnızca Şia içinde değil, bütün İslami fırkaların içinde bulunmaktadır. Acaba Mısır kültür bakanı ve Arap edebiyatı müdürü Doktor Taha Hüseyin'in yazdığı, "Kur'an ve cahiliyet şiiri" adlı kitabının sorumluluğunu Ehl-i Sünnet'in boynuna atabilir miyiz? Veya Ehl-i Sünnet'in nezdinde sahih olan Sahih-i Buhari'nin veya Sahih-i Müslim ve diğerlerinin naklettiği, Kur'an'da tahrifin olduğuna dair hadislerin Ehl-i Sünnet'in inancı olduğunu söylemek mümkün müdür?!

Fakat yine de biz kötülüğe iyilikle karşılık vererek bu gibi suçlamalardan geçiyoruz. Gerçekten de bu konuda El

1- Halbuki "Fasl'ul Hitab" kitabı Şia'nın nezdinde herhangi bir değer taşıyor. Oysa Kur'an'ın eksiltip arttırılması Ehl-i Sünnet'in sahih kabul ettiği Sahih-i Buhari, Müslim ve Müsned-i Ahmet'te yer almıştır.

Ezher Üniversitesinde İslami fıkıh bölümünün müdürü olan Üstat Muhammed El Medini ne de güzel söylemiştir:

"Şia'nın Kur'an'ın eksiltildiğine inandığı görüşüne gelince, hâşâ böyle bir şey yoktur. Bu iddia, bizim kitaplarda bir nakil olarak geçtiği gibi, onların da kitaplarında nakledilmiştir. Her iki fırkanın da araştırmacı âlimleri, bu rivayetleri zayıf bilip batıl olduklarını açıklamışlardır. Dolayısıyla ne Ehl-i Sünnet'in ve ne İmamiyye Şia'sının ve ne de Zeydiyye'nin içinde Kur'an'ın tahrif olduğu inancı yoktur. Bizim burada getirmediğimiz bu hadislerden bazı örnekler görmek isteyenler Suyuti'nin yazdığı "El İtkan Fi Ulum'il Kur'an" gibi kitaplara başvurmaları yeterlidir. Mısır'lı birisi 1498 miladi yılında buna benzer uydurma ve reddedilen yalan hadisleri Ehl-i Sünnet kaynaklarından toplayarak, "El-Furkan" adlı bir kitap yazıp yayınlayınca, El-Ezher Üniversitesi, onda olan fesat yönlerini ilmi delillerle açıklayarak, devletten o kitabın toplatılmasını istedi. Devlet de bunu kabul ederek adı geçen kitabı toplattı. Kitabın yazarı da bazı makamlara şikâyetle bulduysa da bir sonuç alamadı. Acaba burada, filanın yazdığı bir kitap veya naklettiği bir hadisten dolayı Ehl-i Sünnet'in Kur'an'ın kutsallığını inkâr ettiği veya onun tahrif edildiğine inandıkları söylenebilir mi? Şia için de aynı şey söz konusudur. Yani onlarda da bizde olduğu gibi Kur'an'ın tahrif edildiğine dair bazı rivayetler nakledilmiştir. Bu konuda altıncı asırda yaşayan büyük Şia âlimlerinden birisi olan Allame Ebulfazl İbn-i Hasan et Tabersi'nin yazdığı "Mecmau'l Beyan Fi, Ulum'il Kur'an" adlı tefsirinde şöyle diyor:

"Kur'an'da eklemeler olduğu iddiasına gelince, bunun batıl bir iddia olduğu hususunda, İslam ümmeti görüş birliği içindedir. Kur'an'da bazı eksiltmeler olduğu konusuna gelince, her ne kadar bizden ve Ehl-i Sünnet'ten bazı bilgisiz insanlar buna dair rivayetler nakletmişlerse de, Şia'nın doğruladığı görüş, Kur'an'da her hangi bir eksiltmenin ol-

madıdır. Bu görüşü Şia'nın 4. asır ulemasından olan Seyyit Mürtaza'da /r.a/ teyit edip "Tarabliyyat Sorularının Cevabı" adlı kitabında bu konuda yeterince açıklamada bulunmuştur. Seyyit Mürtaza /r.a/ birçok yerde Kur'an-ı Kerim'in sıhhati hususundaki bilgimizin, aynen şehirlere, tarihte vuku bulan büyük olaylara, ünlü kitap ve Arap şiirlerine olan bilgimiz gibi olduğunu söylemektedir. Yani doğruluğunda hiçbir şüphe söz konusu değildir. Özellikle de, Kur'an'ın muhafaza edilip okunması hususundaki ilgi ve teveccüh bu zikrettiğimiz şeylerin korunmasına olan ilgiyle karşılaştırılmayacak derecede fazladır. Çünkü Kur'an Peygamber'imizin mucizesi ve dini ilim ve hükümlerin kaynağını teşkil etmektedir. İslam bilginleri onun hıfz ve korunmasına son derece önem ve gayret göstermişlerdir. Hatta i'rab, kıraat, harf ve ayetler hususundaki görüşlerin hepsini kaydetmişlerdir. Buna göre bütün bu gerçek ilgi neticesindeki korumadan sonra kim onda herhangi bir değiştirme veya eksiltimenin olduğunu iddia edebilir."¹

Aziz okuyucular için Kur'an'ın eksiltilip artırılmasına dair suçlamanın Şia'ya nispetle Ehl-i Sünnet'e daha yakın olduğunun açıklığa kavuşması için bu konuyla ilgili Ehl-i Sünnet kaynaklarında yer alan rivayetlerin bir kaçına değinmek istiyorum.

Zaten bu konu beni, bütün inançlarımı incelemeğe iten sebeplerden biri idi. Çünkü ben Şia'ya itiraz edip tenkit etmeğe çalıştığım, buna benzer suçlamalarda, onlar; kendilerinin bunlardan beri olduklarını ve aslında bu itiraz ve tenkitlerin benim hakkımda daha çok geçerli olduğunu söylüyorlardı. Bilahare Ehl-i Sünnet kaynaklarında yer alan Kur'an'da eksiltimenin olduğuna dair rivayetlerin bir kısmı şöyledir:

1- El-Ezher Üniversitesinin İslami fıkıh müdürü Üstat Muhammed El-Medini'nin "Risalet'ul İslam dergisinin 11. yılın 4. sayısının 382 ve 383. sayfasında yer alan makalesi.

Ehl-i Sünnet âlimlerinden olan Taberani ve Beyhakinin naklettikleri bir rivayette şöyle kaydedilmiştir. "Kur'an'ın iki suresi daha vardı ki Onlardan biri şöyle idi:

"Bismillahirrahmanırrahim.

Gerçekten biz senden yardım diliyoruz. Sana istiğfar ediyoruz. Bütün hayırlarda seni hamd ediyoruz. Seni inkâr etmiyoruz. Sana isyan eden kimseden kopup ayrılıyor.

İkinci sure ise şöyledir:

"Bismillahirrahmanırrahim.

Ey Allah'ımız, yalnızca sana ibadet ediyoruz. Sana namaz kılıyoruz. Sana secde ediyoruz. Sana ulaşmak için çaba harcıyor, sana itaat ediyor, senin rahmetine ümit ediyor, senin hakiki azabından korkuyoruz. Gerçekten de senin azabın kâfirlere erişecektir."

Bu iki sureyi Rağib, "El Muhazarat" adlı kitabında: "İki kunut suresi" adını vermiştir. Ömer İbn-i Hattab kunutta bu iki sureyi okurdu. Bu süreler İbn-i Abbas ve Zeyd İbn-i Sabit'in mushaflarında mevcut idi."¹

Ahmed İbn-i Hanbel'in Ubeyy İbn-i Ka'b'dan naklettiği bir hadis de şöyledir:

"Ubeyy İbn-i Ka'b, "Siz Ahzap Süresi'ni ne kadar okuyorsunuz?" diye sordu. /Sorulan kişi/ yetmiş ayet civarında" diye cevap verdi. Ubeyy İbn-i Ka'b dedi ki: "Ben onu Resulullah /s.a.a/ ile birlikte Bakara Süresi kadar veya daha fazla okurdum. Recm ayeti de onda var idi."²

Görüldüğü gibi Suyuti'nin El İtkan ve Durr'ul Mensur kitaplarında yer alıp Taberani ve Beyhaki'nin naklettiği kunut süreleri diye adlandırılan mezkûr iki süre Kur'an-ı Kerim'de mevcut değildir. Bu ise şimdi elimizde bulunan Kur'an-ı Kerim'den İbn-i Abbas ile Zeyd İbn-i Sabit'in mushaflarında yer alan mezkûr iki sürenin eksiltildiği anla-

1- Suyuti'nin yazdığı "El-İtkan" ve "Ed-Durr'ul Mensur,"

2- Müsned-, Ahmed İbn-i Hanbel, c. 5, s. 132

mına geldiği gibi, elimizdeki Mushaf'tan başka Mushaf-
ların olduğunu da gösteriyor.

Bu iki süreyi bugün de Sünniler bazı namazların kunu-
tunda okuyorlar. Şahsen ben de bunları ezberlemiştim bazı
namazlarda kunutta okuyordum.

Ama Ahmed'in naklettiği ikinci hadise gelince Ahzap
Süresi'nin dörtte üçünün eksiltildiğini söylemektedir. Çün-
kü Bakara Süresi 286 ayettir, oysa Ahzap Süresi 73 ayettir
ve eğer Kur'an'ı hiziplere bölersek, Bakara Süresi'nin beş-
ten fazla hizbe bölündüğünü görüyoruz, oysa Ahzap Süresi
sadece bir hizip sayılıyor. Öte yandan da Ubeyy İbn-i
Ka'b'ın "Ahzap Süresi'ni Hz. Resulullah ile birlikte Bakara
Süresi kadar veya daha fazla okuyordum" dediğini görüyo-
ruz. Onun ise Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ döneminde Kur'an'ı
hızfeden hafızların en meşhurlarından birisi olduğu ve Ö-
mer'in onu halka teravih namazını kıldırmak için seçtiği¹
dikkate alınır, bu söz şüphe ve hayret uyandırmaktadır.

Yine, Ahmed İbn-i Hanbel'in Müsnedi'nde Ubeyy İbn-
i Ka'b'dan² naklettiği başka bir rivayette şöyle yer almıştır.

"Resulullah /s.a.a/ buyurdu ki: "Allah Teala senin için
Kur'an okumamı emretmiştir." Daha sonrada şöyle okudu:

..... لم يكن الذين كفروا من اهل الكتاب

/Ehl-i Kitap'tan kâfir olanlar.../ ve bu sürenin içerisin-
de şunları söyledi:

"Eğer insanoğlu bir ova dolusu mal ister ve ona verilir-
se, ikincisini de ister. Eğer kendisine ikincisi de verilirse,
üçüncüsünü ister. İnsanoğlunun karnını topraktan başka bir
şey doyurmaz. Allah tövbe edip, dönenlerin tövbesini ka-

1- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 252

2- Musned-i Ahmed, c. 5, s. 131

bul eder. Allah'ın nezdinde sağlam ve doğru din hanif /İslam/ dinidir, müşriklik, Yahudilik ve Hıristiyanlık değil. Kim hayırlı bir amel yaparsa o mükâfatsız bırakılmaz."

Yine, Hafız İbn-i Asakir Tarih'inde Ubeyy İbn-i Ka'b ile ilgili bölümde şöyle yazıyor:

"Ebu Derda, Şam halkından oluşan bir grupla birlikte Medine'ye giderek Ömer'in huzurunda şu ayeti okudular: "Kâfirler kalplerinden cahiliyet taassubunu yerleştirdiklerinde, siz de eğer onlar gibi taassuba kapılırsanız Mescid'ul Haram fesada duçar olur" O zaman Ömer "Size bu ayeti kim böyle okudu?" dedi. Onlar "Ubeyy İbn-i Ka'b" diye cevap verdiler. Ömer onu çağırttı ve onlara: "O ayeti okuyunuz" dedi. Onlar da yine: "Eğer siz de onlar gibi taassuba kapılırsanız Mescid'ul Haram fesada duçar olur" şeklinde okudular. O zaman Ubeyy İbn-i Ka'b Ömer'e: "Evet ben onlara böyle okumuşum" dedi. Bunun üzerine Ömer Zeyd İbn-i Sâbit'e: "Sen oku" dedi. Zeyd aynen halkın okuduğu gibi okudu. /yani onların okuduğunun Kur'an'da olmadığını açıkladı./ O zaman Ömer: "Allah'ım, ben bu kıraatten /Zeyd'in kıraatinden/ gayrisini tanımıyorum" dedi. Ubeyy İbn-i Ka'b ise şöyle cevap verdi: "And olsun Allah'a ki ey Ömer, sen biliyorsun ki, ben Resulullah'ın huzurunda bulunuyordum, fakat onlar bulunmazlardı. Ben Resulullah'ı görürken onlar görmezlerdi. And olsun Allah'a, eğer sen istersen, ben kendi evime saklanırım ve ölünceye dek kimseyle konuşmaz ve kimseyi de okutmam." O zaman Ömer: "Allah'ım, bizi affet. Bildiğin gibi Allah sana ilim vermiştir. O halde bildiğini halka da öğret" dedi."

Yine, şöyle diyor: "Bir gün Ömer, bir gencin "Peygamber müminlere, onların kendilerinden daha evladır. Hanımları ise onların anneleridir. O da onların babasıdır" şeklinde okuduğunu görünce ona itiraz etti. Mezkûr genç: "Ubeyy İbn-i Ka'b'ın Mushafında böyle yazıyor" dedi.

Ömer gidip Ubeyy İbn-i Ka'b'dan konuyu sordu. Ubeyy İbn-i Ka'b ona: "Ben Kur'an'la meşgul olurken, sen çarşılarda alışverişle meşguldün" cevabını verdi"¹ Bunun benzerini, İbn-i Esir "Camii'l Usul" adlı kitabında, Ebu Davut Süneni'nde ve Hâkim Müstedrek adlı kitabında nakletmiştir.

Aziz okuyucu, görüldüğü gibi buna benzer rivayetler Ehl-i Sünnet'in kitaplarını doldurduğu halde onları görmezlikten gelip, Şia'ya itirazda bulunuyorlar. Oysa Şia kitaplarındaki benzeri rivayetler bu rivayetlerin onda biri kadar bile değildir.

Bazı inatçı kişiler, bu rivayetleri reddederken, onların senetlerinin zayıf olduğunu ileri sürerek, Ahmed İbn-i Hanbel'e bu gibi hurafe ve zayıf hadisleri tahrir ettiğinden dolayı itirazda bulunup, Ahmed'in Müsned'i ve Ebu Davut'un Süneni'nin, Ehl-i Sünnet'in nezdinde Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim gibi değer taşımadığını söyleyebilirler.

Fakat buna benzer rivayetler Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'de de mevcuttur. Buhari'nin, Sahih'inde² Ammar /r./ ve Huzeyfe'nin /r./ menakıbı bölümünde naklettiği, bir hadiste Alkame şöyle diyor:

"Şam şehrine gelmişim. İki rekât namaz kıldıktan sonra "Allah'ım, benim için salih bir arkadaş takdir eyle" diye dua ettim. Daha sonra toplu halde bulunan bir grubun nezdine gelip oturdum. Bu arada ihtiyar bir adam gelip benim yanımda oturdu. Ben: "Bu şahıs kimdir?" diye sorduğumda, Ebu Derdâ olduğunu söylediler. Ben ona: "Allah'tan bana salih bir arkadaş göndermesini istemişim, Allah seni gönderdi" dedim. O benim hangi yöreden olduğumu sordu. Ben Kufe ahalisinden olduğumu söyledim. O, "Resulullah'ın ibrik, yastık ve ayakkabılarının sahibi aranızda değil

1- İbn-i Asâkir'in yazdığı Tarih-i Dimeşk, c. 2, s. 228.

2- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 215.

midir? Allah'ın Peygamberi'nin diliyle şeytandan koruduğu kişi aranızda değil midir? Peygamberin hiç kimsenin bilmediği sırlarının arkadaşı aranızda değil midir? dedi. Daha sonra:

والليل اذا يغشى

Süresi'ni Abdullah nasıl okuyor!' dedi. Ben:

والليل اذا يغشى والنهار اذا تجلّى والذكر والأنتى.

diye okudum. O: "And olsun Allah'a ki, Hz. Resulullah da kendi ağzıyla bana böylece okumuştur" dedi.

Başka bir rivayette de, daha sonra şunları ekledi, diye yazıyor: "Bunlar durmadan bana ısrar ediyorlardı. Hatta nerdeyse beni Hz. Resulullah'ın kendisinden duyduğum şeyden alıkoyacaklardı."¹

Başka bir rivayette de şöyle yazıyor:

والليل اذا يغشى والنهار اذا تجلّى والذكر والأنتى.

"Resulullah bunu kendisi bana böyle okudu; fakat bunlar durmadan bana ısrar ediyorlardı. Hatta nerdeyse beni geri çevireceklerdi."²

Bu rivayetler, bu gün elimizde bulunan Kur'an'daki **والذكر والأنتى** ayetinden önce **وما خلق** kelimelerinin artırılmış olduğunu ifade etmektedirler.

Yine, Buhari'nin, Sahih'inde kendi senediyle İbn-i Abbas'tan naklettiği bir rivayette şöyle yer almıştır:

1- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 216.

2- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 218, "Menakib-u Abdullah İbn-i Mes'ud'.

Ömer İbn-i Hattab şöyle diyordu:

"Allah, hak olarak Muhammed'i /s.a.a/ Peygamber olarak göndermiş ve ona kitap indirmiştir. İndirdiği ayetler arasında recm ayeti de vardı. Biz onu okuduk anlayıp ezberledik ve bu ayete dayanarak Resulullah da recmi uyguladı. Biz de ondan sonra recmettik. Fakat ben uzun bir zaman geçtikten sonra halkın: "Biz recm ayetini Allah'ın Kitab'ında görmüyoruz" diyerek, Allah'ın indirdiği bir farizayı terk edip dalalete düşmesinden korkuyorum. Oysa recm, Allah'ın Kitab'ında beyyine veya itiraf ile zina ettiği sabit olan evli kadın veya erkek için farz kıldığı bir hükümdür. Bir de biz Allah'ın kitabında şu ayeti de okuyorduk: "Babalarınızı bırakmayın /başka bir baba edinmeyin/, zira babanızdan dönmeniz sizin için küfran sayılmaktadır."¹

Yine, Müslim'in, Sahih'inde: "İnsanoğlunun iki ovası olsa bile üçüncü bir ovayı ister" bölümünde naklettiği bir rivayette şöyle yer almıştır:

"Ebu Musa Eş'ari Basra Karilerini davet etti. Onun yanında üç yüz Kur'an karisi toplandı. Ebu Musa onlara hitap ederek şunları dedi:

"Siz Basra halkının önde gelenleri ve karilerisiniz. Kur'an'ı tilavet edin, dünya hayatı ise size değerli gözükmesin. Zira sizden öncekilerin kalbi katılaştığı gibi sizin de kalbiniz katılaşıyor. Biz önceleri uzunluk ve şiddet bakımından Beraat Süresi'ne, /Tevbe Suresi/ benzettiğimiz bir süreyi okuyorduk. Ben onun bir miktarını hatırlıyorum. O miktar şöyledir: "İnsanoğlunun iki ova dolusu malı olsa bile üçüncü bir ovayı da ister, İnsanoğlunun karnını topraktan başka bir şey doyurmaz.

Ve yine Müsebbihat surelerinden birine benzettiğimiz bir süreyi de okuyorduk ama şu anda unutmuş durumdayım. Ama ondan şunu hatırlıyorum: "Ey iman edenler, neden

1- Sahih-i Buhari, c. 8, s. 26, "Evli kadının zina yaptığı takdirde recmedilmesi gerektiği" bölüm

yapmadığımız şeyleri söylüyorsunuz ki aleyhinize şahadet edilir ve kıyamet günü ondan dolayı sorguya çekilirsiniz."¹

Ebu Musa Eş'ari'nin biri, 129 ayet olan Beraat /Tevbe/ Süresi'ne, diğerini ise yaklaşık 20 ayetten oluşan Müsebbihat surelerine benzettiği bu iki sure elimizdeki Kur'an-ı Kerim'de mevcut değildir. Evet, bunları şaşkınlıkla okumaktan başka insanın elinden ne gelebilir sizce?

Ehl-i Sünnet'in kitap, Müsned ve Sihahları Kur'an-ı Kerim'in azaltılıp çoğaltıldığını gösteren buna benzer rivayetlerle dolu olduğuna göre bu iddianın geçersiz ve batıl olduğu hususunda görüş birliğinde olan Şia'ya neden bu kadar suçlama ve saldırıda bulunmaktadırlar?

Eğer Şia içerisinde, Kur'an'ın tahrif edildiğini iddia eden 1320 hicri yılında vefat eden "Fasl'ul Hitab fi İsbat-ı Tarif-i Kitab-ı Rabb'il Erbab" kitabının yazarı varsa ki, o bu kitabı yaklaşık bundan yüz yıl önce yazmıştır.

El Ezher Üniversitesi'nde İslami fıkıh müdürü olan Şeyh Muhammed El Medini'nin söylediği gibi, Ehl-i Sünnet'ten olan "El Furkan" kitabının yazarı, ondan dört yüz yıla yakın bir süre önce bu iddiayı öne sürmüştür.²

Önemli olan şudur ki, hem Ehl-i Sünnet'in, hem de Şia'nın muhakkik ve araştırmacı âlimleri, buna benzer rivayetlerin batıl ve nadir olduğunu açıklayarak, elimizde bulunan şu Kur'an'ın, Hz. Muhammed'e /s.a.a/ inen Kur'an'ın aynısı olduğunu ve onda hiç bir artırma, eksiltme ve tahrifin söz konusu olmadığını ispatlamışlardır.

O halde Ehl-i Sünnet, nasıl bu konuda Şia'ya, Şia nezdinde itibarı olmayan bazı rivayetlerden dolayı itiraz edebilir Ve kendilerini ise bu ithamdan nasıl tamamen beri sayabilir? Oysa kendi Sihahları, bu gibi rivayetlerin, zahiren sahih olduğunu bile ispatlamaktadır.

1- Sahih-i Müslim, c. 3, s. 100, "İnsanın iki ova dolusu malı olsa üçüncüsünü ister" bölümü.

2- Risalet'ul İslam Dergisi, 11. yıl, 4. sayı, s. 382 ve 383.

Ben buna benzer hadislere büyük bir acı ve üzüntüyle değinmek zorunda kaldım. Eğer arkalarında bilinen kompoların yer aldığı, özellikle de İran İslam Devrimi'nin başarıya ulaşmasından sonra yoğunlaşan, Şia'ya karşı suçlama ve tekfir kampanyası olmasaydı, üstelik bütün bunlar da bazı sözde Sünnet-i Nebeviyye'ye uyduklarını iddia edenler vasıtasıyla gerçekleşmeseydi, biz burada tamamen itibarsız olan bu rivayetleri gündeme getirmezdik.

Ben, hangi fırkadan olursa olsun, bütün müslüman kardeşlerime hitabederek diyorum ki:

Kardeşleriniz hususunda Allah'tan korkun. Hep birlikte Allah'ın ipine sarılın, bölünmeyin. Hatırlayın Allah'ın size olan nimetini ki, birbirinize düşmandınız; o sizin kalplerinizin arasını yaklaştırdı ve siz onun nimeti sayesinde birbirinizle kardeş oldunuz.

İki Namazı Birlikte Kılmak Konusu

Şia'ya dil uzatma vesilesi yapılan konulardan birisi de, Şia'nın öğle namazı ile ikinci namazını ve akşam namazıyla yatsı namazını birlikte kılmasıdır.

Ehl-i Sünnet bu konuda Şia'yı tenkit ederek, kendilerinin bunun aksine, namazı koruyup hıfzedenlerden olduklarını belirtiyorlar. Zira Allah Teâlâ Kur'an-ı Kerim'de buyuruyor ki:

انَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَّوْقُوتًا.

"...Şüphesiz namaz, müminlere belirli vakitlerde yazılmıştır /farz kılınmıştır/."¹

Burada bir grubun leh veya aleyhinde herhangi bir hüküm vermeden önce, konuyu tüm yönleriyle inceleyerek, her iki grubun da konu hakkındaki sözlerini dinlememiz gerekir.

1- Nisâ / 103.

Ehl-i Sünnet'e gelince, onlar: "**cem'i takdim**" diye anılan Arefe'de öğle namazıyla ikindi namazını, "**cem'i tehir**" diye adlandırılan, Müzdelife'de yatsı namazıyla akşam namazını birlikte kılmanın caiz olduğunda görüş birliğine varmışlardır.

Hatta bu konuda, ister Şia, ister Sünni bütün İslam mezhepleri, istisnasız olarak ittifak etmişlerdir.

Şia ile Ehl-i Sünnet arasındaki ihtilaf, sefer mazereti olmaksızın, yılın bütün günlerinde öğle namazıyla ikindi namazının ve akşam namazıyla yatsı namazının birlikte kılınmasının caiz olup olmadığı hususundadır.

Bu arada Hanefi'ler hatta seferde bile bu namazların birlikte kılınmasının caiz olmadığını söyleyerek, özellikle de seferde cem etmenin caiz olduğunu bildiren açık naslar olmasına rağmen, ister Ehl-i Sünnet ve ister Şia tüm İslam ümmetinin icmasına muhalefet etmişlerdir.

Maliki, Şafii ve Hanbelîlere gelince, bu namazların, sefer halinde birlikte kılınmasının caiz olduğunu kabullenirken; korku, hastalık, yağmur ve kum fırtınası gibi olaylardan dolayı da birlikte kılınmalarının caiz olup olmadığı ihtilaf etmişlerdir.

İmamiyye Şia'sına gelince, onlar, Ehl-i Beyt İmamları'ndan konuyla ilgili nakledilen hadislere dayanarak; sefer, hastalık, yağmur ve korku gibi bir özür söz konusu olmaksızın bile, mezkûr namazların birlikte kılınmasının caiz olduğunda ittifak etmişlerdir.

Bu nedenle de Şia'yla /Şia ulemasıyla/ her hangi bir konuda tartıştığımızda, kendimizin de yanılığ ve hata içinde olabileceğimizi olası görmeliyiz. Zira onlar, Ehl-i Sünnet'in kendilerine karşı getirdiği, her delile cevap vererek, Ehl-i Beyt İmamları'nın kendilerine her sorunun çözümünü öğrettiğini beyan edip; Kur'an ve Sünnet'i tam manasıyla bilen Ehl-i Beyt İmamları'na uymakla övünüyorlar.

Hiç unutmam; ben ilk olarak, Şehid Muhammed Bakır Es-Sadr'ın imamlığında öğle ve ikindi namazını bir arada kıldım.

Necef şehrinde olduğum sırada öğle namazıyla ikindi namazını ayrı kılıyordum. Fakat o mutlu günde şehid Muhammed Bakır Es-Sadr ile birlikte onun evinden çıkıp mu-kallitlerine imamlık ettiği mescide gittik. Onlar bana saygı gösterdiler ve tam Muhammed Bakır Es-Sadr'ın arkasında benim için bir yer ayırdılar. Öğle namazı kılınıp ikindi namazına başlamak istenirken, kalkıp oradan ayrılmayı düşündüm. Ama iki sebepten dolayı kalkıp gitmedim.

Birinci olarak merhum Sadr'ın yüceliği beni almıştı, o namazı öyle bir huşu içinde kılıyordu ki biraz daha namazı uzatmasını arzuluyordum. İkinci olarak da, ona en yakın bir yerde olmam nedeniyle, adeta bir gücün beni ona doğru çekerek ayrılmama engel olduğunu hissediyordum.

İkinci namazını bitirdikten sonra halkın onun etrafını sarıp sorularını sorduklarında ben de onun arkasında bulunuyordum. Bazı yavaş sorulan sorular hariç, sorulan soru ve cevapları ben de duyuyordum.

Daha sonra beni yemek için evine götürdü. Böylece bir şeref misafiri olduğumu hissettim. Ben de bu fırsatı ganimet bilerek, iki namazı bir arada kılmak konusunu sordum ve şöyle dedim: "Efendim, acaba zaruret halinde insan iki namazı bir arada kılabilir mi?"

O cevap olarak: "Hiç bir zaruret söz konusu olmaksızın da, yani bütün hallerde insan iki namazı bir arada kılabilir" dedi.

Ben: "Bu hususta deliliniz nedir?" diye sordum.

O: "Hz. Resulullah /s.a.a/ sefer, korku, yağmur ve herhangi bir mazeret olmaksızın, Medine'de iki namazı bir arada kılmıştır. Bunu da sadece bizlere bir kolaylık olsun diye yapmıştır. Hamd olsun Allah'a, bu konu Ehl-i Beyt

İmamları aracılığıyla bizim nezdimizde kesindir" dedi. Sonra: "Sizin de nezdinizde kesindir" diye de ekledi.

Ben bu cevabı çok garipsedim. Bu, bizim nezdimizde nasıl kesin olabilir? Oysa ben şimdiye kadar böyle bir şey duymamışım. Ehl-i Sünnet'ten bir kişinin bile buna amel ettiğini görmemişim.

Aksine, onlar, ikindi ve yatsı namazlarının ezandan bir dakika bile önce kılındığı takdirde batıl olduğunu söylüyorlar; nerde kaldı ki ikindi namazı ikindi ezanından saatlerce önce, yani öğle namazıyla bir arada kılınсын veya akşam namazıyla birlikte yatsı namazının kılınmasına izin verilsin?

Şehit Muhammed Bakır Es-Sadr, benim şaşkınlık ve garipsememin farkına vararak, orada bulunanlardan birisine fısıldayarak, bir şeyler söyledi. O da kalkıp hemen iki tane kitap getirdi. Ben onların Sahih-i Buhari ile Sahih-i Müslim olduğunu anladım.

Seyyit Muhammed Bakır Es-Sadr, o şahsa, iki namazın bir arada kılınmasıyla ilgili olan hadisleri bana göstermesini söyledi. Böylece ben bizzat kendim Sahih-i Buhari'de Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ öğle ile ikindi ve akşam ile yatsı namazlarını birlikte kıldıklarına dair hadisleri okudum. Hatta Sahih-i Müslim'de herhangi bir korku, yağmur ve sefer söz konusu olmaksızın, hazar halinde /seferde olmaksızın/ iki namazın bir arada kılınmasıyla ilgili müstakil bir bölümün olduğunu gördüm.

Fakat her ne kadar kalbime, onların ellerinde bulunan Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'in belki de tahrif edilmiş olabilir diye bir şüphe geldiyse de, şaşkınlığımı gizleyemedim. Ama mezkûr kitaplara Tunus'ta da başvurmaya karar verdim.

Şehit Seyyit Muhammed Bakır Es-Sadr, bu delillerden sonra, ne görüşte olduğumu sordu.

Ben: "Siz hak üzeresiniz; sizin sözünüz doğrudur; fakat başka bir soru sormak istiyorum" dedim.

O: "Buyur" dedi.

Ben: "Bizim nezdimizde birçok şahıs geceleyin seferden döndükten sonra öğle, ikindi, akşam ve yatsı namazlarını hep birlikte kaza olarak kılıyorlar. Acaba bu caiz midir?" diye sordum.

O: "Bu caiz değildir" dedi.

Ben dedim ki: "Biraz önce Hz. Resulullah'ın namazları hem ayrı olarak, hem de birlikte kıldığını söylediniz Böylece Resulullah bizlere, Allah'ın razı olduğu namaz vakitlerini bildirmek istemiştir."

O şöyle cevap verdi: "Öğle namazıyla ikindi namazlarının ortak vakitleri vardır; o ise öğleden başlayarak güneşin batışına dek devam eder. Akşam namazıyla yatsı namazının da ortak vakitleri vardır; o ise güneşin batışından /biraz sonra/ başlayarak gecenin yarısına kadar sürer. Sabah namazının ise kendine has bir vakti vardır, o da fecr-i sadıktan güneş doğuncaya dek. Bu vakitlerden dışarı çıkan kimse:

انَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا.

"Şüphesiz namaz, müminlere belirli vakitlerde yazılmıştır /farz kılınmıştır/"¹ ayetine muhalefet etmiş olur.

Örneğin, sabah namazını fecr vaktinden önce veya güneş doğduktan sonra kılamayacağımız gibi, öğle ile ikindi namazlarını, öğleden önce veya güneşin batışından sonra, akşam namazıyla yatsı namazını da, güneş batmadan önce veya gece yarısından sonra kılamayız."

Seyyit Muhammed Bakır Es-Sadr'a teşekkür ettim. Her ne kadar ikna olmuşumsa da, yine de ondan ayrıldıktan

1- Nisâ / 103.

sonra Tunus'a dönüp konuyu tam derince araştırıp, gerçeği görmeden, söz konusu namazlarımı bir arada kılmadım.

Şehit Muhammed Bakır Es-Sadr ile benim aramda geçen, iki namazı bir arada kılmakla ilgili kıssa bundan ibaretti.

Bunu nakletmekten maksadım, Ehl-i Sünnet kardeşlerime, Enbiya'nın ilim ve ahlak varisleri olan mütevazı âlimlerin ahlakının nasıl olduğunu açıklamanın yanı sıra, kendi sahih kaynaklarımızda bulunmasına ve o kaynakların doğruluğuna inanmamıza rağmen, bu kaynaklardan habersiz kaldığımız için, nasıl da diğerlerine itiraz ettiğimize dikkat çekmektir.

Ahmed İbn-i Hanbel Müsned'inde İbn-i Abbas'tan naklettiği bir hadiste diyor ki: **"Resulullah /s.a.a/ Medine'de bulunup misafir olmadığı halde sekiz rekâtı ve yedi rekâtı bir arada kıldı."**¹

İmam Malik de "El Muvatta" kitabında İbn-i Abbas'tan naklettiği bir rivayette şöyle diyor: **"Hz. Resulullah /s.a.a/ bir korku ve sefer olmaksızın öğle namazıyla ikindi namazını, akşam namazıyla yatsı namazını bir arada kıldı."**²

Yine, Müslim kendi Sahih'inin "Seferi olmadan iki namazı birlikte kılma" bölümünde İbn-i Abbas'tan naklettiği bir hadiste şöyle yazıyor: **"Hz. Resulullah /s.a.a/ bir korku ve sefer olmaksızın öğle ile ikindi namazını, akşam ile yatsı namazını bir arada kıldı"**³

Yine, İbn-i Abbas'tan naklettiği diğer bir rivayette şöyle diyor: **"Hz. Resulullah /s.a.a/ Medine'de bir korku ve yağmur olmadan öğle ile ikindi; akşam ile yatsı namazlarını birlikte kıldı."**

1- Müsned-i Ahmed İbn-i Hanbel, c. 1, s. 221.

2- İmam Malik'in "El Muvatta" adlı kitabı, Şerh'ul Havalık, " c. 1 s. 161.

3- Sahih-i Müslim, c. 2, s. 151 "Seferi olmadan iki namazı birlikte kılma" bölümü.

Ravi diyor: İbn-i Abbas'tan, onun niçin böyle yaptığını sorduğumda: "Ümmetinin bir zorluğa düşmemesi için böyle yapmıştır" cevabını verdi."¹

Bu Nebevi Sünnet'in ashabın nezdinde yaygın olup amel edildiğini gösteren delillerden birisi de, aynı bölümde naklettiği şu rivayettir: Ravi şöyle diyor:

"Bir gün ikindiden sonra İbn-i Abbas bize konuşma yapmaya başladı. Ama güneş batıp, yıldızlar çıkmasına rağmen konuşmasına devam ediyordu. Halk "Namaz, namaz" demeye başlamıştı. Bu arada Beni Temim'den olan birisi de durmadan namaz, namaz diyordu. Bunun üzerine İbn-i Abbas ona hitabederek: "Ey zavallı, bana sünneti mi öğretiyorsun?" dedi. Sonra da şunları ekledi: **"Ben Hz. Resulullah'ın öğle ile ikindi ve akşam ile yatsı namazlarını birlikte kıldığını gördüm."**

Diğer bir nakilde de İbn-i Abbas'ın o kişiye şunları dediğini kaydetmiştir: **"Ey zavallı, bize namazı mı öğreteceksin? Oysa biz Hz. Resulullah'ın zamanında iki namazı birlikte kılıyorduk."**

Yine, Buhari'nin akşam namazının vakti bölümünde naklettiği bir hadiste İbn-i Abbas şöyle diyor: **"Hz. Resulullah /s.a.a/ yedi rekâti /akşam ile yatsıyı/ ve sekiz rekâti /öğle ile ikindiyi/ birlikte kıldılar."**³

Yine, Sahih-i Buhari'nin "İkinci Namazının Vakti" bölümünde naklettiği bir hadiste Ebu Umame şöyle diyor:

"Biz öğle namazını Ömer İbn-i Abd'ul Aziz ile kıldık-tan sonra Enes İbn-i Malik'in nezdine geldiğimizde onun ikindi namazını kıldığını gördük. Ben: "Amca bu kıldığın namaz ne namazı idi?" diye sordum. O: **"Bu ikindi namazı**

1- Sahih-i Müslim, c. 2, s. 152.

2- Sahih-i Müslim, c. 2, s.153, "Seferi olmadan iki namazı birlikte kılma" bölümü.

3- Sahih-i Buhari, c.1, s. 140 "Akşam namazının vakti" bölümü.

**idi. Hz. Resulullah ile birlikte kıldığımızda o böyle kılar-
dı." dedi.¹**

Hadislerin bu kadar açık olmasına rağmen, bu konuda Şia'ya itiraz edenlerin var olduğunu her zaman göreceksin. Ben kendi yaşadığım bölgeden bir örnek vereceğim:

"Tunus'un Kafsa şehrindeki bir imam, namaz kılanların arasında bizleri kötölemek amacıyla cemaate hitaben şöyle konuşmuştu: "Şu getirdikleri yeni dini görmüyor musunuz? Onlar, öğle namazını kıldıktan hemen sonra kalkıp ikinci namazını kılıyorlar. Bu, yeni bir dindir; Hz. Muhammed'in dini değildir. Bunlar bu davranışlarıyla:

ان الصلوة كانت على المؤمنين كتاباً موقوتاً.

"Şüphesiz namaz, müminlere belirli vakitlerde yazılmıştır/ farz kılınmıştır/"² buyuran Kur'an-ı Kerim'e muhalefet etmektedirler." Böylece o, bu konuyu bahane ederek gerçekleri gören bizlere ağzına geleni söylemişti.

Bu arada kültürlü ve bilinçli gençlerden birisi, imamın bu söylediklerini bana nakletti. Ben ona Sahih-i Buhari'yle Sahih-i Müslim'i verdim. Söz konusu namazları birlikte kılmanın sahih olduğunu ve Hz. Resulullah'ın sünnetine uygun olduğunu imama bildirmesini istedim.

Çünkü ben bizzat kendim onunla tartışmak istemiyordum. Daha önceleri onunla güzel üslupla tartışmaya çalışmıştım. Fakat o bana kötü laf ve iftiralarla karşılık vermişti.

Arkadaşım ise, onun arkasında namaz kılmaya devam ediyordu. Bir defasında namazdan sonra her zaman olduğu gibi, imam ders vermek için oturduğunda, arkadaşım iki namazı birlikte kılmak konusunu ona sorar.

1- Sahih-i Buhari, c. 1, s. 138, "ikinci namazının vakti" bölümü.

2- Nisâ/103.

İmam: "Bu Şia'nın bidatlerindendir" diye cevap verir.

Arkadaşım: "Fakat bu Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'de de yer almıştır." der.

İmam: "Bu doğru değildir" deyince arkadaşım, Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'i çıkararak, imamdan iki namazı birlikte kılmak bölümünü okumasını ister.

Arkadaşım diyor ki: "İmam o bölümü okuduktan ve dersini dinleyenlerin huzurunda gerçekleri gördükten sonra kitapları kapatıp bana verdi, sonra da:

"Bu, Hz. Resulullah'a mahsustur. Sen de Resulullah'ın de-recesine yükseldiğinde bu namazları birlikte kılabilirsin" dedi.

Arkadaşım diyor ki, o günden beri ben onun mutaassıp ve cahil birisi olduğunu anladım ve artık namazlarımda ona uymama karar verdim."¹

Bu arada ben arkadaşımdan ona, İbn-i Abbas, Enes İbn-i Malik ve birçok sahabenin de böyle kıldıklarını, o halde bunun sadece Resulullah'a mahsus olduğu sözünün, delilsiz bir iddia olduğunu, bildirmesini istedim.

"Ayrıca Resulullah /s.a.a/ bize güzel bir örnek değil midir?" dedim.

Fakat arkadaşım bunu yapmadı ve: "Buna gerek yok, hatta Hz. Resulullah /s.a.a/'in kendisi bile gelse, şayet yine de inanmaz" dedi.

1- Nakledildiğine göre, iki şahıs avlanmak için gitmişler uzaktan bir karartı gördüklerinde biri "O karartı karga sürüsüdür" demiş, ötekisi ise bunu kabul etmeyerek, onun keçi sürüsü olduğunu ısrarla söylemiş. Bunlardan her birisi kendi görüşünde ısrar etmiş. O karartıya yaklaşıncı onun bir karga sürüsü olduğunu ve kalkıp uçuverdiklerini görünce, karga sürüsü olduğunu söyleyen, arkadaşına: "Ben Sana onun karga sürüsü olduğunu söylemedim mi? Şimdi inandın mı?" deyince, arkadaşı yine de kendi görüşünde ısrar ederek, "Sübhanellah. Keçiler de uçuyormuş" diye cevap vermiş!

Hamd olsun Allah'a ki, iki namazı birlikte kılmanın caiz olduğu gerçeğini bildikten sonra, namazı terk eden birçok genç, yeniden namaz kılmaya başlamışlardır.

Çünkü daha önce namazları vaktinde kılamıyor ve gece hepsini birlikte kılmaya çalışıyorlardı. Bu da, onları u-sandırıyor. Böylece de iki farzı birlikte kılmanın hikmetini daha iyi anlamışlardır ki, bu hüküm sayesinde artık işçi, memur, öğrenci ve bütün halk tabakaları namazlarını vaktinde kılabilirler.

Toprak Parçası Üzerine Secde Etmek

Şia âlimleri, Ehl-i Beyt İmamları'nın Hz. Resulullah-tan /s.a.a/ naklettikleri:

افضل السجود على الأرض.

"Secdelerin en faziletlisi toprağın üzerine yapılan secdedir." Ve:

لا يجوز السجود الا على الأرض او ما انبتت الأرض غير مأكول
ولاملبوس

"Yer ve yerden bitip de yenilip giyilmeyen şeyden başka bir şey üzerine secde etmek caiz değildir" hadisine dayanarak toprak üzerine secde etmenin daha faziletli olduğu hususunda icma etmişlerdir.

Vesail'uş Şia kitabının yazarı şeyh Hürri Amili, Hişam İbn-i Hakem yoluyla naklettiği bir hadise göre İmam Cafer Sadık /s.a/ şöyle buyurmuştur:

السجود على الأرض افضل لأنه أبلغ في التواضع والخضوع
لله عز وجل.

"Toprağın üzerine secde etmek daha faziletlidir. Çünkü bu, Allah karşısında huzu edip boyun eğmeyi daha güzel ifade etmektedir."

Başka bir rivayette de şöyle kaydedilmiştir: "İshak İbn-i Fazıl, Hz. İmam Sadık'a kamıştan dokunmuş hasır üzerine secde etmek konusunu sorunca İmam /a.s/ şöyle buyurmuştur:

لا بأس، وأن يسجد على الأرض أحب إليّ فإن رسول الله صلى
الله عليه وآله وسلم كان يحب ذلك، أن يمكن جبهته من الأرض فإنا
أحبُّ لك ما كان يحبه رسول الله صلى الله عليه وآله وسلم.

"Bunda bir sakınca yoktur. Fakat toprak üzerine secde etmek benim katımda daha sevimslidir. Zira Hz. Resulullah da anlının iyice yere gelmesini seviyordu. Ben, senin için Resulullah'ın sevdiği şeyi seviyorum."

Ama Ehl-i Sünnet âlimlerine gelince, onlara göre, her ne kadar hasır üzerine secde etmek daha faziletli ise de, halı ve benzeri sergiler üzerine secde etmekte de bir sakınca görmüyorlar.

Sahih-i Buhari ve Sahih-i Müslim'in naklettiği bazı rivayetlerde de, Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ hurma ağacı yapraklarından dokunmuş olan bir küçük hasır olduğu ve onun üzerine secde ettiği kaydedilmiştir.

Sahih-i Müslim'in hayız bölümünde Ayşe'den nakledilen bir hadiste şöyle deniliyor: "Resulullah bana: ***"Secde yaptığım hasır /humreyi/ mescitten getir"*** dedi. "Ben ha-

yıztıyım" dedim. Resulullah: "*Hayız olmanın elin ile bir ilgisi yoktur ki*" buyurdu."¹

Müslim: "Humre secdeye yarayacak kadar küçük olan seccadeye deniliyor." diyor.

Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ yerin üzerine secde etmeyi sevdiğini gösteren diğer bir hadis de Buhari'nin Ebu Said Hudri'den naklettiği şu hadistir:

Ebu Said Hudri diyor ki: "Hz. Resulullah /s.a.a/ Ramazan ayının ortasındaki on günü itikâf ederdi /mescitte kalıp ibadetle meşgul olurdu/. Bir yıl itikâfının onuncu günü yani Ramazan ayının yirmi birinci gecesi şöyle buyurdu: "Benimle birlikte itikâf eden kişiler Ramazan ayının son on gününü de itikâf etsinler. Ben bu geceyi rüyamda gördüm ama daha sonra unuttum. Sabah su ve toprakla uğraştığımı gördüm. Onu /kadir gecesini/, son on günlerde arayın; onu tek gecelerde arayın."²

Ravi diyor: "O gece yağmur yağdı. Mescidin üzeri kapalı idi ama yine de damlama neticesinde yirmi birinci günün sabahı kendi gözlerimle Hz. Resulullah'ın altında su ve toprak eserlerinin olduğunu gördüm."

Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ döneminde sahabe yerin üzerine secde etmeği faziletli biliyorlardı. Bunu kanıtlayan delillerden birisi de, Nesai'nin, secde için çakıl taşlarını soğutmak bölümünde naklettiği şu hadistir:

Cabir İbn-i Abdullah diyor ki: "Hz. Resulullah /s.a.a/ ile öğle namazı kıldığım zamanlar, elime bir avuç çakıl taşı

1- Sahih-i Müslim, c. L, s. 168. "Hayızlı kadının kocasının kafasını yıkamasının caiz oluşu" bölümü- sünen-i Ebu Davut, c. I, s. 68 "Hayızlı kadının mescide girmesinin caiz oluşu" bölümü.

2- Sahih-i Buhari, c. 2, s. 256 "Son on günlerde itikaf yapma" bölümü.

alıyor soğutarak öteki elime alıyor secdeye gittiğimde alınımı onların üzerine bırakıyordum."¹

Bunlara ilaveten, Hz. Resulullah /s.a.a/ buyurmuştur ki:

جَعَلْتُ لِي الْأَرْضَ مَسْجِداً وَطَهوراً.

"Yer benim için secde yeri ve temizleyici kılınmıştır."²
Yine, Resulullah /s.a.a/ buyurmuştur ki:

جَعَلْتُ لَنَا الْأَرْضَ كُلَّهَا مَسْجِداً وَجَعَلْتُ ثَرِبَتَهَا لَنَا طَهوراً.

"Yerin hepsi bizim için secde yeri ve toprağı da temizleyici kılınmıştır."³

Öyleyse sergi yerine yerin üzerine secde yapan Şia'ya karşı, müslümanlar neden bu kadar taassup gösteriyorlar? Sadece ceplerinde ve çantalarında bir toprak parçası bulundu diye Arabistan'da dövülüyorlar?

Acaba kutsal İslam dini, Hz. Muhammed /s.a.a/'in Allah'ın Peygamber'i olduğuna şahadet edip namaz kılan, zekât veren, Ramazan ayı oruç tutan ve hac için Allah'ın evini tavaf eden tevhid ehli bir müslümana saygılı olmayı emretmiyor mu? Acaba İslam dini, müslümanların birbirlerine eziyet etmesini yasaklamıyor mu? Acaba bu kadar ağır zorluklara katlanarak yüklü miktarda mali külfet altına girerek Beytullah'ın ziyaretine ve hac amellerini yerine getirmeğe gelen bir Şia'nın taşta taptığını söylemek akl-i selime uyar mı?

Acaba ilk kitabım olan; **"Nasıl Hidayete Kavuştum"** adlı eserimde naklettiğim şehid Muhammed Ba-

1- Sünen-i Nisai, c. 2, s.204, "Secde için kum soğutmak' bölümü.

2- Sahih-i Buhari, c. 1, s. 86, "Kitab'ut Teyemmüm",

3- Sahih-i Müslim, c. 2, s. 64, "Kitab'ul Mesacid ve Mevaziu-s Salat,"

kır Sadr'ın şu sözü, Ehl-i Sünnet topluluğunu ikna etmeğe yetmez mi ki? Ben ona: "Niçin toprağa secde ediyorsunuz?" diye sorduğumda, o dedi ki: "Biz, Allah'a secde etmek için toprağın üzerine secde ediyoruz. Toprağın üzerine secde etmekle toprağa secde etmek değişik şeylerdir."

Acaba secdesinin tahir temiz ve Allah katında makbul olması için ihtiyat edip Hz. Resulullah /s.a.a/ ve Ehl-i Beyt İmamları'nın emrine itaat ederek yumuşak sergiler yerine toprak üzerine secde eden Şia'yı, batıl bir şüpheye dayanarak küfür ve şirkle suçlamak doğru mudur? Acaba bizim böyle bir hakkımız var mıdır? Özellikle de bugün camilerin yumuşak sergilerle döşendiğini görmekteyiz. Ötesi bazı camiler, aslı bilinmeyen bir maddeyle hazırlanan halıfleks adlı sergilerle döşenmiştir. Belki de onların bazısında secde yapılması caiz olmayan bir madde de kullanılmıştır.

Dini konulara, özellikle de dinin direği olan namazına, dikkat eden bir Şia'nın, namazdan önce, bel kemerini ve saatini, şayet kordonu aslı bilenmeyen bir deriden olabilir diye çıkardığını ve bazen de geniş bir pantolon ile namaz kılmak amacıyla, pantolonunu çıkararak geniş şalvarla namaz kıldığını görürsün. Bütün bunlar Allah'ın huzurunda onun sevmediği bir halde durmamasına özen gösterip, ihtiyat etmesinden kaynaklanıyor.

Acaba bu denli dini konularda titiz olan kimselerin a-laya alınması veya kendilerine kem gözle bakılması doğru mudur? Yoksa tam tersine, onlara, Allah'ın ilkelerine bu denli önem verip titiz davranışlarından dolayı saygı mı göstermeliyiz? Hâlbuki Allah Teâlâ:

و من يُعْظَمَ شعائر الله فإنَّها من تقوى القلوب.

"Kim, Allah'ın şiarlarına tazim ederse /saygı gösterirse/ şüphesiz o, kalplerin takvasındandır"¹ buyurmaktadır.

Ey Allah'ın kulları, Allah'tan korkun ve doğru söz söyleyin. Sırf mezhebi taassuptan dolayı bilerekten hakikatleri görmezlikten gelmeyin; örtbas etmeyin. Bilmediğiniz konularda da cahillerle birlikte oturup dalmayın ki, göz kulak dil ve kalp hepsi de kendi eyleminden dolayı sorgulanacaktır.

وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ لَمَسَّكُمْ وَمَا
أَفْضَتْكُمْ فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِالسِّنِّينِ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا
لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَتَحْسَبُونَهُ هَيِّنًا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ.

"Eğer dünyada ve âhirette Allah'ın lütuf ve merhameti size olmasaydı, içine daldığınız o şeyden /iftiradan/ ötürü mutlaka büyük bir azaba uğrardınız. Onu dilinize dolamıştınız. Bilmediğiniz şeyleri ağzınızda geveliyordunuz. Onu önemsiz bir şey sanıyordunuz, hâlbuki o, Allah katında pek büyüktü."²

1- Hac/32.

2- Nur/14, 15.

Ric'at /Hayata Yeniden Dönme/

Ricat konusu yalnızca Şia'nın inandığı bir konudur. Ben Ehl-i Sünnet kitaplarında buna dair bir şey bulamadım. Şialar bu konuda Ehl-i Beyt İmamları'ndan nakledilen, ahiretten önce dünyada da müminlerin, Allah'ın düşmanları olan zalim ve müfsitlerden intikam almaları için, Allah Teala'nın emriyle bazı müminlerin ve bazı zalimlerin yeniden hayata döneceğini bildiren hadislere dayanmaktadırlar.

Bu hadisler sahih olsa dahi, nitekim Şia'nın nezdinde sahih ve mütevatir kabul edilmekteler. Bunları rivayet etmeyen Ehl-i Sünnet'in, böyle bir inanca sahip olmaması doğaldır.

Her ne kadar Ehl-i Beyt İmamları bu hadisleri, büyük babaları Hz. Resulullah'tan nakletmiş olsalar da, Ehl-i Sünnet bu hadislere güvenmediği ve kendi kaynaklarında nakletmediğine göre bu hadislere inanmak zorunda değildir. Bahsimizde taassuptan kaçınıp insafli olmamız gerekir. Biz onları, kendilerinin sahih saydıkları kaynaklarında

naklettikleri şeylerden başkasına inanmaya zorlayamayız, onların dışındakilerden dolayı sorumlu tutamayız.

Zaten Şia da, hiç kimseyi bu hadisleri kabullenmekle yükümlü tutmuyor ve onları tekzip edenleri de tekfir etmiyor.

O halde Şia'ya, bu inancından ötürü, bu kadar saldırıp itiraz etmek niçindir? Özellikle de bazı Kur'an ayetleri de bu anlama uygun bir şekilde tefsir edildiğine göre, itirazın bir anlamı kalmıyor. Örneğin Allah Teala şöyle buyurmuştur:

وَيَوْمَ نَحْشُرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِمَّنْ يَكْذِبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوزَعُونَ.

"O gün ki, her ümmet içinden ayetlerimizi yalan sayanlardan bir grup haşrederiz de onlar beklerler."¹

Tefsir-i Kummi'de Hammad'ın Hz. İmam Cafer Sadık'tan naklettiği bir hadiste şöyle yazıyor: "İmam Sadık /a.s./, bana: **"O gün ki, her ümmet içinden ayetlerimizi yalan sayanlardan bir grup haşrederiz de onlar beklerler"** ayeti hakkında halkın ne dediğini sordu. Ben, "Bu ayetin kıyametle ilgili olduğunu söylüyorlar" dedim. İmam **"Hayır,"** dedi. **"Söyledikleri gibi değildir. Bu ayet ricatı açıklamaktadır. Allah Teala kıyamet günü her ümmetten bir grubu haşredip diğerlerini kendi haline mi bırakacak?" Kıyamet günüyle ilgili olan ayet, Allah Teala'nın:**

وَحَشَرْنَا لَهُمْ فَلَمَّ نَغَادِرُ مِنْهُمْ أَحَدًا.

"Onların hepsini haşrettik ve bir tanesini bile bırakmadık"² *ayetidir.*

Şeyh Muhammed Muzaffer, Akâid'ul İmamiyye adlı kitabında şöyle yazıyor: "İmamiyye Şia'sı Ehl-i Beyt

1- Neml/83.

2- Kahf/47.

İmamları'ndan gelen hadislerle dayanarak inanıyor ki; Hz. İmam Mehdi /Allah onun zuhurunu yakınlaştırsın/ zuhur ettiği zaman, Allah Teâlâ, bir grubu buldukları asıl suretlerinde tekrar dünya hayatına geri getirecektir. Onlardan bir kısmını aziz, bir kısmını da zelil kılacaktır. O zaman haklılar haksızlardan ve mazlumlar zalimlerden haklarını geri alacaklardır.

Elbette, imanda en yüksek dereceye ulaşanlarla fesatta son dereceye varanlar ricat edecekler. Daha sonra da tekrar ölecekler, sonra da müstahak oldukları sevap veya azaba uğramak üzere kıyamet günü haşredileceklerdir. Nitekim Allah Teala:

قالوا ربنا أمتنا إثنين وأحييتنا إثنين فاعترفنا بذنوبنا فهل إلى خروج من سبيل.

"Onlar: "Rabbimiz, bizi iki defa öldürdün, iki defa dirilttin. Biz de günahlarımızı itiraf ettik. Acaba çıkmaya bir yol var mı?" derler" ¹ ayetinde, bir kez ricat edip de ıslah olmayanların, Allah'ın azabına uğradıktan sonra, ıslah olma ümidiyle bir daha ricat etmek istediklerini açıklamaktadır." ²

Elbette Ehl-i Sünnet mezhebine bağlı olan müslümanlar, Ehl-i Beyt İmamları tarafından açıklanan hakikat ve ilimlerden mahrum kaldıkları için ricata inanmıyorlarsa bu doğal bir şeydir. Ama ricata sağlam delillere dayanarak inanan Şia'ya da saldırmak hakkına sahip değillerdir.

Çünkü bilmeyenin bilene ve cahilin âlime bir hücceti olamaz. Bir mezhebin bir şeye inanmayışı, o şeyin batıl olduğuna delil olamaz.

1- Mümin/11.

2- Akaid'ul İmamiyye, s. 80, 32, inanç bölümü.

Özellikle de ricatın geçmişte bazı şahıslar hakkında gerçekleştiğini ispatlayan hem Kur'an-ı Kerim'den, hem de Sünnetten deliller mevcuttur.

İlaveten bu iş, Allah için imkânsız olan bir şey de değildir.

Bakınız, Allah Teala şöyle buyuruyor:

أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةٍ وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِائَةَ عَامٍ ثُمَّ بَعَثَهُ.

"Veya o kimse ki, yıkılmış bir beldeye geldiğinde "Allah bunu, ölümünden sonra nasıl /tekrar/ diriltecek?" dedi. Allah da onu yüz yıl öldürdükten sonra tekrar diriltti. "Ne kadar kaldın?" dedi. "Bir gün veya daha az kaldım" dedi. Allah: "Hayır, yüz yıl kaldın. Yiyeceğine, içeceğine bak, henüz bozulmamıştır. Eşeğine de bak ve hem seni insanlar için bir ibret kılacağız. Kemiklere bak, onları nasıl birleştirip, sonra onlara et giydiriyoruz" dedi; bu ona apaçık belli olunca: "Artık Allah'ın her şeye Kadir olduğuna inanmış buluyorum" dedi."¹

Yine, başka bir ayette şöyle buyurmuştur:

أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمْ أُلُوفٌ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمُ اللَّهُ مُوتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ.

"Binlerce oldukları halde, ölüm korkusundan yurtlarından çıkıp gidenleri görmedin mi, Allah da onlara: "Ölün" dedi. Sonra da onları diriltti..."²

1- Bakara/259.

2- Bakara/243.

Yine, Allah Teala, İsrail oğulları'nın bir kavmini de öldürdükten sonra tekrar diriltmiştir. Bu konuda Allah Teala şöyle buyurmuştur:

وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَىٰ لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَىٰ اللَّهَ جَهْرَةً فَأَخَذَتْكُمُ الصَّاعِقَةُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ ثُمَّ بَعَثْنَاكَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِكَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ.

"Bir zamanlar Ey Musa! Allah'ı apaçık görmedikçe asla sana inanmayacağız" demiştiniz. Derken bakıp dururken, bir yıldırım düşmüştü de sizi çarpmıştı. Sonra da gene şükredesiniz diye, ölümünüzden sonra sizi dirilttik"¹

Yine, üç yüz yılı aşkın bir süre mağaralarında ölümler gibi kalan Kehf Ashabı hakkında buyurmuştur ki:

ثُمَّ بَعَثْنَا لَهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحِزْبَيْنِ أَحْصَىٰ لِمَا لَبِثُوا أَمَدًا.

"Daha sonra o iki gruptan hangisinin daha iyi vakti saydığını bilmek için onları uyandırdık."²

Görüldüğü üzere Kur'an-ı Kerim geçmiş ümmetler içinde ricatın vuku bulduğunu beyan etmektedir. O halde Hz. Muhammed'in /s.a.a/ ümmetinde de ricatın vuku bulması imkânsız bir şey olmasa gerek. Özellikle de bunun vuku bulacağını Ehl-i Beyt İmamları nakletmişlerdir. Onlar ise hem âlim, hem de doğru konuşandılar.

Ama bazılarının, ricatın, bazı dinsizlerin inandığı, tenasüh akidesi gibi bir inanış olduğunu iddia etmesine gelince, bunun, açıkça bir yalan ve temelsiz bir iddia olduğu ortadadır. Onlar bu iddialarıyla Şia'yı kötülemeyi amaçlıyorlar.

1- Bakara/56.

2- Kehf/12.

Oysa tenasühle ricat, tamamen farklı şeylerdir. Zira tenasühe inananlar insanın ruh ve ceset, kısacası bütün varlığıyla tekrar dünyaya döndüğünü ileri sürmüyorlar. Onlar, ölen bir insanın ruhunun, yeni doğan diğer bir insana veya derecesine göre bir hayvana ya da bir bitkiye ve hatta diğer cisimlere intikal ettiğine inanıyorlar.

Elbette bu, Allah'ın, kabirde bulunanları, ruh ve cesetleriyle birlikte tekrar dirilteceğine inanan müslümanların inancıyla tam manasıyla farklıdır.

Binaenaleyh, tenasühün ricatla bir ilgisi yoktur. Bu ikisini, bir şey göstermeğe çalışanlar, ya bir şey bilmeyen cahil insanlardır; ya da kasıtlı olarak birilerini kötölemek isteyen takvasız kimselerdir.

Ehl-i Beyt Sevgisinde Aşırıya Gitmek

Aşırıya gitmekten kastettiğimiz şey, doğru yoldan ayrılarak mahbubunu tapılan bir mabut haline getirecek derecede heva ve hevese uymaktan kaynaklanan sevgi değildir. Çünkü bunun küfr ve şirk olduğunda bir şüphemiz yoktur. Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ risaletine inanan hiç bir müslüman buna itikat edemez. Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ kendisi böyle bir sevgiyi yasaklamış ve Hz. Ali'ye hitaben şöyle buyurmuştur:

هَلَكَ فِيكَ إِثْنَانِ مُحِبِّ غَالٍ وَمُبْغِضٌ قَالٍ.

"Sende iki grup helak olacaktır; seni sevmekte aşırı gidenle sana buğz edip düşmanlık besleyen."

Yine, şöyle buyurmuştur:

يا علي إن فيك مثلاً من عيسى بن مريم أبغضته اليهود حتى
بَهِتوا أمه وأحبه النَّصارى حتى أنزلوه بالمنزلة التي ليس بها.

"Ey Ali, seninle İsa arasında bir benzerlik vardır. Yahudi'ler ona düşman kesildiler, hatta annesine bile iftirada bulundular. Hıristiyanlar ise onu hakkı olmayan makama yüceltecek kadar sevgisinde aşırılığa gittiler."¹

İşte, reddedilen aşırılık budur. Mahbubu, layık olmadığı makam ve mevkie çıkaracak kadar sevmek, sevgide aşırılıktır. Karşı tarafa iftira ve yalan bağlayacak kadar düşman olmak da düşmanlıkta aşırılığa gitmektir.

Şialar ise, asla Hz. Ali ve onun neslinden olan İmamları sevmekte aşırıya gitmemişlerdir. Şialar, onları, Hz. Resulullah'ın onlar için belirlediği makamda karar kılmış ve onların Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ vasi ve halifeleri olduklarına inanmışlardır. Caferi mezhebine bağlı hiçbir Şii, ne onlardan birinin hâşâ ilahlığına, ne de peygamberliğine inanmamıştır.

Şia'nın Hz. Ali'yi ilahlaştırarak rububiyetine inandığını iddia eden bazı sapkınların sözleri, gerçeği olmayan bir iddia ve açık bir iftiradır. Eğer bu inancı taşıyan bir takım insanlar olsa bile, onların hesabını; âlimleri, kitapları, ilmi merkezleri, inançları ve amelleri gözler önünde olan Caferi mezhebine mensup İsna Aşeriyye Şia'sından ayrı tutmak gerekir.

Ehl-i Beyt'i sevmekte Şia'nın ne suçu olabilir? Oysa Allah Teala Kur'an-ı Kerim'inde Şura Suresi'nin 23. ayetinde Resulü'nün risaletine karşılık olarak onları sevmeyi emrediyor:

قل لا أسألكم عليه اجراً الا المودة في القربى.

1- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s. 123- Tarih-i Dimeşk. c. 2, s. 234- Buhari'nin "El Tarih'ul Kebir" adlı kitabı, c. 2, s. 281- Suyuti'nin "Tarih'ul Hulefâ", s. 173- Hasais-i Nisai, s. 27- Zehair'ul Ukba, s. 92- Savâik'ul Muhrika, s. 74.

"Söyle ben sizden yakınlarımı sevmekten başka bir karşılık istemiyorum."

Bilindiği gibi, bu ayet-i kerime'de geçen "**meveddet**" kelimesi, Arapça'da normal muhabbetten daha şiddetli bir sevgiyi ifade etmektedir.

Şia'nın Ehl-i Beyt'i sevmekte ne suçu olabilir? Oysa Allah Resulü de onları sevmeyi emrederek buyuruyor:

يا علي أنت سيّد في الدنيا وسيّد في الآخرة من أحبّك فقد أحبّني
ومن أبغضك فقد أبغضني وحبّيبك حبيب الله وبغضك بغض الله
والويل لمن أبغضك.

"Ey Ali, sen hem dünyada efendi ve büyüksün, hem de ahirette. Seni seven beni sevmiştir; sana buğz eden bana buğz etmiştir. Senin dostun Allah'ın dostudur; senin düşmanın Allah'ın düşmanıdır. Sana buğz edene eyvahlar olsun!"¹

Yine, buyurmuştur ki:

حبّ علي إيمانٌ وبغضه نفاق.

"Ali'nin muhabbeti iman; buğzu ise nifaktır."²

Yine, buyurmuştur ki:

من مات على حبّ آل محمد مات شهيداً ألا ومن مات على حبّ
آل محمد مات مغفوراً له ألا ومن مات على حبّ آل محمد مات تائباً

1- Müstedrek-i Hâkim, c. 3, s. 128. Daha sonra Şeyheyn'in şartıyla bu hadisin sahih bir hadis olduğunu kaydediyor- Nur'u'l Ebsar-ı Şiblenci, s. 73- Yenabiu'l Mevedde, s. 205- Riyaz'un Nazira, c. 2, s. 165.

2- Sahih-i Müslim, c. 1, s. 48- Savaik'ul Muhrika, s. 73- Kenz'ul Ummal, c. 5, s. 105.

ألا ومن مات على حبّ آل محمد مات مؤمناً مستكمل الإيمان ألا ومن
مات على حبّ آل محمد بشّره ملك الموت بالجنة.....

"Biliniz ki, kim Al-i Muhammed'in /Ehl-i Beyt'in/ sevgisiyle ölürse şehit olarak ölmüştür. Biliniz ki, kim Al-i Muhammed'in muhabbetiyle ölürse bağışlanmış olarak ölmüştür. Biliniz ki, kim Al-i Muhammed'in muhabbetiyle ölürse tövbe etmiş olarak ölmüştür. Biliniz ki, kim Al-i Muhammed'in muhabbetiyle ölürse imanı kâmil olan mümin olarak ölmüştür. Biliniz ki, kim Al-i Muhammed'in muhabbetiyle ölürse ölüm meleği onu cennetle müjdeler..."¹

Hiz. Resulullah'ın hakkında:

غداً لأعطينَ رايتي إلى رجل يحب الله ورسوله ويحبّه الله ورسوله

"Yarın bayrağı öyle bir kişinin eline vereceğim ki, o Allah'ı ve Resul'ünü sever, Allah ve Resul'ü de onu sever"² diye buyurduğu bir zatı /Hz. Ali'yi/ sevmenin ne sakıncası olabilir?

O halde Ali'nin dostu, Allah ve Resulü'nün dostu olan hakiki mümindir. Ali'ye düşman olan ise Allah ve Resulü'ne düşman olan münafıktır.

Bunun için olsa gerektir ki, Şafii mezhebinin kurucu İmam Şafii Ehl-i Beyt'in muhabbetiyle ilgili olarak inşa ettiği bir şiirinde şöyle söylemiştir:

يا اهل بيت رسول الله حبكم

1- Salebi'nin "El Kebir" adlı tefsiri, Meveddet ayetinin tefsirinde- Yine Zemahşeri'nin "El Keşşaf" tefsiri- Fahri Razı'nın "El Kebir" tefsiri, c.7, s. 405- Yine İhvak'ul Hakk., c. 9, s. 486.

2- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 20 ve c. 5, s. 76- Sahih-i Müslim, c. 7, s. 120, "Ali İbn-i Ebutalib'in faziletleri" bölümü.

فَرَضَ مِنَ اللَّهِ فِي الْقُرْآنِ أَنْزَلَهُ
كَفَاكُم مِّنْ عَظِيمِ الْفَضْلِ أَنْتُمْ
مَنْ لَمْ يُصَلِّ عَلَيْكُمْ لَا صَلَاةَ لَهُ

"Ey Resulullah'ın Ehl-i Beyt'i, sizi sevmek Allah tarafından Kur'an'da farz kılınmıştır Size büyüklük ve faziletin bu kadarı yeter ki Size salâvat göndermeyenin namazı batıldır" Meşhur şair Ferzadak de maruf "Mimiyye" kasidesinde bu hususta şöyle söylemiştir:

مِن مَّعْشَرِ حُبُّهُمْ دِينٌ وَيُبْغِضُهُمْ
كَفَرٌ وَقُرْبُهُمْ مَنْجَى وَمُعْتَصِمٌ
إِنْ عَدَّ أَهْلَ التَّقَى كَانُوا أُنَمَّتْهُمْ
أَوْ قِيلَ مِنْ خَيْرِ أَهْلِ الْأَرْضِ قِيلَ هُمْ.

"Öyle bir topluluk ki, onları sevmek iman; onlara düşmanlık ise kâfirliktir;

Onlara yaklaşmak ise kurtuluş ve korunma vesilesidir. Eğer takva ehlini sayarlarsa onlardır önderleri.

Eğer yeryüzünün en hayırlıları kimlerdir, diye sorulursa onlardır, denilir."

Şia, Allah ve Resul'ünü sevmektedir. Zaten Allah'a ve Resul'üne olan muhabbetleri, Ehl-i Beyt'i de /Hz. Fatıma, Hz. Ali, Hasan ve Hüseyin'i/ sevmelerine sebep olmaktadır./ Bu konudaki hadisler sayılmayacak kadar fazladır. Ehl-i Sünnet de bu hadisleri kendi Sihahları'nda nakletmişlerdir. Biz konuyu fazla uzatmamak için bu hadislerin sadece küçük bir bölümünü burada zikrettik.

Hz. Ali ve Ehl-i Beyt'i sevmek, Allah ve Resul'ünü sevmek olduğu anlaşıldıktan sonra şimdi de bu sevginin

sınır ve derecesini açıklamak istiyorum. Böylece Ehl-i Beyt'i sevmenin bazılarının hayal ettiği gibi aşırılık olup olmadığı ortaya çıkacaktır.

Hiz. Resulullah /s.a.a/ buyuruyor ki:

لا يؤمن أحدكم حتى أكون أحب إليه من ولده و والده والناس أجمعين.

"Ben sizden birisine kendi çocuklarından, babasından ve bütün insanlardan daha sevimli olmadıkça, o mümin sayılmaz."¹

Bu hadis gereğince, müslüman birisi Hiz. Ali ve onun neslinden olan pak imamları, kendi aile ve çocukları dâhil, bütün halktan daha fazla sevmelidir. İman ancak bununla kemale erir. Çünkü Hiz. Resulullah /s.a.a/ buyurmuştur ki:

"Ben sizden birisine kendi çocuklarından sevimli olmadığım sürece o mümin sayılamaz."

Buna binaen, Şia bu konuda aşırıya gitmemektedir. Aksine, onlar her hak sahibine hakkını veriyorlar. Zaten Hiz. Resulullah da müslümanlara, Hiz. Ali'yi bedene oranla baş ve başa oranla iki gözler konumunda tutmalarını, emretmiştir. Acaba başından ve iki gözünden vazgeçen bir kişi olabilir mi?

Ama buna karşılık Ehl-i Sünnet'in sahabelerin sevgi ve takdisinde aşırıya giderek onları layık oldukları mevkiden daha yükseklere çıkardıklarını görüyoruz. Bunun ise, bütün sahabelerin adaletine inanmayan Şia'nın bu tutumuna karşı bir aksülamel olduğu sanılmaktadır. Örneğin, Emeviler sahabelerin derecesini yücelterek Ehl-i Beyt'in dere-

1- Sahih-i Buhari, c. 1, s. 9 "Hz. Resulullah'ın sevgisi imandandır" bölümü, Sahih-i Müslim, c. 1, s. 49 "Resulullah'ı eşinden çocuklarından, babasından ve bütün insanlardan daha çok sevmenin farz olduğu" bölüm ve Sahih-i Tirmizi.

cesini düşürmeğe çalışıyorlardı. Hatta salâvat getirdiklerinde bütün sahabeyi de Hz. Muhammed /s.a.a/ ve Ehl-i Beyt'inden sonra zikretmeğe başladılar. Çünkü Ehl-i Beyt'e salâvat getirmek konusu öyle yüce bir fazilet idi ki, ona daha önceden kimse ulaşmamış ve daha sonra da kimse ulaşamayacaktır. Emeviler bu davranışlarıyla sahabeyi de bu yüce makama ulaştırmak istemişlerdir.

Ama şunun farkına varmamışlar ki, Sahih-i Buhari, Müslim ve diğer kaynaklarda yer alan kesin bir hadise göre Allah Teâlâ sahabeler başta olmak üzere bütün müslümanlara Hz. Muhammed, Hz. Ali, Hz. Fatıma, Hz. Hasan ve Hz. Hüseyin'e /diğer masum imamlarla birlikte/ salâvat getirmeyi farz kılmıştır. Ve güvenilir hadisler, yalnızca Hz. Resulullah'la yetinerek Ehl-i Beyt'e salâvat göndermeyen kimsenin namazının kabul olmayacağını beyan buyurmuştur.

O halde Allah Teâlâ ve Resulullah'ın da /s.a.a/ şahadette bulunduğu gibi, sahabelerin içerisinde fasık, münafık ve dinden çıkanlar olmasına rağmen, bütün sahabelerin adaletine inanan Ehl-i Sünnet aşırıya gitmektedir.

Ehl-i Sünnet'in, Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ hataya düştüğü ve bir sahabenin de Hazret'in bu hatasını düzelttiği sözü, keza; şeytanın Hz. Resulullah'la şaka yapıp oynadığı halde Ömer'den kaçtığı gibi sözlerinin aşırılık olduğu açıktır.

Yine, onların: "Allah Teâlâ, Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ da dâhil olmak üzere tüm müslümanları, bir musibete duçar ederse, Ömer yine kurtulur sözlerinin aşırılık olduğu açıktır.

Özellikle de Hz. Resulullah'ın /s.a.a/ sünnetini bir kenara bırakıp sahabenin ve bilhassa Hulefa-i Raşidin'in sünnetine uyulması diğer bir aşırılık örneğidir. Biz burada bu gibi usulsüz tavırlardan bir bölümüne değindik. Daha fazla bilgi edinmek isteyenler bu konudaki geniş kaynaklara başvurabilirler.

Mehdi'i Muntazar Beklenen Mehdi /A.F/

Ehl-i Sünnet'in Şia'ya karşı tenkit mahiyetinde ileriye sürdükleri konulardan birisi de beklenen Mehdi /a.s/ konusudur. On iki asır boyunca bir insanın halkın gözünden uzak bir şekilde yaşayabileceğini uzak bir ihtimal gördüklerinden ve hatta bir kısmı bunun imkânsız olduğuna inandığından bu konuda Şia ile alay ediyorlar. Hatta bazı çağdaş yazarlar: "Şiiler, tarih boyunca başta olan hükümdarlar tarafından çeşitli zulüm ve tecavüzlere maruz kaldıklarından dolayı, kendilerine teselli vermek amacıyla onları bu zulümlerden kurtararak düşmanlarından intikam alacak ve yeryüzünü adalet ve eşitlikle dolduracak Mehdi-yi Muntazar inancını geliştirmişlerdir." diyecek kadar ileri gitmişlerdir.

Son dönemlerde özellikle de İran İslam Devrimi'nden sonra Mehdi-yi Muntazar /a.f/ konusundaki söz ve konuşmalar çoğaldığından dolayı her yerde müslümanlar ve özellikle de kültürlü gençler Mehdi inancının içeriğinin ne

olduğunu ve bunun İslami bir inanç olup olmadığını sor-
mağa başlamışlardır.

Mehdi konusunda geçmiş ve günümüzdeki Şia âlimleri tarafından geniş kitap ve eserler yazılmış olmasına¹ ve bir takım münasebetler nedeniyle değişik yerlerde teşkil edilen çeşitli konferanslarda ulema tarafından yapılan açıklamalara rağmen, yine de bu konu, Ehl-i Sünnet'ten birçoklarının nezdinde belirsiz ve karışık bir mevzu olarak değerlendirilmektedir. Nedeni ise, onların bu konudaki hadisleri duymaya alışkın olmalarıdır. O halde İslami inançlarda Hz. Mehdi /a.f/ inancının hakikat ve yeri nedir? Bu konuyu iki bölümde inceleyeceğiz:

a- Kitap ve Sünnet'te Hz. Mehdi'nin /a.f/ yeri.

b- Hz. Mehdi'nin /a.f/ hayat, gaybet ve zuhuru.

Birinci konuya gelince, Şia ve Ehl-i Sünnet Hz. Resulullah'ın ashabını Mehdi ile müjdeleyerek onun ahir zamanda zuhur edeceğini bildirmiş olduğu hususunda ittifak etmişlerdir. Şia ve Ehl-i Sünnet Hz. Mehdi /a.f/ ile ilgili hadisleri kendi Sihah ve Müsnedlerinde tahrir edip nakletmişlerdir. Bu konuda da daha önce taahhüt ettiğim gibi sadece Ehl-i Sünnet'in kendi nezdinde sahih ve kesin olan hadislere yer vereceğim:

Ebu Davut'un Sünen'inde bu konuda Hz. Resulullah'tan /s.a.a/ nakledilen bir hadis şöyledir:

لو لم يبق من الدنيا إلا يوم واحد أطول الله ذلك اليوم حتى يبعث
رجلاً من أهل بيتي يواطئ اسمه إسمي وإسم أبيه إسم أبي يملأ
الأرض قسطاً وعدلاً كما ملئت ظلماً وجوراً.

"Eğer dünyanın ömründen bir gün bile kalsa Allah Teala, o günü uzatacak ve benim Ehl-i Beyt'imden ismi

1- Örneğin şehid M. B. Sadr'ın yazdığı "Yaşayan Mehdi" kitabı

*benim ismim, babasının ismi de benim babamın ismi olan birisini gönderecektir, O, yeryüzü zulüm ve tecavüzle dolduğu gibi, onu adalet ve eşitlikle dolduracaktır."*¹

Sünen-i İbn-i Mace'de yer alan diğer bir rivayette de Resulullah /s.a.a/ şöyle buyurmuştur:

إِنَّا أَهْلَ بَيْتِ إِبْرَاهِيمَ نَحْمَدُ اللَّهَ لَنَا الْآخِرَةَ عَلَى الدُّنْيَا وَإِنَّ أَهْلَ بَيْتِي
سَيُلْقُونَ بَعْدِي بَلَاءً شَدِيدًا وَتَطْرِيدًا حَتَّى يَأْتِيَ قَوْمٌ مِنْ قَبْلِ الْمَشْرِقِ
مَعَهُمْ رَايَاتٌ سَوْدٌ فَيَسْأَلُونَ الْخَيْرَ فَلَا يُعْطَوْنَ فَيَقَاتِلُونَ فَيَنْصُرُونَ
فَيُعْطُونَ مَا سَأَلُوا فَلَا يَقْبَلُونَهُ حَتَّى يَدْفَعُونَهَا إِلَى رَجُلٍ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي
فَيَمْلُؤُهَا قِسْطًا كَمَا مَلَأْتِ جَوْرًا.

*"Biz öyle bir Ehl-i Beyt'iz ki, Allah Teala dünya yerine ahireti bizim için seçmiştir, Benden sonra benim Ehl-i Beyt'im şiddetli bela ve zulümle karşılaşacaktır. Sonra doğu tarafından siyah bayrakları olan bir kavim gelecektir. Onlar hayrı isteyeceklerdir, ama onlara verilmeyecektir. Onlar savaşıp zafere ulaşacaklar. O zaman onların istedikleri şeyi verecekler, ama onlar kabul etmeyeceklerdir. Onlar onu /o siyah bayrağı/ benim Ehl-i Beyt'imden olan birisine vereceklerdir. O yeryüzünü zulümle dolduğu gibi adaletle dolduracaktır."*²

İbn-i Mace'nin Sünen'inde yer alan bir hadiste de Resulullah /s.a.a/ şöyle buyuruyor:

المهدي منّا أهل البيت، المهدي من ولدِ فاطمة.

"Mehdi biz Ehl-i Beyt'tendir; Mehdi Fatıma evlatlarıdır."

1- Sünen-i Ebu Davut, c. 2, s. 422.

2- Sünen-i İbn-i Mace, c. 2, hadis no: 4082, 4087.

Yine, buyurmuştur ki:

يَكُونُ فِي أُمَّتِي الْمَهْدِيِّ إِنْ قَصُرَ فَسَبْعٌ وَإِلَّا فَتَسَعٌ تَنْعَمُ فِيهَا أُمَّتِي
نِعْمَةً لَمْ تُنْعَمْ مِثْلَهَا قَطُّ تَأْتِي أَكْلُهَا وَلَا تَدَّخِرُ مِنْهُ شَيْئاً وَالْمَالُ يَوْمئِذٍ
كَدُوسٍ فَيَقُومُ الرَّجُلُ فَيَقُولُ: يَا مَهْدِي أَعْطِنِي فَيَقُولُ: خُذْ.

"Ümmetimde Mehdi olacaktır. Eğer süresi kısa olursa yedi yıl ve eğer uzun olursa dokuz yıl hüküm sürecektir. O zaman ümmetime hiç bir zaman verilmediği bir nimet verilir, yeryüzü bütün zenginliklerini ve nimetlerini, ortaya çıkarır hiç bir şeyini saklamaz. O zaman mal ayakaltına dökülecektir. Birisi gelip: "Ey Mehdi, bana ver" dediğinde; O, "Al" diyecektir."

Sahih-i Tirmizi'de de bu konuda Hz. Resulullah'tan /s.a.a/ şöyle bir hadis nakledilmiştir:

يَلِي رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاطِئُ إِسْمَهُ إِسْمِي وَلَوْ لَمْ يَبْقَ مِنَ الدُّنْيَا
إِلَّا يَوْمٌ وَاحِدٌ لَطَوَّلَ اللَّهُ ذَلِكَ الْيَوْمَ حَتَّى يَلِي.

*"İsmi benim ismim olan Ehl-i Beyt'imden birisi hükümdarlığa erişecektir. Eğer dünyanın ömründen bir gün bile kalmış olsa, Allah o günü onun hükümdar olması için uzatacaktır."*²

Yine Tirmizi'nin naklettiği bir hadiste Resulullah şöyle buyurmuştur:

لَا تَذْهَبُ الدُّنْيَا حَتَّى يَمْلِكَ الْعَرَبُ رَجُلٌ مِنْ أَهْلِ بَيْتِي يُوَاطِئُ
إِسْمَهُ إِسْمِي.

1- Sünen-i İbn-i Mace, 4086. hadis.

2- Tirmizi'nin "El Camiu's Sahih" adlı kitabı, c. 9, s. 74 -75.

"Araplara benim Ehl-i Beyt'imden olan ve ismi benim ismim olan birisi hükmetmedikçe dünyanın ömrü sona ermeyecektir."

Buhari de kendi Sahih'inde Ebu Hureyre yoluyla Resulullah'ın şöyle buyurduğunu nakletmiştir:

كيف أنتم إذا أنزل ابن مريم فيكم وإمامكم منكم.

"Nasıl bir durumda olursunuz; Meryem'in oğlu size indiğinde ve imamınız da sizden olduğu zaman"'

Gayet'ul Me'mul kitabının sahibi şöyle diyor: "Selef ve halef uleması arasında, âhirüzzamanda Ehl-i Beyt'ten Mehdi diye adlandırılan bir kişinin zuhur edeceği meşhurdur. Mehdi hakkındaki hadisleri sahabenin seçkinleri nakletmiş, Ebu Davut, Tirmizi, İbn-i Mace, Taberani, Ebu Ya'la, Bezzaz, Ahmed İbn-i Malik ve Hâkim gibi büyük muhadisler bu husustaki hadisleri kendi kitaplarında tahrir etmişlerdir. Dolayısıyla Mehdi hadislerini tümüyle zayıf sayan şahıs hataya düşmektedir."

Hafız, Feth'ul Bari kitabında şöyle diyor. "Mehdi'nin bu ümmetten olduğu ve İsa İbn-i Meryem'in inip onun arkasında namaz kılacağı hususundaki hadisler mütevatirdir."²

İbn-i Hacer El Haysemi de Savaik'ul Muhrika adlı kitabında şunları kaydediyor: "Mehdi'nin zuhur edeceğine dair olan hadisler çoktur ve mütevatirdir."³

Şevkani ise "Mehdi, Deccal ve İsa ile ilgili hadislerin tevatürü hakkında açıklama" adlı risalesinde Mehdi /a.f/

1- Sahih-i Buhari, c. 4, s. 143 "İsa İbn-i Meryem'in nüzulü" bölümü.

2- Feth'ul Bari, c. 5, s. 362.

3- Savaik'ul Muhrika, c. 2, s. 211.

hakkındaki hadisleri saydıktan sonra şöyle diyor: "İlim ehlinin de bildiği gibi bu konuyla ilgili saydığımız hadisler tevatür haddini aşmaktadır."

Şeyh Abdulhak da "El Lemaat" adlı kitabında şöyle yazıyor: "Mehdi'nin Ehl-i Beyt'ten ve Fatıma'nın evlatlarından olduğu hakkındaki hadisler tevatür haddini aşacak derecede çoktur."¹

Sabban ise "İs'af'ur Rağibin" adlı kitabında şöyle yazıyor: "Mehdi'nin çıkacağı, Ehl-i Beyt'ten olduğu ve yeryüzünü adaletle dolduracağı hususunda Hz. Resulullah'tan gelen hadisler tevatüre ulaşmıştır."²

Yine "Sebaik'uz Zeheb" kitabının yazarı Suveydi mezkûr kitabında şunları yazıyor: "Ulema ahirüzzamanda kıyam edecek şahsın Mehdi olduğu ve onun yeryüzünü adaletle dolduracağı hususunda ittifak etmişlerdir. Onun zuhuru hakkındaki hadisler ise çoktur."³

İbn-i Haldun da "Mukaddime"sinde şunları yazıyor: "Bilmelisin ki, asırlar boyunca bütün İslam ehli içinde ahirüzzamanda Ehl-i Beyt'ten bir kişinin zuhur edip dini teyit ederek adaleti yayacağı ve onun Mehdi diye adlandırıldığı meşhur bir konudur."

Günümüzün âlimlerden İhvan'ul Müslimin'in müftüsü seyit Sabık "Akaid'ul İslamiyye" adlı kitabında Mehdi ile ilgili hadisleri naklederek, Mehdi düşüncesinin tasdik edilmesi gereken İslami inançlardan olduğunu kaydediyor.

Şia kitaplarına gelince, Mehdi ile ilgili hadislere bu kitaplarda genişçe yer verilmiştir. Hatta hiç bir konuda Hz. Resulullah /s.a.a/'den bu kadar hadisin nakledilmemiş olduğu söylenmektedir.

1- Sahih-i Tirmizi'nin haşiyesi, c. 2, s. 46.

2- İsaf'ur Rağibin, c. 2, s. 140.

3- Sebaik'uz Zeheb, s.78.

Müntehab'ul Eser'in yazarı Lütfullah Safi mezkûr kipta Mehdi ile ilgili hadisleri Sihah-ı Sitte de dâhil olmak üzere altmıştan fazla Ehl-i Sünnet kaynağından ve Kutub-i Erbaa dâhil olmak üzere doksandan fazla Şia kaynağından nakletmiştir.

İkinci bölüm olan, Hz. Mehdi /s.a/'in doğum, hayat, gaybet ve hayatta oluşu konusuna gelince, Ehl-i Sünnet âlimlerinin küçümsenemeyecek bir grubu, Hz. Mehdi'nin Ehl-i Beyt İmamları'nın on ikincisi olduğuna ve o hazretin Hz. İmam Hasan Askeri'nin oğlu olduğuna ve dünyaya gelmiş olduğuna, hâlihazırda hayatta olduğuna, ahirüzamanda zuhur ederek yeryüzünün adalet ve eşitlikle dolduracağına ve Allah'ın o Hazret'in eliyle dinini muzaffer kılaacağına inanmaktadırlar ve bu hususta Şia'yla aynı görüşü paylaşmaktadırlar. Bu âlimlerden bazıları şunlardır:

1- Muhyiddin Arabi, "Futuhât-i Mekkiye" adlı kitabında.

2- Sibte'ul Cevzi, "Tezkiret'ul Havas" adlı kitabında.

3- Abdulvahhab Eş Şa'rani, "Akaid'ul Ekâbir" adlı kitabında.

4- İbn-i Haşşab, "Tevarih-u Mevalid'il Eimme ve Vefeyatihim" adlı kitabında.

5- Muhammed Buhari Hanefi, "Fasl'ul Hitab" adlı kitabında.

6- Ahmed İbn-i İbrahim El Belazuri, "El Hadis'ul Müteselsil" adlı kitabında.

7- İbn-i Sabbağ Maliki, "Füsu'l'ul Mühimme" adlı kitabında.

8- Arif Abdurrahman, "Mirat'ul Esrar" adlı kitabında.

9- Kemaluddin İbn-i Talha, "Metalib'us Sual Fi Menakib-i Al'ir Resul" adlı kitabında.

10- Kunduzi Hanefi, "Yenabiu'l Mevedde" adlı kitabında.

İnsan araştırma yapacak olursa, Hz. Mehdi'nin doğduğuna ve Allah'ın onu zahir edinceye dek de hayatta kalacağına inanan Ehl-i Sünnet âlimlerinin sayısının şu saydıklarımızın bir kaç katı olduğunu görür.

Bu arada Ehl-i Sünnet âlimlerinin içinden Hz. Mehdi hakkındaki hadislerin doğruluğunu itiraf etmekle birlikte, o Hazret'in doğduğunu ve bu kadar uzun süre hayatta olduğunu inkâr eden grup kalıyor. Ama açıktır ki, onlar, o Hazret'in doğup hayatta olduğuna inananlara karşı hüccet sayılamazlar.

Sonra Kur'an-ı Kerim'de de Şia'nın inancını reddedecek bir ayet bulunmamaktadır. Hatta Kur'an'daki bazı ayetler bu inancın doğruluğuna ve sağlamlığına bile delil olabilir.

Allah Teala nice-nice misallerle Allah'ın her şeye kadir olduğunu açıklamış ve böylece insanları donuk fikirle meselelere bakmaktan menetmiştir.

Acaba kalbi iman nuruyla dolu olan bir müslüman, Kur'an-ı Kerim'de, Allah Teâlâ'nın, Uzeyr peygamberin canını aldıktan yüz yıl sonra tekrar dirilttiğini, onun yiyecek ve içeceğini ise bu süre zarfında henüz yeniymiş gibi taze tuttuğunu, çürüyerek toprağa karışan bineğinin kemiklerini de düzenleyip et ve deri giydirerek yeniden canlandırdığını, okuduğunda bunları garipseyebilir mi? Hayır, bunu Kur'an'da okuyan mümin insan, o peygamber gibi, **"Rabbim sen her şeye kadirsin"** der.

Kur'an'a inanan bir müslüman, Hz. İbrahim /a.s/'ın öldürüp de ezerek etlerini birbirine karıştırdığı ve de parçalara bölerek farklı farklı dağların üzerine koyduğu kuşları seslediğinde onların canlanarak uçup ona geldiğini tuhaf karşılamaz?

Müslüman birisinin, Allah Teâlâ'nın: **"Soğuk ve selamet ol"** emrinden sonra ateşin, içine atılan Hz. İbrahim'i yakmamasını tuhaf sayması düşünülemez.

Müslüman birisi, Hz. İsa /a.s./'ın babasız bir şekilde anesinden doğmasına, ölmediğine şu anda hayatta olduğuna ve yeryüzüne tekrar döneceğine şüpheli bakamaz ve bunları tuhaf sayamaz.

Müslüman olan bir şahıs, Hz. İsa /a.s./'ın, çamurdan kuş heykeli yapıp ta ona üfleyerek can verdiğini, ölüleri dirilttiğini, anadan doğma körlerin gözlerini açtığını, cüzam hastalarını iyileştirdiğini inkâr edemez. Bunlara tuhaf diyemez.

Müslüman biri, ne Hz. Musa /a.s./'ın denizi yararak İsrail oğullarını ayakları bile ıslanmadan karşıya geçirmesine, ne de asasını yılanı çevirmesine, ne de Nil nehrini kan olarak akmasını sağlamasına tuhaf gözüyle bakmaz.

Yine, hiçbir müslüman, Hz. Süleyman /a.s./'ın kuşlarla, cinlerle, karıncalarla konuşmasını ve Belkıs'ın tahtını rüzgâra taşıtarak bir an içerisinde Yemen'den Beyt'il Makdis'e getirmesini imkânsız ve tuhaf bir şey sayamaz.

Yine, Allah Teala'nın Ashab-ı Kehf'i üç yüz veya dokuz yüz yıl öldürdükten sonra tekrar diriltmesini hiç bir müslüman inkâr edemez.

Yine, Hz. Musa /a.s./'ın görüştüğü Hz. Hızır /a.s./'ın günümüze dek hayatta olmasını hiç bir müslüman inkâr etmemektedir.

Yine, her müslüman şahıs, Âdem Peygamber'den önce yaratılan ve beşerin hayatını, yaratılışından itibaren sonuna kadar adım - adım izleyen ve izleyecek olan melun şeytanın günümüze dek hayatta olduğuna, kıyamete kadar da hayatta kalacağına ve gözle görülmediğine ama onun bütün insanları gördüğüne inanmaktadır.

Bütün bunlara inanıp gerçekleştiğini garipsemeyen müslüman bir insan, Allah Teala'nın bildiği bir hikmet gereği, bir süre Hz. İmam Mehdi'nin gaybet yaşantısını sürdürmesini garipsebilir mi? Üstelik ortada buna dair açık deliller de mevcuttur.

Aslında burada zikrettiğimiz şeylerin kaç katı Kur'an-ı Kerim'de zikredilmiştir. Hepsinin de ortak özelliği insanların tabii gücünü aşan doğüstü şeyler olmasıdır. Öyle ki, bütün insanlar toplansalar dahi o işlerden birini bile yapamazlar. Onlar ancak yerde ve gökteki hiç bir şeyin aciz kılmadığı Allah Teala'nın kudretiyle gerçekleşmektedir.

Bir kişinin müslüman olabilmesi için Kur'an'ın getirdiği her şeye istisnasız inanması gerektiğine göre müslüman olan bir şahıs Kur'an'da yer alan bu konuların tamamına inanmalıdır.

Hatırlatılması gereken diğer bir nokta da şudur ki, Şia'nın Mehdi /a.s/ ile ilgili konularda daha bilgili olması doğal bir şeydir. Zira o, onların imamıdır. Onlar onu ve onun babaları olan diğer Ehl-i Beyt İmamlarını kendilerine önder seçmiş ve devamlı onların huzurunda ve emirleri doğrultusunda yaşamışlardır.

Şia, Ehl-i Beyt İmamları'na /a.s/ karşı büyük sevgi ve saygı göstermektedir. Onlar hatta Ehl-i Beyt İmamları'nın mezarlarını, en güzel şekilde hazırlamış ve teberrük için devamlı o mezarların ziyaretine gitmeyi kendilerine bir vazife edinmişlerdir.

Eğer on ikinci imam olan Hz. Mehdi /a.s/ vefat etmiş olsaydı, o Hazret'in de tanınmış bir kabri olurdu. Kıyamı ise, tekrar dirilerek kıyam edecek şeklinde yorumlanabilirdi. Özellikle bunun mümkün bir şey olduğu Kur'an-ı Kerim'de de açıklanmıştır. Bilhassa Şia ricata de inanmaktadır.

Oysa Şia, Hz. Mehdi /a.s/'ın hayatta olduğunu ısrarla savunmakta ve Allah'ın istediği bir hikmet gereği gaybette olduğuna inanmaktadır. Onlar namazlarında Allah Teala'ya yalvararak o Hazret'in zuhurunu yakınlaştırmasını istiyorlar. Zira o Hazret'in zuhuruyla birlikte müslümanlar izzet, saadet ve zafere erişecektir; kâfirler istemeseler de Allah onun vasıtasıyla nurunu tamamlayacaktır.

Bu arada Ehl-i Sünnet ve Şia'nın Hz. Mehdi /a.a/ konusundaki ihtilafları köklü bir ihtilaf da değildir. Zira her iki grup da o Hazret'in ahirüzzamanda zuhur edeceğine, Hz. İsa /a.s/'ın nazil olup o Hazret'in arkasında namaz kılacağına, yeryüzünü zulümle dolduktan sonra tekrar adalet ve eşitlikle dolduracağına, onun zamanında İslam'ın bütün yeryüzüne egemen olacağına ve tek bir fakirin bile kalmayacağı ölçüde her şeyin bol olacağına inanmaktadırlar.

İhtilaf ettikleri tek konu ise şudur ki Şia, o Hazret'in doğduğuna ve dünyaya geldiğine inanıyor; Ehl-i Sünnet ise daha sonra dünyaya geleceğini iddia ediyor. Ama her iki fırka da o Hazret'in zuhurunun ahirüzzamanda olacağına ittifak etmişlerdir.

O halde Şia ve Ehl-i Sünnet'in kelime-i hak üzerine birleşerek hep birlikte namazlarında, dualarında hulus-i niyetle Allah'a yalvararak o Hazret'in zuhurunu acilen gerçekleştirmesini istemeleri gerekmektedir. Zira İslam ümmetinin kurtuluş ve zaferi ancak Hz. Mehdi /a.s/'ın zuhuruyla gerçekleşecektir.

Son sözüümüz, bütün övgülerin âlemlerin Rabbi Allah'a mahsus olduğudur. Allah'ın rahmeti ve selamı enbiya ve resullerin en büyüğü olan efendimiz Hz. Muhammed ve onun pak Ehl-i Beyti'ne olsun.

Muhammed Ticani Semavi

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	3
GİRİŞ.....	9
Ehl-i Sünnet Ve Şia'nın Kur'an Hakkındaki Görüşleri.....	13
Ehl-i Sünnet Ve Şia Nezdinde Sünnet-i Nebevi	21
Ehl-i Sünnet Ve Şia Nezdinde İnanç Konusu	35
Ehl-i Sünnet Ve Şia'nın Allah Hakkındaki İnançları.....	37
Ehl-i Sünnet Ve Şia'nın Nübüvvet Konusundaki İnançları.....	43
Ehl-i Sünnet Ve Şia'da İmamet.....	51
Hangisi Haklı?	53
1- Kur'an-ı Kerim'de İmamet	53
2- Hz. Peygamber'in Sünneti'nde İmamet.....	58
Ehl-i Sünnet'in Hilafet Konusundaki Görüşü Ve Bu Görüşün Tenkidi	64
1- Kur'an'ı Kerim'de Hz. Ali'nin Velayeti.....	70
2. Tebliğ Ayeti de Hz. Ali /a.s/'ın Velayetiyle İlgilidir	74
3- İkmal-i Din /Dini Kamil Kılmak/ Ayeti de Hilafetle İlgilidir.....	98
İkmal-i Din Ayeti'nin Arefe Günü İndiğine Dair Görüşün Tenkiti.....	106
Konuyla İlgili Önemli Bir Ayrıntı:	130
Hasret Ve Üzüntü	154
Hz. Ali'nin Velayetini İspatlayan Diğer Kanıtlar	164

Birinci Kanıt:	165
İkinci Kanıt:	166
Şûra Görüşünün Tenkidi	170
"Sekaleyn" Hususundaki İhtilaf	176
Birinci Delil:	180
İkinci Delil:	181
Üçüncü Delil:	182
Dördüncü Delil:	183
Beşinci Delil:	184
Altıncı Delil:	185
Yedinci Delil:	185
1- Hadisin, Sahih veya Uydurma Oluşu Konusunda Ashap Arasındaki İhtilaf:	186
Ebu Hureyre'nin Kendisiyle Çelişkiye Düştüğü Diğer Bir Olay:	189
Aişe ile İbn-i Ömer'in İhtilafı	190
2- Mezheplerin Sünnet-i Nebevi Hususundaki İhtilafı	191
3- Ehl-i Sünnet Ve Şia'nın Sünnet-i Nebevi Hususundaki İhtilafı:	193
<i>Birinci Sebep:</i>	193
<i>İkinci sebep:</i>	193
Ehl-i Sünnet'e Göre Kaza Ve Kader	204
Şia'nın Kaza Ve Kader İnancı	216
Kaza Ve Kader Açısından Hilafet Meselesi	224
Humus	228
Taklit	236
Ehl-i Sünnet'in Şia'yı Tenkit Ettiği Hususlar	242
Masumiyet İnancı	248
Masum İmamların Sayısı	258
İmamların İlmi	260
Beda Konusu	266
Takiyye Konusu	274
Müt'a veya Geçici Evlilik	286

Kur'an'ın Tahrif Meselesi	298
İki Namazı Birlikte Kılmak Konusu	312
Toprak Parçası Üzerine Secde Etmek.....	322
Ric'at /Hayata Yeniden Dönme/	328
Ehl-i Beyt Sevgisinde Aşırıya Gitmek.....	334
Mehdi'i Muntazar Beklenen Mehdi /A.F/	341